

373.12

ค 226 ค

๔.3

จุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

เขตการศึกษา 5

ปริญญานิพนธ์

ของ

จำลอง นักฟิสิกส์

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

16 S.A. 2524

เสนอต่อมหา วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประธานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาดุษฎีบัณฑิต

พุทธทศวรรษ 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหา วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

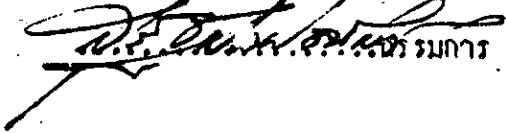
87483

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิศรและคณะกรรมการสอบ ใ้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

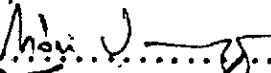
.....ประธาน

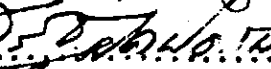
.....กรรมการ

.....กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

.....กรรมการ

.....กรรมการ

.....กรรมการสอบภายนอก

ประกาศขอบคุณ

งานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้เพราะความช่วยเหลือของบุคคลหลายฝ่ายและเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร.เจสสิว บุรีภักดิ์ ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์ และ ดร.โกวิท ประวาลพุกษ์ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำ ให้ความคิดเห็นและช่วยกรุณารับเป็นกรรมการที่ปรึกษาและควบคุมการจัดทำปริทัศน์ฉบับนี้ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ที่ช่วยกรุณาตรวจสอบรายงานการวิจัย และร่วมเป็นกรรมการสอบในขั้นสุดท้าย ดร.ปราโมทย์ เจนการ ดร.สัญญา สัตตานนท์ ดร.ประมวล เล่มมากฤทธิ์ คุณบุญสือ ทองอยู่ คุณวิมล เตากุล คุณอริบัตย์ คลีสุนทร และอีกหลายท่านที่ได้ช่วยกรุณาให้คำแนะนำและช่วยตรวจสอบต้นฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลและอื่น ๆ คุณฉลิษฐ์ ลา เกาเงิน กรุณาจัดเรื่องการประมวลผลข้อมูล คุณชาญชัย และคุณศรีเรือน ตันโพธิ์ ได้ช่วยในการพิมพ์และอัดสำเนาต้นฉบับ คุณณรินทร์ นึกพื่อน และนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ที่ช่วยในการลงรหัสข้อมูลทั้งหมด คุณกรรณิกา นึกพื่อน ช่วยในการตรวจสอบต้นฉบับ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารการศึกษา คณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญ ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บ และรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

แต่อย่างไรก็ตาม การศึกษาและการวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จผลลงได้เลย ถ้าหากขาดความส่งเสริมและสนับสนุนด้านการศึกษา เล่าเรียนจากคุณพ่อและคุณแม่ ตลอดจนคุณอาจารย์ตั้งแต่ปฐมวัยถึงปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

จำลอง นึกพื่อน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
คำนำ	1
ปัญหาและความสำคัญของปัญหา	2
ปัญหาเชิงวิจัย	3
สมมุติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ข้อตกลงเบื้องต้น	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวความคิดและหลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา	11
การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาในประเทศไทย	23
แนวความคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาไทย	32
การศึกษาศึกษาในระดับมัธยมศึกษา	38
ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย	45
แบบแผนของการวิจัย	45
แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	45
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย	49
เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ	52
การรวบรวมข้อมูล	54
การสกัดกระทำกับข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5" นี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) ซึ่งเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งของการวิจัยประเภท Ex Post Facto (Kerlinger, 1967 : 392-408) เนื่องจากรูปแบบการวิจัยแบบสำรวจนี้เหมาะสมอย่างยิ่งในการสำรวจความคิดเห็น ความต้องการหรือเจตนาของชนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการมัธยมศึกษาว่าคนแต่ละกลุ่มนั้นต้องการให้จัดการศึกษาระดับนี้โดยมีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายเช่นไร ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล สังคม และประเทศชาติได้ นอกจากนี้รูปแบบการวิจัยแบบสำรวจนี้ยังเหมาะสมกับการประเมินความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบัน

อนึ่ง กล่าวโดยสังเขปทั่วไปของเรื่องที่ทำการศึกษานี้ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการศึกษาเป็นสำคัญ มากกว่าที่จะเป็นการสร้างหรือทดสอบทฤษฎีทางวิชาการ เมื่อพิจารณาตามประเด็นนี้แล้ว รูปแบบของวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม (action research)

2. แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 แหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง (unit of analysis) เป็นกลุ่มผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ในเขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสงคราม และประจวบคีรีขันธ์ รวม 6 จังหวัด ซึ่งถ้าพิจารณาตามเขตภาคภูมิศาสตร์ของทางราชการ จะเป็นภูมิภาคที่อยู่ในภาคตะวันตกของประเทศ

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	58
ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้น	59
ผลการวิจัยตอนที่หนึ่ง : ความชัดเจนและความสามารถในการนำไป	
ปฏิบัติได้ของความมุ่งหมายในหลักสูตรมัธยมศึกษาปัจจุบัน	66
ผลการวิจัยตอนที่สอง : เจตนารมณ์เกี่ยวกับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	
และเบื้องหลังของการมีเจตนารมณ์เช่นนั้น	90
ผลการวิจัยตอนที่สาม : ความต้องการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา	
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาปัจจุบัน	97
ผลการวิจัยตอนที่สี่ : ความต้องการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษา	
ที่ต้องการให้เพิ่มเติมในหลักสูตรมัธยมศึกษา	113
ผลการวิจัยตอนที่ห้า : จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่เหมาะสมกับหลักสูตร	
ระดับมัธยมศึกษาปัจจุบัน	117
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	134
บทย่อ	134
สรุปผลการวิจัย	136
ข้อเสนอแนะ	141
ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป	141
ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้	141
บรรณานุกรม	146
ภาคผนวก	152
ภาคผนวก ก. แบบสอบถาม	152
ภาคผนวก ข. สุ่มรหัสและจำนวนผู้ตอบ	167

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ค. ตารางการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ 195

ภาคผนวก ง. รูปแบบจุดมุ่งหมายของการศึกษาชั่วคราว (ก.) และการ
ตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 229

บทคัดย่อ 240

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง...	48
3.2 ค่าประมาณค่า mean square	56
3.3 ลักษณะของข้อมูล	56
3.4 วิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล	57
4-ข-1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพของ กลุ่ม	195
4-ข-2 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	195
4-ข-3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับอายุ	196
4-ข-4 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา	196
4-ข-5 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิสำเนา	197
4-ข-6 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษา	198
4-ข-7 ผู้บริหารการศึกษาและครูจำแนกตามประสบการณ์	199
4-ข-8 การอ่านเอกสารหลักสูตรของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและครู	199
4-ข-9 วารสารการศึกษาที่อ่านประจำ	200
4-ข-10 การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรของครูมัธยมศึกษา	200
4-ข-11 กลุ่มวิชาที่ครูในกลุ่มตัวอย่างสอน	201
4-ข-12 อาชีพของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	201
4-ข-13 ความคาดหวัง เกี่ยวกับอาชีพที่บุตรหลานจะทำต่อไป	202
4-ข-14 ระดับชั้นของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	202
4-ข-15 กลุ่มวิชาที่นักเรียนชอบ	203
4-ข-16 กิจกรรมทางการศึกษาที่นักเรียนชอบ	203
4-ข-17 อาชีพที่กลุ่มนักเรียนคาดหวัง	204
4-ข-18 อาชีพของบิดามารดาของนักเรียน	204

ตาราง	หน้า
4-ข-19 ระดับการศึกษาได้ตามรายชื่อนักเรียน	205
4-ข-20 บุคคลที่นักเรียนพักอาศัยอยู่	205
4-1-1 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "ค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง" ..	206
4-1-2 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "คิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล"	206
4-1-3 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "พัฒนาที่มีต่อสัมมาชีพและแนวทางประกอบอาชีพ อาชีพ"	207
4-1-4 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีระเบียบวินัยในสถานการณ์"	207
4-1-5 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีมานะ อดทน ริเริ่ม รู้จักใช้เวลา"	208
4-1-6 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ รับผิดชอบ"	208
4-1-7 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีความเลื่อมใสและความเป็นธรรม"	209
4-1-8 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "รู้ถึงสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ"	209
4-1-9 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "รู้จักการทำงานร่วมกัน สามัคคี เสียสละ" ..	210
4-1-10 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "ให้ความรู้และทักษะ"	210
4-1-11 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต" ..	211
4-1-12 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีสุขภาพอนามัยดีและการสาธารณสุขชุมชน" ..	211
4-1-13 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "รักและผูกพันกับท้องถิ่น"	212
4-1-14 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ"	212
4-1-15 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "ภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดี"	213
4-1-16 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีความรู้และเลื่อมใสในระบอบการปกครอง" ..	213
4-1-17 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ" ..	214
4-1-18 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชาติ"	214
4-1-19 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "เข้าใจถึงการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ" ...	219
4-1-20 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีความสามารถในการหาและใช้จ่ายทรัพยากร" ...	219
4-1-21 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง"	216
4-1-22 ความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย "มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิชาการ"	216

ตาราง	หน้า
4-2-1	เจตนาในการศึกษาเล่าเรียนของคนกลุ่มต่าง ๆ 217
4-2-2	เหตุผลเบื้องหลังและความคาดหวังของคนแต่ละกลุ่ม 218
4-3-1	รายละเอียดข้อคำถามแต่ละจุดมุ่งหมายของมัธยมศึกษาปัจจุบัน 219
4-3-2	ความต้องการเฉลี่ยและค่าสถิติแต่ละจุดมุ่งหมายของมัธยมศึกษาในปัจจุบัน.. 220
4-3-4	ความต้องการเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มตัวอย่างต่อจุดมุ่งหมายการศึกษา 221
4-3-5	วิเคราะห์ความแปรผันร่วมระหว่างกลุ่มและตัวแปร 223
4-4-1	รายละเอียดข้อคำถามแต่ละจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ควรเพิ่มเติม 225
4-4-2	คะแนนเฉลี่ยและค่าสถิติแต่ละจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ควรเพิ่มเติม 226
4-4-3	ความต้องการเฉลี่ยแต่ละกลุ่มตัวอย่างต่อจุดมุ่งหมายที่ควรเพิ่มเติม 227
4-5-1	คะแนนเฉลี่ยและค่าสถิติของแต่ละจุดมุ่งหมายที่นำมาสร้างรูปแบบสำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาที่ควรจะเป็น 228

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า
1 ความต้องการเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างต่อจุดมุ่งหมายการศึกษาแต่ละประการ...	101
2 โครงสร้างความต้องการของกลุ่มตัวอย่างต่อจุดมุ่งหมายการศึกษาแต่ละ ประการ	108
3 โครงสร้างความต้องการต่อจุดมุ่งหมายการศึกษาที่เล่นอิหม์	115
4 จุดมุ่งหมายการศึกษาที่มีความต้องการเฉลี่ยสูงกว่า 12.0000	118

1. ทั่วไป

โดยทั่วไปแล้วเป็นที่ยอมรับกันว่า การศึกษาอบรมเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่ง สำหรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือกำลังคนของประเทศชาติให้มีคุณสมบัติ ความรู้ ความสามารถ บุคลิกภาพ ประสิทธิภาพ ตลอดจนทัศนคติและค่านิยม ตามที่ประเทศชาติและสังคมต้องการ นอกจากนั้นการศึกษา ยังช่วยให้บุคคลได้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ตามที่ตนเองปรารถนาและต้องการอีกด้วย

เนื่องจากการศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพและกำลังคนของชาติ ดังนั้นการศึกษา จึงต้องมีการกำหนดแนวทางตลอดจนเป้าหมายที่ดีและเหมาะสมว่าจะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคน ของชาติให้มีคุณสมบัติและความสามารถเช่นใด มีประสิทธิภาพ และความรู้ประการใด จะได้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครองของประเทศ พร้อมกับ เป้าหมายของการศึกษานั้น ต้องตอบสนองและสอดคล้องตามความต้องการของประชาชนพลเมืองด้วย ตามสมควร

เพื่อที่จะได้เป้าหมายของการศึกษาซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการด้านพัฒนาประชากร ของชาติ ตามทิศทางและคุณสมบัติที่สังคม ประเทศชาติ และส่วนบุคคลต้องการ เป้าหมายหรือจุดมุ่ง หมายของการศึกษาของชาตินั้น สมควรที่จะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติและลักษณะ ประการแรกเป้าหมาย หรือจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น จะต้องมิลักษณะของการผสมผสานความคิดเห็น เจตนารมณ์และ ความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเข้าด้วยกัน ทั้งฝ่ายผู้จัดการศึกษาอันได้แก่ ผู้บริหาร ผู้กำหนดนโยบายการศึกษาและรัฐบาล ฝ่ายที่รับการศึกษาซึ่งได้แก่ประชาชนพลเมือง นักเรียนและ ผู้ปกครอง เป็นต้น (สุมิตร คุณานุภร 2518 : 225 และ National Institute for Educational Research, Japan. 1974 : 19,25) ประการที่สองเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของการ ศึกษาที่ดีนั้น นอกจากจะเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติแล้ว จะต้อง ตอบสนองความต้องการหรือการพัฒนาส่วนบุคคลด้วย ซึ่งจะต้องเป็นลักษณะที่จัดการศึกษาเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่ผู้เรียนโดยตรง (Whitehead. 1977 : 1-23, Pounds and Garretsun. 1968:

223 และ Frameld. 1956 อ้างอิงมาจาก Mc Neil. 1977:20) / ประการที่สามเพื่อให้บรรลุในการนำไปปฏิบัติ เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น จะต้องมีความชัดเจน จำต่อการเข้าใจของฝ่ายที่จะนำไปปฏิบัติ ไม่มีลักษณะคลุมเคลือจนเกิดความเข้าใจไม่ตรงกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นอกจากนั้นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่จะต้องอยู่บนรากฐานของความเป็นจริงและความเป็นไปได้ สามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ตามกำลังและความสามารถที่มีอยู่เหมาะสมกับสภาวะการณ์และความสามารถของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (Mc. Neil. 1977 : 83)

2. ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

จากลักษณะของเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ดีควรประกอบด้วยลักษณะดังกล่าวแล้วข้างต้น จุดมุ่งหมายของการศึกษาของไทยยังขาดคุณสมบัติที่ดีกล่าวคือ จุดมุ่งหมายของการศึกษาของไทยยังขาดลักษณะของการผสมผสานความต้องการของทุกฝ่ายที่มีหน้าที่ในการรับการศึกษา อันได้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพราะเหตุที่การบริหารการศึกษาของไทยแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยังมีลักษณะของการรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลางกิจกรรมทางการศึกษาถูกกำหนดและวางแนวทางปฏิบัติไปจากส่วนกลาง ดังนั้น ความมุ่งหมาย ความคาดหวัง ตลอดจนความปรารถนาของการศึกษา ที่จะต้องตอบสนองความต้องการของส่วนบุคคลด้วยนั้น จึงเป็นความต้องการของนักบริหารและนักการศึกษา ซึ่งต้องการตอบสนองความต้องการของประเทศชาติและสังคมเสียเป็นส่วนใหญ่ / นอกจากนั้นจุดมุ่งหมายการศึกษาของไทยยังขาดลักษณะของความชัดเจนและการเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งฝ่ายผู้ให้และผู้รับการศึกษา เพื่อจะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน มิฉะนั้นแล้วต่างฝ่ายจะปฏิบัติไปตามที่ตนเองมีความเข้าใจและต้องการ อันจะทำให้การดำเนินการตามจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้นบรรลุผลไม่เต็มที่ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาปัจจุบันยังขาดความชัดเจนและความเข้าใจตรงกันและยากต่อการเข้าใจของผู้ปฏิบัติ (สุมิตร คุชานุกร 2518 : 223 และ Chalio Euripakadi. 1980 : 60) นอกจากนั้นผู้ปฏิบัติยังไม่นำใจในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายอีกด้วย (สมพงษ์ จิตระดับ "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูประจำการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ต่อการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521" วารสารการวิจัยทางการศึกษา 9:22-28 มิถุนายน 2522)

สืบเนื่องจากการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของไทยขาดการผสมผสานเจตนารมณ์ ความคิดและความต้องการของทุกฝ่ายเข้าด้วยกันเอง ทำให้จุดมุ่งหมายนั้นขาดการยอมรับและปฏิบัติตามจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น สังเกตเห็นได้จากการที่รัฐต้องการจัดการศึกษาให้พลเมืองของชาติเป็นคนดี มีคุณสมบัตินำมาประการ แต่ผู้ปกครองของเด็กต้องการให้เด็กมาโรงเรียนหรือมารับการศึกษาด้วยเจตนารมณ์อีกอย่างหนึ่ง เช่น ต้องการให้มีโอกาสก้าวหน้า มีโอกาสได้เข้ารับราชการ หรือได้ทำงานสบาย ๆ และมีรายได้ดี มีฐานะดี เป็นเจ้าคนนายคนหรือเป็นใหญ่เป็นโตในอนาคตตามความต้องการของบิดามารดาและคำนิยมในสังคม ซึ่งเจตนารมณ์เหล่านี้ไปคนละทางกับเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ในการจัดการศึกษาของรัฐ

เมื่อเป็นเช่นนี้กิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน จะขาดเป้าหมายและความต้องการร่วมกันระหว่างผู้ให้การศึกษาและผู้รับการศึกษา ระหว่างครูและนักเรียนหรือผู้ปกครอง ซึ่งต่างก็มีจุดมุ่งหมายและความต้องการไปคนละทาง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาจึงต้องลงไป ดังนั้นความหวังที่จะให้การศึกษาบรรลุผลในการพัฒนาคน ให้มีคุณสมบัติเหมาะสมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศจึงไม่อาจบรรลุได้อย่างสมบูรณ์ จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้จึงไม่มีใครบรรลุผลในทางปฏิบัติ เมื่อเป็นเช่นนี้จึงสมควรที่จะได้มีการศึกษาถึงความต้องการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการศึกษา ซึ่งมีอยู่ในจิตและความคิดของแต่ละฝ่าย เช่น ผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองให้ชัดเจนและแน่ชัด เพื่อจะเป็นการนำไปสู่การผสมผสานความต้องการและเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายเข้าด้วยกัน

แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไม่สามารถกล่อมเกลาศิดใจ ปลุกฝังและพัฒนาเด็กด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสังคมและประเทศชาติได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด (Japanese National Commission for Unesco, 1969 : 34-47) และสามารถวางแผนชีวิตของเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ 2513 : 1-3) จึงควรพิจารณาถึงเจตนารมณ์และความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาระดับนี้ก่อน

3. ปัญหาเชิงวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะทำสองประการกล่าวคือประการแรกต้องการที่จะตรวจสอบความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของรัฐในปัจจุบัน ในลักษณะของความชัดเจน

และการนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนถึงความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อีกประการหนึ่ง มุ่งที่จะศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงเจตนารมณ์ของประชาชนเกี่ยวกับการแสวงหาการศึกษาเล่าเรียน ว่าเขามีเจตนารมณ์อย่างไรนอกเหนือจากการที่ต้องปฏิบัติตามจุดหมายของการศึกษาที่รัฐกำหนด

ผลของการวิจัยทั้งสองประการนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดความมุ่งหมายการศึกษาโดยรวมและการกำหนดจุดหมายของหลักสูตรระดับนี้โดยเฉพาะ นอกจากนั้นยังจะเป็นแนวทางในการดำเนินการสอนและการจัดกิจกรรมของครูด้วย กระบวนการสอนการเรียนที่จัดขึ้นโดยสอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนและผู้ปกครอง บ่อผลจะได้ผลดีกว่าที่จะจัดโดยไม่คำนึงถึงความจริงเหล่านั้น

อย่างไรก็ตามความมุ่งหมายทั้ง 2 ประการข้างต้นยังกว้างเกินไป สำหรับการวิจัยผู้วิจัย จึงกำหนดปัญหาเชิงวิจัยเพื่อสะดวกในการดำเนินการวิจัยออกเป็น 5 ประการ ดังนี้

3.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารการศึกษา เห็นว่ามีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เพียงใด

ปัญหาเชิงวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยมีความต้องการทราบว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างว่ามีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เพียงใด

3.2 ในสภาพการณ์ปัจจุบันนี้ คนกลุ่มต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างไร ในส่วนที่ตนเองมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาและเหตุที่มีจุดมุ่งหมายเช่นนั้น เป็นเพราะเขามีเหตุผลเบื้องหลังอย่างไร

สำหรับปัญหาเชิงวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยมีความต้องการทราบว่าในสถานการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ ฯลฯ ของบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว คนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติทั้งผู้ให้การศึกษาและรับการศึกษาจะมีจุดมุ่งหมายหรือความคาดหวัง (expectation) จากการศึกษาระดับนี้ประการใด นอกจากนั้นผู้วิจัยยังต้องการทราบถึงสาเหตุที่คนเหล่านั้นมีความต้องการเช่นนั้น ทั้งนี้เพื่อจะได้เข้าใจได้อย่างลึกซึ้งถึงความต้องการของเขา

3.3 จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันนี้คนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง มีความต้องการตามจุดหมายของการศึกษาแต่ละประการที่กำหนดไว้นั้นมากน้อยเป็นลำดับอย่างไร

สำหรับปัญหาเชิงวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยมีความต้องการทราบว่าคนกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับนี้มีความต้องการตามจุดหมายของการศึกษาแต่ละประการของรัฐมากน้อยเป็น

ลำดับอย่างไร เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของผู้เกี่ยวข้องอื่นจะนำไปสู่การพิจารณาปรับปรุง
จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้สมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

3.4 นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันแล้ว คนกลุ่มต่าง ๆ
มีความต้องการจะให้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดเพิ่มเติมอีกบ้าง

สำหรับปัญหาเชิงวิจัยข้อนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์จะทราบว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา มีความต้องการจะให้เพิ่มเติมจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดบ้าง อันจะทำให้
มีความเหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน

3.5 จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบัน ควรประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายของ
การศึกษาประการใดบ้าง

สำหรับปัญหาเชิงวิจัยในข้อนี้ ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะทราบว่าจุดมุ่งหมายของ
การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของชาติที่เหมาะสมและสมบูรณ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน ในทัศนะของคน
กลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับนี้ ควรประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการ
ใดบ้าง

4. ลัทธิฐานการวิจัย

ผู้วิจัยจะได้ตั้งลัทธิฐานการวิจัยสำหรับปัญหาเชิงวิจัยข้อ 3.3 เพียงข้อเดียวเท่านั้น ซึ่ง
จะมีลัทธิฐาน 3 ประการ ส่วนปัญหาเชิงวิจัยข้ออื่น ๆ ผู้วิจัยจะไม่ตั้งลัทธิฐานเพื่อทดสอบแต่
ประการใด

สำหรับปัญหาเชิงวิจัยข้อ 3.3 ผู้วิจัยจะตั้งลัทธิฐานดังนี้

ลัทธิฐานที่ 1 ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันแต่ละประการนั้น
กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาเหล่านั้นแตกต่างกัน

ซึ่งสามารถเขียนเป็นลัทธิฐานทางสถิติได้ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2 = \mu_3 = \dots = \mu_n$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \neq \mu_3 \neq \dots \neq \mu_n$$

จากสมมุติฐานข้อนี้ ผู้วิจัยมีความปรารถนาที่จะทราบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ไม่แยกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง) มีความต้องการเหมือนกันหรือแตกต่างกันในจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละประการ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่สนองต่อความต้องการของคนทุกกลุ่ม

สมมุติฐานที่ 2 ในระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (เช่น ครู นักเรียน ผู้บริหาร การศึกษา ผู้ปกครอง) จะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่แตกต่างกัน

สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติได้ดังนี้

$$H_0 : \mu_A = \mu_B = \mu_C = \mu_D$$

$$H_1 : \mu_A \neq \mu_B \neq \mu_C \neq \mu_D$$

ในการตั้งสมมุติฐานข้อนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบว่าเมื่อแยกพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มตามสถานภาพแล้ว แต่ละกลุ่มตัวอย่างจะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาโดยส่วนรวมแตกต่างกันหรือไม่

สมมุติฐานที่ 3 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเมื่อแยกพิจารณาตามสถานภาพของกลุ่มแล้วจะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการแตกต่างกัน

สามารถเขียนเป็นสมมุติฐานทางสถิติ ได้ดังนี้

$$H_0 : \sum_{i=1}^{22} a_i u_i = \sum_{i=1}^{22} a_i u_i = \dots = \sum_{i=1}^{22} a_i u_i \quad (\sum a_i = 0)$$

$$H_1 : \sum_{i=1}^{22} a_i u_i \neq \sum_{i=1}^{22} a_i u_i \neq \dots \neq \sum_{i=1}^{22} a_i u_i \quad (\sum a_i = 0)$$

ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบรายละเอียดสืบลงไปว่าในแต่ละสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละประการแตกต่างกันหรือไม่

5. ขอบเขตของการศึกษาริ้วย

เพื่อความรู้ความเข้าใจตรงกันในการศึกษาและวิจัย เรื่อง รุดมมุ่งหมายของการศึกษาริ้วยนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาริ้วยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับรุดมมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เท่านั้น

ในด้านการจัดตัวอย่าง ผู้วิจัยจะจำกัดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างเป็นสี่ประเภทเท่านั้น กล่าวคือ กลุ่มครู กลุ่มนักเรียน กลุ่มผู้บริหารการศึกษาและกลุ่มผู้ปกครอง

ขอบเขตของพื้นที่อยู่ในขอบข่ายการศึกษาริ้วยครั้งนี้ จะอยู่ในเขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ลุ่มพาสงคราม กาญจนบุรี และสุพรรณบุรี

6. ความสำคัญของการศึกษาริ้วย

ผลจากการศึกษาริ้วยในครั้งนี้สามารถที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษาของชาติได้หลายประการ คือ

6.1 ปัจจุบันการกำหนดรุดมมุ่งหมายของการศึกษาล้วนใหญ่ยังเป็นการกำหนดในทัศนะของผู้บริหารและนักการศึกษา ยังไม่ได้มีการสำรวจในส่วนที่เกี่ยวกับรุดมมุ่งหมายที่เป็นของผู้รับการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องมากนัก จึงทำให้รุดมมุ่งหมายของการศึกษาเหล่านั้นมาจากระดับสูงมากกว่าในระดับปฏิบัติและระดับที่ต้องได้รับผลการศึกษา การศึกษาริ้วยในครั้งนี้จะทำให้สามารถทราบถึงเจตนา รุมย และความมุ่งหมายของกลุ่มคนที่รับผลจากการศึกษาว่าเขามีเจตนา รุมยหรือรุดมมุ่งหมายในการเข้าศึกษาเล่าเรียนในระดับมัธยมศึกษาเป็นประการใด ซึ่งอาจเหมือนหรือแตกต่างจากรุดมมุ่งหมายของการศึกษาเดิมที่เป็นส่วนของรัฐก็ได้

6.2 สามารถที่จะนำผลที่ได้จากการศึกษาในข้อ 6.1 ไปใช้ในการปรับปรุงและเพิ่มเติม รุดมมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่มีอยู่เดิม ให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับความต้องการของทั้งฝ่ายผู้ให้การศึกษาและฝ่ายรับการศึกษา ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง

6.3 สามารถนำผลการศึกษาริ้วยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงหลักสูตร การวางแผนการศึกษา การผลิตครู การอบรมครูประจำการ ฯลฯ ได้อย่างเหมาะสมและตรงตามเจตนา รุมยของรัฐและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7. ข้อตกลงเบื้องต้น

เพื่อความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการศึกษาร่วมเรื่องนี้ ผู้วิจัยขอกำหนดข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

7.1 จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ดี จะต้องรวมเอาจุดมุ่งหมายของทุกฝ่ายเข้าไว้ด้วยกันและในกรณีที่จุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอย่างใดมีคุณสมบัติดังกล่าว จึงสมควรแก้ไขให้มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในแต่ละฝ่าย เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ฯลฯ ต่างก็มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาของตนเองอยู่แล้วในปัจจุบัน ซึ่งจุดมุ่งหมายของแต่ละฝ่ายที่มีอยู่อาจไม่ตรงกันกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาของรัฐ แต่อย่างไรก็ตามรัฐหรือฝ่ายผู้จัดการศึกษาควรจะได้รับรู้ในจุดมุ่งหมายของแต่ละฝ่ายที่มีอยู่ เพื่อนำมาผสมผสานกันเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของชาติ

7.2 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกฝ่าย สามารถระบุจุดมุ่งหมายในการศึกษาของตนเองได้

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

จุดมุ่งหมายของการศึกษา หมายถึง เจตนารมณ์ที่แต่ละฝ่ายมีอยู่ในส่วนที่ตนเองเข้าไป

เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น จุดมุ่งหมายในการศึกษาของเด็ก

ที่เข้าไปศึกษาแล้วเรียนนั้นเพื่อต้องการสิ่งใด - ผู้ปกครองสิ่งบุตร

หลานเข้ารับการศึกษแล้วเรียนเพื่อต้องการสิ่งใด เป็นต้น

ระดับการศึกษา

หมายถึง ระดับการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ (formal education) หรือเทียบเท่า ทั้งนี้ไม่ับการศึกษาจากอปรกติ

วิสัย (informal education) เช่น การศึกษาจากในครอบครัว

สื่อมวลชน ฯลฯ

ประถมศึกษา

หมายถึง ระดับการศึกษาที่เป็นการศึกษาภาคบังคับที่มีกฎหมายบังคับ

ให้ทุกคนเรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะพ้นเกณฑ์ ซึ่งมีระยะเวลา

ที่ต้องศึกษา 6 ปี

มัธยมศึกษา	หมายถึงระดับการศึกษาหลังจากประถมศึกษา โดยแบ่งเป็น สองตอน ได้แก่ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนแต่ละตอนประมาณสามปี
ผู้เชี่ยวชาญ	หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์ คุณวุฒิ ในด้านการวางแผนการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การบริหารการศึกษา ฯลฯ
นักเรียน	หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอน ปลาย ตามระดับของการศึกษามัธยมศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 และอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสายสามัญของรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 5
ครู	หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและ ตอนปลาย ในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ผู้บริหารการศึกษา	หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารการศึกษาโรงเรียนมัธ ยศึกษา ในระดับหัวหน้าสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และผู้มีเทศการศึกษาในระดับเขตการศึกษา
ผู้ปกครอง	หมายถึง บิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนซึ่งกำลังศึกษาเล่าเรียน ในระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายในโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง
ความชัดเจน	หมายถึง การง่ายต่อการทำความเข้าใจของคนโดยทั่วไป ทุกคนมี ความเข้าใจสิ่งเหล่านั้นตรงกัน และตรงกับความเข้าใจของผู้ที่ กำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษานั้น ๆ
การนำไปปฏิบัติได้	หมายถึง ความสามารถในการที่จะนำจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น ๆ ไปปฏิบัติให้บรรลุผลสัมตามความมุ่งหมาย ทั้งนี้ต้องอยู่ในวิสัยที่จะเป็น ไปได้ เมื่อใช้ความพยายามที่มีอยู่ตามสมควร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทนี้จะได้กล่าวถึงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ใช้เป็นพื้นฐานและแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยจะแบ่งรายละเอียดของเนื้อหาออกเป็นห้าส่วนด้วยกัน ซึ่งมีรายละเอียดตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวความคิดและหลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษา โดยเริ่มจากองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สำหรับภูมิภาค เอเชียใต้ให้ความสนใจและสนับสนุนงานด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยพิจารณาจากการประชุมและสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องนี้ตั้งแต่ปี ค.ศ 1967 เป็นต้นมา ต่อจากนั้นจะเป็นการเสนอจุดมุ่งหมายของการศึกษาบางประเทศในทวีปเอเชีย และตอนสุดท้ายจะเสนอแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาโดยยึดหลักปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและสังคม ตลอดจนพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ
2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยพิจารณาจากประวัติความเป็นมาและจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ แผนการศึกษาชาติ แผนนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล ตลอดจนหลักสูตรระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทั้งนี้เพื่อพิจารณาหาทางกำหนดจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย
3. แนวความคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของไทยในทัศนะของนักการศึกษา นักวิชาการ ผู้บริหาร ฯลฯ ที่ต้องการหรือมีความปรารถนาจะให้การศึกษาของไทยมีรูปแบบและความเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม บุคคล และประเทศชาติ และในลํานับนี้จะเสนอความต้องการของฝ่ายผู้รับการศึกษา ซึ่งได้แก่ผู้เรียนและผู้ปกครองและบุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการจัดการศึกษา
4. การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยพิจารณาจากประวัติและความเป็นมาของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของไทย ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับนี้ ตลอดจนถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษาของไทยตามหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในปัจจุบัน

5. ทฤษฎีการจูงใจซึ่งเกี่ยวกับขั้นตอนและลำดับของความต้องการของมนุษย์ของมาส์โลว์ (Maslow's Hierarchy of prepotency of human needs) เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงความคาดหวังและความต้องการด้านการศึกษากลุ่มที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบถึงเหตุผลเบื้องหลังที่แต่ละกลุ่มมีความต้องการเช่นนั้น

1. แนวความคิดและหลักการในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อเป็นแนวความคิดและหลักการไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามความมุ่งหมายในการศึกษาและวิจัยเรื่องนี้ สัมควรที่จะได้ทราบความเป็นมา วิวัฒนาการ แนวความคิดของนักปรัชญา และนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงที่มีต่อการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตลอดจนการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศใกล้เคียง ซึ่งสามารถพิจารณาได้ตามลำดับ คือ

1.1 องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สำหรับภูมิภาคเอเชียกับการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของประเทศในเอเชีย

องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ สำหรับภูมิภาคเอเชีย ได้ให้ความสนใจและสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษาด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชียเป็นอย่างมาก ได้เริ่มสัปดาห์การประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกใน ค.ศ.1967 สำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการศึกษาในเอเชียที่กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น เพื่อวางแผนระยะยาวร่วมกันในด้านการศึกษาดังการกำหนดความมุ่งหมายและเป้าหมายของครุศึกษาของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัยทางการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร และการวางแผนการศึกษาให้สัมพันธ์กับแผนการพัฒาประเทศในด้านอื่น ๆ (National Institute for Educational Research of Japan. 1970 : 1-3)

ต่อจากนั้นในปี ค.ศ.1969 และ 1970 ได้มีการประชุมผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเพื่อพิจารณาลักษณะของหลักสูตร ซึ่งการประชุมทั้งสองครั้งเป็นการวางแผนระยะยาวเกี่ยวกับการศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตรขั้นประถมศึกษาของประเทศในเอเชีย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาระหว่างประเทศในอนาคต และเพื่อนำผลการศึกษานั้นไปปรับปรุงการร่างหลักสูตรให้เหมาะสมกับความมุ่งหมายและความต้องการของแต่ละประเทศ (Unesco Regional Office for Education in Asia. 1970 : 1)

อนึ่งในปี ค.ศ. 1970 นี้ รัฐบาลญี่ปุ่นโดยสถาบันการวิจัยการศึกษาแห่งชาติร่วมมือกับ UNESCO ได้ศึกษาถึงผลงไปในการวางรูปแบบและการปรับปรุงรูปแบบของการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของประเทศในเอเชีย เพื่อให้แต่ละประเทศสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของตนได้ตามความต้องการ (needs) และดำเนินการตามลำดับความสำคัญก่อนหลังในจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติเหล่านั้น (Unesco Regional Office for Education in Asia. 1970 : 1-14)

การประชุมเกี่ยวกับเรื่องนี้ในปี ค.ศ. 1971 เน้นหนักไปทางด้านเทคนิคของการตั้งจุดมุ่งหมายทางการศึกษา เป็นส่วนใหญ่และในปี ค.ศ. 1973 ได้เริ่มงานวิจัยเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นครั้งแรก เป็นการศึกษาถึงการตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศฟิลิปปินส์ ทั้งในระดับชาติ ระดับการศึกษา หลักสูตรของวิชาที่เรียน ซึ่งเอกสารนี้ได้พิมพ์เผยแพร่ ในปี ค.ศ. 1974 (National Institute of Educational Research, Tokyo. 1974 : 29-144)

การประชุมครั้งล่าสุดได้จัดที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย ระหว่างวันที่ 15-21 มกราคม 1980 ส่วนใหญ่ของสาระสำคัญในการประชุมเป็นการศึกษาแนวโน้มการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป (Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania, Bangkok. 1980 : 6-24)

จากที่กล่าวมาแล้วแต่ต้นในบทนี้ว่า ภายประเทศเริ่มให้ความสนใจในการใช้การศึกษาและฝึกอบรม เป็นเครื่องมือในการสร้างคุณลักษณะของประชาชนตามที่ประเทศชาติต้องการ โดยการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาให้เป็นไปเพื่อสร้างคุณลักษณะเช่นนั้น องค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สาขาเอเชีย ได้ให้ความสนใจและดำเนินการในเรื่องนี้ต่อมาจนปัจจุบัน โดยมีความมุ่งหมายที่จะให้ประเทศในเอเชียได้หาเอาวิธีการให้การศึกษาและฝึกอบรม ไปใช้ในการสร้างคุณลักษณะของคนในชาติ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของชาติและสังคมของตนเอง

1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษาบางประเทศในเอเชีย

จากข้อ 1.1 ได้กล่าวมาแล้วว่าองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) สาขาเอเชีย ได้ให้ความสนใจในเรื่องการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของประเทศสมาชิก

ในทวีปเอเชียเป็นอย่างยิ่งและได้ดำเนินการในเรื่องนี้ตลอดมาจนปัจจุบัน ประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย ได้รับแนวความคิดและนำไปใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาในประเทศของตน ดังนั้นในตอนนี้อยู่ที่ใครจะเสนอถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาบางประเทศในเอเชีย ซึ่งจุดมุ่งหมายของแต่ละประเทศนั้นน่าจะมีความคล้ายคลึงกัน ในบางส่วนอาจนำมาดัดแปลงให้เหมาะสมกับประเทศไทยได้ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ

1.2.1 มาเลเซีย

อาจกล่าวได้ว่ามาเลเซียเป็นประเทศหนึ่งที่พยายามจะประสานความแตกต่างระหว่างเชื้อชาติภายในเข้าด้วยกัน ระหว่างเชื้อชาติมาเลย์กับเชื้อชาติจีนและเชื้อชาติอื่น ๆ ดังนั้นระบบการศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติ โดยให้มีการเรียนรู้ในภาษาเดียวกัน มีลักษณะเป็นภาษาของชาติ (national language) นอกจากนั้นระบบการศึกษาจะต้องมีเอกภาพเหมือนกันทั้งประเทศและเปิดโอกาสให้กับทุกเชื้อชาติในการศึกษาเล่าเรียนเท่าเทียมกัน การศึกษาจะต้องให้ความรู้และอบรมกำลังคนเพื่อสนองความต้องการด้านแรงงานของประเทศ ด้านวัฒนธรรมนั้นการศึกษาจะต้องพัฒนาให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าและเห็นความสำคัญของระเบียบแบบแผน ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนค่านิยมของคนในชาติและธำรงรักษาสืบเหล่านีไว้ ลดความแตกต่างทั้งเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาด้านจริยธรรมของประชากรให้สูงขึ้น (Ministry of Education, Malaysia. 1978 : 1 และ Unesco, Country paper-MALAYSIA. 1980 : 1-3)

1.2.2 ฟิลิปปินส์

ฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยมีความต้องการให้การศึกษาและอบรมพลเมืองของตนมีความรักชาติ รู้จักสิทธิและหน้าที่ มีความสามัคคีภายในชาติ พัฒนาจริยธรรมและมีวินัยในตนเอง รักเสรีภาพและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีความรู้ในวิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิตให้สูงขึ้น ความรู้ในวิชาชีพและความสามารถในการผลิต การศึกษาในระดับสูงของชาติ การผลิตกำลังคนระดับกลางและช่างฝีมือเพื่อสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศ (Ministry of Education and Culture, Philippines. 1979 : 1-6 และ Unesco Country paper, Philippines. 1980 : 1-2)

1.2.3 สาธารณรัฐเกาหลี

สาธารณรัฐเกาหลีมีนโยบายหลักที่สำคัญในการต่อต้านสิทธิการปกครองจากภายนอกประเทศ จึงจัดการศึกษาในทุกรูปแบบเพื่อความอยู่รอดของบ้านเมืองและระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย การศึกษาจึงมีจุดมุ่งหมายในการสร้างประชากรให้มีนิสัยในการรักอิสระ เสรีภาพ มีความรักชาติ และรู้ถึงหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชาติและสังคม ก่อให้เกิดความรักใคร่และสามัคคีกันซึ่งกันและกันระหว่างคนในชาติ การพัฒนาความรู้ความสามารถในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อการเพิ่มผลผลิตและสมรรถภาพในการทำงาน ความคิดริเริ่ม คำนิยม และศีลธรรมที่เหมาะสม

เนื่องจากการพัฒนาประเทศได้เน้นหนักในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อระบบสังคม ระบบครอบครัวและค่านิยม ฯลฯ ของประชาชน การศึกษาจะต้องให้ความรู้และทัศนคติ แก่ประชาชนในการแก้ปัญหาที่จะติดตามมาจากการพัฒนาอุตสาหกรรม เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและค่านิยมดั้งเดิมที่จะกระทบกระเทือนระบบครอบครัวที่อาจต้องเปลี่ยนแปลงและอื่น ๆ การศึกษาจะต้องพัฒนากำลังคนเพื่อสนองงานด้านอุตสาหกรรมและการผลิตทุกด้านของประเทศอย่างเต็มที่ รวมถึงการปลูกฝังคุณลักษณะให้คนมีศรัทธา และนิสัยให้รักการทำงานหนัก ดำรงชีวิตด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ฯลฯ

ด้านวัฒนธรรมมีจุดมุ่งหมายในการสร้างและพัฒนาให้พลเมืองตระหนักและเห็นคุณค่าของศิลปและความงามตามธรรมชาติ สร้างสรรค์ศิลปะและสิ่งประดิษฐ์สืบทอดวัฒนธรรมของชาติ ไปสู่อนุชนรุ่นหลัง (Ministry of Education, Republic of Korea. 1979 : 45 และ Unesco, Country-paper, Republic of Korea. 1980 : 5-9)

1.2.4 อินโดนีเซีย

อินโดนีเซียได้รับความกระทบกระเทือนจากการแทรกซึมของสังคมนิยมอย่างเด่นชัดกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อความอยู่รอดและความมั่นคงของประเทศ จึงได้วางจุดมุ่งหมายไว้ที่จะสร้างจิตใจคนให้มีความเป็นชาตินิยม รักชาติและอุดมการณ์ของชาติ รับผิดชอบและรู้สำนึกภาระหน้าที่ที่มีต่อสังคมและประเทศ การศึกษาจะต้องก่อให้เกิดการสร้างชาติ

และพัฒนาประชาชนให้รู้ถึงการเป็นผู้นำในอนาคต (Ministry of Education and Culture, Republic of Indonesia. 1980 : 1-21)

ด้านสังคมได้วางแนวทางไว้ว่า การศึกษาจะต้องเป็นการเตรียมคนรุ่นใหม่ เพื่อทำหน้าที่รับใช้และพัฒนาประเทศในอนาคต ต้องสร้างให้เยาวชนเหล่านั้นมีสุขภาพอนามัยดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม สุจริตและยุติธรรม นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่งของประเทศ มีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ด้านวัฒนธรรมนั้นในฐานะที่ยาวอินโตนีเยสส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม การศึกษาจะต้องทำให้ประชาชน มีความเชื่อและศรัทธาในพระผู้เป็นเจ้า (God Almighty) มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ความซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีคุณธรรมสูง (Unesco, Country paper-INDONESIA. 1980 : 1-2)

1.2.5 สาธารณรัฐประชาชนจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นประเทศในค่ายสังคมนิยมได้ใช้การศึกษา เพื่อประโยชน์ในทางการเมืองและการพัฒนาด้านอื่น ๆ อย่างชัดเจน กล่าวคือ ได้ตั้งจุดมุ่งหมาย ของการศึกษาว่าจะต้องรับใช้และปลูกฝังแนวความคิดในทางการเมืองของชนกรรมาชีพ ก่อให้เกิดผลผลิตในด้านแรงงานของชาติ เสริมสร้างจริยธรรม สติปัญญา พละนามัย ประชาชนจะต้องมีวัฒนธรรม และความคิดแบบสังคมนิยม และที่สำคัญที่สุด การศึกษาจะต้องก่อให้เกิดความทันสมัยในการพัฒนา ประเทศใน 4 ด้าน คือ ด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เกษตรกรรมและด้านการ ป้องกันประเทศ (Unesco, Country paper-PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA. 1980 : 2)

1.2.6 อิสราเอล

การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเมือง และการปกครองนั้น อิสราเอลเป็นประเทศที่มีการต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของชาติตลอดเวลา ได้ใช้ การศึกษาและอบรมเพื่อสร้างให้ประชากรมมีความรักชาติ รักในเสรีภาพ มีความอดทน ช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน รักประเทศชาติและบ้านเมือง ด้านการประกอบอาชีพอิสราเอลมุ่งพัฒนาด้านเกษตรกรรมแผน ใหม่ซึ่งได้วางแผนในการที่จะทำให้ผู้จบการศึกษามีความสามารถและประสบการณ์ด้านเกษตรกรรมและ พืชกรรมเป็นอย่างดี ด้านวัฒนธรรมมุ่งการสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมของชาติ การประพฤติปฏิบัติ

จะต้องอยู่บนรากฐานของคำนิยมและวัฒนธรรมเหล่านั้น เพื่อเป็นการรักษาระเบียบแบบแผนและ
ประเพณีไว้เพื่อการตกทอดไปสู่ชนรุ่นหลัง (Ministry of Education and Culture, Israel.
1979 : 1-3)

1.2.7 ปากีสถาน

ความสมัครสมานสามัคคีของชนในชาติเป็นสิ่งที่ทุกชาติมีความต้องการและ
ปรารถนาเช่นเดียวกัน ปากีสถานมีจุดมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาให้ประชาชนเกิดความเป็นน้ำหนึ่ง
ใจเดียวกัน มีความรักในชาติบ้านเมือง รักบ้านเกิด ความเสียสละร่วมกันในการสร้างชาติ (Nation
building) ที่สำคัญประการหนึ่งคือการศึกษาของชาติจะต้องก่อให้เกิดการสร้างสรรในการเป็นผู้มา
ให้กับประเทศ

อนึ่งด้านสังคมและวัฒนธรรมได้ตั้งจุดมุ่งหมายในการศึกษาที่จะให้ประชาชน
มีสุขภาพอนามัยดี พัฒนาด้านอารมณ์และความคิด การอ่านออกเขียนได้ มีวินัยในตนเอง รู้จักหน้าที่
และสิทธิเสรีภาพ ร่วมมือในการเผยแพร่วัฒนธรรมและศาสนา ด้านการประกอบอาชีพ จะต้องมีการ
ฝึกอบรมให้ประชาชนมีความรู้และทักษะในการทำงาน มีความคิดริเริ่มและนำความรู้และวิทยาการสมัย
ใหม่ ๆ มาใช้ในการประกอบอาชีพ พัฒนาคนให้มีจิตใจในการเห็นความสำคัญและรักษามรดกทาง
วัฒนธรรม ระเบียบประเพณีของชาติ (Ministry of Education, Pakistan. 1979 : 17
และ Unesco, Country paper-PAKISTAN. 1980 : 1-2)

1.2.8 อินเดีย

จากการที่ได้กล่าวถึงภารกิจกำหนดจุดมุ่งหมายขอ การศึกษาในประเทศต่าง ๆ
มาตั้งแต่ต้นนั้น แต่ละประเทศได้ให้ความสำคัญต่อการศึกษาในการพัฒนาประชากรให้มีคุณลักษณะตามที่
ประเทศชาติต้องการ อินเดียเป็นประเทศหนึ่งที่มีจุดจัดการศึกษาเพื่อให้การพัฒนากำลังคนในสิ่งที่
ประเทศชาติต้องการ เช่นกันเป็นต้นว่า การศึกษาของชาติจะต้องให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและมี
ความสามัคคีในการเป็นชาติร่วมกัน ให้ประชาชนรู้ถึงหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีจิตใจมุ่งมั่นในการ
พัฒนา มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามัคคีร่วมกันโดยไม่มีการแบ่งชั้น วรรณะ เชื้อชาติและศาสนา การ
ศึกษาจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาและถ่ายทอดคำนิยมและจริยธรรมที่ดีงาม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง

และหน้าที่ การทำงานเป็นหมู่คณะ มีเหตุผล ความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีในการทำงาน (Unesco, Country paper-INDIA. 1980 : 4-11)

1.2.9 ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีการพัฒนาในทุกด้านก้าวหน้าไปกว่าประเทศอื่น ๆ ในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจ มีการพัฒนาทางด้านเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวางและก้าวหน้าแม้กระทั่งในด้านการศึกษา ญี่ปุ่นได้เห็นความสำคัญของการศึกษาเป็นอันมาก เริ่มใช้การศึกษาในการพัฒนาคุณภาพประชากรและเริ่มเห็นความสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อสร้างคุณลักษณะของพลเมือง นับตั้งแต่การพิมพ์เอกสารเรื่อง The Image of An Ideal Japanese ในปี ค.ศ. 1966 เป็นต้นมา (Japanese National Commission for Unesco. 1969 : 34-47) ปัจจุบันญี่ปุ่นได้วางจุดมุ่งหมายว่าการศึกษาจะต้องก่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพทั้งในทางด้านร่างกายและจิตใจ รักความจริงและยุติธรรม มีค่านิยมที่พึงปรารถนา รักการทำงานและมีความรับผิดชอบ รักเสรีภาพ รักสันติ นอกจากนั้นการศึกษายังจะต้องก่อให้เกิดการสร้างสรรและการพัฒนาวัฒนธรรม ความร่วมมือซึ่งกันและกัน (Unesco, Country report-JAPAN. 1977 : 2)

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเลือกแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเล่าเรียนของไทย ผู้วิจัยได้เสนอการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของหลายประเทศในเอเชีย ซึ่งบางประเทศมีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมที่ใกล้เคียงกับไทย และมีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกับไทย ดังนั้นจุดมุ่งหมายบางส่วนจึงอาจนำมาดัดแปลงสำหรับประเทศไทยได้บ้างตามสมควร จุดมุ่งหมายในการศึกษาของประเทศเหล่านั้นสามารถที่จะนำมาสรุปได้เป็น 4 ประเด็น กล่าวคือ การศึกษาศึกษาของชาตินั้นจะต้องเป็นไปเพื่อก่อให้เกิด

- การเป็นชาติและรักษาเอกลักษณ์ของชาติ (identity)
- ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความเป็นปึกแผ่นของคนภายในชาติ (solidarity)
- ความปลอดภัยและความเป็นอยู่ภายในสังคม (security)
- การถ่ายทอดความคิด ระเบียบ ประเพณี ฯลฯ เพื่อความอยู่รอด (survival) ของ

สังคมและประเทศชาติ

(Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania. 1980 : 6-8)

ซึ่งในอุดมการณ์ทั้งหมดที่สรุปไว้นี้สามารถที่จะแยกพิจารณาได้ว่าการศึกษานั้นจะต้องก่อให้เกิดการพัฒนาหรือเพื่อประโยชน์ในทางด้านการเมืองการปกครอง ทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และด้านวัฒนธรรม ศิลธรรม เป็นสำคัญ

1.3 แนวทางในการกำหนดอุดมการณ์ของการศึกษา

จากที่กล่าวมาตลอดข้อ 1.1 และ 1.2 นั้น ผู้วิจัยได้เสนอแนวความคิดของการกำหนดอุดมการณ์ของการศึกษา เพื่อประโยชน์ของสังคมและประเทศตามที่ประเทศต้องการ โดยยกมาพิจารณาเฉพาะในกรณีของประเทศในทวีปเอเชีย ซึ่งมีลักษณะภูมิศาสตร์ ชีวิตและความเป็นอยู่ภาวะสิ่งแวดล้อมคล้ายคลึงกับไทย อันอาจสามารถนำมาดัดแปลงใช้กับประเทศไทยได้บ้าง เมื่อพิจารณาถึงอุดมการณ์ของการศึกษาในประเทศต่าง ๆ ที่เสนอในข้อ 1.2 จะเห็นได้ว่ามีความคล้ายคลึงกันมากในสาระสำคัญของ การกำหนดอุดมการณ์ของแต่ละประเทศจะมีแตกต่างกันอยู่บ้างก็ในข้อปลีกย่อยบางประการเท่านั้น

สำหรับข้อ 1.3 ผู้วิจัยจะเสนอหลักการและเนื้อหาสาระที่สมควรพิจารณาเพื่อเป็นปัจจัยในการกำหนดอุดมการณ์ของการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ส่วนที่เป็นปรัชญาการศึกษา และความคิดของนักการศึกษา อีกส่วนหนึ่งเป็นสภาพพื้นฐานของความต้องการทางด้านต่าง ๆ ของสังคม ความต้องการส่วนบุคคลและระบบค่านิยม ฯลฯ ของสังคมในประเทศนั้น ๆ

1.3.1 ปรัชญาการศึกษาและความเชื่อของนักการศึกษา

เนื่องจากปรัชญาการศึกษามีอยู่หลายสัทธิด้วยกัน ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์เฉพาะสัทธิที่มีอิทธิพลต่อความคิดในการกำหนดอุดมการณ์การศึกษาอย่างแพร่หลายดังต่อไปนี้

ปรัชญาลัทธินิยม (Essentialism) ปรัชญาการศึกษาในลัทธินี้มีความเชื่อว่าในการศึกษานั้น ความรู้ ทักษะ ที่คิดและอุดมคติของสังคม เป็นสิ่งที่ควรถ่ายทอดให้อนุชนรุ่นหลังรับรู้ และประพฤติปฏิบัติตาม ดังนั้นปรัชญาการศึกษาในลัทธินี้จึงเป็นไปในรูปของการถ่ายทอดหลักเกณฑ์เก่า ๆ ที่สำคัญ ไปสู่อนุชนรุ่นใหม่ (ฮาร์ มิสต์รี 2519 : 79, จุฑาธิ์ เดชตานนท์ 2522 : 17) เนื่องจากการศึกษาตามสัทธิปรัชญาลัทธินี้ยึดการถ่ายทอดวัฒนธรรมยิ่งกว่าสิ่งอื่น จึงทำให้การเรียนการสอนต้องเป็นไปอย่างมีระบบและแบบแผนเช่นเดียวกัน (Kneller. 1964 : 113) ความเชื่อ

ในปรัชญาการศึกษาสัทรีนี้ได้รับความนิยมมากในสหรัฐอเมริกากระยะสงครามโลกครั้งที่สอง เป็นต้นมา โดยมุ่งจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กรับผิดชอบสังคมแทนผู้ใหญ่ จึงต้องมีการอบรมเด็กให้มีระเบียบวินัย เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งและกฎหมายของบ้านเมือง มีสุขภาพอนามัยดี เป็นพลเมืองดี และมีคุณธรรม และจริยธรรม ส่งวนและรักษาทรัพยากรธรรมชาติปรับตัวให้เข้ากับสังคม (อบรม สันทิบาล และชาญชัย ศรีไธสงเพชร 2519 : 44-47) โดยสรุปอาจกล่าวได้ว่าปรัชญาการศึกษาในสาขาสัทรีนิยม (essentialism) นี้เป็นปรัชญาที่เน้นในด้าน "การอนุรักษ์ทางวัฒนธรรม" ของสังคมและถ่ายทอด ไปถึงชนรุ่นใหม่ (Brameld. 1956 : 8-10 และ Brameld. 1958 : 203-261)

สัจจวิทยานิยม (Perennialism) ปรัชญาการศึกษาสาขานี้มีความเชื่อว่าความจริง สิ่งต่าง ๆ ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ทุกอย่างจึงเป็นสากล มนุษย์มีความสามารถที่จะคิดได้อย่างมี เหตุผล มีความเชื่อในกฎเกณฑ์ทางศาสนาและพระเจ้า (Brameld. 1958 : 287-347) และโดย เหตุที่ปรัชญาการศึกษาสาขานี้เชื่อในความนิรันดร์และการมีเหตุผลของมนุษย์ จุดมุ่งหมายปลายทาง ของการศึกษาก็คือ การปลูกฝังหลักการของความเป็นนิรันดร์และความเชื่อของศาสนาคริสต์ วิชาที่ สอนจึงเป็นประเภทวิชา ตรรกวิทยา คณิตศาสตร์และวรรณคดี เป็นการพัฒนาลัทธิปัญญาให้เป็น Summum Bonum (The good life) ด้านวิชาชีพเป็นจุดมุ่งหมายรองลงไป (ถนอม มากะฉัตร 2514 : 64) โดยสรุปปรัชญาการศึกษาสัจจวิทยานิยม มุ่งพัฒนาด้านสมองและสติปัญญา ไม่มีการพัฒนา และเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป็นการเตรียมชีวิตเพื่ออนาคตการปรับตัวเองให้เข้ากับสภาวะการต่าง ๆ (Brameld. 1956 : 10-13)

ปรัชญาพัฒนาการ (Progressivism) ปรัชญาการศึกษาในสาขานี้มีความมุ่ง หมายให้ผู้เรียนตระหนักในตนเอง ความสนใจและความต้องการ การเรียนรู้นำไปสู่วิธีการเรียน ษาเพื่อแก้ปัญหา (Problem solving) การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ (Learning by doing) และ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong education) นอกจากนี้ปรัชญาการศึกษาสาขานี้ยังเน้นใน ด้านประสบการณ์การดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อสังคม การเรียนรู้ วิชาชีพ การพัฒนาบุคลิกภาพ (ละออง การุณยวณิช และคนอื่น ๆ 2518 : 34) ดังนั้นจุดมุ่งหมาย ของการศึกษาตามสัทรีปัญหานี้จึง เป็นไปเพื่อให้เกิดการพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป และปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

ให้เข้ากับความต้องการของตนเองและสังคม ซึ่งเป็นลักษณะของเสรีภาพทางวัฒนธรรม (Cultural Liberation) ทุกคนในสังคมมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน (Brameld. 1958 : 89-159)

ปฏิรูปนิยม (Reconstructionalism) ปรัชญาการศึกษาสัทธินี้มีพัฒนามาจาก ปรัชญาพัฒนาการ (progressivism) แต่แทนที่จะมุ่งพัฒนาด้านตัวบุคคลแต่เพียงอย่างเดียว อาจ เป็นการไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงต้องมีการปรับปรุงระบบหรือกลไกของสังคมไปพร้อม ๆ กันด้วย เป็นการพัฒนาสังคมให้เอื้อต่อประโยชน์ของทุกคนในสังคมเท่าเทียมกัน จุดมุ่งหมายของการ ศึกษาในความเชื่อของปรัชญาสัทธินี้ จึงมุ่งที่จะจัดการศึกษาเพื่อให้เกิดการสร้างสรรสังคมใหม่ใน อนาคต ผูกการทำงานเป็นหมู่คณะ เตรียมตัวเด็กเพื่อเผชิญปัญหาในอนาคต พัฒนาบุคลิกภาพ จุฬนิสัย ทศนคติ ความรู้และทักษะตามที่ต้องการให้เด็กเป็นไปและเน้นการศึกษาริชาชีพเป็นพิเศษ (Brameld. 1956 : 3-19)

สัจภาพนิยม (Existentialism) ปรัชญาสัทธินี้มีรากฐานมาจากความวุ่นวายใน สังคมซึ่งได้แก่สงคราม อันสามารถเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ปรัชญาสาขานี้จึงไม่มีถึง อนาคตเพราะเป็นสิ่งที่คาดการณ์และหวังอะไรไม่ได้ จึงให้ความสำคัญต่อชีวิตปัจจุบันมากกว่า มุ่งใน ด้านการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมปัจจุบันได้อย่างมีความรู้และความสามารถในการเผชิญปัญหา กล้า ในการกระทำของตนเองและมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองทำลงไป จึงอาจกล่าวได้ว่า ปรัชญาที่มุ่ง การดำรงชีวิตในปัจจุบันมากกว่าคำนึงถึงสังคมให้เด็กรู้จักตนเองและใช้ประโยชน์ในความถนัดและความ สามารถส่วนบุคคลให้มากที่สุด

จุดมุ่งหมายของการศึกษาในสัทธิปรัชญานี้ จึงมุ่งให้เด็กตัดสินใจกระทำเองตามความ เหมาะสมของแต่ละบุคคลและเป็นไปตามความต้องการของตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาตามทิศทาง ที่ตนเองต้องการ จุดมุ่งหมายการศึกษาจึงมุ่งส่งเสริมในด้านการพัฒนาตนเอง อีสุภาพ การเลือกเรียน ตามใจของบุคคลและการมีความรับผิดชอบ (อุทัย เทษตานนท์ 2522 : 18)

จากการกล่าวถึงปรัชญาการศึกษาที่สำคัญและมีบทบาทในการกำหนดทิศทางการศึกษาของ ประเทศต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าในการจัดการศึกษาของไทยเป็นการผสมผสานระหว่างปรัชญาการศึกษา หลายสาขาด้วยกัน โดยเลือกเอาส่วนที่ดีแล้วนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน

1.3.2 ความต้องการของผู้เรียน สภาพพื้นฐานทางสังคมและความต้องการด้าน
การพัฒนาประเทศ

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของอาชีวศึกษามาแล้ว โดยเสนอว่าในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษานั้นส่วนใหญ่ประเทศต่าง ๆ ยึดแนวปรัชญาการศึกษา และความคิดของนักการศึกษาที่เห็นว่าเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและประเทศของตน แต่การยึดแต่ปรัชญาการศึกษาเท่านั้นยังไม่เป็นการเพียงพอ ตลอดจนการเลือกใช้ปรัชญาการศึกษาจะต้องเหมาะสมกับความต้องการของประเทศและโครงสร้างทางสังคม ความต้องการของผู้เรียนหรือประชาชนด้วย ซึ่งจะต้องคัดการศึกษาให้สอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการในสิ่งเหล่านั้น

การพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนนั้น Whitehead ซึ่งเป็นนักการศึกษาที่มีความเห็นขัดแย้งกับนักการศึกษาและนักปรัชญารุ่นก่อน ๆ มีความเห็นว่าการให้การเรียนของเด็กเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ใหญ่หรือผู้จัดการศึกษานั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะเด็กหรือผู้เรียนนั้นเป็นสิ่งที่มีชีวิตจิตใจ มีความเป็นมนุษย์ จึงมีสิทธิโดยชอบธรรม (human right) ที่จะเลือกเรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองต้องการหรือมีประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด ซึ่งโดยหลักการแล้วการศึกษานั้นมีชีวิตอยู่ประสงค์เพื่อก่อให้เกิดการกระตุ้นและก่อให้เกิดการพัฒนาในตัวของเด็กหรือผู้เรียนเอง มิใช่จัดการศึกษาเพื่อไปพัฒนาเด็กตามที่ผู้จัดการศึกษาต้องการ การคัดเนื้อหาวิชาให้แก่ผู้เรียนนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเด็กอย่างแท้จริง การคัดวิชาหรือหลักสูตรเพื่อจุดมุ่งหมายในการพัฒนาสติปัญญาหรือสมองนั้นเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นและไม่มีความจำเป็นหรือสติปัญญานั้นไม่จำเป็นต้องมีการฝึกฝนเพราะเป็นสิ่งที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองอยู่แล้ว

Whitehead มีความเห็นต่อต้านการสอนในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อเด็ก (innert ideas) การให้การศึกษานั้นไม่จำเป็นต้องให้เรียนมากวิชาให้เรียนแต่อย่างอย่างเลือกแต่ที่สำคัญและต่อจากนั้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยตนเอง เพราะเด็กมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดต่อตนเองทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยสรุปในความเห็นของ Whitehead การศึกษาก็คือศิลปะในการใช้ประโยชน์จากความรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งความรู้นั้นจะต้องเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อเด็ก (Whitehead. 1966 : 1-23)

R.S.Peter มีความคิดว่าคุณลักษณะของจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่สำคัญจะต้องเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดพัฒนา (growth) หรือการเจริญงอกงามและตอบสนองต่อความต้องการ (needs) และได้สรุปว่าความต้องการที่เป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น ได้แก่ ความต้องการด้านจิตใจ (mental) สุขภาพอนามัย (health) ความสุข (happiness) การสืบทอดความคิด (socialization) และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creativity) ซึ่งมีประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม การศึกษาต้องวางจุดมุ่งหมายให้บรรลุสิ่งเหล่านี้ (Peters and Others. 1972 : XI-XIII)

นอกจากพิจารณาในด้านความต้องการของผู้เรียนแล้ว การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาจะต้องพิจารณาในด้านสภาพพื้นฐานทางสังคมด้วย สิ่งที่น่าพิจารณาคือระบบความเชื่อและค่านิยมของสังคมนั้น ๆ UNESCO ได้สรุปไว้ในเอกสารการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและทฤษฎีเกี่ยวกับการศึกษาของประเทศในเอเชียที่กรุงนิวเดลี เมื่อวันที่ 15-21 มีนาคม 1980 ว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศในเอเชียนั้น แสดงอย่างเด่นชัดว่ามีพื้นฐานมาจากระบบความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านศาสนา ซึ่งหมายรวมถึงคำสั่งสอนและหลักศีลธรรมทางศาสนา นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลจากระบบแบบแผนประเพณี วัฒนธรรม ตลอดจนระบบค่านิยมของประชาชนในประเทศ นอกจากระบบค่านิยมและความเชื่อจะเป็นเครื่องกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาแล้ว ยังเป็นตัวการในการกำหนดระบบการศึกษาของประเทศอีกด้วย (Unesco. 1980 : 5-8) จึงเห็นว่าการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้นต้องพิจารณาในด้านระบบความเชื่อและค่านิยมของสังคมอีกด้วย

ความต้องการด้านการพัฒนาประเทศมีบทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษามากเช่นกัน เพราะการศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อสนองต่อการพัฒนาประเทศ Ernst Winter แห่ง UNESCO ประจำกรุงปารีส ให้ความเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีนำมาสู่ความต้องการในการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิต การดำรงชีพ การเกิดปัญหาสิ่งเหล่านี้ ทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่เดิมต้องเปลี่ยนแปลงไป ต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาใหม่ให้สอดคล้องกับความต้องการและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ (OECD. 1973. 256-259) Emile van Lennep เลขาธิการ OECD (Organization for Economic Co-Operation and Development) ให้ความเห็นว่าการศึกษาจะต้องตอบสนองต่อชีวิตการทำงาน ต้องเตรียมกำลังคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน เป็นพลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ (OECD : 1979 : 9)

จากการประชุมผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศสมาชิก UNESCO ในเอเชียครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 23 พฤษภาคม - 6 มิถุนายน ค.ศ. 1970 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ที่ประชุมได้สรุปผลการประชุมไว้ว่า ในการวางจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้นจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญสามประการ ได้แก่ ประการแรกต้องพิจารณาค่านิยม (Value System) ของสังคม ซึ่งระบบค่านิยมนี้เป็นการสะท้อนให้เห็นความคิดเห็นเพื่ออุดมการณ์ของสังคม ที่จะมีการอนุรักษ์หรือพัฒนาระบบแบบแผนหรือวัฒนธรรม การกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาจะต้องสอดคล้องกับระบบค่านิยมร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ประการที่สองที่ประชุมเห็นว่าต้องพิจารณาเกี่ยวกับความต้องการของส่วนบุคคล อันได้แก่ ความต้องการด้านสุขภาพอนามัย สติปัญญา ความคาดหวัง (expectation) และความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ประการสุดท้าย จุดมุ่งหมายของการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม (needs of society) เป็นต้นว่า สอนในด้านความต้องการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างด้านการพัฒนาทุกด้าน [National Institute for Educational Research of Japan. 1970 : 7-8]

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาในประเทศไทย

เท่าที่กล่าวมาแล้วเป็นแนวความคิดและแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อใช้วิธีการทางการศึกษาและฝึกอบรมให้ประชากรมีคุณภาพและคุณสมบัติตามที่ต้องการ โดยให้สอดคล้องกับระบบค่านิยม ความเชื่อและความต้องการส่วนบุคคล รวมทั้งความต้องการของสังคมในการพัฒนาประเทศในด้านการเมืองและการปกครอง สังคม เศรษฐกิจ ศิลปและวัฒนธรรม ฯลฯ ในขั้นตอนนี้จึงจะพิจารณาถึงการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหรือความต้องการของผู้ให้การศึกษาของรัฐหรือของประเทศ โดยพิจารณาจากเอกสารของทางราชการและแนวความคิดของนักปรัชญา นักการศึกษาของไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและวางจุดมุ่งหมายให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.1 จุดมุ่งหมายการศึกษาของไทยในอดีต

2.1.1 สมัยกรุงสุโขทัย

นับแต่การประดิษฐ์อักษรไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงเป็นต้นมา การศึกษาของไทยเริ่มมีความก้าวหน้าและได้รับการบันทึกหลักฐานพอที่จะศึกษาได้ การศึกษาในสมัยกรุงสุโขทัยนี้

ส่วนใหญ่อยู่ออยู่ในแวดวงของราชสำนักและสถาบันทางศาสนา ความมุ่งหมายการศึกษาของไทยในสมัยนี้ จึงเน้นในด้านพุทธศึกษาและจริยศึกษา (ถวิล สุนทรินต์ และคนอื่น ๆ 2501 : 124) คือให้พลเมืองอ่าน เขียน เลขและศีลธรรมตามแนวหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ในด้านการศึกษาวิชาอื่นนั้นส่วนใหญเป็นการศึกษาอบรมในระบบครอบครัว (เกหลง ปภาวสิทธิ์ 2503 : 2)

2.1.2 สมัยกรุงศรีอยุธยา

ความเชื่อทางพุทธศาสนายังคงมีบทบาทต่อการศึกษาในสมัยนี้เช่นเดียวกับสมัยกรุงสุโขทัย จุดมุ่งหมายของการศึกษาจึงมุ่งเน้นด้านการเรียนรู้ด้านหลักธรรมของพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมวรรณคดีและอักษรคำลัดร ผู้เรียนยังเรียนรู้ในการอ่าน เขียน เลข และอักษรคำลัดร แหล่งการศึกษาก็ยังคงเป็นวัดและพระราชนิเวศน์เหมือนเช่นสมัยกรุงสุโขทัย

โดยสรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษาในสมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา พอจะประมวลได้เป็นสี่ประการ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 2)

- ก. เพื่อปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรมและคุณธรรมที่ดี
- ข. เพื่อความรู้ในด้านภาษาไทย การอ่าน เขียน การคำนวณ
- ค. เพื่อการศึกษาพระศาสนา การปลูกฝังศีลธรรม
- ง. เพื่อการเรียนรู้วิชาอื่นบางอย่างจากการเรียนรู้จากวัดหรือสถาบันทางศาสนา

2.1.3 สมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2310-2410)

หลังจากที่กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าแล้วเป็นระยะในการสงครามและการถูเอกราชในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี การศึกษาในสมัยนี้จึงไม่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริม ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ไทยได้เริ่มติดต่อกับประเทศตะวันตก ความมุ่งหมายของการศึกษาจึงเปลี่ยนแปลงไป คือเป็นการเรียนรู้ตามแบบประเทศตะวันตก แต่ยังรักษาการศึกษาในด้านคำล้นา อักษรคำลัดร ศิลปคำลัดร รวมถึงการอ่านออกเขียนได้ และการคิดเลขเป็น

2.1.4 สมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411-2453)

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ชาวตะวันตกได้เริ่มเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทยบ้างแล้ว เหตุการณ์ได้รุนแรงในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยการแสวงหาอาณานิคมและคุกคามประเทศต่าง ๆ ในแหลมอินโดจีน หลายประเทศได้ตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษและฝรั่งเศส พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริที่จะปฏิรูปการปกครองให้มีความเจริญเหมือนแบบอย่างของตะวันตก ได้ทรงจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรมและหน่วยราชการขึ้นเดียวกับประเทศตะวันตก พร้อมกับได้ทรงฝึกหัดคนเข้ารับราชการในหน่วยงานที่จัดตั้งใหม่เหล่านั้น โดยจัดการศึกษาเองและส่งไปศึกษาต่อในต่างประเทศ จุดมุ่งหมายในการศึกษาในสมัยนี้ จึงมุ่งฝึกคนเข้ารับราชการเป็นสำคัญ นอกจากนั้นก็เป็นการให้ความรู้แก่ทวยราษฎร์โดยทั่วไปด้วย ในด้านการเรียนรู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ การคำนวณเพื่อการใช้ในชีวิตประจำวันและการเป็นพลเมืองดี

ต่อมาในปี พ.ศ. 2441 เริ่มมีการประกาศใช้โครงการการศึกษาฉบับแรก เรียกว่าโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 ซึ่งมีการแยกจุดมุ่งหมายของการศึกษาออกเป็นสองส่วน กล่าวคือ การศึกษาในกรุงเทพมหานครนั้นมีความมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนได้เรียนจนถึงชั้นสูง มีความรู้เพียงพอที่จะเข้ารับราชการหรือไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ส่วนการศึกษาในหัวเมืองนั้น มีความมุ่งหมายเพียงให้มีการเรียนรู้หนังสือเท่านั้น (ปาฐกถา 2506 : 13)

ต่อมาได้มีการแก้ไขโครงการการศึกษาในปี พ.ศ. 2445 และ 2448 สำหรับจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้นยังคงเป็นไปแบบเดิมกล่าวคือมุ่งผลิตคนเข้ารับราชการและเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อ แต่อย่างไรก็ดีได้เริ่มมีการให้ความสำคัญต่อการศึกษาด้านวิชาชีพบ้าง แต่ยังคงอยู่ในขอบเขตที่จำกัด (สวัสดิ จงกล 2512 : 13-14)

ในปี พ.ศ. 2453 จุดมุ่งหมายเพื่อผลิตคนเข้ารับราชการนั้นได้เปลี่ยนแปลง เพราะเหตุที่ประชาชนให้ความนิยมในการส่งบุตรหลานเข้ารับการศึกษาเพื่อเป็นข้าราชการ จนตำแหน่งงานไม่เพียงพอ จึงต้องวางจุดมุ่งหมายใหม่ให้เป็นการเรียนรู้หนังสือของประชาชน โดยทั่วไปและให้การศึกษาเพื่อไปประกอบอาชีพด้วยตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 184-185)

2.1.5 สมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. 2454-2475)

นับแต่ปี พ.ศ. 2453 เป็นต้นมาจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาได้เน้นให้ประชาชนหันมาสนใจด้านการประกอบอาชีพ ผลิตคนให้ทันต่อการเข้ารับราชการมาอย่างแต่ก่อน ซึ่งต่อมา ในปี พ.ศ. 2456 ได้มีการแก้ไขระเบียบใหม่ มุ่งหมายที่จะให้ประชาชนมีความรู้ในการทำการค้าเลี้ยงชีพตามอัธยาศัยมากขึ้น โดยเพิ่มการศึกษาวิชาชีพในหลายแขนง

ปี พ.ศ. 2464 จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา เป็นครั้งแรก โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา เพื่อให้เด็กในวัยเรียนได้ศึกษาในโรงเรียนหลวงชั้นประถมศึกษา บริบูรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ 2507 . 226)

2.1.6 ความมุ่งหมายการศึกษาหลังสมัยการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ถึงปัจจุบัน

ปี พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย คณะราษฎรซึ่งเป็นเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งนี้ได้กำหนดหลักหลักการในการบริหารประเทศ ซึ่งมีด้านการศึกษาอยู่ด้วยประการหนึ่ง คณะราษฎรมีความมุ่งหมายที่จะให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยทั่วไปให้มีความรู้ในด้านการเมืองและการปกครองของประเทศ โดยจะให้การศึกษาอย่างเต็มที่แก่ราษฎร และในปีเดียวกันนี้เองได้มีการประกาศแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2475 โดยมุ่งให้ทุกคนได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันและสมควรแก่อัตภาพเพื่อเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองและการประกอบอาชีพต่อไป

ปี พ.ศ. 2479 คณะราษฎรได้ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ โดยมีจุดมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษา เพื่อทำหน้าที่ในระบอบรัฐธรรมนูญ ได้อย่างเต็มที่ และรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชาติและมีการจัดการศึกษาทั้งในด้านสามัญและอาชีวควบคู่กันไป

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2494 ซึ่งเป็นฉบับที่ประกาศใช้ต่อมา ยังคงมีการเน้นในด้านอาชีวศึกษาเช่นเดิม และเพิ่มการเป็นพลเมืองดีและการมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย

ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 เป็นต้นมาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคมและบุคคล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและการปกครองของประเทศและยังคงเน้นในด้านวิชาชีพเช่นเดิมเช่นเดียวกับฉบับก่อน

จากจุดมุ่งหมายการศึกษาของไทยตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นต้นมานั้นพอสรุปได้ว่า ในสมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาเน้นจัดการศึกษาเพื่อการอ่านออกเขียนได้ และการค้าส่งขายเป็นสำคัญ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ก่อนรัชกาลที่ 5 เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาตามแบบอย่างประเทศตะวันตก ที่เริ่มเข้ามามีอิทธิพลในภูมิภาคแหลมอินโดจีน สมัยรัชกาลที่ 5 จึงเป็นการมุ่งผลิตคนเข้ารับราชการ ตามรูปแบบการบริหารประเทศที่ได้มีการปรับปรุงแบบประเทศตะวันตก จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ได้เริ่มมีการเน้นด้านวิชาชีพแทนที่จะมุ่งแต่การเข้ารับราชการอย่างแต่ก่อน

สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครองจาก พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา จุดมุ่งหมายของการศึกษาเริ่มเปลี่ยนแปลงไปสู่การพัฒนาด้านการเมืองในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย แต่ก็ยังคงให้ความสำคัญต่อด้านอาชีวศึกษาเช่นเดิม ในสมัยยุคการพัฒนาประเทศของ พญา จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นต้นมา ได้เริ่มมีแผนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ความมุ่งหมายของการศึกษาจึงได้วางไว้เพื่อเป็นพื้นฐานในการตอบสนอง การพัฒนาประเทศ

2.2 ความมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบัน

เท่าที่กล่าวมาเป็นการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาในฐานะของผู้จัดการศึกษา หรือให้การศึกษาในอดีต ต่อไปจะเป็นการกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของผู้ให้การศึกษาในปัจจุบัน โดยจะพิจารณาจากแผนการศึกษาชาติ นโยบาย และหลักสูตร

แผนการศึกษาชาติฉบับ พ.ศ. 2503 ได้ใช้เป็นแม่บทของการจัดการศึกษาตลอดมา จนถึง ปี พ.ศ. 2520 ได้มีการเตรียมร่างแผนการศึกษาชาติฉบับใหม่ เพราะแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2503 ไม่อาจตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง สังคมและเศรษฐกิจของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไว้อย่างรวดเร็ว ในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ. 2520 จึงมีจุดมุ่งหมายในการที่จะสร้างความเข้าใจในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การประพฤติและปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม คำสั่ง การสร้างความมั่นคงของชาติ รู้ถึงคุณค่าและธำรงรักษามรดกทางวัฒนธรรม การจงรักภักดีต่อองค์ประมุข แผนการศึกษาฉบับนี้ได้ประกาศไว้ใน พ.ศ. 2520 โดยมีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้นเป็นผู้ลงนามสนองพระราชโองการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 3)

ส่วนที่ 1 ของแผนการศึกษาชาติ ฉบับ พ.ศ. 2520 นี้ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติไว้โดยละเอียดแก่ประการด้วยกัน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 4-5)

1. ให้มีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนและของผู้อื่น มีระเบียบวินัย มีความเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย คำสั่ง และหลักธรรม
2. ให้มีความเข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามวิถีทางประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ยึดมั่นในสถาบันชาติ คำสั่ง พระมหากษัตริย์
3. ให้มีความรับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น ต่อครอบครัวและต่อตนเอง
4. ให้มีความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน และการเป็นส่วนหนึ่งของมนุษยชาติ มีความรักชาติ ตระหนักในความมั่นคงปลอดภัยของชาติ และมีส่วนในการป้องกันประเทศ
5. ให้มีความมั่นคงและผดุงความเสมอภาค ความสุจริต และความยุติธรรม
6. ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพและอนามัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
7. ให้มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบอาชีพและการสับเปลี่ยนย้ายอย่างประหยัด ตลอดจนการร่วมมือกันประกอบกิจการและธุรกิจต่าง ๆ โดยยึดด้วยกฎหมาย
8. ให้มีความสามารถในการติดต่อ ทำความเข้าใจและร่วมมือซึ่งกันและกัน รู้จักแสวงหาความจริง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแก้ปัญหาและขัดแย้งด้วยสติปัญญาและโดยสันติวิธี
9. ให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าในวิทยาการศิลป วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและทรัพยากร

เมื่อเปรียบเทียบจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามแผนการศึกษาชาติฉบับ พ.ศ. 2520 กับแผนการศึกษาชาติฉบับ พ.ศ. 2503 (กระทรวงศึกษาธิการ 2503 : 1) จะเห็นความแตกต่างในสาระสำคัญในด้านการเน้นหนักในด้านการเมืองและการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอย่างเด่นชัด ซึ่งในแผนการศึกษาฉบับเดิมไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของรัฐบาลในสมัยนั้น ซึ่งมีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ว่ามีนโยบายที่จะอบรมและเร่งรัด เป็นพิเศษให้นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วราชอาณาจักร ตระหนักและเห็นคุณค่าของระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีชาติ คำสั่ง และพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของ

ประเทศ มีความพหุภูมิโงในวัฒนธรรมไทย รู้จักใช้สิทธิและเสรีภาพภายในกรอบของกฎหมายและ
ตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย (คำแถลงนโยบายของ
รัฐบาลสมัยนายธานินทร์ กรัยวิเชียร แถลงนโยบายเมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2519 อ้างอิงมาจากกระทรวง
ศึกษาธิการ 2522 : 21-22)

นอกจากพิจารณาจากแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับ พ.ศ. 2520 แล้ว อาจพิจารณาจุดมุ่ง
หมายของการศึกษาได้จากแนวนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากคำแถลง
นโยบายของรัฐบาล ซึ่งมี พะยา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ด้านการพัฒนาเด็ก
และเยาวชนและการศึกษา ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2523 ซึ่งสรุปได้ว่า รัฐบาล
มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาการศึกษาให้เป็นรากฐานการปกครองของประเทศในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข การประกอบอาชีพ การพัฒนาชนบท การให้เยาวชนไทยเป็นผู้
เปรียบพร้อมด้วยความรู้ ความคิด มีคุณธรรม และพละทานมีสมบูรณ์ ฯลฯ ด้านศาสนา ศิลปะและ
วัฒนธรรม จะมุ่งในด้านรักษาและพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติ ฟื้นฟูศีลธรรม
และจริยธรรมเป็นพิเศษ

ในด้านเด็กและเยาวชนรัฐบาลมีเป้าหมายที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความประพฤติซันทั้ง
ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม สร้างค่านิยมด้านจริยธรรมและค่านิยม ความ
ซื่อสัตย์ อดทน ประหยัด ฯลฯ ให้ตระหนักในความเป็นชาติ เข้าใจบทบาทของตนในการพัฒนาชาติ
และการเป็นสมาชิกในสังคมนานาชาติ (คำแถลงนโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาเด็ก เยาวชน
และการศึกษาของ พะยา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 20 มีนาคม
2523)

โดยสรุปเมื่อพิจารณาวิเคราะห์ระหว่างจุดมุ่งหมายของการศึกษาจากแผนการศึกษาแห่งชาติ
ฉบับ พ.ศ. 2520 และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลในปัจจุบันจะมีความคล้ายคลึงในเนื้อหาและ
สาระสำคัญของจุดมุ่งหมายของการศึกษาในท่อนองเดียวกัน กล่าวคือ มุ่งหวังในด้านปลูกฝังระบอบ
การปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข นอกจากนั้นเป็นการกล่าวถึงการ
อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ปรับปรุงศีลธรรมและจริยธรรม ความมั่นคงของสังคมและชาติและ
ประการสุดท้ายประสิทธิภาพในทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการประกอบอาชีพ

จากการพิจารณาจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับชาติตามแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503 และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบันแล้ว สามารถที่จะวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของการศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับการศึกษาต่าง ๆ ของชาติได้เช่นกัน เพราะหลักสูตรการศึกษาจะเป็นการจำแนกจุดมุ่งหมายในระดับชาติลงมาให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ในที่นี้จะได้พิจารณาหลักสูตรการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

หลักสูตรระดับประถมศึกษาที่ใช้อยู่ในปัจจุบันได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2521 โดยมีเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 มาใช้หลักสูตรปัจจุบัน เพราะหลักสูตรเดิมไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและมากมายเกินไป เกินกำลังของครูและเด็ก เนื้อหาขาดสาระและความยืดหยุ่น ไม่สามารถนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติได้จริง และประการสุดท้ายหลักสูตรไม่จบในตัวเอง (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 : 100-106) หลักสูตรประถมศึกษาในปัจจุบันได้วางจุดมุ่งหมายให้เกิดผลแก่ผู้เรียนดังนี้ (วิชัย ราษฎร์ศิริ 2522 : 50-51)

1. คุณลักษณะที่ต้องการเน้น

- 1.1 มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว
- 1.2 มีวินัยในตนเอง มุ่งมั่นในการทำงานให้สำเร็จ
- 1.3 ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ และอดทน
- 1.4 รู้จักคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
- 1.5 มีขันติธรรมต่อคำวิจารณ์ และความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือหมู่เหล่า
- 1.6 มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้จักยกย่องผู้อื่น

2. ความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต

- 2.1 มีสุขนิสัยส่วนตัวและส่วนรวมทั้งทางกายและจิตใจ
- 2.2 มีความรู้และทักษะทางภาษาและคณิตศาสตร์
- 2.3 รู้จักชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ
- 2.4 รู้กฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
- 2.5 มีความรู้และทักษะในการหา ใช้จ่าย และออมทรัพย์
- 2.6 มีความรู้และทักษะในวิธีการทางวิทยาศาสตร์

- 2.7 เข้าใจความหมายของวิชาคำศัพท์และเทคโนโลยีที่มีต่อชีวิตประจำวัน
- 2.8 มีความรู้และทักษะในการจัดการและทำงานรวมกลุ่มกันโดยถือหลักสหกรณ์
- 2.9 มีความรู้และทักษะในการทำงาน ทั้งในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค
- 2.10 มีความสามารถในการยังชีพสังคมกลุ่มกันต่อสภาพและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ
- 2.11 มีนิสัยและรู้จักการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

3. ชีวิตที่สงบสุข

ใหม่ ๆ

- 3.1 รู้จักปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อมและวิทยาการ
- 3.2 เข้าใจและศรัทธาในคำสอนที่ตนนับถือและนำหลักธรรมมาใช้ในการชีวิตประจำวัน
- 3.3 รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพ
- 3.4 มีความคิดริเริ่มที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม
- 3.5 มีอิสระในการคิด แต่พร้อมที่จะยอมรับความคิดของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล
- 3.6 รู้จักแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี

4. สมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ

ต่อกัน

- 4.1 เชิดชูมั่นในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- 4.2 รู้คุณค่า ชื่นชม และรักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ
- 4.3 สำนึกในหน้าที่และสิทธิของตน
- 4.4 รู้ความสำคัญของครอบครัว สังคม และท้องถิ่นของตน
- 4.5 รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคและโลก และมีความเข้าใจอันดี
- 4.6 สามารถเมืงก้าสั่งสติปัญญา ก้าสั่งกาย ก้าสั่งทรัพย์ เพื่อความเจริญและความมั่นคงของประเทศ
- 4.7 รู้คุณค่าในความเป็นไทย และภูมิใจที่เกิดในดินแผ่นดินไทย

จะเห็นว่าจุดมุ่งหมายในหลักสูตรประถมศึกษาชั้นนั้น เป็นการนำเอาจุดมุ่งหมายในแผนการศึกษาชาติมาแยกย่อยในรายละเอียดลงไปเท่านั้น และต้องมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในแผนการศึกษาชาติ จุดมุ่งหมายของการศึกษาในหลักสูตรมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน

3. แนวความคิดในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาไทย

แนวทางในการพิจารณาจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น นอกจากจะพิจารณาจากเอกสารของทางราชการและปัญหาการศึกษา การกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาของต่างประเทศ ฯลฯ แล้วจะต้องพิจารณาความคิดเห็นของฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้วย ทั้งฝ่ายนักการศึกษา นักปรัชญา นักการเมือง นักเศรษฐศาสตร์ ผู้ปกครองและเด็กหรือผู้เรียนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายที่มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย แนวความคิดที่น่าพิจารณาก็คือ

คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้เสนอรายงานต่อรัฐบาลเพื่อปรับปรุงการศึกษาศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชีวิตและสังคม ซึ่งในลัทธิที่เป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น คณะกรรมการฯ ได้วางแนวในการจัดการศึกษาที่จะต้องเป็นไปเพื่อ (1) สร้างความสามัคคีในการเป็นคนไทยร่วมกัน (2) ช่วยในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (3) ปกป้องความสุจริต ยุติธรรม และความเป็นธรรมในสังคม (4) เสริมสร้างความรู้ในการสื่อสารและเข้าใจกัน (5) มีสุขภาพอนามัยดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ (6) มีความรู้และความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความคิดริเริ่ม (7) ความเข้าใจในตนเอง ครอบครัว ธรรมชาติ และสังคม ศิลปะและวัฒนธรรม และ (8) รักสุขภาพและการแสวงหาความจริงเพื่อชีวิตและความดี อยู่ที่ดีขึ้น (คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 : 15-16)

ลีปนันท เกตุทัต ให้ความเห็นว่าทิศทางการจัดการศึกษาของไทยนั้น จะต้องไม่มุ่งที่จะพัฒนาเอกัตบุคคลเท่านั้น แต่ต้องมุ่งพัฒนาบุคคลและสังคมควบคู่กันไป สิ่งไม่มุ่งแต่จะพัฒนาด้านความคิด การถ่ายทอดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ และทัศนคติที่ละเลืงมาแต่บรรพบุรุษ แต่ต้องค้นคว้าปรับปรุงหาความรู้ ความคิดใหม่ ๆ การถ่ายทอดความรู้เก่า ๆ ควรจะมีเพียงเพื่อให้สามารถประสานกับความคิดใหม่ ๆ ความรู้ใหม่ ๆ เท่านั้น นอกจากนั้นการศึกษาจะต้องไม่พัฒนาแต่ทางด้านปัญญาหรือความรู้

เท่านั้น แต่ต้องให้เกิดความเจริญทางร่างกายและจิตใจที่เหมาะสม (สิปปนนท์ เกตุทัต "ทิศทาง การศึกษาไทย", วารสารการศึกษาแห่งชาติ 12 : 6-7 กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2521)

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ ซึ่งเป็นนักปรัชญาได้เสนอว่าเป้าหมายของการศึกษานั้นต้องเป็นไปเพื่อ ให้นักเรียน (1) มีความรู้ขึ้นตัวอย่างน้อยที่สุดต้องอาศัยอยู่ในสังคมได้ เช่น สามารถสื่อสารกับผู้อื่น ได้ (2) มีอาชีพเพื่อหาเลี้ยงชีวิต (3) มีความสนใจและใคร่แสวงหาความรู้เพิ่มเติมอันเป็นการ พัฒนาด้านประสิทธิภาพในการใช้สติปัญญาของตนเอง (4) มีทัศนคติในการวิพากษ์วิจารณ์ พร้อม ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม (5) ได้เรียนรู้ทางวัฒนธรรมและจริยธรรมและมรดกของชาติ (ส. ศิวรักษ์ 2516 : 26-27)

ลำโรย บัวศรี ได้ให้ความเห็นว่าการจัดการศึกษานั้นจะต้องทำในสิ่งพื้นฐานสามประการ คือ (1) ก่อให้เกิดความงอกงามในตัวผู้เรียน ในชั้นทั้ง 5 อันได้แก่ รูป เวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ ซึ่งเท่ากับการพัฒนาในด้านกาย อารมณ์ ความนึกคิดในสุนทรียภาพ (2) เนื่องจากมนุษย์ต้องอยู่ในสังคม การศึกษาจะต้องทำให้มนุษย์มีความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ของสังคม ร่วมมือซึ่งกันและกัน (3) ต้องก่อให้เกิดความรู้สำนึกคิด รู้จักการใช้เหตุผลเพื่อใช้ในการ ตัดสินปัญหาและการดำรงชีวิต โดยสรุปเป้าหมายทั้งสามประการนั้น ประกอบด้วย ให้ความคิด ให้เครื่องมือและให้วิธีคิดประจำตัว (กระทรวงศึกษาธิการ 2517 : 325-326)

พิทยา ลำยอง ได้เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจในด้านการวางแผนกำลังคน ของสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 1/2523 เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2523 สรุปได้ว่าการพัฒนากำลังคนนั้นจะต้องให้เหมาะสมกับการเข้าไปอยู่ในสังคม ซึ่งสมาชิกของ สังคมจะต้องมีคุณสมบัติ 6 ประการ (1) มีคุณภาพดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ทักษะ รู้ ระเบียบแบบแผนของสังคมและอยู่ในระเบียบวินัยที่ต้องการ (2) มีการประกอบอาชีพ มีงานทำเพื่อ การมีเศรษฐกิจที่ดี (3) ต้องมีความรู้ ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพโดยสุจริต (4) มีเสรีภาพ ส่วนบุคคลที่จะแสวงหาความสุขโดยอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย (5) มีความเสมอภาค ยุติธรรม ไม่มีการเปิดเปิ่นซึ่งกันและกัน (6) รักษาทรัพย์สินของตนเอง และสาธารณสมบัติ (รายงานการ

ประชุมครั้งที่ 1/2523 เกี่ยวกับการวางแผนกำลังคน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ วันที่ 16 เมษายน 2523)

รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ มีความเห็นว่าการศึกษามีจุดมุ่งหมายสามประการที่สำคัญ คือ (1) เสริมสร้างทัศนคติของประชาชนให้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ดี ช่วยให้มวลชนมีความรู้ ทักษะ ตรงตามปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (2) จะต้องเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม และอารยธรรม (3) สืบทอดเอกลักษณ์ที่ดีของสังคม สร้างสรรค์ทัศนคติและความคิดอันเอื้อต่อ ระบบการปกครองและการมีชีวิตที่มีสุข (รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ 2518 : 7-8)

เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้สรุปผลจากการสัมมนา เรื่อง โฉมหน้าใหม่ของการศึกษาไทยว่า การศึกษาจะต้อง (1) ไม่มุ่งพัฒนาด้านวัตถุแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรมุ่งพัฒนาในด้านคุณภาพ ชีวิตให้มีความสงบสุข อีสรภาพ ความเสมอภาค มีปัญญาและคุณธรรม (2) ให้มีการนำเอาวิทยาการ สมัยใหม่มาปรับปรุงคุณภาพชีวิต (3) การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อลดความแตกต่างระหว่างกลุ่มชนที่ แตกต่างกัน (4) หลักสูตรการเรียนการสอนต้องตรงต่อความต้องการของบุคคลและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2517 : สำนานุกรมถาวร)

ระวี ภาวิไล กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่า จะต้องก่อให้เกิดความสำนึก ความ นึกคิด (consciousness) ในด้านศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นหลักของการดำเนินชีวิตและพัฒนา ด้านจิตใจให้ประสานสัมพันธ์กับการพัฒนาด้านวัตถุ (กระทรวงศึกษาธิการ 2517 : 11-29)

ศิลปนัท เกตุทัต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้สัมภาษณ์แก่นักหนังสือพิมพ์ หลายฉบับว่า ในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา เราพัฒนาในด้านวิชาการมากเกินไป จนลืมนึกถึงการพัฒนา ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรม นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษา ยังห่างไกลจากความเป็นจริงในชีวิต ประจำวัน เนื้อหาวิชายังเน้นแต่ในด้านอาหารสมองเท่านั้น ยังขาดการพัฒนาในด้านจิตใจ (หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวัน 4 สิงหาคม 2523 คอลัมน์ "2 นาที" หน้า 4)

เฉลียว บุรีภักดิ์ ได้ศึกษาถึงระบบการศึกษาไทยและสรุปไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษา จะต้องก่อให้เกิด (1) การรู้หนังสือของประชาชนในการอ่านออกเขียนได้ในภาษาประจำชาติ (2) การเรียนรู้และเข้าใจในสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม (3) สร้างจิตสำนึกให้มีความมุ่งมั่น

ไปสู่ความสำเร็จและการมีอนาคตที่ดีกว่า (4) ความรู้สึกร่วมกันในความเป็นชาติ (5) เสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม (6) ก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคม ในหมู่ประชาชน (7) ด้านสุขภาพอนามัย (8) การมีความรู้ในวิชาชีพและการประกอบอาชีพ (Chalio Buripakdi. 1980: 52-59)

สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทยได้เสนอแนวทางปรับปรุงระบบการศึกษาในผลการประชุมใหญ่ทางวิชาการของสมาคมสรุปไว้ว่าความมุ่งหมายในการศึกษาของชาตินั้นจะต้องเป็นไปเพื่อ

- (1) แก้ปัญหาในการพัฒนาสังคม สร้างความเป็นประชาธิปไตยและความสามัคคีในชาติ
- (2) ส่งเสริมความรู้ทางเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (3) สร้างอุดมการณ์และเอกลักษณ์ของชาติ (4) เสือกเฟ้นและถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เหมาะสม (5) เกิดความสำนึกทางการเมือง เข้าใจและมีทัศนคติที่ดีต่อระเบียบและกฎหมายบ้านเมือง (6) เกิดการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ และจริยธรรม (7) ประสิทธิภาพในการผลิตและการประกอบอาชีพ (8) ความนิยมในความเป็นไทย (สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2518 : 10-14)

จุดมุ่งหมายของการศึกษาเท่าที่กล่าวมาในข้อ (3) นี้ ตั้งแต่ต้นเป็นความปรารถนาของนักการศึกษา ผู้บริหาร ตลอดจนนักวิชาการที่มีความเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของสังคมและเพื่อประเทศชาติ ส่วนที่เป็นจุดมุ่งหมายส่วนตัวของผู้เรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนทั่วไปนั้น ยังไม่มีใครได้ทำการศึกษารายละเอียดอย่างแน่ชัดเพียงแต่ปรากฏในข้อเขียนและพิจารณาจากระบบค่านิยมของคนไทยในการศึกษาเล่าเรียนเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งพอจะประมวลได้ดังนี้

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา สรุปเรื่องค่านิยมในการศึกษาเล่าเรียนของคนไทยว่า ค่านิยมของการศึกษาในสังคมไทยใช้การศึกษาเป็นบันไดไปสู่การเลื่อนฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการเลื่อนฐานะทางสังคมคือการเลื่อนจากฐานะชาวบ้านธรรมดาเป็นชนชั้นปกครอง แม้ในปัจจุบันนี้ผู้ที่ประสบความสำเร็จทางเศรษฐกิจ แต่ถ้ามองวิถีทางการศึกษาซึ่งเป็นเครื่องหมายของผู้มีโอกาสเข้าเป็นชนชั้นกลางได้ก็ไม่ใช่ที่พึงปรารถนา อนึ่งเหตุที่ไม่มีผู้สนใจในด้านอาชีวศึกษาก็เพราะเห็นว่าเป็นการศึกษาที่ไม่มีศักดิ์ศรี การศึกษาที่เป็นที่นิยมกันมากที่สุดจึงเป็นสายสามัญที่จะให้บุคคลได้งานเบา มีหน้ามีตา ทั้งนี้เพราะคติและความหมายของการศึกษาที่เข้าใจกันมากคือบวชที่ช่วยยกบุคคลให้พ้นจากสถานะภาพเดิม (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2517 : 29)

การศึกษาของ เฉลียว บุรีภักดิ์ พบในทำนองเดียวกันว่าบุคคลจะใช้การศึกษาเพื่อแสวงหาโอกาสในการทำงานได้มากกว่า มีรายได้สูงกว่าซึ่งจะนำไปสู่ฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษหรือได้รับการศึกษาน้อยกว่า เท่ากับว่าบุคคลต้องการได้รับการศึกษาเพื่อการแสวงหาความได้เปรียบทั้งในทางเศรษฐกิจและสังคม (Chalio Buripakdi. 1980 : 59)

อนึ่ง จากการศึกษาวิจัยเรื่องจุดมุ่งหมายของการเข้ามาเรียนในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ของ นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม ในปี 2522 พบว่าจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุดที่นักศึกษาผู้ใหญ่ต้องการเข้ามาศึกษาเล่าเรียนเพื่อต้องการหาความรู้เพิ่มเติม แต่อย่างไรก็ตามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ในระดับ 4 นั้น มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาเล่าเรียนก็เพื่อต้องการได้รับประกาศนียบัตรเพื่อไปศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญที่สุด เป็นข้อที่น่าสังเกตว่าแม้ว่าแต่ละกลุ่มจะมีจุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษาแตกต่างกัน แต่จุดมุ่งหมายในด้านการได้รับประกาศนียบัตรเพื่อไปศึกษาต่อนั้น จะเป็นจุดมุ่งหมายที่อยู่ในระดับสูงในความต้องการของผู้เรียนทุกกลุ่ม และจุดมุ่งหมายในการที่จะนำความรู้ไปปรับปรุงชีวิตของครอบครัวให้ดีขึ้นนั้น ได้รับความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย (นวลเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม "ปัญหาและความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญในกรุงเทพมหานคร" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522)

การวิจัยของสำนักงานศึกษาธิการเขต 2 เกี่ยวกับเรื่องทัศนคติของผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้ปกครองและนักเรียนในปี 2522 พบว่า ในด้านส่วนของนักเรียนเองนั้น ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะได้รับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและร้อยละ 20 ในจำนวนนี้มีความปรารถนาที่จะเรียนหนังสือเพื่อต้องการออกไปเป็นข้าราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกไปเป็นครู ด้านผู้ปกครองของนักเรียนนั้นมีความต้องการที่จะให้บุตรหลานของตนให้เข้ารับการศึกษ เพื่อจะได้ออกไปเป็นครูเช่นกัน (กรมวิชาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2519)

ธนู แสงศักดิ์ (บทความ 31 กรกฎาคม 2518 : 1) กล่าวว่าการศึกษาของเด็กเข้ามาเรียนอาชีวศึกษานั้น ส่วนใหญ่ได้เข้ามาศึกษาเพื่อออกไปประกอบอาชีพ แต่นักเรียนเข้ามาเรียนเพราะมีสาเหตุจริงใจ 2-3 ประการ เช่นได้เทียบชั้น มศ.5 ได้ยกเว้นการเกณฑ์ทหาร สอบเข้าสายสามัญไม่ได้ ฯลฯ

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษาได้สรุปไว้ตอนหนึ่งว่า การจัดการศึกษาของไทยเท่าที่ผ่านมา ไม่ใช่เป็นการวางแผนพื้นฐานเพื่อการอาชีพ แต่เป็นบันไดสำหรับการศึกษาในชั้นสูงต่อไปเรื่อย ๆ ทำให้คนผู้เรียนมีความต้องการที่จะเข้าเรียนในชั้นสูงยิ่งขึ้น ๆ โดยไม่มีที่สิ้นสุด (คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 : 2)

การศึกษาของ ลันเน่ อินทนนท์ เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความมุ่งหวังทางการศึกษา และการวางแผนชีวิตของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ เขตชั้นในและชั้นนอกในกรุงเทพมหานคร พบว่า ในด้านความคาดหวังเมื่อจบการศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพรับราชการมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขาย นอกจากนี้ยังเห็นว่าความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ชีวิตมีความสมบูรณ์และอนาคตจะดีขึ้นกว่าเดิม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2523 : 61-62)

พิทยา สายชู (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2523 : 147-149) ได้ทำการวิจัยในเรื่อง การศึกษานอกโรงเรียนของเยาวชนชนบทในประเทศไทย ในปี 2521 ในหมู่บ้านคอเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร และบ้านแจนแลน อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อหาทางจัดโครงการการศึกษานอกโรงเรียนให้กับเยาวชนที่จบการศึกษากลับบ้านแล้ว การสำรวจปรากฏที่น่าสนใจประการหนึ่งว่า ในด้านความคิดเห็นของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ต้องการให้เด็กเข้าเรียนในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ นั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่าง ๆ ช่วยให้สามารถนำมาเลี้ยงตนเองได้ แต่อย่างไรก็ตามยังเห็นว่าความรู้ที่ได้จากโรงเรียนยังไม่สามารถช่วยในด้านอาชีพของเขามากนัก เพราะไม่ได้เน้นทางด้านเกษตรกรรม ส่วนที่เป็นการศึกษาในโรงเรียน ผู้ปกครองเล็งเห็นคุณค่าในด้านทำให้บุตรหลานของตนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้เท่านั้น ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับอาชีพของเขา (เด็กในกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้จบการศึกษากลับบ้านเท่านั้น)

จากที่กล่าวถึงด้านความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองในการศึกษาเล่าเรียนนี้ พอสรุปเป็นสาระสำคัญได้ว่าการที่บุคคลเข้ามาศึกษาเล่าเรียนนั้น เพราะมีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม การได้รับประกาศนียบัตรเพื่อไปเป็นบันไดในการศึกษาสูงขึ้น เพื่อให้ได้โอกาสในบางประการ การสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมให้กับตนเอง การมีโอกาสเลือกในการทำงานที่สบายและได้รับผลตอบแทนหรือมีรายได้สูง การได้รับความนิยมนและการยอมรับในทางสังคม การเข้ารับราชการ การนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

4. การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

4.1 ความเป็นมาของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของไทย

คำว่า "มัธยมศึกษา" เริ่มปรากฏเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของการศึกษาไทย ในโครงการศึกษา พ.ศ. 2441 ซึ่งพระยาวิสุทธรุฒิชัย (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) ร่างขึ้นทูลเกล้า ถวายรัชกาลที่ 5 ตามโครงการการศึกษา พ.ศ. 2441 นั้น ได้จัดการศึกษาเป็นสองประเภท คือ การเล่าเรียนสามัญและการเล่าเรียนพิเศษ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2445 ได้มีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติใหม่ ได้แบ่ง การศึกษาออกเป็นการศึกษาสายสามัญและวิสามัญศึกษา ในส่วนของสามัญศึกษานั้นได้แบ่งการศึกษา ในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในขณะนั้นมีแต่ในกรุงเทพฯ เท่านั้น คือ โรงเรียนสวนกุหลาบ โรงเรียนสายสลัว โรงเรียนราชบุรณะและโรงเรียนเบญจมบพิตร

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 ได้กำหนดแผนการศึกษาใหม่ โดย แบ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาออกเป็นสองตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละ สี่ปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้แบ่งออกเป็นสองแผนก คือ แผนกอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 2479 ได้มีการปรับปรุงเวลาเรียนใหม่ให้เหลือมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายระดับละสี่ปี และให้มีเตรียมอุดมศึกษาอีกสองปี แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2494 ได้มีการแบ่งมัธยมศึกษาออกเป็นสามสาย คือมัธยมสามัญศึกษา มัธยมวิสามัญศึกษา และ มัธยมอาชีวศึกษา และตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ขยายการศึกษาภาคบังคับออกเป็น สี่ปี ๙๓ ให้มีการปรับปรุงระดับมัธยมศึกษาด้วย โดยแบ่งมัธยมศึกษาออกเป็นสองตอน คือ มัธยมศึกษา ตอนต้นสองปี และมัธยมศึกษาตอนปลายสองปี

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้ปรับปรุงการศึกษาภาค บังคับเป็นหกปี และได้ปรับปรุงการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาใหม่ เป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นสามปี และมัธยมศึกษาตอนปลายสามปี ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แบ่งออกเป็นสองสาย คือ สายสามัญ และสายอาชีพ

4.2 ความสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาถือว่าเป็นการศึกษาในระดับที่มีความสำคัญมากระดับหนึ่ง เพราะการศึกษาในระดับนี้มีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตในอนาคตของเยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า และเป็นการตอบสนองต่อการผลิตกำลังคนระดับกลางของประเทศ โดยจะอบรมและฝึกฝนให้มีความรู้และทักษะอย่างเพียงพอต่อการจะออกไปประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ 2513 : 1-3, 24) นอกจากนี้การจัดการศึกษาในระดับนี้ยังสามารถที่จะกล่อมเกลา ปลูกฝังและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของเยาวชนให้เป็นไปตามความต้องการและจุดมุ่งหมายของสังคมได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด (Japanese National Commission fo Unesco. 1969 : 34-47) อนึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถานศึกษาที่มีเด็กวัยรุ่นเข้าเรียนมากที่สุด คือระหว่างอายุ 12-17 ปี ซึ่งรัฐจะต้องเตรียมคนพวกนี้ให้มีการรับผิดชอบต่อบ้านเมืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะเด็กวัยรุ่นเหล่านี้เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอันไหวต่อสภาวะการณของบ้านเมืองได้ง่าย (กัญญา สาร 2521 : 303-304)

4.3 ภาระหน้าที่ที่สำคัญของการมัธยมศึกษา

แม็กเลียร์ และ เฮนเคลย์ (Mecleary and Hencley) ได้สรุปงานวิจัยของนักการศึกษาในอเมริกา เกี่ยวกับภาระกิจหลักของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ในประการสำคัญหกประการ คือ

1. พัฒนาเข้าวันและสติปัญญา จินตนิสัยและบุคลิกภาพของนักเรียน
2. ให้ความรู้ที่สำคัญและความคิดต่าง ๆ อันเกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศของตนเองและประเทศอื่น ๆ
3. ทำนุบำรุงและบำรุงรักษา ยึดมั่นและจงรักภักดีต่อระบบการปกครองและสังคมแบบประชาธิปไตยของประเทศ
4. ให้ความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพตามความเหมาะสมของบุคคลและสังคม
5. ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนทั้งทางกายและจิตใจ

6. ปรับปรุงความคิดในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและสังคม

(McCleary and Hencley. 1965 : 25)

เบนต์และโครเนนเบิร์ก (Bent and Cronenberg) ได้จำแนกหน้าที่ของการมัธยมศึกษาไว้หกประการเช่นกัน โดยจะต้องทำหน้าที่ในด้านต่าง ๆ คือ

1. หน้าที่ในการปรับตัว (Adaptive Function) ได้แก่ หน้าที่ในการอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีความรู้และความเข้าใจในสภาพแวดล้อมและการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมซึ่งเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
2. หน้าที่ในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในสังคม (Integrating Function) มีหน้าที่ในการสร้างความนึกคิดในการร่วมมือและร่วมใจกัน สามารถทำงานร่วมกันได้ รวมไปถึงการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชนภายในชาติ
3. หน้าที่ในการส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง (Differentiate Function) ได้แก่ การปลูกฝังให้แต่ละคนมีการพัฒนาไปในด้านที่ตนเองถนัดและมีความชอบ สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเห็นของตนเอง
4. หน้าที่ในการปลูกฝังความคิดแบบประชาธิปไตย (Democratizing Function) ให้การศึกษาอบรมเด็กให้มีความคิดเห็นแบบประชาธิปไตย มีส่วนร่วมและมีความสำนึกคิดในด้านการปกครองและการเมืองในระบอบนี้
5. หน้าที่การเตรียมเด็กเพื่อการศึกษาในระดับสูงขึ้น (Prepare for Future Study) เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในด้านความพร้อมและความรู้สำหรับการศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น
6. หน้าที่ในการสำรวจตนเอง (Exploration) ต้องช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดและรู้ถึงความถนัดและความสนใจของตนเอง เพื่อจะได้เจริญและพัฒนาไปในทิศทางที่ตนเองถนัดและต้องการ

4.5 จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของไทย

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๒, 2503 ข้อ 8 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า การศึกษาในระดับนี้มุ่งที่จะสำรวจและส่งเสริมความ

สนใจและความถนัดตามธรรมชาติของเด็ก เพื่อให้มีความรู้และทักษะอันเพียงพอแก่การประกอบอาชีพ หรือให้มีพื้นฐานอันจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2503 : 9) และตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ซึ่งใช้ในปัจจุบันในข้อ (32) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับนี้ไว้โดยมุ่งที่จะให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้สึกเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นพึงให้ผู้เรียนเลือกเรียนกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจอย่างกว้างขวาง มัธยมศึกษาตอนปลายพึงให้ผู้เรียนได้เน้นการเรียนกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 11)

โดยสรุป ความมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้เน้นในด้านวิชาชีพมากขึ้นกว่าเดิมและไม่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อสูงขึ้นเหมือนแผนการศึกษาฉบับก่อน ๆ

อนึ่ง หลักสูตรที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน สำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (2521) และหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (2518) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาไว้ดังนี้

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น 2521

ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 10 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
2. เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธีการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. เพื่อให้มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมชาติทุกชนิต มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตัวและหมู่คณะ มานะ พากเพียร อดทน ประหยัด และใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
4. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง เคารพต่อกฎหมาย และกติกายของสังคม รับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ตลอดจนส่งเสริมสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม
5. เพื่อให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผล

6. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และให้รู้สึกส่งเสริมการสำราญสุขของชุมชน
7. เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงดำรงชีวิตทั้งส่วนตนและครอบครัว รวมทั้งการฝึกงานและการศึกษาเพิ่มเติม
8. เพื่อให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน ให้รู้สึกบำรุงรักษาสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างสรรคความเจริญให้แก่ท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย
9. เพื่อปลูกฝังให้มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความจงรักภักดีต่อชาติ คำสอนพระมหากษัตริย์ ให้มีความรู้และเสียสละในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ร่วมกันธำรงรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศไทย
10. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 1)

หลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2518

กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับนี้ไว้ 9 ประการ คือ

1. เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม รู้จักสิทธิหน้าที่ รู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีตลอดจนมีทัศนคติในการเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมประชาธิปไตย
2. เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ วินัยในตนเอง มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม
3. เพื่อให้เห็นคุณค่าและธำรงรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ คำสอน พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรมไทย
4. เพื่อให้มีความรู้และทักษะเป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ การฝึกงาน หรือการศึกษาเพิ่มเติม ทั้งนี้ให้คำนึงว่าการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องและการมีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียงพอเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ
5. เพื่อให้รู้วิธีการเรียนรู้ มีนิสัยในการใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ
6. เพื่อให้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักตัดสินใจได้อย่างถูกต้องมีเหตุผล รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์และให้มีความคิดเริ่มสร้างสรรค์

7. เพื่อให้เข้าใจปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยในปัจจุบัน
8. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อสมาชิกทุกชนิด และให้มีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ มีความขยัน อดทน รู้จักประหยัดในการบริโภค การสงวนและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
9. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ตลอดจนให้รู้จักช่วยรักษาและส่งเสริมการสาธารณสุขชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ 2518 : 1)

5. ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาส์โลว์

มาส์โลว์ (Maslow. 1954) ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับทฤษฎีแรงจูงใจเป็นอันมาก ได้ทำการศึกษาถึงความต้องการของมนุษย์ซึ่งเป็นสาเหตุจูงใจให้เขากระทำการพฤติกรรมหรือมีความคิดริเริ่มในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมาส์โลว์มีความเชื่อว่า การที่มนุษย์ได้กระทำการสิ่งใดลงไปเพราะเขามีเหตุผลเบื้องหลังซึ่งเกี่ยวกับความต้องการที่จะทำเช่นนั้น เพื่ออุปโภคหรือตอบสนองความต้องการของตน ซึ่งเรียกว่าเป็นทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ โดยแบ่งลำดับขั้นของความต้องการเป็น 5 ลำดับด้วยกัน (Maslow's Hierarchy of prepotency of human needs) ตั้งแต่ระดับความต้องการพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้จนถึงความต้องการระดับสูงสุด (Munn, Fernald and Fernald. 1969 : 334-335 และ Maslow. 1954 : 81-92) ได้แก่

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) ซึ่งเป็นความต้องการทางกายเพื่อให้สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ในฐานะที่เป็นสิ่งที่มีชีวิตเหมือนสัตว์โลกอื่น ๆ อาทิ เพื่อที่จะหายใจ และความต้องการทางเพศหรือความต้องการอื่น ๆ ที่อยู่ในลักษณะเช่นเดียวกันนั้น ความต้องการของมนุษย์ในขั้นต้น นับว่าเป็นความต้องการในระดับที่ต่ำที่สุดที่มนุษย์พึงจะมีเพื่อการดำรงชีพ

2. ความต้องการเกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety needs) เป็นความต้องการที่สูงกว่าขั้นตอนที่หนึ่ง เมื่อมนุษย์มีชีวิตรอดอยู่รอดได้และมีสิ่งที่ต้องการพอที่จะตอบสนองความต้องการด้านร่างกายพอเพียง จะเริ่มนึกถึงความปลอดภัยและความมั่นคงของตนเอง ซึ่งความปลอดภัยและความมั่นคงนั้นนอกจากจะหมายถึงความปลอดภัยที่มนุษย์มีชีวิตรอดอยู่ได้โดยไม่ประสบอันตรายจากสิ่งอื่น ๆ แล้ว ยังหมายถึงความปลอดภัยที่จะต้องไม่เป็นภัยความทุกข์ยากที่ประสบกับชีวิต การว่างงาน การต้องการรักษาฐานะ

การทำงานและสังคม มีรายได้สูง มีโอกาสในการเลือกงานที่ดี ฯลฯ ด้วย รวมทั้งความปลอดภัยจาก ความอดอยาก ความหิวกระหายและสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาอื่น ๆ

3. ความต้องการด้านความรักและความรู้สึกว่ามีส่วนร่วม (Belonging and love needs) เป็นความต้องการด้านจิตใจที่อยากจะมีเพื่อน มีการคบหาสมาคมกับผู้อื่น การมีกลุ่มร่วมงาน การมีความรักและครอบครัว การเป็นส่วนหนึ่งในกลุ่มทางสังคมและอื่น ๆ ความต้องการในระดับนี้มีลำดับขั้นสูงกว่าขั้นสองและหนึ่ง มนุษย์จะมีความต้องการในขั้นนี้เมื่อความต้องการทางร่างกายและความปลอดภัย ได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พึงพอใจแล้ว

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self-esteem needs) ซึ่งได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับยอมรับและเชื่อถือจากผู้อื่นและสังคม ต้องการมีศักดิ์ศรี เคารพนับถือจากผู้อื่น ความต้องการที่จะทำงานและภาระหน้าที่ให้เป็นผลสำเร็จด้วยความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นความต้องการที่จะมีเสรีภาพตามที่ตนเองต้องการ มียศ ตำแหน่ง และสถานภาพที่สูง เป็นบุคคลสำคัญของกลุ่มและสังคม เป็นต้น

5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ (Self-actualization) ซึ่งได้แก่ ความต้องการที่จะรู้ถึงความสามารถที่ตนเองมีอยู่ และใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ในการทำกิจกรรมใด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะของอุดมการณ์ในการทำงานส่วนบุคคล ความต้องการในระดับนี้ตามปกติแล้วจะเกิดในบุคคลที่ได้รับการตอบสนองจากขั้นตอนทั้งสี่กล่าวมาข้างต้นจนเป็นที่พึงพอใจแล้ว

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบแผนของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง "จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5" นี้ ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) ซึ่งเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งของการวิจัยประเภท Ex Post Facto (Kerlinger, 1967 : 392-408) เนื่องจากรูปแบบการวิจัยแบบสำรวจนี้เหมาะสมอย่างยิ่งในการสำรวจความคิดเห็น ความต้องการหรือเจตนาของชนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการมัธยมศึกษาว่าคนแต่ละกลุ่มนั้นต้องการให้จัดการศึกษาระดับนี้โดยมีเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายเช่นไร ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล สังคม และประเทศชาติได้ นอกจากนี้รูปแบบการวิจัยแบบสำรวจนี้ยังเหมาะสมกับการประเมินความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบัน

อนึ่ง กล่าวโดยสังเขปทั่วไปของเรื่องที่ทำการศึกษานี้ เป็นการวิจัยเพื่อมุ่งที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงการศึกษาเป็นสำคัญ มากกว่าที่จะเป็นการสร้างหรือทดสอบทฤษฎีทางวิชาการ เมื่อพิจารณาตามประเด็นนี้แล้ว รูปแบบของวิจัยเรื่องนี้จึงเป็นการวิจัยเพื่อนำผลไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม (action research)

2. แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 แหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง (unit of analysis) เป็นกลุ่มผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน ในเขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สมุทรสงคราม และประจวบคีรีขันธ์ รวม 6 จังหวัด ซึ่งถ้าพิจารณาตามเขตภาคภูมิศาสตร์ของทางราชการ จะเป็นภูมิภาคที่อยู่ในภาคตะวันตกของประเทศ

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยบุคคลในสถานภาพที่ต่างกัน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 750 คน จำแนกออกได้ดังนี้

2.2.1	ผู้บริหารการศึกษา	90	คน
2.2.2	ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา	120	คน
2.2.3	นักเรียนมัธยมศึกษา	360	คน
2.2.4	ผู้ปกครองนักเรียน	180	คน

2.3 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.3.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ผู้วิจัยเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบ random sampling จากบุคคลที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษาธิการอำเภอและหัวหน้าสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 171 คน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างรายชื่อมาจำนวน 90 คน

2.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ครู และผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบ stratified sampling (Goode & Hatt. 1952 : 221-225) โดยแบ่งขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ขั้นตอน กล่าวคือ

ก. การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นตอนที่ 1

ผู้วิจัยใช้จังหวัดในเขตการศึกษา 5 ทุกจังหวัดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแต่ละจังหวัดมีโรงเรียนมัธยมศึกษาและเปิดทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายอยู่จำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับจังหวัดและระดับอำเภอขนาดใหญ่ เพื่อให้ได้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันทางด้านขนาดและความเจริญ ผู้วิจัยได้แบ่งโรงเรียนดังกล่าวออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาระดับจังหวัดและโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับอำเภอที่มีการเรียนการสอนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อจำแนกเช่นนี้จะมีโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดจังหวัดละ 2 แห่ง และโรงเรียนมัธยมศึกษาระดับอำเภอที่มีการสอนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัด

2-4 แห่ง ต่อจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนทั้งสองประเภทมาประเภทละ 1 แห่ง ทุกจังหวัด ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับจังหวัด ๆ ละ 1 แห่ง และระดับอำเภอ อำเภอละ 1 แห่ง รวมเป็นจังหวัดละ 2 แห่ง

รวมทั้ง 6 จังหวัด จึงเป็นกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 12 แห่ง (ระดับจังหวัด 6 แห่ง ระดับอำเภอ 6 แห่ง) ปรากฏรายชื่อโรงเรียนดังนี้

(1) โรงเรียนสตรีสุพรรณบุรี "สงวนหญิง" จังหวัดสุพรรณบุรี	
(2) โรงเรียนอุทอง	จังหวัดสุพรรณบุรี
(3) โรงเรียนสตรีกาญจนบุรี "กาญจนานุเคราะห์" จังหวัดกาญจนบุรี	
(4) โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง	จังหวัดกาญจนบุรี
(5) โรงเรียนเบญจมราชูทิศ	จังหวัดราชบุรี
(6) โรงเรียนปากท่อพิทยาคม	จังหวัดราชบุรี
(7) โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ	จังหวัดเพชรบุรี
(8) โรงเรียนพรหมานุสรณ์	จังหวัดเพชรบุรี
(9) โรงเรียนศรีท่าราสมุทร	จังหวัดสมุทรสงคราม
(10) โรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย	จังหวัดสมุทรสงคราม
(11) โรงเรียนหัวหิน	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
(12) โรงเรียนประจวบวิทยาลัย	จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ข. การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นตอนที่ 2

หลังจากได้โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 12 แห่งแล้ว ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบ random sampling นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 4 ตามตามลำดับ จำนวนระดับละ 10 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนละ 30 คน กลุ่มตัวอย่างครูที่ทำการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายรวมกันโรงเรียนละ 10 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนแห่งนั้น ๆ โรงเรียนละ 15 คน โดยมีผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ ค้าขาย ประมง ข้าราชการและอาชีพอื่น ๆ เป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ได้ผู้ปกครองที่กระจายกันอยู่หลาย ๆ อาชีพ

ตามหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น มีจำนวนผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตาราง 3.1 จำนวนผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

จังหวัด	โรงเรียน	นักเรียน			ครู	ผู้ปกครอง	ผู้บริหาร การศึกษา	รวม
		ม.1	ม.3	ม.4				
ราชบุรี	เบญจมาชุกีศ	10	10	10	10	180	90	
	ปากท่อพิทยาคม	10	10	10	10			
สุพรรณบุรี	สังวนหญิง	10	10	10	10			
	อู่ทอง	10	10	10	10			
สมุทรสงคราม	ศิริทราสมุทร	10	10	10	10			
	อัมพวันวิทยาสัย	10	10	10	10			
กาญจนบุรี	กาญจนานุเคราะห์	10	10	10	10			
	ท่าม่วงราษฎร์บำรุง	10	10	10	10			
เพชรบุรี	พรหมานุสรณ์	10	10	10	10			
	เบญจมาเทพอุทิศ	10	10	10	10			
ประจวบคีรีขันธ์	ประจวบวิทยาสัย	10	10	10	10			
	หัวหิน	10	10	10	10			
รวม	12 โรงเรียน	120	120	120	120	180	90	750

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งตัวแปรในการศึกษาวิจัยออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน กล่าวคือ

3.1 ตัวแปรที่เป็นสถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง

- (1) ผู้บริหารการศึกษา
- (2) ครู
- (3) นักเรียน
- (4) ผู้ปกครอง

3.2 ตัวแปรที่เป็นคุณสมบัติส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

- (1) อาชีพ (กลุ่มผู้ปกครอง)
- (2) ภูมิสำเนา (ทุกกลุ่ม)
- (3) โรงเรียน (กลุ่มครู นักเรียน ผู้ปกครอง)
- (4) ชั้นเรียนในปัจจุบัน (กลุ่มนักเรียน)
- (5) เพศ (ทุกกลุ่ม)
- (6) อายุ (ทุกกลุ่ม)
- (7) คุณวุฒิหรือระดับการศึกษา (ผู้บริหารการศึกษา ครู ผู้ปกครอง)
- (8) ประสบการณ์ในการทำงาน (ผู้บริหารการศึกษา ครู)
- (9) เคยอ่านเอกสารหลักสูตร (ผู้บริหารการศึกษา ครู)
- (10) วารสารการศึกษาที่อ่านประจำ (ผู้บริหารการศึกษา ครู)
- (11) ความคิดเกี่ยวกับสติปัญญาของเด็ก (ผู้บริหารการศึกษา ครู)
- (12) ความคิดเกี่ยวกับความสามารถของเด็ก (ผู้บริหารการศึกษา ครู)
- (13) ความคิดเกี่ยวกับความประพฤติของเด็ก (ผู้บริหารการศึกษา ครู)
- (14) อยากให้บุตรมีอาชีพ (ผู้ปกครอง)
- (15) เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร (ครู)
- (16) วิชาที่สอน (ครู)

- (17) วิชาที่ทำงานชอบ (นักเรียน)
- (18) กิจกรรมที่ทำงานชอบ (นักเรียน)
- (19) อาชีพที่อยากทำเมื่อจบการศึกษา (นักเรียน)

3.3 ตัวแปรที่เป็นความต้องการเกี่ยวเป้าหมายการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา

- (1) ให้ผู้เรียนค้นพบและวัดความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
- (2) รู้จักคิด และวิเคราะห์อย่างมีระบบและวิธีการ รู้จักการตัดสินใจ การแก้ปัญหา

โดยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผล

- (3) ให้มีทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกทุกชนิด รู้ถึงช่องทางในการประกอบสัมมาชีพที่

เหมาะสมกับตน

- (4) มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตัวและหมู่คณะ
- (5) มีความมานะ พากเพียร อดทน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการใช้เวลา

ให้เป็นประโยชน์

- (6) มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ตลอดจนการรับผิดชอบในตนเอง

ครอบครัวและสังคม

- (7) ทัศนคติในการเสริมสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมประชาธิปไตย
- (8) ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ เสรีภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น
- (9) รู้จักวิธีการเรียนรู้ มีนิสัยในการใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ
- (10) รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (11) มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต

ทั้งส่วนตัวและสังคม

- (12) เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้รู้จักการรักษาสาธารณสุข

ของชุมชน

- (13) ให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน เพื่อสร้างสรรความเจริญให้กับท้องถิ่น ตลอดจน

การส่งเสริม ศิลปและวัฒนธรรม

- (14) ให้รู้จักบำรุงสภาพแวดล้อม รู้จักการใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
- (15) ปลุกฝังความภูมิใจในการเป็นไทย มีความจงรักภักดีในชาติ คำล่ณา พระมหากษัตริย์
- (16) ให้มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

เป็นประมุข

- (17) ร่วมกันธำรงรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศชาติ
- (18) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- (19) เพื่อให้เข้าใจในปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศในปัจจุบัน
- (20) การมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ รู้จักการหา การใช้และการประหยัดในการ

บริโภค

- (21) ให้มีการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- (22) การมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียงพอแก่การปรับปรุงการ

ประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

- (23) เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานด้านสวัสดิการของสังคมและสาธารณประโยชน์
- (24) ให้มีความรู้และทัศนคติในด้านการแก้ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนา เช่น การแก้ไข

ปัญหาสิ่งแวดล้อม การเสื่อมโทรมด้านจริยธรรม

- (25) สร้างสรรค์ให้มีความรู้สึกของการเป็นผู้นำทั้งในระดับชุมชน สังคมและประเทศ
- (26) สร้างจิตใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและการมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม
- (27) มีความเข้าใจและกระตือรือร้นในการที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

ตามวิถีทางระบอบประชาธิปไตย

- (28) สร้างความสำนึกและเห็นคุณค่าในความนิยมไทยและการมีความรู้สึกในการเป็นชาตินิยม ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

อนึ่ง จุดมุ่งหมายของการศึกษาข้อที่ 1-22 เป็นจุดมุ่งหมายของมัธยมศึกษาในปัจจุบัน

ข้อ 23-28 เป็นจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยเสนอเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างพิจารณาเพิ่มเติมจากจุดมุ่งหมายเดิม

4. เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ

4.1 ลักษณะของเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (survey research) อันเป็นการวิจัยแบบหนึ่งของ Ex Post Facto เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจและวิจัยครั้งนี้จะเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงแนวทางมาจากแบบสอบถามการวิจัยจุดมุ่งหมายการศึกษาระดับประถมศึกษาของสถาบันวิจัยระบบโรงเรียนของประเทศอังกฤษ (Patricice Ashton and Other. 1973) โดยผู้วิจัยได้นำแนวทางมาเป็นรูปแบบ แต่ในแบบสอบถามใช้เพื่อหาจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาของไทยในปัจจุบันเป็นสำคัญ แบบสอบถามนี้แบ่ง เป็นส่วนที่สำคัญสามส่วน คือ ส่วนแรกเป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ ส่วนที่สองเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open-ended question) เพื่อสอบถามความต้องการด้านจุดมุ่งหมายการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่สามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (multiple choice) 5 ตัวเลือกแบบ rating scale (Kerlinger. 1967 : 514-518 และ Goode & Hatt. 1982 : 255-260) ตามลำดับความต้องการมากน้อยของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อจุดมุ่งหมายการศึกษาของระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการ

อนึ่ง จุดมุ่งหมายแต่ละประการนั้น ผู้วิจัยได้นำมาสร้างแบบสอบถามจำนวน 3 ข้อ เพื่อให้สามารถวัดความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ได้ละเอียดและแม่นยำยิ่งขึ้น

4.2 การสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนสำคัญ ๆ ของการสร้างเครื่องมือในการวิจัยมีดังนี้

การตั้งคำถามและการวางรูปแบบสอบถาม เพื่อหาสำคัญที่น่ามาสร้างเป็นแบบสอบถามความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง ได้จากจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายปัจจุบัน นอกจากนั้นได้จากแผนการศึกษาแห่งชาติ จุดมุ่งหมายของการศึกษาของประเทศในเอเชีย ปรัชญาการศึกษาและแนวความคิดของนักการศึกษาของไทยและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำจุดมุ่งหมายเหล่านั้นมาสร้างเป็นคำถามแบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ตามระดับความมากน้อยของความ ต้องการ

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารการศึกษาและครู ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแบบเลือกตอบให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันมีความชัดเจนเพียงใด สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้มากน้อยเพียงใด เพื่อที่จะได้นำมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงจุดมุ่งหมายปัจจุบันให้เหมาะสมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เพื่อต้องการทราบเจตนารมณ์และความต้องการด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามปลายเปิดไว้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ตอบสามารถแสดงความต้องการและเจตนารมณ์ของตนเองได้อย่างเสรี ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้นำมาพิจารณาจุดมุ่งหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างยิ่งขึ้น

อนึ่ง เพื่อความสะดวกในการถ่ายข้อมูลลงสมุดรหัสนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเลขสัณฐาน (column) และช่องรหัส (editing) ไว้ด้วย

4.3 การทดลองเครื่องมือ (try-out)

เนื่องจากแบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางจากต่างประเทศ เมื่อสร้างแบบสอบถามตามเนื้อหาจุดมุ่งหมายการศึกษาไทยแล้ว จึงจำเป็นต้องนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบความเที่ยงตรง (validity) และความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามก่อนการทดลองแบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นสองขั้นตอน

ก. เมื่อสร้างแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ได้นำแบบสอบถามนั้นไปทดลองกับผู้ร่วมงานและผู้มีหน้าที่ด้านวิจัย จำนวน 15 คน ซึ่งมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเป็นอย่างดี ทดลองตามแบบสอบถามรวมทั้งให้แก้ไขแบบสอบถามได้ตามที่แต่ละคนเห็นสมควร แล้วนำแบบสอบถามนั้นมาปรับปรุงเสียใหม่ตามคำแนะนำของกลุ่มบุคคลในชุดแรกนี้

ข. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้ว ไปทำการทดลองกับครูและนักเรียนโรงเรียนบางประกง "บวรวิทยายน" จำนวน 80 คน ซึ่งนักเรียนและครูเหล่านี้มิได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย แต่มีคุณสมบัติและลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจริง นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง และอำนาจจำแนกของข้อคำถามในแบบสอบถามแต่ละข้อ แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

ต่อจากนั้นจึงได้นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากตัวอย่างจริงที่ศึกษาต่อไป

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการหลายวิธีผสมกัน กล่าวคือ

- ก. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารการศึกษา ใช้วิธีส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแล้วส่งคืนทางไปรษณีย์
- ข. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและนักเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปด้วยตนเอง อธิบายวิธีการกรอกและรายละเอียดให้ผู้ตอบทราบแล้วรอรับแบบสอบถามกลับหลังจากที่ผู้ตอบดำเนินการตอบเรียบร้อยแล้ว
- ค. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ถ้าผู้ตอบสามารถอ่านออกเขียนได้ ได้ให้แบบสอบถามกรอกข้อมูลเอง แต่ถ้าผู้ตอบไม่สามารถอ่านออกเขียนได้หรืออ่านไม่เข้าใจ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แทน โดยสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามนั้น

4.5 การคัดกระทำกับข้อมูลและการเตรียมการก่อนการวิเคราะห์

เมื่อได้ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดครบถ้วนแล้ว ได้ดำเนินการดังนี้

- ก. การตรวจสอบข้อมูล เพื่อทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามว่ามีฉบับใดบกพร่องประการใดบ้างหรือไม่ ผลจากการตรวจสอบพบว่าไม่มีแบบสอบถามบางส่วนของบกพร่องเป็นต้นว่า ผู้ตอบตอบไม่ครบทุกข้อคำถามหรือคำถามเดียวแต่ตอบถึง 2-3 คำตอบเป็นต้น ซึ่งพบมากในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์มีออกเสียคงเหลือแต่แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 677 ฉบับ หรือร้อยละ 90.27
- ข. การลงรหัส หลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วได้ทำการลงรหัสตามที่กำหนดไว้แล้วในแบบสอบถาม
- ค. การจัดทำสมุดรหัส (code book) เนื่องจากคำถามในแบบสอบถามมีทั้งคำถามปลายเปิดซึ่งให้ตอบได้อย่างเสรี และแบบสอบถามแบบเลือกตอบผสมกัน ผู้วิจัยจึงได้จัดทำสมุดรหัสเพื่อให้สามารถลงรหัสของคำตอบแต่ละคำถามได้ถูกต้อง และสะดวกในการถ่ายรหัสลงในแบบรหัสข้อมูลดังรายละเอียดในภาคผนวก ข.

- ง. การถ่ายถอดรหัสลงแบบรหัสข้อมูล (data docing form) หลังจากได้ลงรหัสในคำตอบของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว ได้ถ่ายถอดรหัสคำตอบลงในสมุดแบบรหัสข้อมูล โดยเริ่ม

จากกลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน 68 คน กลุ่มครู 109 คน กลุ่มนักเรียน 333 คน และกลุ่มผู้ปกครอง 167 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 677 คน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลซึ่งได้จากแบบสอบถามทั้งหมด ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อมูลอันจะนำไปสู่การตอบปัญหาเชิงวิจัยและทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จของ SPSS (Statistical Package for Social Sciences) ณ สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ ศูนย์กลางมหาวิทยาลัย ซึ่งมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์เพื่อนำเสนอข้อมูลด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้ตอบ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำไปจัดทำตาราง (cross tabulation) ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์เพื่อหาค่าความชัดเจนและความเป็นไปได้ของการนำไปปฏิบัติ ของจุดมุ่งหมายในหลักสูตรมัธยมศึกษา ใช้วิธีการแจกแจงความถี่แล้วหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำลงบรรจุในตารางข้อมูล

5.3 การวิเคราะห์คำถามปลายเปิดซึ่งสอบถามกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับเจตนารมณ์ด้านการศึกษาและสาเหตุของความต้องการเช่นนั้น ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่อรวบรวมคำตอบที่มีลักษณะเหมือนกันเข้าด้วยกัน (Kerlinger. 1967:544-553 และ Holsti. 1972) ต่อจากนั้นจึงนำไปหาค่าความถี่และร้อยละ (percent) เพื่อการเปรียบเทียบ

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์ความแปรปรวน One-way Analysis of Variance แบบ Repeated Measure (Weiner. 1971 : 366) ซึ่งมีค่าประมาณของ mean square ดังนี้

ตาราง 3.2 ค่าประมาณของ mean square

Source of variation	df	Expected value of mean square
A กลุ่ม	p-1	$\sigma^2 + r\sigma_p^2 + qr\sigma_c^2$
E w.A คนในกลุ่ม	p(p-1)	$\sigma^2 + p\sigma_p^2$
C ตัวแปร	(r-1)	$\sigma^2 + \sigma_p^2 + pq\sigma_c^2$
AC กลุ่ม x ตัวแปร	(p-1)(r-1)	$\sigma^2 + \sigma_p^2 + q\sigma_c^2$
ZB w.A)X C คนในกลุ่ม X ตัวแปร	p(q-1)(r-1)	$\sigma^2 + \sigma_p^2$

อนึ่ง ตารางแสดงลักษณะข้อมูลและตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนสามารถสรุปได้ดังนี้

ตาราง 3.3 ลักษณะของข้อมูล

กลุ่ม \ ตัวแปร	V ₁	V ₂	V ₃	V ₄	V ₅	V ₆	V ₇ -----V ₂₂	V _{รวม}
ผู้บริหาร S ₁ S ₂ ⋮ S _{n₁}								$\bar{X}_A$
ครู S _{n₁+1} ⋮ S _{n₂}								$\bar{X}_B$
นักเรียน S _{n₂+1} ⋮ S _{n₃}								$\bar{X}_C$
ผู้ปกครอง S _{n₃+1} ⋮ S _N								$\bar{X}_D$
รวม	$\bar{X}_1$	$\bar{X}_2$	$\bar{X}_3$	$\bar{X}_4$	$\bar{X}_5$	$\bar{X}_6$	$\bar{X}_7$ ----- $\bar{X}_{22}$	$\bar{X}_{รวม}$

ตาราง 3.4 วิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล

Sources	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	SS กลุ่ม	MS กลุ่ม	$\frac{MS_{\text{กลุ่ม}}}{MS_{\text{ภายในกลุ่ม}}}$
S : กลุ่ม	N-4	SS ภายในกลุ่ม	MS ภายในกลุ่ม	
ระหว่างตัวแปร	21	SS ตัวแปร	MS ตัวแปร	$\frac{MS_{\text{กลุ่ม}}}{MS_{\text{ตัวแปร}} \times S : \text{กลุ่ม}}$
ตัวแปร x กลุ่ม	63	SS ตัวแปร x กลุ่ม	MS ตัวแปร x กลุ่ม	$\frac{MS_{\text{ตัวแปร x กลุ่ม}}}{MS_{\text{ตัวแปร x S : กลุ่ม}}}$
ตัวแปร X S : กลุ่ม	21(N-4)	SS ตัวแปร XS:กลุ่ม	MS ตัวแปร x S : กลุ่ม	
Total				

บทที่ 4

ผลการวิจัย

สำหรับการวิจัยเพื่อตอบปัญหาเชิงวิจัยทั้งห้าประการ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานเพื่อทดสอบไว้เพียงประการเดียว คือ ปัญหาเชิงวิจัยประการที่สาม (ข้อ 3.3) ส่วนปัญหาเชิงวิจัยประการอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ สำหรับปัญหาเชิงวิจัยทั้งห้าประการนั้น สรุปโดยย่อได้คือ ปัญหาเชิงวิจัยประการแรก เป็นการตรวจสอบความคิดเห็นที่มีต่ออุดมการณ์ของหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันว่าชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้เพียงใด ปัญหาเชิงวิจัยประการที่สองเป็นการแสวงหาเจตนารมณ์ด้านการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ปัญหาเชิงวิจัยประการที่สามและสี่ เป็นการสำรวจความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่ออุดมการณ์การศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการและปัญหาเชิงวิจัยประการสุดท้ายจะเป็นการสร้างรูปแบบของอุดมการณ์การศึกษามาจากผลที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับตั้งแต่ต้น

ดังนั้นในการเล่นผลการวิจัย ผู้วิจัยจะได้้นำเสนอเป็นขั้นตอนตามลำดับก่อนหลังของปัญหาเชิงวิจัยแต่ละประการ โดยจะแบ่งเป็นผลการวิจัยตอนที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

แต่อย่างไรก็ตามในการเล่นผลการวิจัยตอนที่สาม ผู้วิจัยจะได้้นำเสนอข้อมูลเบื้องต้นโดยทั่วไปก่อน เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการพิจารณาและอภิปรายผล ซึ่งข้อมูลพื้นฐานนั้นมิได้ตั้งปัญหาเชิงวิจัยและสมมุติฐานไว้แต่ประการใด

เพื่อความสะดวกต่อการพิจารณาตัวเลขจากตารางที่เกี่ยวข้อง จะได้นำเสนอตารางทุกประเภทไว้ในภาคผนวกซึ่งได้กำกับหมายเลขตารางที่อ้างถึงไว้ด้วยทุกครั้ง เพื่อผู้ที่สนใจสามารถที่จะสืบค้นดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้

ความหมายของตารางตัวเลขเป็นดังนี้ เช่น 4-1-3 หมายถึง ตารางที่ 3 ของปัญหาเชิงวิจัยประการที่ 1 บทที่ 4 ตาราง 4-5-2 หมายถึง ตารางที่ 2 ของปัญหาเชิงวิจัยประการที่ 5 บทที่ 4 เป็นต้น ยกเว้นตารางที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเบื้องต้น ผู้วิจัยใช้หมายเลข 4-ข-1, 4-ข-2, 4-ข-3 แทน ซึ่งหมายถึง ข้อมูลเบื้องต้นตารางที่ 1, 2, 3 ของบทที่ 4 ตามลำดับ

1. ข้อมูลเบื้องต้น

ต่อไปนี้จะเป็นการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคุณสมบัติส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้ศึกษาและวิจัย ต่อจากนั้นจึงจะเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหาและสมมุติฐานการวิจัยแต่ละประการ สำหรับการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นนี้จะแบบบรรยายประกอบด้วยเลขร้อยละและสัดส่วนทั้งหมด

1.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพของกลุ่ม

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 750 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 713 ฉบับ เมื่อได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกอย่างแล้ว มีแบบสอบถามที่เสียใช้การไม่ได้จำนวน 36 ฉบับ คงเหลือแบบสอบถามที่ถูกต้องและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 677 ฉบับ หรือร้อยละ 90.27 ของจำนวนทั้งหมด ซึ่งจำแนกได้เป็นผู้บริหารการศึกษา 68 คน หรือร้อยละ 10 ครู 109 คนหรือร้อยละ 16 นักเรียน 333 คนหรือร้อยละ 49 และผู้ปกครอง 167 คนหรือร้อยละ 25 (ตาราง 4-ข-1)

1.2 ภูมิลำเนา

1.2.1 เพศ

เนื่องจากผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับเพศของกลุ่มตัวอย่าง เพราะไม่ได้มีเป้าหมายที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความต้องการด้านการศึกษาดูตามจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นการจำแนกในเรื่องเพศจึงเป็นเพียงการนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ซึ่งจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 677 คน จำแนกเป็นเพศชาย 363 คน หญิง 311 คน ไม่ทราบ 3 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.5, 45.9 และ 0.4 ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า กลุ่มผู้บริหารการศึกษาเป็นชาย 66 คน หญิง 2 คน กลุ่มครู เป็นชาย 39 คน หญิง 70 คน กลุ่มนักเรียนเป็นชาย 150 คน หญิง 181 คน ไม่ทราบ 2 คน กลุ่มผู้ปกครองเป็นชาย 108 คน หญิง 58 คน และไม่ตอบจำนวน 1 คน (ตาราง 4-ข-2)

1.2.2 อายุ

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดสามารถจำแนกระดับอายุได้ดังนี้ กลุ่มผู้บริหารการศึกษามีอายุอยู่ระหว่าง 21 ปีขึ้นไป ถึงมากกว่า 50 ปี แต่ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี

(30 คน) ครูมีอายุระหว่าง 21-50 ปี ซึ่งส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี (70 คนจากจำนวน 109 คน) ผู้ปกครองอายุระหว่าง 21-50 ปีขึ้นไป ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี (82 คนจากจำนวน 167 คน) ส่วนนักเรียนมีอายุแปรผันไปตามระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ กล่าวคือ นักเรียนชั้น ม.1, ม.3 และ ม.4 มีอายุระหว่าง 11-13, 14-16 และ 17-20 ปี (ตาราง 4-ข-3)

1.2.3 ระดับการศึกษา

เพื่อความเข้าใจได้อย่างชัดเจน จึงแบ่งการพิจารณาระดับการศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ผู้บริหารการศึกษามีการศึกษาระดับอนุปริญาถึงปริญญาโท ส่วนใหญ่การศึกษาในระดับปริญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.41 ของกลุ่มผู้บริหารการศึกษา กลุ่มครูมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถึงระดับปริญญาโท แต่อย่างไรก็ดี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.97 ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู รองลงมาได้แก่ระดับอนุปริญา กลุ่มผู้ปกครองส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 61.68 ของจำนวนผู้ปกครองทั้งหมด รองลงมาได้แก่ระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่านั้นมีส่วนที่พบน้อยกว่าเป็นส่วนใหญ่ (ตาราง 4-ข-4)

1.2.4 ภูมิลำเนา

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 677 คน ถ้าพิจารณารวมกันไป ปรากฏว่ามีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดสุพรรณบุรี 135 คน หรือร้อยละ 19.9 กาญจนบุรี 109 คน หรือร้อยละ 16.1 ราชบุรี 108 คน หรือร้อยละ 15.9 เพชรบุรี 93 คนหรือร้อยละ 13.7 สมุทรสงคราม 116 คนหรือร้อยละ 17.1 และประจวบคีรีขันธ์ 116 คนหรือร้อยละ 17.1 ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ได้กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน แม้เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มย่อยก็ตาม แต่ละกลุ่มก็กระจายไปตามจังหวัดต่าง ๆ ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นผู้บริหารการศึกษา จำนวนกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันไปบ้างตามจำนวนของสถานศึกษาในแต่ละจังหวัด (ตาราง 4-ข-5)

1.2.5 สถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 กลุ่มกล่าวคือ ครู นักเรียนและผู้ปกครอง จำนวนรวมกัน 609 คน ได้กระจายไปตามโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวนที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือตั้งแต่ 42-66 คน หรือตั้งแต่ร้อยละ 6.9-10.8 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ตาราง 4-ข-6)

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวครูและผู้บริหารการศึกษา

1.3.1 ประสบการณ์

จากตาราง 4-ข-7 ผู้บริหารการศึกษาและครูมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ระหว่าง 1-5 ปีมากที่สุด เป็นจำนวนรวมกัน 76 คน จาก 177 คนหรือร้อยละ 42.9 และมีประสบการณ์ 6-10 ปี เป็นอันดับรองลงมา แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษา เคยผ่านงานที่ทำการสอนมาก่อน ดังนั้นถ้าหากนับเวลาในการทำงานตั้งแต่ต้นเข้ารับราชการแล้ว กลุ่มผู้บริหารการศึกษาจะมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการศึกษามากกว่าครู

อนึ่ง ในระยะ 4-5 ปีที่ผ่านมา กรมสามัญศึกษาได้จัดตั้งโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับตำบลเป็นจำนวนมาก จึงมีผู้บริหารการศึกษาที่มีอายุไม่สูงและมีประสบการณ์ไม่มากนักไปทำหน้าที่บริหารโรงเรียน จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ด้านการบริหารช่วงเวลา 1-5 ปี มีจำนวนสูงขึ้น

1.3.2 การอ่านเอกสารเกี่ยวกับหลักสูตร

เอกสารหลักสูตรเป็นคู่มือหรือแนวทางที่สำคัญยิ่งต่อการจัดการเรียนการสอนของครูและแนวการบริหารการศึกษาของผู้บริหาร ดังนั้น การอ่านหรือการทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ ปรากฏว่าทั้งครูและผู้บริหารการศึกษาเคยอ่านและทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรเป็นจำนวนสูงถึง 167 คนจากจำนวน 177 คนหรือร้อยละ 94.38 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่มปรากฏว่ากลุ่มผู้บริหารการศึกษาอ่านหรือทำความเข้าใจหลักสูตรทุกคนจากจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น 67 คน (ไม่ตอบ 1 คน) ส่วนครูนั้น 8 คน ไม่เคยอ่านเอกสารหลักสูตร (ตาราง 4-ข-8)

1.3.3 วารสารทางการศึกษาที่อ่านประจำ

วารสารด้านการศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการด้านการศึกษาทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าและความคิดใหม่ ๆ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของวารสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาออกเป็น 3 ประเภทกล่าวคือ ประเภทแรกเป็นวารสารที่มีเนื้อหาและ

และสาระทั้งหมดเป็นเรื่องทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาเพียงอย่างเดียว เช่น วารสารวิจัยทางการศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ประเภทที่ส่ง ได้แก่ วารสารที่มีเรื่องการศึกษา รวมกับเรื่องอื่น ๆ เช่น วิทยาน นวนิยาย สารคดี ฯลฯ เช่น มิตรครู วารสารสภาการศึกษาหรือ สหภาพวารสารการศึกษาที่ออกโดยหน่วยราชการโดยทั่วไป ประเภทที่สาม เป็นวารสารอื่น ๆ ที่มี เรื่องการศึกษาผสมอยู่ด้วย เช่น ชัยพฤกษ์ ชัยพฤกษ์ฉบับวิทยาสาสตร์ วิทยาสาร (เดิม) เป็นต้น

จากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาปรากฏว่า มีผู้บริหาร 2 รายเท่านั้นที่อ่านวารสาร ประเภทแรก ส่วนกลุ่มครูนั้นไม่มีผู้อ่านวารสารประเภทนี้เลย ผู้บริหารการศึกษาและครูนิยมอ่านวารสาร ประเภทที่สองมากที่สุดเป็นจำนวนสูงถึงร้อยละ 46.3 ของจำนวนทั้งหมด เมื่อพิจารณาละเอียดลงไป พบว่าผู้บริหารการศึกษาร้อยละ 83.8 อ่านวารสารประเภทนี้ ส่วนครูมีผู้อ่านเพียงร้อยละ 22.9 เท่านั้น วารสารที่ผู้ตอบทั้งสองกลุ่มอ่านก็คือมิตรครู วารสารสามัญศึกษาของกรมสามัญศึกษา

อนึ่ง วารสารประเภทที่สามมีจำนวนผู้บริหารอ่านเพียง 1 คนหรือร้อยละ 1.5 และครูอ่าน 14 คนหรือร้อยละ 14.8 แต่อย่างไรก็ตามจากจำนวนทั้งหมด 177 คน มีผู้ ไม่ตอบว่าอ่านวารสารประเภทถึง 78 คนหรือร้อยละ 44.1 ซึ่งไม่อาจทราบได้ว่าจำนวนนี้ได้อ่านวารสารทางการศึกษาบ้างหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มครูมีผู้ไม่ตอบ 70 คนหรือร้อยละ 64.2 (ตาราง 4-ข-9)

1.4 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวครู

1.4.1 การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร

การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครู เพราะจะทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหา กระบวนการ กิจกรรม ฯลฯ ที่จะสัทธิแก่นักเรียน ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จำนวน 109 คน เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรเพียง 5 คนหรือร้อยละ 4.6 เท่านั้น ที่เหลืออีก 88 คนหรือร้อยละ 80.7 ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรแต่อย่างใด มีผู้ไม่ตอบ 16 คนหรือร้อยละ 14.7 ซึ่งไม่อาจทราบได้ว่าในจำนวนนี้เคยได้รับการอบรมด้านหลักสูตรหรือไม่ (ตาราง 4-ข-10)

1.4.2 กลุ่มวิชาที่สอน

ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มวิชาที่ครูสอนตามการจำแนกกลุ่มวิชาที่กำหนดไว้ตาม หลักสูตรขั้นมัธยมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งจากจำนวนครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 109 คน มีครูที่ทำการสอนหมวดวิชาภาษาต่างประเทศซึ่งมีภาษา ไทยและภาษาอังกฤษเป็น วิชา 39 คนหรือร้อยละ 35.8 นอกจากนั้นสอนกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และสังคมศึกษา เป็นจำนวนลดหลั่นกันลงมา กล่าวคือ ร้อยละ 24.8 และ 17.4 ตามลำดับ นอกจากนั้นเป็นผู้ที่ทำการสอนหมวดวิชาอื่น ๆ (ตาราง 4-ข-11)

1.5 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปกครอง

1.5.1 อาชีพ

ผู้ปกครองจำนวน 167 คนมีอาชีพข้าราชการมากที่สุด 41 คนหรือร้อยละ 24.5 รองลงมาได้แก่ทำสวน/ทำไร่และค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 22.1 และ 18.6 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามการที่สัดส่วนของอาชีพผู้ปกครองในกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกัน เพราะผู้วิจัยได้ เจตนาที่จะให้เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้เพื่อให้ได้ความคิดเห็นจากผู้ปกครองทุกกลุ่มอาชีพที่สำคัญในท้องถิ่น ที่ทำการศึกษาร่วม ดังนั้นกลุ่มอาชีพของผู้ปกครองที่กลุ่มตัวอย่างนี้มิใช่สัดส่วนอาชีพผู้ปกครองนักเรียน โดยปกติ แต่เป็นการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อให้ได้แต่ละกลุ่มอาชีพใกล้เคียงกัน (ตาราง 4-ข-12)

1.5.2 ความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุตร

ความคาดหวังเกี่ยวกับอาชีพของบุตรเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญที่ก่อให้เกิด ความต้องการหรือเจตนารมณ์ด้านการศึกษาเล่าเรียน ผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานของตนมีอาชีพ ใดในอนาคต จะต้องมีความต้องการหรือโครงการที่จะให้บุตรหลานของตนศึกษาเล่าเรียนด้านนั้น เพราะ เหตุที่การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการประกอบอาชีพในอนาคต

จากกลุ่มผู้ปกครองที่ศึกษา 167 คน พบว่าบิดามารดาต้องการให้บุตรหลาน ของตนมีอาชีพรับราชการมากที่สุดเป็นจำนวนสูงถึง 90 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 53.9 ส่วนอาชีพอื่น ๆ เช่น ค้าขาย เกษตรกรรมและประมง มีจำนวนไม่สูงนัก (ตาราง 4-ข-13)

1.6 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

1.6.1 ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน จำแนกเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) จำนวน 107 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3 (ม.3) จำนวน 120 คน และมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) จำนวน 106 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 32, 36 และ 31 ตามลำดับ (ตาราง 4-ข-14)

1.6.2 กลุ่มวิชาที่นักเรียนชอบ

เมื่อจำแนกกลุ่มวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาแล้ว นักเรียน 137 คนหรือร้อยละ 41.4 ชอบวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 103 คนหรือร้อยละ 30.93 ชอบกลุ่มวิชาภาษาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วยวิชาภาษาไทย อังกฤษ เป็นสำคัญ กลุ่มวิชาสังคมศึกษา มีนักเรียนชอบเป็นอันดับที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 15.32 นอกจากนั้นชอบกลุ่มวิชาอื่น ๆ (ตาราง 4-ข-15)

1.6.3 กิจกรรมทางการศึกษาที่นักเรียนชอบ

นักเรียนชอบกิจกรรมทางด้านกีฬาและสันทนาการเป็นจำนวนมากที่สุดถึงร้อยละ 49.55 หรือราวครึ่งหนึ่งของนักเรียนทั้งหมด กิจกรรมทางด้านชุมนุมทางวิชาการ เช่น กิจกรรมชุมนุมภาษาไทย ชุมนุมพุทธคำสอน ฯลฯ ได้รับความสนใจและชอบเป็นอันดับสอง คิดเป็นร้อยละ 21.62 นอกจากนั้นชอบกิจกรรมด้านลูกเสือ อนุภาชาตและกิจกรรมอื่น ๆ มากน้อยลดหลั่นกันลงไปตามลำดับ (ตาราง 4-ข-16)

1.6.4 ความคาดหวังด้านอาชีพของนักเรียน

ความคาดหวังด้านอาชีพในอนาคตของนักเรียน จะทำให้ทราบถึงเจตนา รรมย์และความต้องการที่จะเข้ามาศึกษาเล่าเรียนของเด็กได้ จากจำนวนนักเรียน 333 คน ปรากฏว่าร้อยละ 50.45 ต้องการที่จะมีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงไปได้แก่อาชีพประเภทแพทย์และพยาบาล เกษตรกร ซึ่งมีจำนวน 64 คนหรือร้อยละ 19.22 ต้องการมีอาชีพส่วนตัวหรือผู้ประกอบการ ร้อยละ 6.91 นอกจากนั้นต้องการที่จะประกอบอาชีพด้านการค้าขาย ธุรกิจเอกชนและเกษตรกรรม (ตาราง 4-ข-17)

1.6.5 อาชีพของบิดามารดา

บิดามารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีอาชีพค้าขายมากที่สุด 102 คน หรือร้อยละ 30.6 อาชีพเกษตรกรรมจำนวน 94 คนหรือร้อยละ 28.2 รับราชการและพนักงาน รัฐวิสาหกิจ จำนวน 87 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 26.1 นอกจากนั้นจึงเป็นอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ ผู้ประกอบ อาชีพส่วนตัว ประมง เป็นต้น (ตาราง 4-ข-18)

1.6.6 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

บิดามารดาส่วนใหญ่ร้อยละ 52.3 มีระดับการศึกษายันประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 16.5 จบมัธยมศึกษาปีที่ 3-5 (ม.6-8 เดิม) นอกจากนั้นยังมีระดับการศึกษาระดับอนุสัญญา ปริญญาตรีและประถมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 5.7, 4.8 และ 4.5 ตามลำดับ (ตาราง 4-ข-19)

1.6.9 บุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ระหว่างเรียน

ปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่จำนวน 283 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 85 พัก อาศัยอยู่กับบิดามารดา นอกจากนั้นพักอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องร้อยละ 13.5 มีจำนวนน้อยมากที่พัก อาศัยอยู่กับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ญาติพี่น้อง และมีนักเรียนที่พักอาศัยวัดเพียง 3 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 0.9 เท่านั้น (ตาราง 4-ข-20)

2. ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยนี้ได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ซึ่งแต่ละขั้นตอนเป็นการตอบปัญหาเชิงวิจัย แต่ละประการ และวิธีการนำเสนอผลการวิจัยนั้นจะได้นำเสนอตารางสถิติที่สำคัญพร้อม ๆ กันไปใน เนื้อหาของเรื่องที่เสนอ ส่วนข้อมูลทางสถิติประกอบผลการวิจัยได้รวบรวมไว้ในภาคผนวก โดยการ ใช้รหัสดังที่กล่าวมาแล้วตอนต้นของบทที่ 4 นอกจากนั้นวิธีการนำเสนอผลการวิจัยจะใช้ตัวแปรกลุ่มคน ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เป็นตัวแปรเกสท์ ทั้งนี้เพราะวัตถุประสงค์ ของการวิจัยเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ

อนึ่ง เพื่อความสะดวกและสามารถที่จะทำความเข้าใจกับผลการวิจัยได้อย่างสอดคล้องและ
ประสานสัมพันธ์กันกับข้อมูลอื่น ๆ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอการอภิปรายผลไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งจะอยู่ตอน
ท้ายของผลการวิจัยแต่ละตอน ส่วนบทที่ 5 จะเป็นบทสรุปและข้อเสนอนั้น

2.1 ผลการวิจัยตอนที่ 1

การนำเสนอผลการวิจัยตอนที่ 1 นี้จะเป็นการนำเสนอผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหาเชิง
วิจัยประการแรกกล่าวคือ "จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ตามความคิดเห็น
ของครูและผู้บริหารการศึกษา เห็นว่ามีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เพียงใด"
ผู้วิจัยได้เสนอจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับนี้ 22 ประการ ให้กลุ่มผู้บริหารการศึกษาและครู
แสดงความคิดเห็น ได้แก่

- (1) ให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
- (2) รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระบบและวิธีการ รู้จักการตัดสินใจการแก้ปัญหา
โดยสันติวิธี อย่างมีหลักการและเหตุผล
- (3) ให้มีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบสัมมาชีพ รู้ถึงช่องทางในการประกอบสัมมาชีพ
ที่เหมาะสมกับตน
- (4) มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตัวและหมู่คณะ
- (5) มีความมานะ พากเพียร อดทน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการใช้เวลา
ให้เป็นประโยชน์
- (6) มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ตลอดจนการรับผิดชอบในตนเอง
ครอบครัวและสังคม
- (7) ทัศนคติในการเสริมสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคมประชาธิปไตย
- (8) ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ เสรีภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น
- (9) ให้รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (10) ให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ มีนิสัยในการใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ
- (11) มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิต
ทั้งส่วนตัวและสังคม

- (12) เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้รู้จักการรักษาสาธารณสุขของชุมชน
- (13) ให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของตน เพื่อสร้างสรรคความเจริญให้กับท้องถิ่น ตลอดจนการส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรม
- (14) ให้รู้จักบำรุงสภาพแวดล้อม รู้จักการใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
- (15) ปลุกฝังความภูมิใจในการเป็นไทย มีความจงรักภักดีในชาติ คำสอนพระมหากษัตริย์
- (16) ให้มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- (17) ร่วมกันธำรงรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศชาติ
- (18) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
- (19) เพื่อให้เข้าใจในปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศในปัจจุบัน
- (20) การมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ รู้จักการใช้และประหยัดในการบริโภค
- (21) ให้มีการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง
- (22) ให้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียงพอแก่การปรับปรุงการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต

1. ให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-1 ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ (70.6%) มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้ชัดเจนดีแล้วรองลงมา (22.1%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก และส่วนน้อย (2.9%) เห็นว่าไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง ค่าถามนี้คนไม่ตอบ 4.4%

เกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารศึกษากลุ่มนี้น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (44.%) เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ หนึ่งในสาม (33.8%) เห็นว่าคงนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล

ไต่ถาม นอกจากนั้น (17.6%) ไม่แน่ใจในผลของการนำไปปฏิบัติ มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 4.4% เช่นเดียวกัน

ข. ครู

ครูน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (46.8%) มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษา ประการนี้ชัดเจนดีแล้ว ครูมากกว่ากลุ่มแรก (48.6%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก และจำนวน น้อยมาก (0.9%) เห็นว่ายังไม่ชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 3.6%

ครูประมาณหนึ่งในสาม (33.0%) เห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้ แต่ ครูเกือบครึ่งหนึ่ง (44.9%) เห็นว่าปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก นอกจากนั้น (20.8%) ไม่แน่ใจ ถึงผลในการนำไปปฏิบัติและมีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 1.8% เท่านั้น

เปรียบเทียบระหว่างสองกลุ่มปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว และสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้มีอัตราส่วนสูงกว่ากลุ่มครู แต่อย่างไรก็ตามมีจำนวนไม่ถึง ครึ่งของแต่ละกลุ่มเท่านั้นเห็นว่าปฏิบัติให้บรรลุผลได้

2. รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระบบและวิธีการ รู้จักการตัดสินใจ การแก้ปัญหาโดย สันติวิธีอย่างมีประสิทธิภาพและเหตุผล

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-2 ผู้บริหารศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (55.9%) เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว มากกว่าหนึ่งในสาม (36.8%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก และจำนวนน้อยมาก (1.5%) เห็นว่าไม่มีความชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 5.9%

สำหรับการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารศึกษาเพียงหนึ่งในสี่เท่านั้น (25.0%) เห็นว่า นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ มากกว่าครึ่งหนึ่ง (52.9%) เห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก นอกจากนั้น (19.1%) ยังไม่มีความแน่ใจว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างแท้จริงได้ มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 2.9%

ข. ครู

ครูจำนวนครึ่งหนึ่ง (50.4%) มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายนี้ชัดเจนแล้ว สองในห้า (41.3%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน ที่เหลือ (5.5%) เห็นว่าไม่ชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 2.7%

เกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ครูเพียงหนึ่งในสี่ (24.8%) เท่านั้นที่เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุได้ ครูมากกว่าครึ่งหนึ่ง (55%) เห็นว่าคงนำจุดมุ่งหมายนี้ไปปฏิบัติได้ยาก และครูอีกเกือบหนึ่งในห้า (18.3%) ยังไม่มั่นใจในการนำไปปฏิบัติ คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 1.8%

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและกลุ่มครู ทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการที่จะนำจุดมุ่งหมายการศึกษาอันนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลนั้นทำได้ยาก คงมีผู้มั่นใจในผลของการปฏิบัติประมาณหนึ่งในสี่ของแต่ละกลุ่มเท่านั้น (ผู้บริหารการศึกษา 25% และครู 24.8%)

3. ให้มีกรรมการที่ติดต่อสมาชิกทุกชนิด รู้ถึงช่องทางในการประกอบสัมมาชีพที่เหมาะสมกับตน

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-3 ผู้บริหารการศึกษาสองในสาม (66.2%) เห็นว่ามีความชัดเจนแล้ว หนึ่งในสี่ (23.5%) เห็นว่าไม่ใคร่ชัดเจนนัก และมีจำนวนน้อย (4.4%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้ไม่มีความชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 5.9%

สำหรับความคิดเห็นในการนำไปปฏิบัตินั้น ผู้บริหารการศึกษาประมาณครึ่งหนึ่ง (47.1%) เห็นว่าสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ มากกว่าหนึ่งในสาม (38.2%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก นอกจากนั้น (11.8%) ไม่แน่ใจถึงผลของการนำไปปฏิบัติ มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูส่วนใหญ่ (67.9%) เห็นว่ามีความชัดเจนแล้ว ประมาณหนึ่งในสี่ (25.7%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนักมีครูเป็นจำนวนน้อยมาก (2.7%) ที่มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายประการนี้ไม่ชัดเจนอย่างยิ่งและมีผู้ไม่ตอบ 3.6%

ความเห็นด้านนำไปปฏิบัติประมาณครึ่งหนึ่ง (51.4%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ตามที่ต้องการ หนึ่งในสาม (32.1%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก ครูที่เหลือ (15.6%) ยังไม่มั่นใจว่าจะนำไปปฏิบัติให้ได้ผลเพียงใด ผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 0.9%

เปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครู ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่ม เห็นว่าชัดเจนดีแล้วในอัตราที่ใกล้เคียงกัน (66.2% และ 67.9% ตามลำดับ) รวมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ แต่มีข้อน่าสังเกตว่ากลุ่มผู้บริหารการศึกษามีจำนวนผู้ตอบว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุได้ยากสูงกว่ากลุ่มครู (ผู้บริหารการศึกษา 38.2% ครู 32.1%)

4. ระเบียบวิธีในการทำงานทั้งในส่วนต้นและหมู่คณะ

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4-1-4 ผู้บริหารการศึกษา มากกว่าสามในสี่ (79.4%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว คงมีจำนวนน้อย (14.7%) เห็นว่ายังไม่ใคร่ชัดเจนนัก และคำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 5.9%

เมื่อพิจารณาความเป็นไปในการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ (67.7%) เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ นอกจากนั้น (26.5%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก คงมีเพียง 2.9% เท่านั้นที่ไม่แน่ใจในการนำไปปฏิบัติ คำถามนี้มีผู้ไม่ออกความเห็น 2.9%

ข. ครู

จากตาราง 4-1-4 เช่นเดียวกับครูส่วนใหญ่ (70.6%) เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว ประมาณหนึ่งในสี่ (22%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก ครูจำนวนน้อย (4.6%) เห็นว่าไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 2.7%

สำหรับความเป็นไปได้เมื่อนำไปปฏิบัตินั้น ครูมากกว่าครึ่งหนึ่ง (55.1%) เห็นว่าสามารถที่นำจุดมุ่งหมายประการนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ประมาณหนึ่งในสาม (29.4%) เห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก นอกจากนั้น (14.7%) ไม่แน่ใจว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุได้ คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 0.9%

เปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูที่มีต่อจุดมุ่งหมายการศึกษา
ประการนี้ ทั้งกลุ่มครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ว่ามีความชัดเจนแล้ว รวม
ทั้งสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้

5. มีความมานะ พากเพียร อดทน มีความคิดเริ่มสร้างสรรค์และการใช้เวลาให้เป็น
ประโยชน์

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-5 ผู้บริหารศึกษาล้วนใหญ่ (80.9%)
เห็นว่ามีความชัดเจนแล้ว มีเพียงจำนวนน้อยที่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น คือ ยังไม่ค่อยชัดเจนและ
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (10.3% และ 2.9% ตามลำดับ) มีผู้ไม่ตอบ 5.9%

ความเห็นเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง (54.4%)
เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นมีความเห็นอย่างอื่นกล่าวคือเห็นว่า
นำไปปฏิบัติได้ยาก และไม่แน่ใจ (29.14% และ 13.2% ตามลำดับ) มีผู้ไม่ตอบเพียง 2.9%
เท่านั้น

ข. ครู

จากตาราง 4-1-5 เห็นด้วยกันครูส่วนใหญ่ (70.6%) เห็นว่าจุดมุ่งหมาย
การศึกษาประการนี้มีความชัดเจนแล้ว นอกจากนั้นเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนและไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง
(22.0% และ 3.6% ตามลำดับ) มีผู้ไม่ตอบคำถาม 3.6%

ครูกลุ่มเดียวกันนี้ประมาณครึ่งหนึ่ง (51.4%) เห็นว่าสามารถที่จะนำจุดมุ่งหมาย
ประการนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ หนึ่งในสาม (32.1%) เห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก นอกจากนั้น
(14.7%) ยังไม่แน่ใจว่าจะนำไปปฏิบัติได้หรือไม่ มีผู้ไม่ตอบเพียง 1.8%

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างสองกลุ่ม ปรากฏว่าสัดส่วนของผู้บริหารการศึกษา
ที่เห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนสูงกว่า ความเห็นในการนำไปปฏิบัติทั้งสองกลุ่ม
มีความเห็นที่แตกต่างกันไม่มากนัก แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มผู้บริหารการศึกษาก็ยังมีความเห็นว่าสามารถ
ที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้สูงกว่ากลุ่มครู

6. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีน้ำใจเป็นนักศึกษา ตลอดจนการรับผิดชอบในตนเอง
ครอบครัวและสังคม

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4-1-6 ผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ (77.9%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (16.1%) ศาถามนี้ผู้ไม่ตอบ 5.9%

ผู้บริหารการศึกษาประมาณครึ่งหนึ่ง (47.1%) เห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้ นอกจากนั้นเห็นว่าปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (30.9%) และไม่แน่ใจ (19.1%) ดังนั้นจึงมีผู้บริหารการศึกษาไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (47.1%) ที่เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ซึ่งเป็นจำนวนที่ต่ำมาก

ข. ครู

ตามตาราง 4-1-6 เช่นเดียวกัน ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ (71.6%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน (21.1%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (2.7%) มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 4.6%

เมื่อพิจารณาถึงความเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการนำไปปฏิบัติได้ปรากฏว่าครูไม่ถึงครึ่งหนึ่ง (44.0%) เห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้เป็นอย่างดี เห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก (33.0%) และไม่แน่ใจ (20.2%) มีผู้ไม่ตอบ 2.7%

เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและกลุ่มครู ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาเห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนและสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้สูงกว่ากลุ่มครู แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ที่มีความเห็นเช่นนั้นมีส่วนน้อยไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ตอบในแต่ละกลุ่ม

7. ทัศนคติในการเสริมสร้างความสำเร็จและความเป็นธรรมในสังคมประชาธิปไตย

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ตาราง 4-1-7 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษามีจำนวนเท่ากัน (41.1%) ที่มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้วและไม่ค่อยชัดเจนนั้นคือ

จำนวนบุคคลในกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนเท่ากันที่มีความเห็นคนละอย่าง มีจำนวนน้อยเท่านั้น (5.9%) ที่เห็นว่าไม่มีความชัดเจนอย่างยิ่ง ศำถำมนี้มิได้ตอบ 5.9%)

ผู้บริหารการศึกษากลุ่มเดียวกันนี้ มากกว่าครึ่งหนึ่ง (58.8%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายประการนี้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายได้ยาก นอกจากนั้นเห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้ (20.6%) และไม่แน่ใจ (17.6%) มิได้ตอบคำถามนี้ 2.9%

ข. ครู

จากตาราง 4-1-7 เช่นเดียวกัน ครูน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (48.6%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน (39.4%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (9.1%) มิได้ตอบ 2.7%

เกี่ยวกับความสามารถในการนำไปปฏิบัติ ครูประมาณครึ่งหนึ่ง (48.6%) เห็นว่าปฏิบัติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้นเป็นไปได้ยาก นอกจากนั้นเห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุตามเป้าหมายได้ (22.9%) และไม่แน่ใจ (25.7%)

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารการศึกษา แม้ว่าส่วนใหญ่เห็นว่าชัดเจนดีแล้วก็จริง แต่มีจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่ม (ครู 48.6% และ ผู้บริหารการศึกษา 41.1%) และทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันอย่างสูงว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก

8. ให้รู้จักสิทธิและหน้าที่ เสรีภาพทั้งของตนเองและผู้อื่น

ก. ผู้บริหารการศึกษา

จากการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-8 ผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ (83.8%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาประการดังกล่าวชัดเจนดีแล้ว มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีความเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน (8.8%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (1%) มิได้ตอบ 5.9%

ผู้บริหารการศึกษากลุ่มเดียวกันนี้ ประมาณครึ่งหนึ่ง (54.4%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษานี้นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ประมาณหนึ่งในสาม (30.9%) เห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก และส่วนน้อย (11.7%) ยังไม่แน่ใจในการนำไปปฏิบัติว่าจะบรรลุผลหรือไม่ มิได้ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูประมาณสามในสี่ (70.6%) มีความคิดเห็นว่าคุณมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้ชัดเจนแล้ว ประมาณหนึ่งในสี่ (23.8%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก และมีเพียงจำนวนน้อยมาก (1.8%) เห็นว่าไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 3.6%

ครูกลุ่มนี้ประมาณครึ่งหนึ่ง (47.7%) เห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายได้ นอกจากนั้นเห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (38.5%) และไม่แน่ใจ (11.9%) มีผู้ไม่ตอบ 1.8%

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสองกลุ่ม ปรากฏว่ากลุ่มผู้บริหารการศึกษาเห็นว่าชัดเจนแล้วและสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้สูงกว่ากลุ่มครู แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มมีผู้ที่เห็นว่าสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายได้เพียงจำนวนครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่มเท่านั้น (กลุ่มครู 47.7% และกลุ่มผู้บริหาร 54.4%)

9. รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละเพื่อส่วนรวม

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4-1-9 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ (80.9%) มีความเห็นว่าคุณชัดเจนแล้ว นอกจากนั้นเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (10.3%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (2.9%) มีผู้ไม่ตอบ 5.9%

ผู้บริหารการศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง (55.9%) เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ หนึ่งในสาม (33.8%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก และจำนวนน้อย (7.3%) ยังไม่แน่ใจ มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกันนี้ ครูละส่วนใหญ่ (78.9%) เห็นว่าคุณชัดเจนแล้ว ประมาณสองในสาม (65.8%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก และมีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 2.7%

ครูประมาณครึ่งหนึ่ง (53.2%) เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ดังกล่าวได้ หนึ่งในสาม (33.0%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก มีเพียงส่วนน้อย (11.9%) ที่ไม่แน่ใจว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 1.8%

จากการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร การศึกษาและครูปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าจุดมุ่งหมายนี้มีความชัดเจนดีแล้ว และประมาณครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่มเห็นว่าสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้

10. ให้รู้วิธีการเรียนรู้ มีผลต่อการให้ความรู้และทักษะอยู่เสมอ

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-10 ผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่หรือประมาณ สามในสี่ (73.5%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายนี้มีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นมีความเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน (22.1%) และไม่ออกความคิดเห็น 4.4%

การนำจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้ไปปฏิบัติ ผู้บริหารการศึกษาประมาณครึ่ง หนึ่ง (48.5%) เห็นว่าสามารถปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลได้ นอกจากนั้นเห็นว่ายังนำไปปฏิบัติได้ยาก (29.4%) แล้วยังไม่แน่ใจ (20.6%) มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 1.5%

ข. ครู

ครูมากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (55.9%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายนี้ชัดเจนดีแล้ว แต่อย่างไรก็ตามครูมากกว่าหนึ่งในสาม (37.6%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน และมีจำนวนน้อยมาก (0.9%) เห็นว่าไม่ชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 5.5%

ครูน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (44.0%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายประการนี้ไปปฏิบัติให้ บรรลุผลได้ยาก คงมีเพียง 30.3% เท่านั้นที่เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ครูประมาณ หนึ่งในสี่ (22%) ยังไม่แน่ใจว่าจะปฏิบัติได้หรือไม่ มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 3.7%

เมื่อเปรียบเทียบความเห็นของทั้งสอง กลุ่มปรากฏว่ากลุ่มผู้บริหารการศึกษาเห็นว่าจุดมุ่งหมายนี้มีความชัดเจนและนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้มากกว่ากลุ่มครู แต่อย่างไรก็ตามมีผู้ บริหารการศึกษาและครูเพียงไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่เห็นว่าสามารถไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้

11. มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐานเพียงพอแก่การนำไปปรับปรุงการดำรงชีวิตทั้งส่วนตัว

และสังคม

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-11 กลุ่มผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ (61.8%) มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นมีความเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (35.3%) มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ผู้บริหารการศึกษาเกือบครึ่งหนึ่ง (44.1%) เชื่อว่าสามารถปฏิบัติได้ ประมาณหนึ่งในสาม (35.3%) เห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก และจำนวนที่เหลือ (17.6%) ยังไม่แน่ใจ มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูล้วนใหญ่ (61.5%) เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นมีความเห็นแตกต่างออกไปกล่าวคือ เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (30.3%) และไม่มีมีความชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง (3.6%) คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 4.6%

อนึ่ง การนำจุดมุ่งหมายนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายนั้น ครูน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (44%) เห็นว่านำไปปฏิบัติได้ ครูนอกจากมีความเห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก (33.0%) และยังไม่แน่ใจ (19.3%) คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 4.6% เช่นเดียวกัน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารการศึกษาและครู ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มมีความเห็นใกล้เคียงกันทั้งด้านความชัดเจนและการนำไปปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม เห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้นั้นมีไม่ถึงครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่ม

12. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ให้รู้จักการรักษาสาธารณสุขของชุมชน

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4-1-12 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ (79.4%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้วมีเพียงจำนวนน้อยกล่าวคือ เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (14.7%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (1.5%) คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 4.4%

ถ้าพิจารณาความเห็นเกี่ยวกับการนำจุดมุ่งหมายของการศึกษานี้ไปปฏิบัติ ผู้บริหาร การศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง (55.9%) ยังมีความเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ คงมีหนึ่งใน สี่ (25.0%) ที่มีความเห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก และยังไม่แน่ใจ (15.2%) ศาถามที่มีผู้ไม่ตอบ เพียง 2.9%

ข. ครู

กลุ่มครูจำนวนมาก (78.0%) มีความเห็นเช่นเดียวกับผู้บริหารการศึกษาว่าจุด มุ่งหมายประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว คงมีครูเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น (17.4%) ที่เห็นว่ายังไม่ ค่อยชัดเจนนัก และมีผู้ไม่ตอบจำนวนคำถามนี้ 4.6%

สำหรับกรณีการนำจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการข้างต้นไปปฏิบัตินั้น ครูประมาณ ครึ่งหนึ่ง (54.1%) เห็นว่าสามารถที่จะปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ครูนอกจากนี้จำนวนใกล้เคียงกันเห็นว่า นำไปปฏิบัติได้ยาก (21.1%) และไม่แน่ใจ (20.2%) มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 4.6%

จากการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครู ปรากฏว่าทั้งสอง กลุ่มมีความเห็นสอดคล้องและด้วยอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกันทั้งด้านความชัดเจนและการนำจุดมุ่งหมาย ของการศึกษานี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามที่ต้องการ

13. ให้รักและผูกพันท้องถิ่นของตนเพื่อสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่น ตลอดจนการ ส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรมไทย

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-13 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ (79.4%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้น ที่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น กล่าวคือ เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (13.2%) และไม่มีความชัดเจน อย่างเป็นอย่าง (2.9%) มีผู้ไม่ตอบ 4.14%

ผู้บริหารการศึกษาเพียงหนึ่งในสาม (33.8%) เห็นว่าสามารถที่จะนำจุดมุ่งหมาย ของการศึกษาประการนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ แต่ผู้บริหารการศึกษาก่อเกือบครึ่งหนึ่ง (44.1%) เห็น ว่าคงนำไปปฏิบัติได้ยาก นอกจากนั้น (20.6%) ยังไม่มีความแน่ใจ มีผู้ไม่ตอบเพียง 1.5%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูมากกว่าครึ่งหนึ่ง (57.8%) เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว แต่อย่างไรก็ตามจำนวนหนึ่งในสาม (30.3%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก และครูจำนวนน้อย (6.4%) เห็นว่าไม่ชัดเจนเป็นอย่างยิ่งและมีผู้ไม่ตอบ 5.5%

ครูกลุ่มเดียวกันน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (44.9%) เห็นว่าน่าจะมุ่งหมายนำไปปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก ครูที่เห็นว่าสามารถปฏิบัติให้บรรลุผลได้มีเพียงหนึ่งในสาม (33.9%) เท่านั้น ส่วนที่เหลือ (17.4%) ยังไม่แน่ใจ มีผู้ไม่ตอบ 3.7%

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่มปรากฏว่าครูและผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาขั้นต้นมีความชัดเจนดีแล้ว แต่ทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ก็มีความเห็นตรงกันว่า คงนำไปปฏิบัติให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายนั้นได้ยาก คงมีจำนวนหนึ่งในสามของแต่ละกลุ่มเท่านั้นที่มีความเห็นว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายนี้ได้

14. ให้รู้จักบำรุงสภาพแวดล้อม รู้จักการใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-14 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ (73.5%) เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว มีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่มีความเห็นว่าจะยังไม่ค่อยชัดเจนนัก (19.1%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (2.9%) มีผู้ไม่ตอบ 4.4%

แม้ว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่จะเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว แต่ผู้บริหารครึ่งหนึ่ง (48.5%) เห็นว่าปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก คงมีผู้บริหารการศึกษาเพียงหนึ่งในสาม (35.3%) เท่านั้นที่ยังเห็นว่าจะปฏิบัติให้บรรลุผลได้และจำนวนน้อย (13.2%) ยังไม่มีความแน่ใจในการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล มีผู้ไม่ตอบ 1.5%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูส่วนใหญ่ (63.3%) ก็มีความเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นมีความเห็นว่าจะยังไม่ค่อยชัดเจนนัก (29.4%) และมีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น (1.8%) ที่มีความเห็นว่ายังไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 5.5%

ครูกลุ่มเดียวกันนี้ ประมาณหนึ่งในสาม (37.6%) เห็นว่าสามารถนำจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ แต่ครูจำนวนมากกว่า (44.3%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก และครูจำนวนที่เหลือ (15.6%) ยังไม่แน่ใจ ศาสนาที่มีผู้ไม่ตอบ 3.7%

จากการเปรียบเทียบความเห็นระหว่างสองกลุ่ม ปรากฏว่าส่วนใหญ่เห็นว่าจุดมุ่งหมายนี้ชัดเจนดีแล้ว แต่นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลนั้นยาก ผู้ที่เห็นว่านำไปปฏิบัติได้มีเพียงหนึ่งในสามของแต่ละกลุ่มเท่านั้น

15. ปลูกฝังความภูมิใจในการเป็นไทย มีความจงรักภักดีในชาติ คำสอน และพระมหากษัตริย์

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4-1-15 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ (88.2%) เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว คงมีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้นที่เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (8.8%) และมีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ผู้บริหารการศึกษากลุ่มเดียวกันนี้ส่วนใหญ่เห็นกัน (76.5%) มีความเห็นว่าเป็นไปได้ ปฏิบัติให้บรรลุผลได้ นอกจากนั้นมีความเห็นแตกต่างออกไปคือเห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (14.7%) และไม่แน่ใจ (5.9%) มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูส่วนใหญ่ (78.8%) เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นเห็นว่าไม่ค่อยชัดเจน (12.8%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (3.6%) มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 5.5%

สำหรับความเห็นเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัตินั้น ครูส่วนใหญ่เห็นเดียวกัน (65.1%) เห็นว่าสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ นอกจากนั้นยังไม่แน่ใจในการนำไปปฏิบัติ (16.5%) และนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (14.7%) ตามลำดับ มีผู้ไม่ตอบ 3.7%

ความเห็นของทั้งสองกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกันแล้ว ปรากฏว่ามีความเห็นสอดคล้องกันว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ แต่อย่างไรก็ตามความเห็นดังกล่าวมีกลุ่มครูมีความเห็นเป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่ากลุ่มผู้บริหารการศึกษา

16. ให้มีความรู้และเชื่อมโยงในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4-1-16 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ (89.7%) เห็นว่าชัดเจนดีแล้ว คงมีเล็กน้อยเท่านั้น (7.3%) ที่เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน และ มีผู้ไม่ตอบเพียง 2.9%

ส่วนใหญ่ของผู้บริหารการศึกษากลุ่มนี้ (66.2%) มีความคิดเห็นว่าสามารถนำไป ปฏิบัติได้ นอกจากนั้นมีความเห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (14.7%) และยังไม่แน่ใจ (16.2%) มีผู้ไม่ตอบ 2.9% เช่นเดียวกัน

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูประมาณสามในสี่ (75.2%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการ ศึกษาประการนี้ชัดเจนดีแล้ว ความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไปคือ เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (17.4%) และเล็กน้อย (1.8%) เห็นว่ายังไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 5.5%

อนึ่ง ครูส่วนใหญ่ (65.0%) เห็นว่าสามารถปฏิบัติได้ นอกจากนั้นเห็นว่าปฏิบัติ ได้ยาก (14.7%) และไม่แน่ใจ (16.5%) มีผู้ไม่ตอบ 3.7%

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างสองกลุ่ม ปรากฏว่ามีความเห็นสอดคล้อง กันว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้ชัดเจนดีแล้ว และสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ เป็นอย่างดี

17. ร่วมกันสร้างและรักษาความพลอดรักและความมั่นคงของประเทศไทย

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-17 ปรากฏว่า ผู้บริหารการศึกษาล้วนใหญ่ หรือประมาณหนึ่งในสาม (73.5%) มีความคิดเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นเห็นว่ายังไม่ค่อย ชัดเจนนัก (20.6%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (2.9%) มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ผู้บริหารการศึกษากลุ่มนี้ประมาณครึ่งหนึ่ง (52.9%) มีความคิดเห็นว่าเป็นไปได้
นำจุดมุ่งหมายการศึกษาประการนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ หนึ่งในสี่ (25.0%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้
บรรลุผลได้ยาก และอีกส่วนหนึ่ง (19.1%) ยังไม่แน่ใจ คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตาราง 4-1-17 เห็นได้เช่นกัน ครูลส่วนใหญ่ (62.4%) เห็นว่าชัดเจนดีแล้ว
แต่อย่างไรก็ตามครูอีกประมาณหนึ่งในสาม (30.3%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน และมีส่วนน้อย (1.8%)
เห็นว่ามันไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 5.5%

สำหรับการนำไปปฏิบัติ ครูประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้น (51.4%) เห็นว่าสามารถนำ
ไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ นอกจากนั้นยังไม่แน่ใจ (24.8%) และเห็นว่าคงนำไปปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก
(28.2%) คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 3.7%

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและครูปรากฏว่าส่วนใหญ่
ของทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีชัดเจนดีแล้ว แต่อย่างไรก็ตามมีผู้ให้ความคิดเห็นเช่นนี้เพียงครึ่งหนึ่ง
ของแต่ละกลุ่มเท่านั้น

18. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีของมนุษยชาติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-18 ผู้บริหารการศึกษาลส่วนใหญ่ (63.2%)
เห็นว่ามีชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นมีความคิดเห็นว่ามันไม่ค่อยชัดเจนนัก (30.9%) และไม่
ชัดเจนอย่างยิ่ง (2.9%) คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

สำหรับการนำไปปฏิบัตินั้น มากกว่าหนึ่งในสาม (36.7%) มั่นใจว่านำไปปฏิบัติได้
ประมาณหนึ่งในสาม (28.8%) เห็นว่าคงนำไปปฏิบัติได้ยาก และหนึ่งในสี่ (26.5%) ไม่แน่ใจถึง
ผลจากการปฏิบัติ มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (48.6%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการ
ศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นมีความเห็นว่ามันไม่ค่อยชัดเจนนัก (42.2%) และไม่มี
ความชัดเจนอย่างยิ่ง (3.6%) มีผู้ไม่ตอบ 5.5%

ความเห็นเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ครุน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (44.0%) มีความเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายได้ นอกจากนั้นมีความเห็นว่าคงนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (33.9%) และไม่แน่ใจถึงผลในการนำไปปฏิบัติ (17.4%) มีผู้ไม่ตอบ 4.6% .

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้งสองกลุ่ม ปรากฏว่าแม้อาจารย์ของทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว และสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ก็จริง แต่จำนวนผู้ตอบเช่นนี้ยังมีสัดส่วนต่อจำนวนทั้งหมดในระดับต่ำมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำไปปฏิบัติ ผู้ตอบแต่ละกลุ่มที่เห็นว่าปฏิบัติให้บรรลุผลได้นั้น มีจำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

19. เพื่อให้เข้าใจในข้อหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศในปัจจุบัน

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4-1-19 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ประมาณสองในสาม (66.2%) มีความคิดเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว ประมาณหนึ่งในสี่ (26.5%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก นอกจากนั้นจำนวนน้อย (5.9%) เห็นว่าไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 1.5%

สำหรับการนำจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้ไปปฏิบัติ ผู้บริหารศึกษามากกว่าหนึ่งในสาม (38.2%) มีความเห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก ผู้ที่เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้น้อยกว่าหนึ่งในสาม (30.9%) และไม่แน่ใจถึงผลการนำไปปฏิบัติเป็นจำนวนมากกว่าหนึ่งในสี่ (27.9%) มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูมากกว่าครึ่งหนึ่ง (55.1%) มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว ประมาณหนึ่งในสาม (34.8%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก และส่วนน้อย (4.6%) เห็นว่าไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 5.5%

ครูกลุ่มนี้มีความคิดเห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้จำนวนน้อยกว่าหนึ่งในสาม (30.3%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยากมากกว่า (44.9%) นอกจากนั้นไม่แน่ใจว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ (21.1%) และมีผู้ไม่ตอบ 3.7%

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของสองกลุ่ม ปรากฏว่าทั้งสองกลุ่มส่วนใหญ่ เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว แต่นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก ซึ่งกลุ่มครูเห็นว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยากมีอัตราสูงกว่ากลุ่มผู้บริหารการศึกษา

20. ให้ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ฝึกการหา การใช้และการประหยัดในการบริโภค

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-20 ผู้บริหารการศึกษามีความคิดเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว เป็นส่วนมากที่สุด (63.2%) นอกจากนั้น เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก (27.9%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่งเป็นส่วนน้อยที่สุด (5.9%) ซึ่งมีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ผู้บริหารการศึกษากลุ่มนี้เห็นว่าสามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยากเป็น จำนวนมากที่สุด (44.1%) มีผู้ที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เพียงประมาณหนึ่งในสามของ จำนวนผู้บริหารการศึกษาทั้งหมดเท่านั้น (32.3%) และมีผู้ที่ไม่แน่ใจถึงผลในการนำไปปฏิบัติ เป็นจำนวนสูงถึงหนึ่งในห้า (20.6%) ศาถามนี้ผู้ไม่ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกันครูมากกว่าครึ่งหนึ่ง (54.1%) มีความเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว มากกว่าหนึ่งในสาม (37.6%) มีความเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนเท่าใดนัก และครูจำนวนน้อยเท่านั้น (2.7%) เห็นว่าไม่มีความชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 5.5%

ครูกลุ่มเดียวกันประมาณสองในห้า (40.4%) มีความเห็นว่านำจุดมุ่งหมาย การศึกษานำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นเห็นว่าปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (31.2%) และไม่แน่ใจ (24.18%) มีผู้ไม่ตอบ 3.7%

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นทั้งสองกลุ่มปรากฏว่า ผู้มีความเห็นว่าจุด มุ่งหมายของการศึกษามีความชัดเจนดีแล้วของกลุ่มผู้บริหารการศึกษา (63.2%) สูงกว่ากลุ่มครู (54.1%) แต่จำนวนผู้ที่เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้กลุ่มผู้บริหารการศึกษา (32.3%) มีน้อยกว่ากลุ่มครู (40.4%) แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้นั้นมี จำนวนไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้ตอบแต่ละกลุ่ม

21. ให้สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ตาราง 4-1-21 ปรากฏว่าผู้บริหารศึกษาล้วนใหญ่ (88.2%) มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว มีเพียงจำนวนน้อยที่มีความคิดเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจน (7.3%) และไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง (1.5%) มีผู้ไม่ตอบจำนวน 2.9%

ในทำนองเดียวกันผู้บริหารศึกษาล้วนใหญ่ (70.6%) เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ตามที่ต้องการ นอกจากนั้นมีความคิดเห็นนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก (16.2%) และไม่แน่ใจ (10.3%) มีผู้ไม่ตอบจำนวน 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูล้วนใหญ่มากกว่าครึ่งหนึ่ง (59.6%) มีความคิดเห็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้มีความชัดเจนดีแล้ว นอกจากนั้นประมาณหนึ่งในสี่ (23.8%) มีความคิดเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนักและจำนวนน้อย (2.7%) เห็นว่ายังไม่มีความชัดเจนอย่างยิ่ง คำถามนี้ มีผู้ไม่ตอบ 7.3%

ครูก่อนหน้านี้ส่วนใหญ่เช่นกัน (59.6%) มีความเห็นว่าการศึกษานี้สามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ แต่อย่างไรก็ตามมีครูจำนวนประมาณหนึ่งในสี่ (23.8%) เห็นว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก และครูส่วนน้อย (11.9%) ยังไม่แน่ใจถึงผลในการนำไปปฏิบัติ มีผู้ไม่ตอบ 4.6%

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารการศึกษาและครู ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษา เห็นว่าจุดมุ่งหมายนี้มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้สูงกว่าครู (ผู้บริหารการศึกษา 88.2% และครู 66.1%) แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันทั้งด้านความชัดเจนและการนำจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการนี้ไปปฏิบัติ

22. ให้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพียงพอแก่การปรับปรุงการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิต

ก. ผู้บริหารการศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ตามตาราง 4-1-22 ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาประมาณครึ่งหนึ่ง (48.5%) เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษามีความชัดเจนดีแล้ว และจำนวนใกล้เคียงกัน (41.1%) เห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนนัก มีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น (4.4%) ที่เห็นว่าไม่ชัดเจนเป็นอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

แต่อย่างไรก็ตามครึ่งหนึ่ง (48.5%) เห็นว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก คงมีเพียงน้อยกว่าหนึ่งในสี่ (23.5%) เท่านั้นที่เห็นว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ และอีกหนึ่งในสี่ (25.0%) ยังไม่แน่ใจ คำถามนี้มีผู้ไม่ตอบ 2.9%

ข. ครู

จากตารางเดียวกัน ครูมากกว่าครึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น (53.2%) ที่มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษามีความชัดเจนดีแล้ว มากกว่าหนึ่งในสาม (37.6%) มีความเห็นว่ายังไม่ชัดเจนนักและครูจำนวนน้อยมาก (3.6%) มีความเห็นว่าจะไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง มีผู้ไม่ตอบคำถามนี้ 5.5%

อนึ่ง ครูกลุ่มนี้มีจำนวนใกล้เคียงกันมากมีความคิดเห็นว่าจะนำจุดมุ่งหมายนี้ไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ (36.7%) และบรรลุผลได้ยาก (35.8%) ประมาณหนึ่งในสี่ (23.8%) ยังไม่แน่ใจเท่าไรกว่าปฏิบัติให้ได้ มีผู้ไม่ตอบ 3.7%

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษามีความเห็นว่าชัดเจนดีแล้วและการนำไปปฏิบัติได้มีอัตราส่วนน้อยกว่าครู (ผู้บริหารการศึกษา 48.5%) และครู 53.2%) โดยผู้บริหารการศึกษามีความเห็นว่ายังไม่ค่อยชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ยากสูงกว่ากลุ่มครู แต่อย่างไรก็ตามทั้งสองกลุ่มนี้มีความเห็นว่าชัดเจนดีแล้ว และนำไปปฏิบัติได้มีจำนวนต่ำมาก

อภิปรายผลการวิจัยตอนที่หนึ่ง

จากผลการวิจัยข้างต้นมีข้อนำสังเกตหลายประการ ประการแรกผู้บริหารการศึกษา เห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละข้อชัดเจน และนำไปปฏิบัติได้มีจำนวนร้อยละสูงกว่ากลุ่มครู เช่น จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง ผู้บริหารการศึกษา (70.6%) เห็นว่ามีความชัดเจนมากกว่ากลุ่มครู (46.8%) ในทำนองเดียวกันความเห็นในการนำไปปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายเดียวกันนี้ผู้บริหารการศึกษา (44.1%) เห็นว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้มากกว่ากลุ่มครู (33.6%) และเป็นไปในทำนองเดียวกันกับจุดมุ่งหมายอื่น ๆ อีกจำนวน 13 ประการ (รวมเป็น 14 ประการ) ได้แก่

1. การคิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล
2. มีระเบียบวินัยในการทำงาน
3. มีมานะ อดทน ริเริ่มและรู้จักใช้เวลา
4. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบและรู้จักรับผิดชอบ
5. รู้ถึงสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ
6. รู้จักการทำงานร่วมกัน สามัคคีและเสียสละ
7. ใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ
8. มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น
9. มีความภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดี
10. มีความรู้และเสียสละในระบอบการปกครองฯ
11. ร่วมกันรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ
12. เข้าใจถึงการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ
13. สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง

ส่วนเหตุที่ผู้บริหารการศึกษา เห็นว่าจุดมุ่งหมายแต่ละประการมีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้มีจำนวนร้อยละที่สูงกว่ากลุ่มครู เพราะผู้บริหารการศึกษามีประสบการณ์เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาสูงกว่า ทั้งนี้เพราะกระบวนการในการสรรหาผู้บริหารการศึกษาของไทยใช้วิธีการ

เลือกสรรมาจากครูที่มีผลงานดีเด่นหรือมีความสามารถสูง รวมทั้งมีประสบการณ์ในการเป็นครูมาก่อนแล้ว เมื่อมาทำหน้าที่การบริหารจึงมีประสบการณ์สูงกว่าครูทั่วไป สำหรับระดับการศึกษาของครูและผู้บริหารการศึกษามีความใกล้เคียงกันมาก จึงไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้ครูและผู้บริหารการศึกษามีความเห็นแตกต่างกัน แต่มีปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรซึ่งปรากฏว่าครูเพียง 4.6% เท่านั้นที่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร ต่างกับผู้บริหารการศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและวิชาการแก่ครูและโรงเรียนโดยตรง ย่อมจะมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรมากกว่าครู นอกจากนั้นอัตราส่วนของผู้บริหารการศึกษาที่อ่านวารสารทางการศึกษายังสูงกว่าครูประมาณ 4 เท่า (ผู้บริหารการศึกษา 83.8% และครู 22.9%) ก็ย่อมจะเป็นทางหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและวิชาการโดยทั่วไปสูงกว่ากลุ่มครู

ประการที่สองมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ผู้บริหารและครูไม่ถึงร้อยละ 50 ของแต่ละกลุ่ม มั่นใจว่านำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ซึ่งน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่ม ทำให้เกิดความไม่แน่ใจว่า จะนำจุดมุ่งหมายเหล่านั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้อย่างไร ซึ่งสาเหตุนี้มาจากหลายประการ เป็นต้นว่าจุดมุ่งหมายเหล่านั้นมีลักษณะเป็นนามธรรมหรือห่างไกลจากความเป็นจริงในสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน รวมทั้งอาจเกิดจากคุณภาพและความสามารถของครูและผู้บริหารการศึกษาที่จะนำจุดมุ่งหมายไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ซึ่งถ้าเกิดจากสาเหตุประการหลังแล้วจะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงคุณภาพและพัฒนาบุคลากรโดยรีบด่วน จุดมุ่งหมายที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นมีจำนวน 14 ประการ ได้แก่

1. ให้ค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง
2. การคิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล
3. มีทัศนคติที่ต่อสังคมและรู้แนวทางในการประกอบอาชีพ
4. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบและรับผิดชอบ
5. มีความเลื่อมภาคและความเป็นธรรม
6. รู้ถึงสิทธิหน้าที่และเสรีภาพของตน
7. ให้ความรู้และทักษะอยู่เสมอ

8. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
9. มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น
10. รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
11. มีความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชาติ
12. เข้าใจถึงการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ
13. มีความสามารถในการหาและใช้จ่ายทรัพยากร
14. มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิชาการใหม่ ๆ

ประการที่สาม จากการวิจัยจะมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาหลายประการที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่าร้อยละ 50 เห็นว่ามีความชัดเจนดีแล้ว แต่กลับเห็นว่านำไปปฏิบัติได้ยาก (จำนวนผู้ที่เห็นว่านำไปปฏิบัติได้น้อยกว่า 50%) ซึ่งจุดมุ่งหมายประเภทนี้เป็นคุณลักษณะหรือลักษณะนิสัยของผู้เรียนคนโดยทั่วไปไปถึงลักษณะและความสำคัญแล้ว เข้าใจอย่างชัดเจนแต่ทว่าเป็นสิ่งที่สร้างหรือปลูกฝังให้เกิดได้ยาก รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมไม่อำนวย เช่น ล้วนให้เป็นคนมีความซื่อสัตย์ ช่วยเหลือผู้อื่น จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่มีลักษณะเช่นนี้ 11 ประการ ได้แก่

1. ให้ค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง
2. รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล
3. มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและรู้แนวทางประกอบอาชีพ
4. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบและรับผิดชอบ
5. รู้ถึงสิทธิหน้าที่และเสรีภาพของตนและผู้อื่น
6. ใฝ่หาความรู้และทักษะอยู่เสมอ
7. มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
8. มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น
9. รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
10. เข้าใจการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ
11. มีความสามารถในการหาและใช้จ่ายทรัพยากร

ประการที่สี่จุดมุ่งหมายที่กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเห็นว่ามีความชัดเจนแล้วและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้แน่นอน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ตอบแต่ละกลุ่ม ได้แก่จุดมุ่งหมายจำนวน 8 ประการ ได้แก่

1. มีระเบียบวินัยในการทำงาน
2. มีมานะ อดทน ริเริ่มและรู้จักใช้เวลา
3. รู้จักการทำงานร่วมกัน สามัคคี เสียสละ
4. มีสุขภาพอนามัยดีและการสำราญสุขุมชน
5. มีความภูมิใจในการ เป็นไทยและจงรักภักดี
6. มีความรู้และเสียสละในระบอบการปกครองฯ
7. รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ
8. สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง

ประการสุดท้ายจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่ายังขาดความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ยากอีกด้วย ซึ่งคงไม่มีผลหรือความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเหล่านี้ได้ ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายจำนวน 2 ประการ ได้แก่

1. ให้มีความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม
2. ให้มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ และนำมาใช้ปรับปรุงการดำรงชีวิต

อนึ่ง ไม่มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดที่ผู้บริหารการศึกษาและครูมีความเห็นว่าไม่ชัดเจนแต่สามารถที่จะนำไปปฏิบัติให้บรรลุได้

จากการที่เสนอมานี้แล้วข้างต้น จะมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพียง 8 ประการเท่านั้น จากจำนวนทั้งหมด 22 ประการที่มั่นใจได้ว่าจะประสบผลสำเร็จในการนำไปปฏิบัติ ส่วนอีก 14 ประการนั้น คงหวังผลในการปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ จึงเป็น เรื่องที่น่าจะมีการพิจารณาปรับปรุงโดยรีบด่วน สามารถดำเนินการโดยการปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องประการหนึ่ง และการปรับปรุงจุดมุ่งหมายที่ยังเข้าใจได้ยากและห่างไกลจากการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้อีกประการหนึ่ง มิฉะนั้นแล้วเป้าหมายรวมของการศึกษาของชาติคงจะมีความสำเร็จได้ยาก

ผลการวิจัยตอนที่สอง

เป็นการวิจัยเพื่อตอบปัญหาเชิงวิจัยประการที่สอง ซึ่งเป็นการศึกษาถึง เจตนาarmiที่แต่ละฝ่ายมีอยู่และเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่รัฐจัดให้ รวมทั้งศึกษาถึง เหตุผลเบื้องหลังที่มีเจตนาarmiเช่นนั้น ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (ตาราง 4-2-1)

1. กลุ่มนักเรียน มีเจตนาarmiหรือความต้องการที่จะได้รับความรู้ทาง อาชีพหรือความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพเป็นอันดับแรก (29.04%) มีความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานไปศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นเป็นอันดับสอง (26.35%) นอกจากนั้นเป็นเจตนาarmiอื่น ๆ เช่นการมีสุขภาพอนามัยดี ฯลฯ (13.77%) ที่น่าสนใจก็คือกลุ่มนักเรียนมีเจตนาarmiเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าส่วนตนเองอยู่ เช่นต้องการมีโอกาสดำรงตำแหน่งและมียาได้สูง มีศักดิ์ศรีและการยอมรับในสังคม เป็นต้น

เหตุผลที่กลุ่มนักเรียนต้องการมีความรู้ทางอาชีพเป็นส่วนใหญ่เป็นเพราะอยากมีอาชีพที่เจริญก้าวหน้า ได้ทำงานที่มีเกียรติและเป็นที่ยอมรับของสังคม หางานทำได้ง่าย การมีความรู้เพื่อไปศึกษาในระดับสูงขึ้นจะหางานทำได้ง่าย และมีรายได้สูงในอนาคต เชิดหน้าชูตาของวงศ์ตระกูล การที่กลุ่มนักเรียนมีความต้องการความเจริญก้าวหน้าส่วนตน ต้องการจะยกระดับฐานะทาง เศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของครอบครัว รู้เท่าทันคนอื่นในสังคม ได้ทำงานที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี ไม่ถูกคนอื่นข่มเหงรังแก ไม่เป็นโจ่งและต่ำต้อย ความเบียดเบียนที่สลาย ไม่อยากลำบากเหมือนพ่อแม่ ฯลฯ

2. กลุ่มผู้ประกอบการ มีเจตนาarmiให้ผู้เรียนมีความรู้โดยทั่วไปสูงเป็นอันดับแรก (25.15%) มีอาชีพและพื้นฐานในการประกอบอาชีพในอนาคต (19.16%) มีคุณสมบัติในการเป็นพลเมืองดี (17.37%) กลุ่มผู้ประกอบการนี้ยังมีเจตนาarmiเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าส่วนตัวอยู่เช่นเดียวกัน ได้แก่ การอยากให้อุตสาหกรรมของตนมีความคล่องตัวในอนาคต มีการทำงานที่ดีและมีรายได้สูง (13.77%) นอกจากนั้นเป็นเจตนาarmiในด้านอื่น ๆ เช่น ต้องการให้มีความรู้เพียงพอไปศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นไปและอื่น ๆ

เหตุผลที่กลุ่มผู้ประกอบการมีเจตนาarmiเช่นนี้ก็เพื่อต้องการให้มีความรู้พอที่จะเรียนในชั้นสูงต่อไปอีก นำไปใช้ในการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต เจตนาarmiด้านอาชีพนั้นผู้ประกอบการต้องการให้บุตรหลานมีอาชีพในอนาคต เพื่อจะหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวและเป็นที่พักพิงของบิดามารดา

เพราะหวังในความก้าวหน้าและความสำเร็จในชีวิตของลูก นอกจากนั้นการให้บุตรหลานเป็นคนดี มีความประพฤติดี เพราะเห็นว่าเด็กในปัจจุบันขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ขาดความกตัญญู รู้คุณบิดามารดา ฯลฯ อย่างไรก็ตามเจตนารมณ์เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าส่วนตนของคนกลุ่มนี้ ผู้ปกครองเป็นสิ่งที่ควรพิจารณาเป็นพิเศษ เพราะเป็นเจตนารมณ์อันแท้จริงของคนกลุ่มนี้ที่ส่งบุตรหลาน เข้ามาับการศึกษา ก็เพื่ออยากให้บุตรหลานมีการดำรงชีวิตและอาชีพที่ดีมีเกียรติในสังคม เป็นที่ เชิดชูของวงศ์สกุล มีอนาคตก้าวหน้า มีฐานะดีไม่ต้องลำบากเหมือนตนเอง เป็นใหญ่เป็นโตเป็น เจ้าคนนายคน ฯลฯ

3. กลุ่มครู มีความต้องการให้เด็กนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้ในการดำรงชีวิตและ ปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ รู้จักคิด การแก้ปัญหาและการปรับตัวเป็นจำนวนสูงสุด (30.28%) รองลงมาได้แก่ต้องการให้เป็นคนดี มีความประพฤติดี (26.61%) และการมีความรู้เพียงพอที่จะ ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น (13.76%) นอกจากนั้นต้องการให้มีความรู้ด้านวิชาชีพและทักษะในการ ทำงาน (15.60%) และอื่น ๆ

เหตุผลที่กลุ่มครูมีความต้องการเช่นนั้นเพราะต้องการให้เด็กสามารถที่จะไปเผชิญ ชีวิตในอนาคตได้ โดยการใช้ความรู้และความสามารถที่ได้จากโรงเรียนไปปรับปรุงชีวิตการทำงาน และแก้ไขปัญหาคืออุปสรรค มีเหตุผลในการดำเนินชีวิตและการทำงาน นอกจากนั้นเจตนารมณ์ที่ ต้องการให้ศิษย์เป็นคนดีและมีความประพฤติดี กิริยามารยาท ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ฯลฯ ก็เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีพื้นฐานทางอาชีพเพียงพอ ที่จะประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้และช่วยเหลือสังคมและพัฒนาประเทศชาติได้ตามสมควร แต่ถ้า ผู้ใดมีสติปัญญาพอที่จะเรียนต่อในชั้นสูงต่อไปได้ก็ต้องการให้ศึกษาต่อไปในชั้นสูงต่อไป เพื่อที่จะ ได้มีความรู้ช่วยตนเองและชาติบ้านเมืองได้ดียิ่งขึ้น

4. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา อาจกล่าวได้ว่าผู้บริหารการศึกษามีเจตนารมณ์ที่ใกล้เคียง กับกลุ่มครู กล่าวคือต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในทางวิชาชีพและการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นอันดับแรก (23.60%) มีความรู้เพียงพอเพื่อไปศึกษาต่อในชั้นสูงขึ้นไป (17.55%) ความเจริญ ก้าวหน้าในตัวของนักเรียนทุกคน (15.34%) การเป็นพลเมืองดี (13.72%) การนำความรู้ไปใช้ ในการดำรงชีวิต การคิดเห็น แก้ปัญหาและการปรับตัว (13.42%) และอื่น ๆ

เหตุผลเบื้องหลังของกลุ่มผู้บริหาร การศึกษานั้นมีความใกล้เคียงกับกลุ่มครูเป็นอย่างมาก เช่นเป็นเพราะอยากให้เด็กมีความรู้ในทางวิชาชีพ การมีความรู้เพื่อจะนำไปศึกษาต่อในชั้นสูงต่อไปได้ เป็นต้น ที่สำคัญก็คือต้องการให้สามารถช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองต่อไป

เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลเบื้องหลังที่แต่ละกลุ่มมีเจตนารมณ์เช่นนั้น ตามทฤษฎีลำดับความต้องการของ Maslow แล้ว สามารถพิจารณาเหตุผลเบื้องหลังเจตนารมณ์ของกลุ่มต่าง ๆ ได้ดังนี้ (ตาราง 4-2-2 ในภาคผนวก ค.)

1. กลุ่มนักเรียน ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะรับการศึกษาเพื่อนำไปประกอบอาชีพ เพื่อไปศึกษาต่อและเพื่อความก้าวหน้าส่วนตัวนั้น เพราะกลุ่มนักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะมีความมั่นคงในอาชีพของตนเองต่อไปในอนาคต ไม่ต้องเป็นยู่ว่างงานหรือมีรายได้ต่ำ มีโอกาสทำงานที่ดีและมีรายได้สูงเป็นอันดับสูงสุด (61.08%) นอกจากนั้นมุ่งมั่นที่จะได้รับการยกย่องนับถือและยอมรับจากสังคม ความสำเร็จในการทำงานต่อไปในอนาคต มีศักดิ์ศรี มีเกียรติภูมิสูง (15.57%) มุ่งหวังที่จะใช้ความสามารถและความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา การปรับปรุงการดำรงชีวิตของตนเอง และสังคมให้ดีขึ้น (5.99%)

2. กลุ่มผู้ประกอบการ ซึ่งมีเจตนารมณ์คล้ายคลึงกับนักเรียน เพราะมุ่งมั่นที่จะให้บุตรหลานของตนมีความมั่นคงในชีวิตและความเป็นอยู่ โดยมีอนาคตและการทำงานที่ดี มีรายได้สูง มีงานทำเป็นหลักฐานเป็นอันดับแรก (59.49%) แต่มีสัดส่วนต่ำกว่านักเรียนเล็กน้อย (นักเรียน 61.08%) และผู้ประกอบการ 57.49%) เหตุผลประการที่สองก็เพื่อต้องการการยอมรับและยกย่องจากสังคมและบุคคลทั่วไป ต้องการความเท่าเทียมกับผู้อื่น มีเกียรติและศักดิ์ศรีในสังคม ฯลฯ (19.76%) นอกจากนี้ได้แก่ต้องการเพื่อนฝูง การเป็นหมู่คณะ (3.59%) และการนำความรู้ของตนเองไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและสังคมเป็นอันดับสุดท้าย (2.40%)

3. กลุ่มครู ซึ่งต้องการให้บุตรหลานสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตและความ เป็นอยู่ รู้จักการคิด แก้ไขปัญหาและปรับตัว เป็นพลเมืองดีและอื่น ๆ นั้น เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีความต้องการของ Maslow แล้วจะเห็นว่าครูมีความคาดหวังที่จะให้บุตรหลานมีความปลอดภัยและมั่นคงในการดำรงชีวิตและการทำงาน (36.70%) ได้รับการยกย่อง ยอมรับนับถือจากคนทั่วไปและสังคม

ในลักษณะของการ เป็นพลเมืองดี มีศีลธรรมและจริยธรรม (36.70%) ต้องการให้ผู้เรียนรู้ถึง
ความสามารถของตนเองและใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ (18.35%)

4. กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ซึ่งต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาชีพและสามารถนำไป
ประกอบอาชีพได้ การเจริ่งออกงานในตัวผู้เรียนและการ เป็นพลเมืองดีนั้น เพราะมีความคาดหวัง
ที่จะให้ผู้เรียนได้รับการยกย่องและยอมรับนับถือจากสังคม มีความสำเร็จในการทำงาน มีศักดิ์ศรี
ความเป็นพลเมืองดีเป็นอันดับแรก (41.18%) รองลงมาได้แก่ ความปลอดภัยและความมั่นคงใน
ตัวเองและการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต (35.29%) มุ่งหวังที่จะให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรู้และ
ความสามารถของตนเอง เพื่อนำไปปรับปรุงชีวิตและการทำงานของตนเองอย่างเต็มที่ (20.59%)

การอภิปรายผลการวิจัยตอนที่สอง

โดยสรุปเจตนารมณ์ในการศึกษาเล่าเรียนของผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่วิจัยพบนี้ ส่วนใหญ่
ไม่แตกต่างจากความมุ่งหมายของการศึกษาปัจจุบัน เช่นต้องการให้ผู้มีคุณสมบัติของการ เป็นพลเมืองดี
มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการงานและอาชีพ การนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต
ประจำวัน การมีความรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปศึกษาในชั้นสูงขึ้นไปได้เป็นต้น แต่การ วิจัยครั้งนี้ทำให้
สามารถทราบถึงเจตนารมณ์อันแท้จริงของผู้รับการศึกษาได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครองอย่างหนึ่ง
ซึ่งผู้วิจัยขอเรียกว่าความเจริญก้าวหน้าส่วนตัว ซึ่งเป็นความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของบุคคล ได้แก่
ต้องการให้บุตรหลานมีความสบาย มีงานทำที่ดี มีศักดิ์ศรี ฯลฯ

การที่ผู้ปกครองและนักเรียนมีเจตนารมณ์และเหตุผลส่วนตัวเพราะผู้ปกครองมีความคาดหวัง
ที่จะให้บุตรหลานของตนมีอาชีพรับราชการสูงถึง 53.9% หรือมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มผู้ปกครอง
ทั้งหมด (ตาราง 4-ช-13) ในทำนองเดียวกับกลุ่มนักเรียนเอง คาดหวังว่าตนเองประกอบอาชีพ
เป็นข้าราชการสูงถึง 50.45% หรือประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มนักเรียนทั้งหมด (ตาราง 4-ช-17)
และถ้าพิจารณาวิชาที่นักเรียนชอบในโรงเรียน ปรากฏว่านักเรียนชอบเรียนวิชาการ ได้แก่ ภาษา
คำสัตร์ คณิตศาสตร์ ฯลฯ รวมกันถึง 82% ของนักเรียนทั้งหมด คงมีผู้ชอบวิชาพื้นฐานการงานและวิชาชีพ
อยู่เพียง 5.71% เท่านั้น (ตาราง 4-ช-15)

เมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวังหรือเหตุผลของแต่ละกลุ่มตามทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) จากตาราง 4-2-2 แล้ว ปรากฏว่านักเรียนและผู้ปกครองมีเหตุผลไม่แตกต่างกันมากนัก เช่นเกี่ยวกับความมั่นคงและปลอดภัย (นักเรียน 61.08% ผู้ปกครอง 57.49%) ได้รับการยกย่องนับถือ (นักเรียน 15.59% และผู้ปกครอง 19.76%) ในทำนองเดียวกันผู้บริหารการศึกษาและครูมีเหตุผลและความคาดหวังที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เช่นเกี่ยวกับที่จะได้รับการยกย่องและยอมรับจากสังคม (ครู 36.70% และผู้บริหารการศึกษา 41.18%) ความมั่นคงและความปลอดภัย (ครู 36.70% และผู้บริหารการศึกษา 35.29%) การเข้าใจตนเองและใช้ความสามารถที่มีอยู่ (ครู 18.35% และผู้บริหารการศึกษา 20.59%)

แต่อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่าง ผู้รับการศึกษา (นักเรียน ผู้ปกครอง) และผู้จัดการศึกษา (ครู ผู้บริหารการศึกษา) กล่าวคือ ผู้รับการศึกษามีเหตุผลเกี่ยวกับความมั่นคงและปลอดภัยสูงกว่า (ประมาณ 60:36) แต่มีเหตุผลเกี่ยวกับการยกย่องและนับถือจากสังคม (ผู้รับการศึกษา : ผู้ให้การศึกษา ประมาณ 17 : 34) และการรู้จักตนเองและใช้ความสามารถที่มีอยู่ (ผู้รับการศึกษา : ผู้ให้การศึกษา ประมาณ 4 : 19) ดังกล่าว

อนึ่ง การที่กลุ่มผู้จัดการศึกษาและผู้รับการศึกษามีเจตนา رمย์และเหตุผลด้านความคาดหวังเกี่ยวกับการศึกษาที่แตกต่างกัน ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาในเชิงปฏิบัติ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ทางฝ่ายที่มุ่งที่จะดำเนินการตามความต้องการของตน ทำให้ขาดเป้าหมายและแนวทางร่วมกัน สมฤทธิ์ผลของการศึกษาคงเป็นไปได้ยาก ในระยะยาวจำเป็นต้องมีการปรับเจตนา رمย์และเป้าหมายของทุกฝ่ายเข้าด้วยกันให้ได้ ซึ่งสามารถใช้วิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การจัดตั้งสมาคมร่วม การประชุม สัมมนา ฯลฯ ให้ฝ่ายผู้รับการศึกษาได้รับรู้และทำความเข้าใจกับเจตนา رمย์ของผู้จัดการศึกษา เพื่อให้ผู้รับการศึกษาปรับเจตนา رمย์ของตนเองเข้ามามีเจตนา رمย์ของรัฐ ในทำนองเดียวกันผู้จัดการศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้รับการศึกษาได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการ และมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายและหลักสูตรการศึกษาด้วย เพื่อจะได้รับรู้ถึงจุดมุ่งหมายของรัฐและผนวกเจตนา رمย์ของตนเอง เข้ากับเจตนา رمย์ของรัฐ ในการร่างจุดมุ่งหมายการศึกษานั้น รัฐจะต้องผนวกและผสมผสานความต้องการของผู้รับการศึกษาด้วย ในลักษณะของจุดมุ่งหมายร่วมกัน

ในระบบสังคมและผู้บริหารการศึกษาจะต้องใช้ประโยชน์ของความต้องการส่วนบุคคล
ในการออกแบบอนาคตที่ดี อนาคตที่ดีคือและมีเกียรติของฝ่ายผู้รับการศึกษาทำให้ให้เป็นประโยชน์
ในการจูงใจให้ผู้เรียนหันมาให้ความสนใจในการเรียนการสอนมากขึ้น โดยให้สิ่งเหล่านั้นเป็นแรง
กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความอดทนในการเรียน และกระตุ้นให้มีความต้องการตามจุดมุ่งหมายทางการ
ศึกษาของรัฐด้วย รวมทั้งพยายามปรับและปลูกฝัง (Socialize) ความต้องการของผู้รับการศึกษา
ให้หันมาสนใจและยอมรับจุดมุ่งหมายของรัฐมากขึ้นเป็นระยะ ๆ ไป จนกระทั่งจุดมุ่งหมายของทั้งสอง
ฝ่ายมีความใกล้เคียงหรือเหมือนกันในที่สุด ซึ่งจะเป็นจุดมุ่งหมายที่ตอบสนองความต้องการของทั้งสอง
ฝ่าย

แต่อย่างไรก็ตามการแก้ไขและปรับความต้องการส่วนตัวของผู้รับการศึกษาให้เข้ากันจุด
มุ่งหมายการศึกษาของรัฐก็จะได้ผลอย่างสมบูรณ์และถูกต้องตามหลักการแล้ว จะต้องดำเนินการแก้ไข
ที่สาเหตุของความต้องการ เช่นนั้น เมื่อพิจารณาแยกประเด็นของสาเหตุที่ทำให้ผู้รับการศึกษามีความ
คาดหวังด้านความเจริญก้าวหน้าส่วนตัวดังนี้

ก. ด้านเศรษฐกิจ การที่ผู้รับการศึกษาต้องการมีอาชีพ มีการทำงานที่ดี มีรายได้สูง
มีโอกาสที่จะหางานทำได้ง่าย เลือกงานได้มากกว่าคนอื่น ๆ เป็นเพราะปัจจุบันในสังคมไทยยังขาด
การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เลือกทำงานหรือการมีรายได้ที่เท่าเทียมกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาส
ที่ได้ทำงานสบายและมีรายได้สูงกว่าคนอื่น นอกจากนั้นยังมีโอกาสที่จะเลือกงานตามที่ตนเองพอใจ
ผลการวิจัยเกี่ยวกับรายได้และระดับการศึกษาในสังคมไทยยังพบว่าระดับการศึกษามีความสัมพันธ์
กับระดับรายได้ของบุคคล ดังนั้นการที่คนมุ่งเข้ามารับการศึกษาจึงมีเป้าหมายในการมีรายได้สูงจาก
การทำงานของตนเองในอนาคต ทางแก้จะต้องปรับระดับรายได้เสียใหม่ ปล่อยให้ผูกพันกับระดับการ
ศึกษา แต่ให้ขึ้นอยู่กับความสามารถเป็นเกณฑ์ ไม่ควรกำหนดเงินเดือนตามคุณวุฒิเพราะจะทำให้คน
มุ่งเรียนสูง ๆ เพื่อแสวงหารายได้สูงมากกว่าคำนึงถึงความสามารถ นอกจากนั้นจะต้องมีการสร้าง
งานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้แต่ละคนมีโอกาสทำงานเท่าเทียมกัน ไม่ต้องแข่งขันด้านการศึกษาเพื่อให้
เกิดการได้เปรียบผู้อื่นในโอกาสเข้าทำงานและการมีรายได้สูงจากการทำงานที่ดีกว่า

ข. ด้านสังคมวิทยา ส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เกี่ยวกับค่านิยมและระบบชนชั้นทางสังคม ตลอดจน
ถึงความเสมอภาคในสังคม สังคมไทยเป็นสังคมที่มีค่านิยมในการแบ่งชนชั้น จึงมีการแข่งขันกันทุกด้าน

เพื่อที่จะได้ขึ้นไปสู่ขั้นหรือสถานภาพที่สูงกว่า เดิม ได้รับการยกย่องและนับถือจากบุคคลอื่นและสังคม เป็นเจ้าคนนายคน คำนิยมการเป็นข้าราชการ คำนิยมด้านความร่ำรวย การมีฐานะทางการเงิน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดการแข่งขันและเอาวดเอาเปรียบกันระหว่างคนภายในสังคม เพื่อที่จะได้เข้าไปสู่ระดับที่สูงกว่า เช่น มีเงินทอง เป็นเจ้าคนนายคน การได้รับความยกย่อง ความมีเกียรติและศักดิ์ศรี การศึกษาจึงถูกใช้เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งเพื่อการได้เข้าไปสู่สถานภาพที่ดีกว่า ผู้รับการศึกษาจึงมีความต้องการความเจริญก้าวหน้า ส่วนตนในด้านนี้สูง ทางแก้ไขจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุง โครงสร้างทางสังคมเสียใหม่ ให้มีความเท่าเทียมกันตามสมควร แก้ไขเรื่องคำนิยมที่ผิด ๆ และไม่พึงปรารถนา ให้ทุกคนยอมรับและมีสิทธิเท่าเทียมกันในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจและอื่น ๆ อันจะทำให้ความต้องการทางด้านเจริญก้าวหน้าส่วนตนเองของผู้รับการศึกษาลดน้อยลง

อนึ่ง ตามหลักสังคมวิทยาแล้วการจะยกเลิกคำนิยมทางสังคมเดิม ๆ เป็นไปได้ยาก แต่ต้องพยายามสร้างคำนิยมใหม่ ๆ และเป็นเรื่องที่ปรารถนาขึ้นมทดแทน โดยการเพิ่มระดับคำนิยมที่ดีและเป็นที่ต้องการให้สูงขึ้นพร้อม ๆ กับการลดคำนิยมเดิม ๆ ที่ไม่พึงปรารถนาลง คำนิยมที่ควรให้ความสำคัญและนำมาทดแทนได้แก่ การมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน การยอมรับสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น การยกย่องคนที่ทำความดี การเสียสละ ฯลฯ และคำนิยมอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง เช่น การช่วยกันป้องกันและรักษาความมั่นคงของชาติ ความภูมิใจในการเป็นไทย ฯลฯ ซึ่งเมื่อปลูกฝังคำนิยมเหล่านี้ได้ผลแล้ว ความคาดหวังเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าส่วนตนจะค่อย ๆ ลดลงและมาสนใจในสิ่งที่เป็นส่วนรวมสูงขึ้น จะทำให้เป้าหมายและเจตนารมณ์ของฝ่ายผู้รับการศึกษามีความใกล้เคียงและผสมผสานกับเจตนารมณ์และเป้าหมายของรัฐยิ่งขึ้น

3. ด้านการเมืองและการปกครอง สภาพทางการเมืองและการปกครองในสังคมไทยยังไม่เปิดโอกาสให้ทุกคนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง คนที่มีการศึกษาลงมือได้เปรียบกว่าและนำไปสู่ผลประโยชน์ส่วนตนอีกหลายด้าน แม้ว่าทางกฎหมายและหลักการปกครองจะมีบทบัญญัติว่าทุกคนมีความเท่าเทียมกัน มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน แต่ในทางปฏิบัติยังขาดความจริงในสิ่งเหล่านี้อยู่มาก ทำให้แต่ละคนมุ่งแสวงหาโอกาสและอิทธิฤทธิ์ที่ดีกว่าคนอื่น ๆ วิธีการหนึ่งทำได้โดยยึดการศึกษาเป็นเครื่องมือในการสร้างสถานภาพและเพิ่มอิทธิฤทธิ์ของตน จึงทำให้

บุคคลใช้แรงกระตุ้นในสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมุ่งแสวงหา โอกาสทางการศึกษา และรับการศึกษาในระดับสูง ๆ ยิ่งขึ้น เพื่อที่ตนเองจะได้สิ่งที่ต้องการ เหล่านี้ในชั้นปลายความต้องการ ด้านการศึกษา จึงเป็นเพียงสิ่งที่แสดงออกภายนอกเท่านั้น แต่เหตุผลที่แท้จริงก็คือต้องการที่จะแสวงหา โอกาส ความมีสิทธิ เสรีภาพและความได้เปรียบบุคคลอื่น ๆ เป็นสำคัญ การแก่งแย่งกันแย่งชิงเหล่านี้ เหตุอันแท้จริงนี้

4. ด้านจิตวิทยาสังคม การที่ผู้รับการศึกษา มีความคาดหวังว่า การศึกษาจะทำให้ตนมีความปลอดภัยและมั่นคงในด้านต่าง ๆ เช่น การมีงานทำที่มั่นคง มีรายได้สูง ปลอดภัยที่จะไม่เป็นผู้ว่างงาน ปลอดภัยในชีวิตและความเป็นอยู่ ฯลฯ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าภาวะปัจจุบันในสังคมไทย ยังขาดความมั่นคงและปลอดภัยในสิ่งเหล่านี้ ถ้าหากได้แก้ไขสิ่งเหล่านี้ให้ดีขึ้นแล้ว ความคาดหวังของผู้รับการศึกษาที่จะใช้การศึกษา เป็นเครื่องมือสำหรับการประสบความสำเร็จด้านความปลอดภัย และความมั่นคง เหล่านี้คงลดน้อยลง และมีทางที่จะเปลี่ยนแปลงความต้องการของเขาให้เข้ากับเจตนารมณ์ของรัฐได้ง่ายยิ่งขึ้น

โดยสรุป การที่ผู้รับการศึกษา มีความต้องการด้านความเจริญก้าวหน้าส่วนตนอยู่เบื้องหลังนั้น สาเหตุใหญ่มาจากความบกพร่องของโครงสร้าง และปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและจิตวิทยา เป็นสำคัญ ดังนั้นการจะลดความต้องการส่วนบุคคลเกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าในสังคมได้นั้น คงจะต้องแก้ไขที่โครงสร้างและระบบทางเศรษฐกิจ สังคม และอื่น ๆ ของประเทศไปพร้อม ๆ กัน เพราะต้นเหตุที่ก่อให้เกิดเจตนารมณ์ส่วนบุคคลเหล่านั้นโดยตรง

2.3 ผลการวิจัยตอนที่สาม

การเล่นอภิลการวิจัยประการที่สามนี้ ผู้วิจัยจะได้เสนอผลเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นการเสนอผลว่าในปัจจุบันนี้คนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง มีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามที่กำหนดไว้แล้วนั้นเพียงใด และในจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดบ้าง และส่วนที่สองจะนำเสนอผลการพิสูจน์สมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง 3 ประการ

การเล่นจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบัน จำนวน 22 ประการ ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดแสดงความต้องการนั้น ผู้วิจัยได้นำจุดมุ่งหมายแต่ละประการมาสร้างเป็นแบบ

สอบถามจำนวนสำเนาข้อเพื่อสอบถามความต้องการในลักษณะต่าง ๆ ของจุดมุ่งหมายนั้น โดยลบล้างแต่ละข้อคำถาม และมีรหัสควบคุม แต่ละข้อคำถามให้ผู้ตอบแสดงน้ำหนักของความต้อการเป็นห้าอันดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้วได้นำข้อมูลทั้งหมดมารวมเข้าด้วยกันตามข้อคำถามของแต่ละจุดมุ่งหมายการศึกษาแล้วรวมคะแนนจากสำเนาข้อคำถามของแต่ละจุดมุ่งหมายเข้าด้วย แล้วคิดเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความต้อการของแต่ละกลุ่มผู้ตอบ (ผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง) และค่าความต้อการเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของแต่ละจุดมุ่งหมายการศึกษา เพื่อเสนอเป็นผลการวิจัยและพิสูจน์สมมุติฐาน (รายละเอียดของข้อคำถามแต่ละจุดมุ่งหมายการศึกษา โปรดพิจารณาจากตาราง 4-3-1 ในภาคผนวก ค)

ต่อไปนี้จะวิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัยและการทดสอบสมมุติฐาน

ก. ผลการวิจัย

ปัญหาเชิงวิจัยประการที่สามได้กำหนดไว้ว่า "จุดมุ่งหมายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของชาติในปัจจุบันนี้คนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับนี้ได้แก่ ครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง มีความต้อการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้นั้นมากน้อยเพียงใดในจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดบ้าง"

จากการนำค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของความต้อการแต่ละจุดมุ่งหมายของการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (677 คน) โดยเรียงลำดับจากคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุดลงมาหาต่ำสุด ปรากฏดังนี้

ตาราง 4-3-2 ลำดับที่ย่อยจุดมุ่งหมายของการศึกษาปัจจุบันตามระดับความต้อการของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ลำดับที่ตามคะแนนเฉลี่ย	ประการที่ย่อยจุดมุ่งหมายการศึกษา	ชื่อจุดมุ่งหมายการศึกษาโดยย่อ	คะแนนเฉลี่ย
1	3	มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาชีพและรู้แนวทางประกอบอาชีพ	12.9626
2	15	ภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดี	12.6603
3	16	มีความรู้และเสียสละในระบบการปกครองฯ	12.4298

ลำดับที่ตาม คะแนนเฉลี่ย	ประการที่ของ จุดมุ่งหมาย การศึกษา	ชื่อจุดมุ่งหมายการศึกษาโดยย่อ	คะแนนเฉลี่ย
4	6	มีความซื่อสัตย์ ระเบียบ รับผิดชอบฯ	12.3604
5	4	มีระเบียบวินัยในการทำงาน	12.3102
6	17	รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ	12.0266
7	13	รักและผูกพันกับท้องถิ่น	11.9380
8	8	รู้ถึงสิทธิ หน้าที่และเสรีภาพ	11.9335
9	9	รู้จักการทำงานร่วมกัน สามัคคี เสียสละ	11.7563
10	7	มีความเสมอภาคและเป็นธรรม	11.5687
11	14	รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ	11.5628
12	5	มีมานะ อดทน ริเริ่ม รู้จักใช้เวลา	11.4978
13	1	ค้นพบและพัฒนาความสามัคคีของตนเอง	11.4948
14	20	มีความสามารถในการหาและใช้ค่ายทรัพยากร	11.2467
15	21	สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง	11.1935
16	11	มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต	11.1477
17	12	มีสุขภาพอนามัยดีและช่วยสาธารณสุขชุมชน	11.1004
18	2	คิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล	11.0355
19	19	เข้าใจการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ	10.9897
20	10	มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ	10.9616
21	22	มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ	10.6071
22	18	มีความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชาติ	10.3619

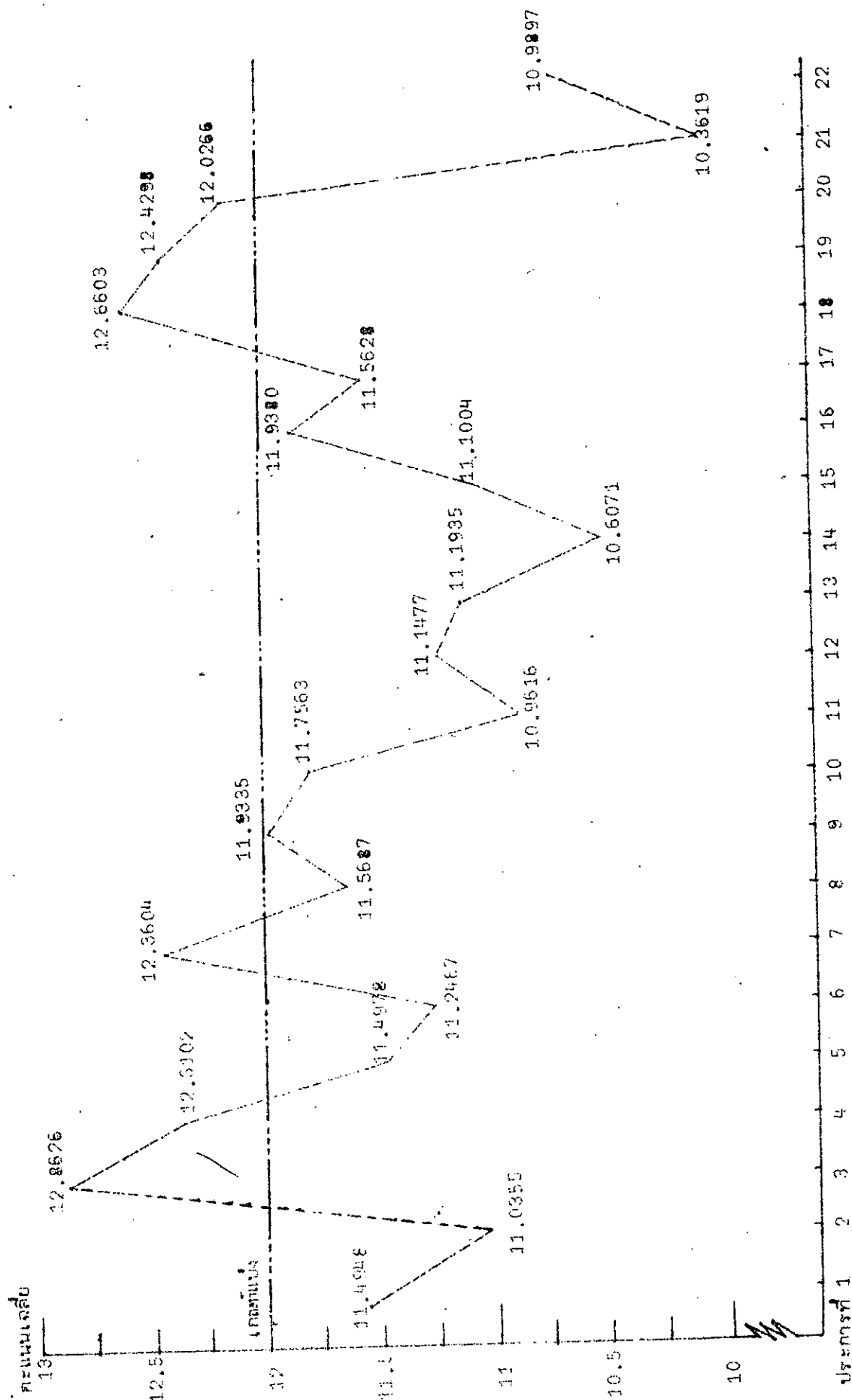
จากตารางข้างต้นนี้จุดมุ่งหมายที่ทุกกลุ่มต้องการร่วมกันสูงโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มากกว่า 12.0000 จำนวนหกประการ ได้แก่

- อันดับที่ 1 มีทัศนคติต่อสังคมและรู้แนวทางในการประกอบอาชีพ (12.9826)
- อันดับที่ 2 ภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ คำสั่ง และพระมหากษัตริย์ (12.6603)
- อันดับที่ 3 มีความรู้และเลื่อมใสในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (12.4298)
- อันดับที่ 4 มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย รับผิดชอบ (12.3604)
- อันดับที่ 5 มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งส่วนตนเองและหมู่คณะ (12.3102)
- อันดับที่ 6 รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ (12.0266)

การที่ผู้วิจัยเลือกเล่นจุดมุ่งหมายการศึกษาที่มีระดับความต้องการมากกว่า 12.0000 เพราะเหตุว่าจากข้อคำถามแต่ละจุดมุ่งหมายจะมีคำถาม 3 ข้อ และคิดคะแนนคำตอบระดับที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการ "มาก" เท่ากับ 4 (มากที่สุด = 5, มาก = 4, ปานกลาง = 3, น้อย = 2 และน้อยที่สุด = 1) เมื่อนำจำนวนข้อมาคูณกับระดับคะแนน (3×4) ได้ระดับคะแนนเท่ากับ 12 ดังนั้น จุดมุ่งหมายใดมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 12 ผู้วิจัยถือว่าจุดมุ่งหมายนั้นอยู่ในระดับความต้องการ "มาก" ของกลุ่มตัวอย่าง

ความแตกต่างของระดับความต้องการร่วมต่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละประการนั้น สามารถเปรียบเทียบได้จากแผนภูมิต่อไปนี้

แบบที่ 1 ตารางข้อมูลการเฉลี่ยของค่าร้อยละตัวอย่างต่ออุดมการณ์การศึกษาแต่ละประการ

จากแผนภูมิต่างกัน ความต้องการร่วมของกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการแตกต่างกัน
แต่ละจุดมุ่งหมายของการศึกษา ตั้งแต่ระดับสูงสุด (12.8626) ลงมาสู่ระดับต่ำสุด (10.3619)
ซึ่งจะมีจุดมุ่งหมายที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการมากกว่า 12.0000 หกประการด้วยกันดังกล่าวมาแล้ว
ข้างต้น

การพิสูจน์สมมติฐาน

แนวทางในการพิสูจน์

การคำนวณค่าทางสถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐานทั้งหมดได้ใช้เครื่องจักรกลคำนวณ จาก
สถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อความสะดวกในการจัดการกับข้อมูลซึ่งมี
เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยได้ใช้รหัสแทนข้อมูล คือ รหัส "F" แทนชื่อจุดมุ่งหมายของการศึกษา
แต่ละประการ ตั้งแต่ประการที่หนึ่งถึงประการสุดท้าย ซึ่งมี 22 จุดมุ่งหมาย ดังนั้นรหัส
จึงมีตั้งแต่ F1, F2, F3....., F22

อนึ่ง ค่าสถิติของจุดมุ่งหมายการศึกษาแต่ละประการ (F) นี้ได้จากการรวมค่าความ
ต้องการของผู้ตอบในแต่ละคำถามจากแบบสอบถาม ซึ่งแต่ละจุดมุ่งหมายประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน
สามข้อ ดังนี้

ผลรวมของข้อคำถามที่	รหัส	ชื่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาโดยย่อ
1, 23, 45	F1	ค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง
2, 24, 46	F2	คิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล
3, 25, 47	F3	มีทัศนคติต่อสังคมอาชีพและรู้แนวทางอาชีพ
4, 26, 48	F4	มีระเบียบวินัยในการทำงาน
5, 27, 49	F5	มีทักษะ อดทน ริเริ่ม รู้จักใช้เวลา
6, 28, 50	F6	มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ และรับผิดชอบ
7, 29, 51	F7	มีความเลื่อมภาคและความเป็นธรรม
8, 30, 52	F8	รู้ถึงสิทธิ หน้าที่ และเสรีภาพ

ผลรวมของข้อคำถามที่	รหัส	ข้อควรมุ่งหมายของการศึกษา โดยย่อ
9,31,53	F9	รู้จักการทำงานร่วมกัน ลำดับดี เสียสละ
10,32,54	F10	เฝ้าหาความรู้และทักษะ
11,33,55	F11	มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต
12,34,56	F12	มีสุขภาพอนามัยดีและช่วยสาธารณสุขุ้ยชุมชน
13,35,57	F13	มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น
14,36,58	F14	รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ
15,37,59	F15	ภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ
16,38,60	F16	มีความรู้และเลื่อมใสในระบอบการปกครองฯ
17,39,61	F17	รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ
18,40,62	F18	มีความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชาติ
19,41,63	F19	มีความเข้าใจถึงการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ
20,42,64	F20	มีความสามารถในการหาและใช้จ่ายทรัพย์
21,43,65	F21	สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง
22,44,66	F22	มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิชาการใหม่ ๆ

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อได้ค่าของ F ต่าง ๆ แล้ว ผู้วิจัยยังไม่สามารถที่จะนำไปคำนวณหาค่าทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานได้ เพราะสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไม่มีโปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) ที่จะคำนวณค่า ANOVA แบบ Repeated Measure ได้ ต้องแปลงข้อมูล F ที่ได้เสียใหม่ให้สามารถใช้โปรแกรมดังกล่าวได้ ซึ่งค่าสถิติที่แปลงใหม่นี้ ผู้วิจัยได้ใช้รหัส "G" ซึ่งมีตั้งแต่ G1, G2, G3, ..., G22 ตามวิธีการต่อไปนี้

รหัส

ได้จากการแปลงค่า F

$$G1 \quad (F1+F2+F3+F4+F5+F6+F7+F8+F9+F10+F11+F12+F13+F14+F15+F16+F17+F18+F19+F20+F21+F22)/\sqrt{22}$$

ผลลัพธ์

ได้จากกรณแปลงค่า F

$$G2 \quad (F1-F2) / \sqrt{2}$$

$$G3 \quad (F3+F4+F5+2F6-2F7+F20) / \sqrt{12}$$

$$G4 \quad (F3+F4+F5-3F20) / \sqrt{12}$$

$$G5 \quad (F6-F7) / \sqrt{2}$$

$$G6 \quad (2F3-F4-F5) / \sqrt{6}$$

$$G7 \quad (F4-F5) / \sqrt{2}$$

$$G8 \quad (3F1+3F2-F3-F4-F5-F6-F7-F20) / \sqrt{24}$$

$$G9 \quad (F1+F2+F3+F4+F5+F6+F7-4F8-4F9+F20) / \sqrt{24}$$

$$G10 \quad (F8-F9) / \sqrt{2}$$

$$G11 \quad (2F1+2F2+2F3+2F4+2F5+2F6+2F7+2F8+2F9-5F10-5F11+2F20-5F21-5F22) / \sqrt{140}$$

$$G12 \quad (F10+F11-F21-F22) / \sqrt{4}$$

$$G13 \quad (F10-F11) / \sqrt{2}$$

$$G14 \quad (F21-F22) / \sqrt{2}$$

$$G15 \quad (F1+F2+F3+F4+F5+F6+F7+F8+F9+F10+F11-14F12+F20+F21+F22) / \sqrt{120}$$

$$G16 \quad (2F1+2F2+2F3+2F3+2F4+2F5+2F6+2F7+2F8+2F9+2F10+2F11+2F12-15F13-15F14+2F20+2F21+2F22) / \sqrt{510}$$

$$G17 \quad (F13-F14) / \sqrt{2}$$

$$G18 \quad (4F1+4F2+4F3+4F4+4F5+4F6+4F7+4F8+4F9+4F10+4F11+4F12+4F13+4F14-17F15-17F16-17F17-17F19+4F20+4F21+4F22) / \sqrt{12}$$

$$G19 \quad (F15+F16+F17-3F19) / \sqrt{2}$$

$$G20 \quad (F15+F16-2F17) / \sqrt{6}$$

$$G21 \quad (F15-F16) / \sqrt{2}$$

$$G22 \quad (F1+F2+F3+F4+F5+F6+F7+F8+F9+F10+F11+F12+F13+F14+F15+F16+F17-21F18+F19+F20+F21+F22) / \sqrt{462}$$

ต่อจากนั้นได้นำค่าสถิติที่แปลงแล้ว คือ C1 - G22 ค้นหาค่าความแปรปรวน (One-way Analysis of Variance - ANOVA) โดยโปรแกรม SPSS ประดิ เพื่อหาค่าทางสถิติและการทดสอบสมมติฐานซึ่งปรากฏรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังนี้

Sources of Variation	d.f	SS	MS	F
<u>ระหว่างกลุ่ม</u>				
กลุ่ม	3	4870.6825	1623.5608	19.56
ภายในกลุ่ม	.673	55852.5977	82.9905	
<u>ระหว่างตัวแปร</u>				
ตัวแปร	21	6367.5878	303.2185	171.2131**
ตัวแปร X กลุ่ม	63	1128.1202	17.9067	10.1112**
ตัวแปร X ภายในกลุ่ม	14133	25029.244		
รวม	14893	93248.23		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ผลการวิจัย

สมมติฐานประการที่หนึ่ง

"ในอุดมคติของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะมีความต้องการในอุดมคติของการศึกษาเหล่านั้นแตกต่างกัน"

ผลการวิจัย

จากตาราง 4.1 สรุปวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล ปรากฏว่า MS ของตัวแปรเท่ากับ 303.2185 และ MS ของตัวแปร x ภายในกลุ่ม เท่ากับ 1.7710 ค่า F-ratio เท่ากับ 171.2131

เมื่อนำค่า F-ratio ที่คำนวณได้ไปเปรียบเทียบกับค่า F-ratio จากตารางการกระจายค่า F ซึ่งเท่ากับ 3.38 (d.f=21,14133 และ $\alpha = 0.001$) ปรากฏว่า F-ratio ที่คำนวณได้มากกว่า F-ratio จากตารางดังกล่าว จึงยอมรับสมมติฐานนี้และสามารถสรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า ในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการ กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความต้องการแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานประการที่สี่

"ในระหว่างกลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกัน (เช่นครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง) จะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกัน"

ผลการพิสูจน์

จากตารางเดียวกัน ปรากฏว่า MS ระหว่างกลุ่มเท่ากับ 1623.5608 และ MS ภายในกลุ่มเท่ากับ 82.9905 ค่า F-ratio เท่ากับ 19.56

เมื่อนำค่า F-ratio ที่คำนวณได้นั้นเปรียบเทียบกับค่า F-ratio จากตารางการกระจายค่า F ซึ่งเท่ากับ 8.53 (d.f = 3,673 และ $\alpha = 0.05$) ปรากฏว่า F-ratio ที่คำนวณได้มากกว่าค่า F-ratio จากตารางดังกล่าว จึงยอมรับสมมติฐานนี้และสามารถสรุปผลการพิสูจน์สมมติฐานได้ว่า กลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกัน

สมมติฐานประการที่สาม

"กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดเมื่อแยกพิจารณาตามสถานภาพของกลุ่มแล้ว จะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการแตกต่างกัน"

ผลการพิสูจน์

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 4.1 เช่นเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงความแปรผันร่วมระหว่างกลุ่มและตัวแปร ปรากฏว่า MS ของตัวแปร X กลุ่มเท่ากับ 17.9067 และ MS ของตัวแปร X ภายในกลุ่มเท่ากับ 1.7710 ค่า F-ratio เท่ากับ 10.1112

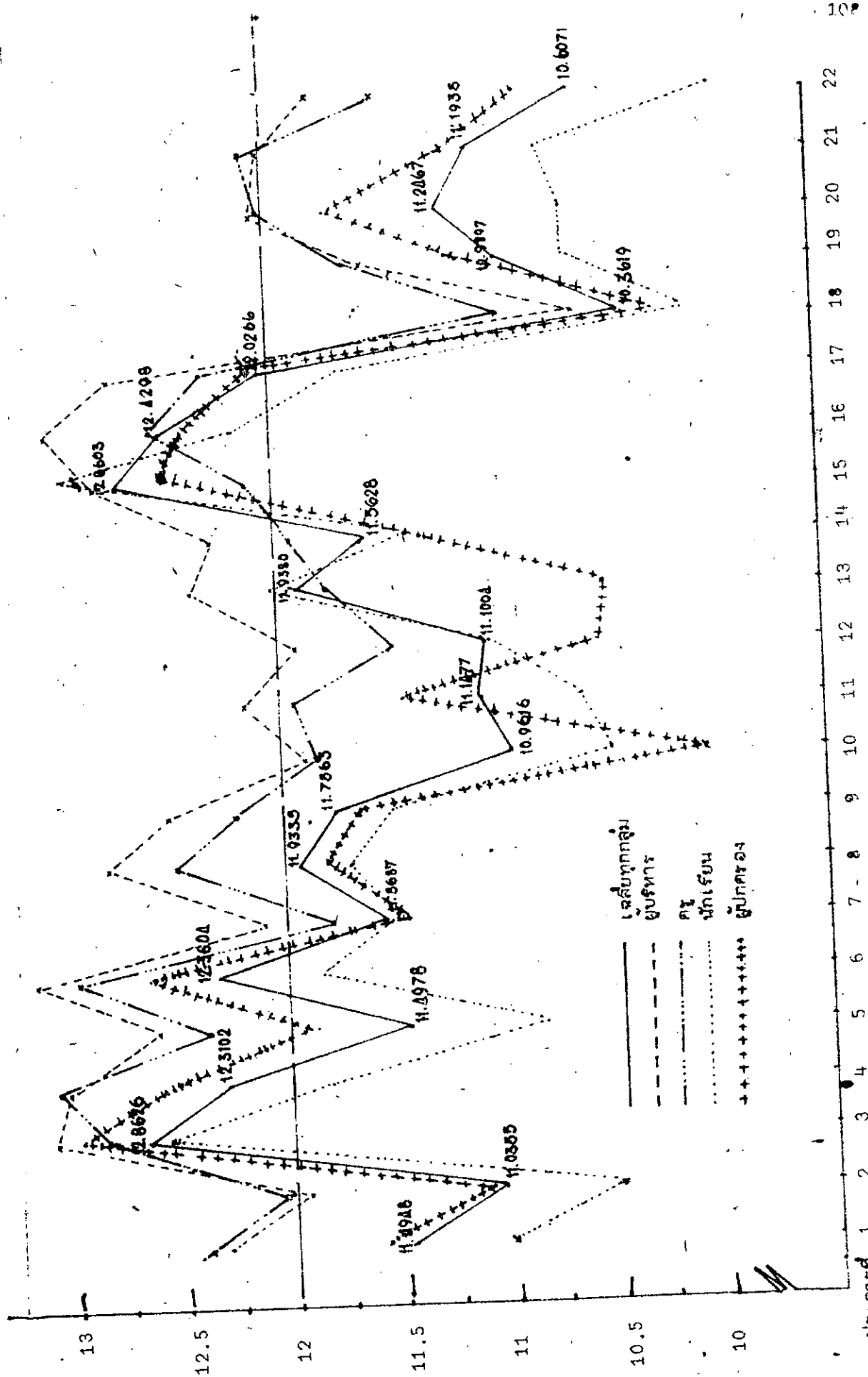
เมื่อนำค่า F-ratio ที่ได้จากการคำนวณนี้ไปเปรียบเทียบกับค่า F-ratio จากตารางการกระจายค่า F ซึ่งเท่ากับ 3.54 ($d.f = 63, 14133$ และ $\alpha = 0.001$) ปรากฏว่าค่า P จากการคำนวณมีค่ามากกว่า จึงยอมรับสมมุติฐานนี้และสามารถสรุปผลการวิจัยนี้สมมุติฐานได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการแตกต่างกัน

การอภิปรายผลการวิจัยตอนที่สาม

เนื่องจากมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างและตัวแปรตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาดังกล่าวมาแล้ว แสดงว่าโครงสร้าง (profile) ความต้องการของแต่ละกลุ่มแตกต่างกัน ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิ 2 โครงสร้างความต้องการ การของกลุ่มตัวอย่างต่อจุดมุ่งหมายแต่ละประการ

ความต้องการเฉลี่ย

ประการที่ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22

จากแผนภูมิแสดงว่า เส้นค่าเฉลี่ยความต้องการของแต่ละกลุ่มมีเอกลักษณ์ของตนเอง กล่าวคือ เส้นระดับความต้องการของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาอยู่สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ และมีค่าของความเปลี่ยนแปลง (Variation) น้อย ความต้องการแต่ละตัวแปรจึงไม่ค่อยแตกต่างกัน ซึ่งสังเกตได้จากเส้นความต้องการมีการกระเพื่อมขึ้นลงในอัตราที่ไม่มากนัก

เส้นค่าเฉลี่ยความต้องการของกลุ่มครูอยู่ต่ำลงมาจากกลุ่มผู้บริหารการศึกษาเล็กน้อย แต่ประสานสัมพันธ์กับเส้นความต้องการของกลุ่มผู้บริหารอย่างใกล้ชิด มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นลงตามกัน อัตราการกระเพื่อมขึ้นลงแต่ละจุดมุ่งหมายไม่มากนัก เส้นความต้องการของสองกลุ่มนี้เกือบมีลักษณะคู่ขนาน

เส้นค่าความต้องการของกลุ่มผู้ปกครองอยู่ต่ำลงมาจากสองกลุ่มแรกแต่อยู่เหนือกลุ่มนักเรียน มีอัตราการกระเพื่อมขึ้นลงสูงกว่าสองกลุ่มแรก แสดงว่ามีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างความต้องการในแต่ละจุดมุ่งหมายการศึกษา

เส้นค่าความต้องการของนักเรียนอยู่ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ แสดงว่านักเรียนมีความต้องการในแต่ละจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการต่าง ๆ ต่ำกว่ากลุ่มอื่น ยกเว้นจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับความภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติและพระมหากษัตริย์ นอกจากนั้นอัตราการกระเพื่อมของเส้นสูง แสดงว่านักเรียนมีความต้องการแต่ละจุดมุ่งหมายในระดับที่แตกต่างกันมากเช่นเดียวกับกลุ่มผู้ปกครอง

จากลักษณะความต้องการของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แบ่งได้เป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายผู้ให้การศึกษาและฝ่ายผู้รับการศึกษา เส้นค่าความต้องการเฉลี่ยของฝ่ายแรกอันได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาและครูจะอยู่ในระดับสูงกว่าเส้นความต้องการของฝ่ายหลัง ซึ่งได้แก่ นักเรียนและผู้ปกครอง แสดงให้เห็นว่าฝ่ายผู้ให้การศึกษาต้องการให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตามแต่ละจุดมุ่งหมายสูงกว่าความต้องการของผู้รับการศึกษา และเส้นค่าความต้องการของทั้งสองฝ่ายแตกต่างกันมาก ในระยะยาวจำเป็นต้องปรับความต้องการทั้งสองฝ่ายเข้าหากัน เพื่อหาจุดร่วมของทุกฝ่าย

สำหรับผลการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของกลุ่มตัวอย่างต่อจุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้ง 22 ประการนั้น จุดมุ่งหมายที่ได้รับความต้องการสูง 10 อันดับแรกนั้นแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มด้วยกัน กล่าวคือ จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับอาชีพและเศรษฐกิจ เกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง และ

การเป็นพลเมืองดี ซึ่ง เป็นไปตามผลการศึกษาของ องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติสำหรับภูมิภาคเอเชีย ซึ่งสรุปไว้ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาล้วนใหญ่ของประเทศในเอเชียนี้จะเป็นจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวกับ (1) เอกสิทธิ์และการรักษาเอกสิทธิ์ของชาติ (2) ความมั่นคงทางสังคมและการเป็นปีกแผ่นของตนในชาติ (3) ความปลอดภัยของประชาชนและชาติบ้านเมือง และ (4) ความมั่งคั่งของชาติและประชาชนพลเมือง (Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania. 1980 : 5-8) ซึ่งสรุปได้ว่าความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการศึกษาของประเทศส่วนใหญ่ในทวีปเอเชียด้วย

เมื่อพิจารณาถึงหลักปรัชญาการศึกษาที่สำคัญ ปรากฏว่าจุดมุ่งหมายที่ได้รับความต้องการสูงใน 10 อันดับแรกนั้นตรงกับแนวคิดของปรัชญาสาระนิยม (Essentialism) ในลักษณะของการที่จะฝึกอบรมให้เด็กเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง และกฎหมายของบ้านเมือง มีลักษณะของการเป็นพลเมืองดี มีศีลธรรม มีคุณธรรมและจริยธรรม (Brameld. 1956 : 8-10 และ Brameld. 1958 : 203-261) ตรงกับแนวความคิดของปรัชญาพัฒนาการ (Progressivism) ในลักษณะที่ให้นักเรียนตระหนักถึงความสนใจและความต้องการของตนเอง การดำรงชีวิตแบบประชาธิปไตย ความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อสังคม มีสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ต่อสังคมและประเทศชาติรวมทั้งความสนใจในวิชาชีพ (Brameld. 1958 : 89-159) นอกจากนั้นยังตรงกับแนวคิดของปรัชญาปฏิรูปนิยม (Reconstructionalism) ด้านฝึกให้รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีการพัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัยและทัศนคติตลอดจนความรู้และทักษะความสนใจในวิชาชีพ (Brameld 1956 : 3-19)

จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ได้รับความต้องการสูงเหล่านี้ สอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา เช่น จัดการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดความสำนึกในการเป็นคนไทยร่วมกัน ให้เกิดการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปลุกความสำนึกจิต ภูมิธรรมและความเป็นธรรมภายในสังคม มีความรู้และความสามารถในการประกอบอาชีพ รักเสรีภาพและการแสวงหาความจริง เพื่อชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 : 15-16) และสอดคล้องกับการศึกษาของเจลิเยว บูร์กักติ

ในการที่จะต้องจัดการศึกษาให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นชาติ สร้างเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ให้เกิดความเป็นธรรมในหมู่ประชาชน มีความรู้ในวิชาชีพ (Chalio Buripakdi, 1980 :52-59)

จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ได้รับความต้องการสูงหลายประการ เกี่ยวกับการเมืองการปกครองนั้น มีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ของบ้านเมืองเกี่ยวกับความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ การคุกคามของลัทธิการเมืองอื่น การคุกคามและก่อวินาศกรรมของผู้ก่อการร้าย การกระทบกระทั่งของประเทศเพื่อนบ้าน ฯลฯ อันก่อให้เกิดความหวั่นไหวและความรู้สึกที่ไม่มั่นคงและปลอดภัยของชาติ นอกจากนี้ ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมารัฐบาลหลายยุคหลายสมัยได้วางนโยบายและดำเนินกรทุกริทางในการสร้างความมั่นคงและปลอดภัยจากลัทธิการเมืองแบบสังคมนิยมและคอมมิวนิสต์ การปราบปรามผู้ก่อการร้ายภายในประเทศ การแทรกซึมของลัทธิที่ไม่พึงปรารถนา จึงมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของประชาชนเป็นอย่างมากและก่อให้เกิดความต้องการดังกล่าวสูง

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงความต้องการ พบว่ามีจุดมุ่งหมายที่ได้รับความต้องการสูงอยู่หนึ่ง ซึ่งพิจารณาได้ว่า จุดมุ่งหมายแต่ละประการนั้นประกอบด้วยความต้องการของกลุ่มใดได้ดังนี้ (แผนภูมิ 2 และตาราง 4-3-4 ในภาคผนวก ค.)

- (1) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับมีทัศนคติต่อสังคมและรู้ถึงแนวทางในการประกอบอาชีพ เป็นความต้องการของผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารมากกว่าที่จะเป็นความต้องการของครูและนักเรียน
- (2) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการมีความภูมิใจในความเป็นไทยและจงรักภักดี เป็นความต้องการของผู้บริหารการศึกษากับนักเรียนมากกว่ากลุ่มครูและผู้บริหาร
- (3) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับมีความรู้และเลื่อมใสในระบอบการปกครอง เป็นความต้องการของผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครองและครูมากกว่านักเรียน
- (4) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการมีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา เป็นความต้องการของผู้บริหารการศึกษาและครูมากที่สุด รองลงมาได้แก่ผู้ปกครองซึ่งมากกว่ากลุ่มนักเรียน
- (5) จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับมีระเบียบวินัยในการทำงาน เป็นความต้องการของผู้บริหารการศึกษาและครูมากกว่ากลุ่มอื่นในสัดส่วนที่สูงมาก นอกจากนั้นเป็นความต้องการของผู้ปกครอง โดยมีความต้องการของนักเรียนต่ำที่สุด

(6) รุฒมุ่งหมายเกี่ยวกับร่วมกันธำรงและรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ เป็นความต้องการของผู้บริหารการศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ นอกจากนั้นเป็นของครูและผู้ปกครอง โดยมีความต้องการของนักเรียนน้อยกว่าทุกกลุ่ม

โดยสรุปรุฒมุ่งหมายทั้ง 6 ประการข้างต้น เป็นความต้องการของผู้จัดการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาและครู เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นเป็นของผู้ปกครอง โดยมีความต้องการของเด็ก น้อยกว่าทุกกลุ่ม ยกเว้นรุฒมุ่งหมายเกี่ยวกับการมีความภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดี ที่นักเรียน มีความต้องการสูงกว่าครูและผู้ปกครอง

อนึ่ง หากพิจารณาตามความสอดคล้องกับรุฒมุ่งหมายของการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 แล้วปรากฏรุฒมุ่งหมายที่ได้รับการสนองความต้องการสูงหกอันดับแรกนั้น ตอบสนองแผนการศึกษาชาติ คือ

<u>รุฒมุ่งหมายที่ได้จากการวิจัย 6 อันดับ</u>	<u>ตอบสนองรุฒมุ่งหมายในแผนการศึกษาชาติ</u>
1. มีทัศนคติต่อสัมมาชีพและรู้แนวทางการประกอบอาชีพ	- มีความสามารถในการประกอบอาชีพ
2. ภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ	- ยึดมั่นในชาติบ้านชาติ คำสั่งและพระมหากษัตริย์
3. มีความรู้และเลื่อมใสในระบบการปกครอง	- มีความเข้าใจและอยากมีส่วนร่วมในการปกครอง แบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
4. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ รักดีชอบ	- มีความเคารพในสิทธิหน้าที่ มีระเบียบวินัย ปฏิบัติ ตามกฎหมายและหลักธรรม
5. มีระเบียบวินัยในการทำงาน	- มีความขยันหมั่นเพียร มีความสามารถในการประกอบ อาชีพ
6. รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ	- ตระหนักในความมั่นคงและป้องกันประเทศ

รุฒมุ่งหมายที่ได้รับค่าความต้องการสูงจากผลการวิจัยทั้งหกประการข้างต้น จึงตอบสนองต่อรุฒมุ่งหมายในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 เป็นอย่างดี

2.4 ผลการวิจัยตอนที่สี่

วัตถุประสงค์ที่สำคัญในการกำหนดทิศทางเชิงวิจัยประการนี้ ก็เพื่อต้องการแสวงหา รุดมมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพิ่มเติม นอกจากนี้ได้กำหนดไว้แล้วในปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาและเลือก รุดมมุ่งหมายของการศึกษาที่สำคัญและน่าจะมีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการ ของประเทศชาติ อันจะทำให้ รุดมมุ่งหมายในระดับมัธยมศึกษา มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

รุดมมุ่งหมายของการศึกษารายงาน 6 ประการที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ เพื่อกลุ่มตัวอย่าง แสดงความต้องการนั้น ได้แก่

1. ให้เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานด้านสวัสดิการของสังคมและสาธารณประโยชน์
2. ให้มีความรู้และทัศนคติในด้านการแก้ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนา เช่น การแก้ บังคับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ การเสื่อมเสียด้านจริยธรรม
3. สร้างสรรค์ให้มีความรู้สึกของการเป็นผู้นำทั้งในระดับชุมชน สังคมและประเทศ
4. สร้างสติใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและการมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม
5. ให้เข้าใจและกระตือรือร้นในการที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศตามวิถี ทางระบอบประชาธิปไตย
6. สร้างความสำนึกและเห็นคุณค่าในความนิยมไทยและการมีความรู้สึกในการเป็น ชาตินิยมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ฯลฯ

การแสดงความต้องการต่อ รุดมมุ่งหมายของการศึกษาข้างต้น ใช้วิธีการเดียวกันกับการศึกษา ถึงความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ รุดมมุ่งหมายของการศึกษาในปัจจุบันตามผลการวิจัยข้อ 2.3 ที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งมีแบบแผนของข้อคำถามตามตาราง 4-4-1 ในภาคผนวก ค.

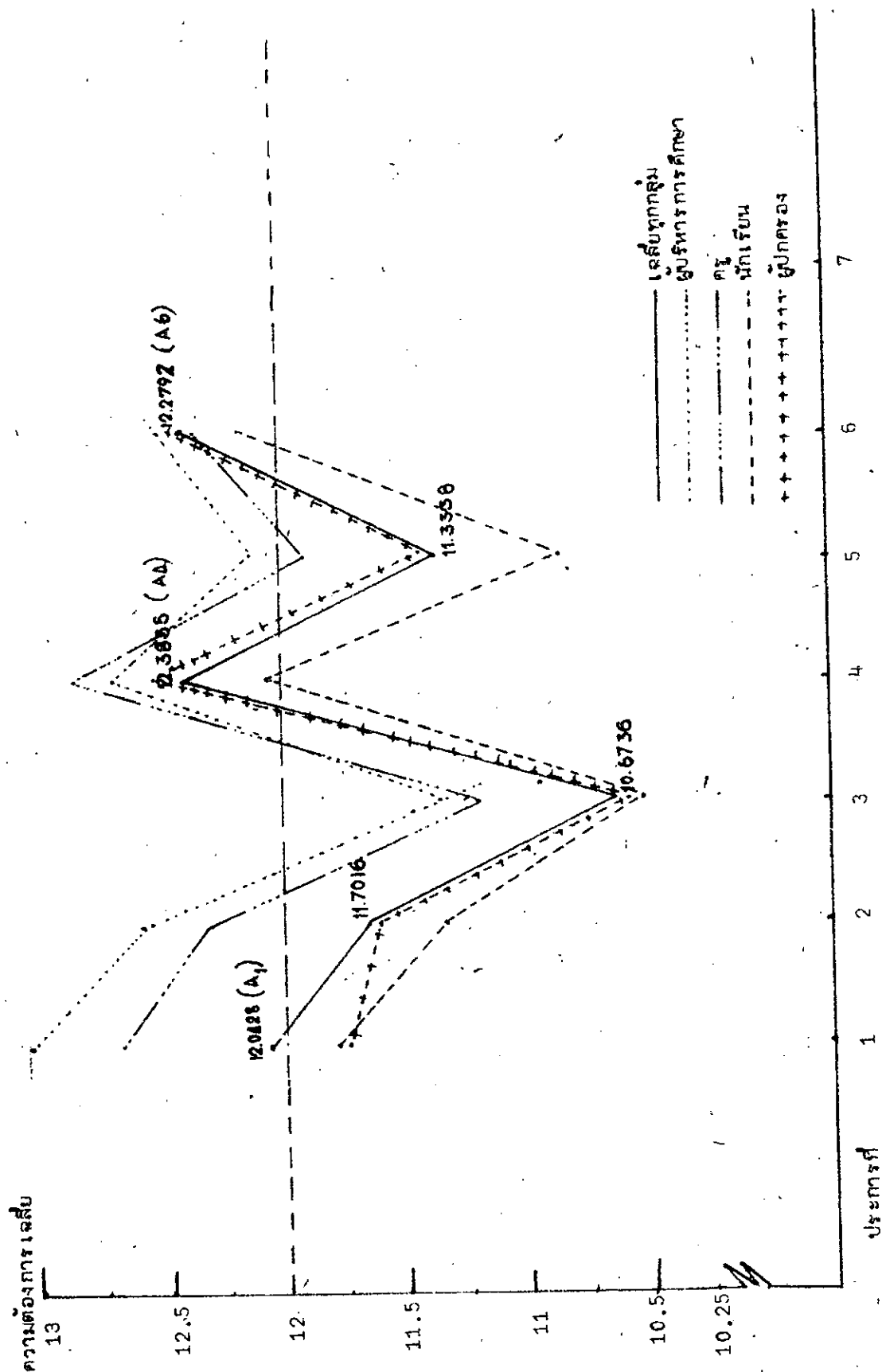
ผลของค่าเฉลี่ย ($\bar{Y}$) ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีความต้องการใน รุดมมุ่งหมายของการศึกษา ทั้งหกประการ ตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ (ตาราง 4-4-2 ภาคผนวก ค.)

ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{Y}$)	ข้อ รุดมมุ่งหมายของการศึกษา โดยย่อ
1	12.3835	สร้างสติใจให้มุ่งมั่นในความสำเร็จและมีอนาคตดีกว่าเดิม
2	12.2792	สร้างความสำนึกและเห็นคุณค่าในความนิยมไทย
3	12.0428	เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานด้านสวัสดิการสังคม
4	11.7016	ให้มีความรู้และทัศนคติในการแก้ปัญหาในการพัฒนา

ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ข้อุดมุ่งหมายของการศึกษาโดยย่อ
5	11.3338	เข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครอง
6	10.6736	สร้างความรู้สึของการเป็นผู้นำ

เพื่อให้เห็นถึงระดับความแตกต่างในโครงสร้าง (profile) ของค่าเฉลี่ยของความ
ต้องการร่วมและค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มที่มีความต้องการต่อจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ย
(ตาราง 4-4-3 ภาคผนวก ค.) มาแสดงด้วยเส้นกราฟ (graph) ดังแผนภูมิ

แผนภูมิ 3 โครงสร้างความต้องการต่อจุดมุ่งหมายการศึกษา

จากแผนภูมิที่ ๑ แสดงเส้นเฉลี่ยค่าความต้องการของแต่ละกลุ่มต่อจุดมุ่งหมายการศึกษาต่าง ๆ มีแนวโน้มไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือ เพิ่มขึ้นและลดในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นค่าเฉลี่ยร่วมจึงอยู่ในระหว่างค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มที่มีต่อจุดมุ่งหมายนั้น ๆ

เมื่อใช้หลักเกณฑ์เดิมกล่าวคือแบ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท โดยใช้ระดับค่าความต้องการเฉลี่ย 12.0000 เป็นเกณฑ์แบ่ง จะได้จุดมุ่งหมายที่มีค่าความต้องการเฉลี่ยสูงกว่า 12.0000 จำนวน 3 จุดมุ่งหมาย จากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1) การสร้างจิตสำนึกให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จฯ (2) สร้างความสำนึกในการนิยมไทย และ (3) เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานด้านสวัสดิการของสังคม โดยมีค่าความต้องการเฉลี่ย 12.3855, 12.2792 และ 12.0428 ตามลำดับ

การอภิปรายผลการวิจัยตอนที่สี่

แบบแผนโครงสร้างของความต้องการจะมีลักษณะเช่นเดียวกับผลการวิจัยข้อ 2.3 กล่าวคือผู้บริหารการศึกษาจะมีความต้องการแต่ละจุดมุ่งหมายสูงสุด รองลงมาได้แก่กลุ่มครู ผู้ปกครองและนักเรียนตามลำดับ เส้นความต้องการของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและครู ซึ่งเป็นฝ่ายผู้ให้การศึกษา ยังอยู่ใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับสูงกว่าฝ่ายผู้รับการศึกษา ซึ่งได้แก่แก่นักเรียนและผู้ปกครอง แสดงว่าฝ่ายผู้จัดการศึกษามีความต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งเหล่านั้น มากกว่าที่ฝ่ายผู้เรียนต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวนักเรียนเองแสดงว่าเจตนาของทั้งสองฝ่ายมีความแตกต่างกัน ในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

จุดมุ่งหมายของการศึกษาใหม่ที่มีค่าความต้องการสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 12.0000 ได้แก่การสร้างจิตสำนึกให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและการมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม ตรงกันกับจุดมุ่งหมายการศึกษาของประเทศไทย (Unesco, Country paper-INDIA, 1980:4-11) และตรงกับข้อเสนอในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการร่างพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (คณะกรรมการร่างพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา 2518 : 16) นอกจากนั้นยังตรงกับความคิดเห็นและข้อเสนอของเฉลียว บุรฉัตร (Chalio Buripakdi, 1980:59) และตรงกับแนวคิดเห็นของปรัชญาสาขาปฏิรูปนิยม (Reconstructionalism) ในลักษณะที่ต้องการสร้างสรรสังคมและชีวิตให้ดีขึ้นในอนาคตและนำไปสู่ความ

เป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม (Brameld. 1956 : 3-19) จุดมุ่งหมายเรื่องการสร้างความสำนึกใน
ความนิยมไทยและการเป็นชาตินิยมนั้น ตรงกับข้อเสนอยของสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย :
(สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย 2518 : 10-14)

เหตุผลเบื้องหลังที่กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสูงตามจุดมุ่งหมายทั้งสามประการข้างต้น
มาจากสาเหตุของความแปรผันทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมเป็นสำคัญ เพราะในปัจจุบันมี
ความเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วมาก สภาพเศรษฐกิจที่บีบคั้นทำให้ประชาชนพลเมืองต้องดิ้นรนเอาตัว
รอดและการแสวงหาชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม สร้างฐานะและความเป็นอยู่ของตนเอง
ให้สูงขึ้น มีรายได้สูงขึ้น คนอีกส่วนหนึ่งมีความเสียเปรียบในทางสังคมและเศรษฐกิจจะถูกเอารัด
เอาเปรียบ มีความแตกต่างระหว่างชนชั้นสูง จึงมีการเรียกร้องให้หันมาสนใจและช่วยเหลือผู้ที่
เสียเปรียบเหล่านี้ ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่สูงขึ้นด้วย เพื่อที่จะได้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

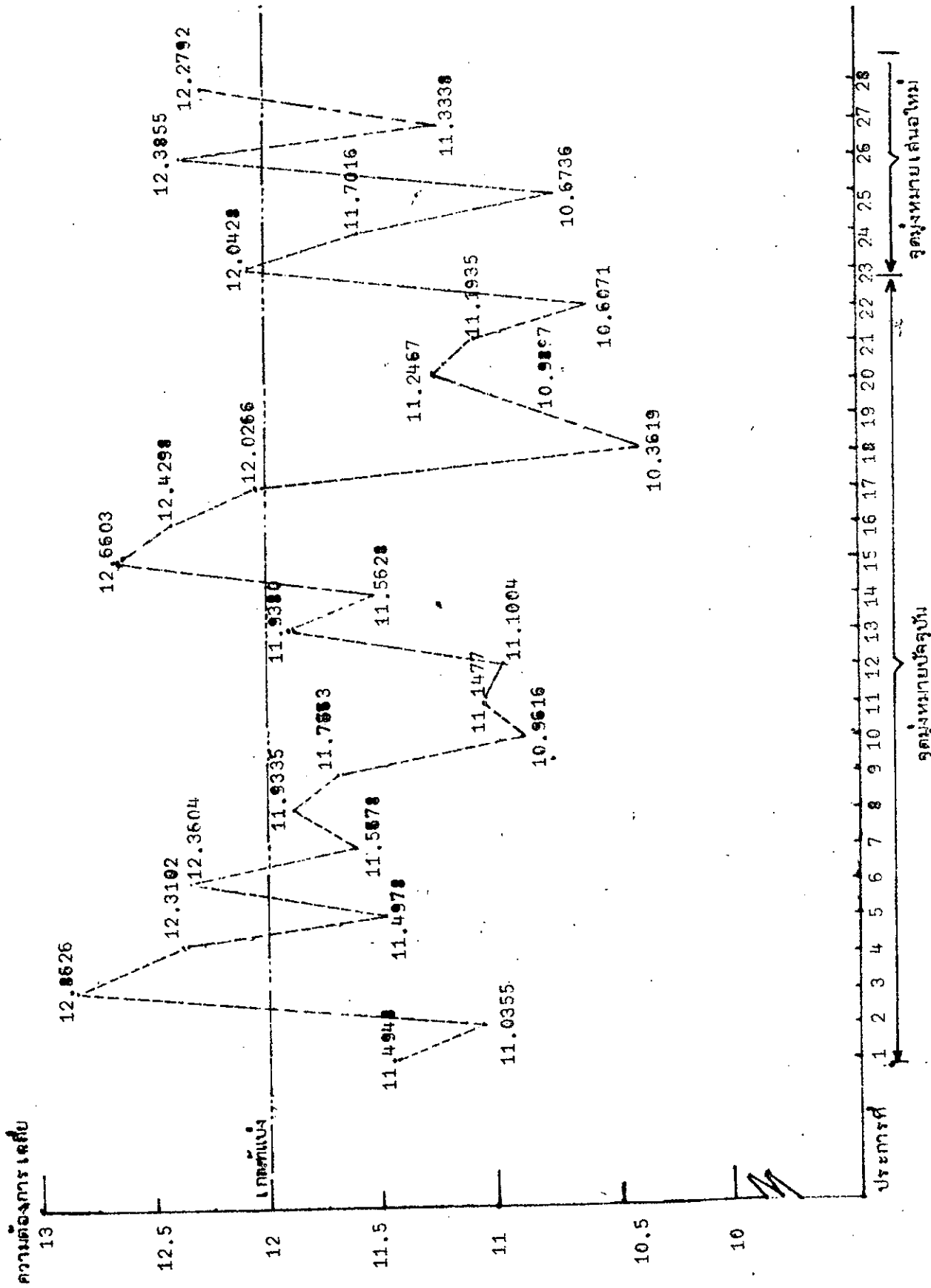
2.5 ผลการวิจัยตอนที่ห้า

วัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อให้ต้องการแสวงหาจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ที่เหมาะสมกับประเทศ สังคมและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในปัจจุบัน ซึ่งอาจเป็นการผสมผสานระหว่าง
จุดมุ่งหมายของการศึกษาเดิมกับจุดมุ่งหมายใหม่ที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับนี้เห็นว่าความ
เหมาะสมและสามารถที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมไทย

แนวทางสำหรับการแสวงหาจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามปัญหาเชิงวิจัยอันนี้ ผู้วิจัย
ได้ทำการคัดเลือกจุดมุ่งหมายระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันและจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ได้นำเสนอใหม่
ที่มีค่าความต้องการ ($\bar{X}$) ของทุกกลุ่มเฉลี่ยไม่น้อยกว่าระดับ 12.0000

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ จุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้ง 28 ประการ (จุดมุ่งหมาย
ปัจจุบัน 22 ประการ และเสนอใหม่ 6 ประการ) จะมีอยู่เพียง 9 ประการเท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ย
ความต้องการ ($\bar{X}$) มากกว่า 12.0000 ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายปัจจุบัน 6 ประการที่ต้องการเพิ่มเติม
อีก 3 ประการ ตามแผนภูมิ 4 และตาราง 4-5-1 ภาคผนวก ค.

แผนภูมิ 4 จุดมุ่งหมายการศึกษาที่มีความต้องการสูงค่า 12.0000

ตามแผนภูมิข้างต้น จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์
ในปัจจุบันจึงประกอบด้วย

อันดับที่	ค่าความต้องการเฉลี่ย	ชื่อจุดมุ่งหมายโดยย่อ
1	12.8626	มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมไทยและรู้ช่องทาง การประกอบอาชีพ
2	12.6603	ภูมิใจในความเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ คำ สำนวน
3	12.4298	มีความรู้และเสียสละในระบอบการปกครอง แบบประชาธิปไตย
4	12.3855	สร้างจิตใจให้มีความมุ่งมั่นในความ สำเร็จและมีอนาคตดีกว่า เดิม
5	12.3604	มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม
6	12.3102	มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้ง ส่วนตนและหมู่คณะ
7	12.2792	สร้างความสำเร็จและเห็นคุณค่าในความ นิยมไทย
8	12.0428	เห็นความสำคัญและช่วยเหลือ งานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม
9	12.0266	ช่วยกันรักษาความปลอดภัยและความ มั่นคงของชาติ

นอกจากจุดมุ่งหมายที่มีค่าระดับความต้องการสูงดัง กล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยได้นำเจตนารมณ์
ของผู้รับการศึกษาและผู้จัดการศึกษาซึ่งได้ศึกษารายละเอียดมาแล้วจากผลการ วิจัยตอนที่สองมารวม
เข้าเป็นจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมและตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายด้วย ซึ่งได้แก่ เจตนารมณ์
ด้านการมีความรู้ในการประกอบอาชีพ การ เป็นพลเมืองดี การนำความรู้ไปปรับปรุงสภาพเป็นอยู่และ
การดำรงชีวิตให้ดียิ่งขึ้น เจตนารมณ์เหล่านี้ได้สอดคล้องและสามารถที่จะผสมผสานเข้ากับจุดมุ่งหมาย
ที่ได้รับค่าความต้องการสูง แก่ประการข้างต้น

อนึ่ง เจตนารมณ์เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้า ส่วนตนของฝ่ายผู้รับการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย
การอยากมีอนาคตที่ก้าวหน้า มีรายได้สูง มีความมั่นคงและปลอดภัยในความเป็นอยู่ ได้รับการ เคารพ
ยกย่องจากสังคมและผู้อื่นนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสิ่งเหล่านี้มีไว้จุดมุ่งหมายปลายทางที่แท้จริงของ
การจัดการศึกษา แต่ทว่าเป็นแรงกระตุ้น (motive) ให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนหรือ
ไขว่คว้า เข้ารับการศึกษา เพื่อที่จะได้รับในสิ่งที่ตนเองต้องการ ในทัศนะของพัฒนาศึกษาค่า สัตว์มองเห็น
ความสำคัญของเจตนารมณ์ด้านความ เจริญก้าวหน้า ส่วนตนเองนี้เป็นอย่างมาก เพราะเป็นแรงกระตุ้น

และแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้น พร้อมทั้งการปรับปรุงตนเองไปสู่ชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพของชีวิตดียิ่งขึ้น จึงควรใช้เจตนารมณ์ในลัทธิของเขาให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพของบุคคลตามที่บุคคลและสังคมต้องการ

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาโดยรอบคอบแล้ว สิ่งที่เป็นความต้องการส่วนตนเองนั้นมิใช่เป็นจุดหมายของการศึกษา แต่เป็นตัวกระตุ้นให้คนมีความพยายามในการที่จะได้รับการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ จึงมิได้นำมาสร้างเป็นรูปแบบของจุดหมายของการศึกษาด้วย แต่จะใช้เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการศึกษาอย่างจริงจังต่อไปดังกล่าวนำมาแล้ว

การนำผลการวิจัยไปสร้างรูปแบบของจุดหมายของการศึกษาที่พึงประสงค์

จุดหมายทั้ง แก่ประการข้างต้น ได้นำมาสร้างเป็นรูปแบบของจุดหมายการศึกษาที่พึงประสงค์ ซึ่งแต่ละจุดหมายจะประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ (objective)
2. เนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (content)
3. วิธีการหรือกิจกรรม (activity)

เมื่อทำการสร้างรูปแบบดังกล่าวสมบูรณ์แล้ว ได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ พิจารณาถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แล้วนำมาปรับปรุงรูปแบบใหม่ ให้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาต่อไป

การสร้างรูปแบบจุดหมายการศึกษา ก. (รูปแบบชั่วคราว)

แนวทางในการสร้างรูปแบบของจุดหมายการศึกษาระดับมัธยม ได้ใช้แบบอย่างจากหน่วยการเรียนรู้สังคมศึกษา ม.1, 2, 3 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตและแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้แบ่งรายละเอียดออกเป็น ความคิดรวบยอด/หลักการ วัตถุประสงค์ คุณสมบัติที่ควรเน้น เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียน และวิธีวัดผล แต่สรุปให้เหลือเท่าที่จำเป็นเพียงสามขั้นตอน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ควรรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนเท่านั้น เพราะรูปแบบที่สร้างขึ้นจะเป็นแบบโครงสร้างเพื่อให้สามารถนำจุดหมายที่สำคัญไปสู่การ

* 6. นักเรียนควรมีประสบการณ์ตรง โดยมีส่วนคลุกคลีกับงานอาชีพต่าง ๆ ในรูปของงานฝึกอบรม การเข้าฝึกงานในสถานประกอบการต่าง ๆ การหาไปดูลู่สถานประกอบการธุรกิจการผลิตในโรงงาน ฯลฯ

* 7. การมีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายในโรงเรียน เช่น สหกรณ์โรงเรียน เป็นต้น ถ้าเป็นไปได้ควรใช้โรงเรียนเป็นหน่วยผลิตเอง

2. ปลูกฝังความภูมิใจในการเป็นไทย มีความจงรักภักดีในชาติ คำสอนและพระมหากษัตริย์

ก. วัตถุประสงค์

* 1. ศึกษา (ให้รู้จัก) และวิเคราะห์ (ให้เข้าใจ) ประวัติศาสตร์ไทย ตลอดจนโครงสร้างสถาบัน ค่านิยม วัฒนธรรมของสังคมไทย บรรยายและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะ พื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ศึกษาบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบัน คำสอนและสถาบันพระมหากษัตริย์กับสังคมไทย

* 2. ศึกษาสิทธิและหน้าที่อันเป็นพื้นฐานของพลเมืองในสังคม ระบุงานนิยมประชาธิปไตยที่ทุกคนพึงยึดถือและภาระหน้าที่ที่ลักษณะรัฐธรรมนูญที่พลเมืองพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อชุมชนใกล้ชิดต่อสถาบันที่สำคัญ ต่อบ้านเมืองและต่อสังคมทั้งมวล

3. ให้มีความรักในศักดิ์ศรีของความเป็นไทย มีความภูมิใจในการเป็นคนไทยและช่วยกันทำนุบำรุงรักษาเอกลักษณ์ที่สำคัญของชาติไว้

* 4. ควรสร้างความรักภักดีต่อสิ่งที่นักเรียนได้วิเคราะห์แล้ว โดยใช้ปัญหาอย่างจริงจัง ไม่มีการอคติหรือหลงชาติ

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

* 1. ขอบข่ายในการศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างและสถาบันในสังคมทุกอย่างและทุกด้าน โดยพิจารณาทั้งข้อดีและข้อเสียแล้วให้ผู้เรียนใช้เหตุผลและวิจารณญาณตัดสินเอาเอง

* 2. ศึกษาเนื้อหาของประวัติศาสตร์ไทย (ในความหมายที่กว้างกว่าพงศาวดาร) ในเชิงวิเคราะห์ลักษณะทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมวิทยาและวัฒนธรรมของสังคมไทย บทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันต่าง ๆ ในสังคม

3. บทบาท สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รวมถึงหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติต่อชาติ คำสั่งนา และพระมหากษัตริย์

4. ทราบถึงบทบาทของสถาบันหลักทั้งสามที่มีต่อความอยู่รอดและการพัฒนาประเทศ อธิปไตยและความมั่นคงของชาติ

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรเข้าร่วม

1. จัดการอภิปรายหรือแสดงปาฐกถา เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย
 2. จัดนิทรรศการ ทำแผ่นภาพ หรือโสตทัศนูปกรณ์ เกี่ยวกับเอกลักษณ์ไทย
 3. แสวงหาความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น
 4. การพานักเรียนไปทัศนศึกษาสถานที่สำคัญ ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์สถาน โบราณสถาน ต่าง ๆ
 - * 5. ให้นักเรียนเล่นละครหรือการแสดง เกี่ยวกับวีรกรรมของบรรพบุรุษในอดีต
 - * 6. การอภิปรายควรมีเรื่อง เกี่ยวกับความรักชาติ ความรักดีต่อคำสั่งนา และพระมหากษัตริย์
- ที่ถูกต้อง

3. ให้มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

ก. วัตถุประสงค์

- * 1. ให้มีความรู้ด้านอุดมการณ์และทฤษฎีแนวความคิดแบบประชาธิปไตย และให้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแบบประชาธิปไตย รวมถึงการมีจิตใจเป็นประชาธิปไตย
- 2. ให้มีความรู้และความเข้าใจในลักษณะสังคมไทย ตลอดจนเห็นคุณค่าของสถาบันหลัก และวัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิต
- 3. ให้รู้ถึงสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

*4. ให้เข้าใจเรื่องของระเบียบ วินัย ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนา ระบบประชาธิปไตย

* 5. ให้เข้าใจและเข้าไปถึงบทบาทขององค์กร พระมหากษัตริย์ต่อเสถียรภาพของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

* 1. ประวัติทฤษฎีการเมือง หลักประชาธิปไตย ระบบประชาธิปไตย โครงสร้างองค์กร และการทำงานในสังคมประชาธิปไตย จุดตมการ บุคลิกภาพและทัศนคติแบบประชาธิปไตย

2. ความสัมพันธ์และความเป็นมาของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยกับสถาบัน พระมหากษัตริย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

3. พระมหากษัตริย์ไทยในฐานะที่เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ของชนภายในชาติ

* 4. ระเบียบวินัยและการเคารพต่อกฎหมาย ตลอดจนหลักของความเป็นธรรมตามกฎหมาย

* 5. เจื่อนโยที่ส่งเสริมให้การปกครองระบอบประชาธิปไตยมีเสถียรภาพ

* 6. ความหมายของ "บรรยาภาคแบบประชาธิปไตย" และ "ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย"

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. การสร้างบรรยาภาคการเรียน การทำงาน ฯลฯ ให้มีลักษณะของประชาธิปไตย เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน

2. ให้มีการดำเนินงานของสภานักเรียน เพื่อร่วมในการดำเนินงานของ โรงเรียนหรือ สถาบันการศึกษา

3. ให้มีการทำงานหรือการศึกษกิจกรรมในลักษณะที่เป็นกลุ่ม ร่วมกันรับผิดชอบ

4. พานักเรียนไปสังเกตการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้งสภาตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

5. ติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสารมวลชนอื่น ๆ เกี่ยวกับ เหตุการณ์บ้านเมือง

*6. มีส่วนร่วมในการบริหาร การศึกษาที่รับฟังความคิดเห็นแบบประชาธิปไตย

4. สร้างจิตใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและการมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม

ก. วัตถุประสงค์

* 1. เพื่อสร้างจิตสภาวะให้เกิดขึ้นในรูปของแรงจูงใจไม่สั่นไหว สักขะของการเชื่ออำนาจในตนเอง ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมการทำงานต่อตัวต่ออุปสรรค มีความมานะบากบั่น มีความเพียรพยายาม ฯลฯ

2. เพื่อต้องการให้มีนิสัยเป็นคนที่ทำงานที่มีเป้าหมายและแผนในการดำเนินงานและแผนชีวิตของตนเอง ให้มีความหวังในชีวิตและอนาคตภายหน้า

3. เพื่อต้องการให้เป็นผู้มีความสามารถในการคิด การแก้ไขปัญหา และริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งที่ตนเองปรารถนาและต้องการที่จะทำให้สำเร็จ

*4. ให้เป็นผู้มีความรู้สึกนึกคิดทางที่ดีงามต่อตนเอง ต่อโลกและเหตุการณ์อื่น ๆ คือให้เป็นผู้มองโลกในแง่ดี และนำเหตุการณ์ทุกอย่างมาใช้ให้เป็นประโยชน์

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

* 1. สร้างสภาพของการรับรู้ การเรียนรู้ ความรู้สึก พิจารณาและคำนึงถึงข้อดีของการสร้างจิตใจให้มุ่งมั่นต่อความสำเร็จ

2. คนที่จะมีความสำเร็จและอนาคตที่ดีนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร มีความรักและเอาใจใส่ต่องาน อดทนและรับผิดชอบ รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ และมีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีเป้าหมายและสิ่งที่ต้องการในชีวิตอย่างชัดเจนและมั่นคง

* 3. การสร้างความสามารถในการปลุกใจ สร้างกำลังใจให้กับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการมีเพื่อน มิตร ผู้ร่วมงานคอยให้ความสนับสนุน

4. การสร้างนิสัยในการทำงานให้มากกว่าค่าจ้าง และแรงงานที่ได้รับ รู้จักใช้ประโยชน์จากการผิดพลาดในการทำงานของตน

- * 5. การควบคุมอารมณ์และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีงาม

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. ศึกษาประวัติของผู้ที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตรวมทั้งผู้ที่มีชื่อเสียงทั้งของไทยและต่างประเทศ
2. จัดการอภิปราย แสดงปาฐกถา เกี่ยวกับคุณธรรม "อิทธิบาท 4"
3. ศึกษาจากความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิตการทำงานของตนเอง
- * 4. การวางแผนการทำงานของตนเองในอนาคตและตั้งจุดมุ่งหมายแห่งชีวิตให้แน่นอน และทำแผนการชีวิตของตน ตลอดจนการปลูกคุณสัมบัติ นิสัย ที่ส่งเสริมความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน

- * 5. การหาเพื่อนร่วมงาน (Master Mind Group) หรือผู้สนับสนุน

- * 6. มีการอบรมทักขิเพื่อสร้างกำลังใจและอิสรภาพทางการคิดและเศรษฐกิจ ฯลฯ

5. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ตลอดจนความรับผิดชอบในตนเอง และครอบครัว

ก. วัตถุประสงค์

1. ให้รู้ถึงผลดีของการมีความซื่อสัตย์สุจริตว่า เป็นผู้มีเกียรติได้รับการยกย่องและเชื่อถือจากบุคคลทั่วไป
2. ให้เห็นคุณค่าของการมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ
3. เป็นผู้มีสติใจในการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยต่อตนเองและบุคคลอื่นโดยทั่วไป
4. เพื่อให้มีลักษณะนิสัยที่รู้สึกรับผิดชอบในการทำงานเพื่อจะนำไปสู่การทำงานที่มีผลสำเร็จและทันต่อความต้องการ

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

- * 1. ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความมีน้ำใจ เป็นนักกีฬา และการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม คืออะไร มีความจำเป็นอย่างไรและมีประโยชน์ต่อชีวิตอย่างไร

2. ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นลักษณะของความประพฤติที่ดีที่ได้รับการยกย่องและเชื่อถือจากบุคคลอื่นในสังคม
3. ความมีระเบียบ วินัยและการตรงต่อเวลา ก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานที่และความสำเร็จของงาน
4. การมีจิตใจเป็นนักกีฬา มีความรู้จักให้อภัย การยกย่อง และการยอมรับเชื่อถือผู้อื่น
5. ความมีรับผิดชอบเป็นลักษณะนิสัยที่ดีประการหนึ่งในการทำงาน ทั้งในส่วนตนเองและหมู่คณะ ตลอดจนครอบครัวและสังคม
- *6. คุณธรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นต้น

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรรู้

1. ค้นคว้า อภิปราย การแสดงปาฐกถาเกี่ยวกับคุณธรรมทั้ง 4 ประการข้างต้น
2. จัดทำเครื่องมือเช็ดยุติเกียรติและการประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีคุณธรรม

ดังกล่าว

3. จัดทำแบบสำรวจและประเมินตนเองเกี่ยวกับการมีคุณธรรมข้างต้น
4. ศึกษาชีวิตประวัติของบุคคลที่ได้รับการยกย่องว่า เป็นผู้มีความดีแต่ละประการดังกล่าว
6. มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตนและหมู่คณะ

ก. วัตถุประสงค์

- *1. ให้นักเรียนมีความรู้ ทำความเข้าใจและการประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบวินัย
2. ให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีระเบียบวินัยในการทำงาน โดยมีคุณสมบัติของการตรงต่อหน้าที่และตรงต่อเวลา
3. เพื่อให้มีความสามารถในการร่วมรับผิดชอบและทำงานร่วมกับหมู่คณะหรือผู้อื่นได้
4. เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยประพฤติและปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสังคม

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

- *1. ความมีระเบียบวินัยในการทำงานคืออะไร มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อชีวิตอย่างไร
- 2. ระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นของสังคม เพราะเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของตนเองในสังคม ให้อยู่กฎเกณฑ์และกรอบความประพฤติที่เหมาะสมในการทำงานหรือประกอบกิจกรรม การดำเนินงานและควบคุมตนเองและเวลาให้ถูกต้องตามข้อกำหนดและตั้งกฎเกณฑ์ไว้เพื่อให้งานนั้นประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี
- 3. คนที่มีระเบียบวินัยย่อมเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่นและผู้ร่วมงานหรือคนโดยทั่วไป
- 4. ลักษณะของผู้มีระเบียบวินัยย่อมประกอบไปด้วยการตรงต่อหน้าที่และตรงต่อเวลา

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

- 1. ผูกติดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวินัยในการทำงาน เช่น การลูกเสือ อนุรักษาด
- 2. สัตินิเทศการ บำบัดพฤติกรรมมาเรียน มาลาย ชาติของนักเรียน
- 3. ร่วมกันกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับของชั้นเรียนและโรงเรียน
- 4. สัตการอภิปราย โต้วาทีเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยในการทำงาน
- 5. สัตกิจกรรมการทำงานในลักษณะของการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดการรับผิดชอบร่วมกัน
- 7. สร้างความสำนึกและเห็นคุณค่าในความนิยมไทยและมีความรู้สึกในการเป็นชาตินิยม
ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ฯลฯ

ก. วัตถุประสงค์

- *1. เพื่อสร้างความสำนึกความภูมิใจและเห็นคุณค่าและเอกลักษณ์ในความเป็นคนไทย
- *2. เพื่อให้เป็นคนมีชาตินิยมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

3. เพื่อให้รับรู้และให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเมืองตามสิทธิและหน้าที่

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

1. คนไทยมีสถาบันชาติ คือการอยู่ร่วมกันของคนในชาติ มีสถานตำแหน่งเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้คนไทยมีความเป็นไทยและมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ

2. ชาติไทยมีประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่าจะรวมตัวกันมั่นคงเป็นปึกแผ่นบนแผ่นดินสุวรรณภูมิแห่งนี้ บรรพบุรุษของเราต้องต่อสู้ ปกป้อง สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ มาโดยตลอด ปัจจุบันคนไทยทุกคนมีหน้าที่ต่อชาติ คำสอน พระมหากษัตริย์และหน้าที่ต่อตนเอง การนิยมไทยเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง เพื่อก่อให้เกิดพลังทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้ชาติของเราเจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศอื่น ๆ ต่อไป

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. จัดนิทรรศการ ปาฐกถา การแสดงภาพถ่ายเกี่ยวกับเรื่องของสถาบันหลักทั้ง 3 ของชาติ

2. นำนักเรียนชมกิจกรรมผลิตสินค้าภายในประเทศหรือการแสดงผลสินค้า ที่ผลิตภายในประเทศ

3. ร่วมในการรณรงค์เพื่อให้ทุกคนใช้ของที่ผลิตภายในประเทศ

4. ร่วมสวดตีฆ้องหรือบุคคลสำคัญของประเทศในโอกาสอันควร

* 5. เข้าร่วมงานที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของความเป็นไทยและลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทยให้มากขึ้น

8. เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานด้านสวัสดิการของสังคมและสาธารณประโยชน์

ก. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ กระบวนการและกิจกรรมในงานสาธารณประโยชน์ในต้นที่จะเกิดผลดีต่อส่วนรวม

2. เพื่อฝึกนิสัยของผู้เรียนให้เป็นคนเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และมีทัศนคติที่ดีต่องานสาธารณประโยชน์
3. เพื่อฝึกนิสัยของผู้เรียนให้กระทำตนเป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถที่จะทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

1. คนเราต้องพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือกัน ทำงานเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การเสียสละและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันตามสมควรจะช่วยให้คนเข้าใจกันดีขึ้น
2. คนเห็นแก่ตัว เอาตัวรอดตลอดเวลา ย่อมไม่เป็นที่ต้องการของสังคม ผู้เห็นประโยชน์ส่วนรวมจะเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม
3. คนเราอยู่ในสังคมคนเดียวไม่ได้ การติดต่อสมาคมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น จะช่วยให้สังคมมีสันติสุขและสันติภาพ
- * 4. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของคนที่เอารัดเอาเปรียบกันและเห็นแก่ตัวให้ผู้เรียนเห็นการเปรียบเทียบ

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำเพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น การบริจาคสิ่งของ แรงงาน การบริจาคโลหิตให้เหล่ากาชาดไทย
2. จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การทำความสะอาดที่สาธารณะ วัด ถนนหนทาง
3. ศึกษาชีวิตและประวัติของตนเอง ว่า ได้ให้ความช่วยเหลือและทำตัวเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นอย่างไรบ้าง
- * 4. การให้รางวัลหรือประกาศนียบัตร ฯลฯ ให้แก่ผู้เรียนที่ทำประโยชน์ เสียสละและช่วยเหลือผู้อื่น

9. ร่วมกันรณรงค์รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศไทย

ก. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความเข้าใจในโครงสร้างทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจและสังคม
ศึกษาของประเทศไทย
2. ให้มีความรู้และตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคนในฐานะที่เป็นคนไทยที่จะ
ต้องรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ
3. ให้มีความรู้และความเข้าใจถึงองค์ประกอบของความมั่นคง ภัยของความมั่นคง
ตลอดจนถึงวิธีป้องกันและเสริมสร้างความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ
4. เพื่อให้มีความรักชาติ มีความสามัคคีในชาติ ช่วยกันรณรงค์ช่วยเหลือเอกราช
5. ให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ กับความมั่นคง
และปลอดภัยของชาติ

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

1. ความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศไทยเป็นเรื่องสำคัญ เป็นหน้าที่ของคนไทย
โดยตรงที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่ตนเองมีต่อสังคมและประเทศไทย ทุกคนควร
จะทราบถึงองค์ประกอบของความมั่นคง ภัยต่อความมั่นคง การป้องกันและวิธีการเสริมสร้างความ
มั่นคงและปลอดภัยของความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศไทยทั้งนี้เพื่อจะได้ปฏิบัติ
ตนได้ถูกต้องตามหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นคนไทย
2. ความมั่นคงของชาติมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ
เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคมวิทยา ฯลฯ

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. การอภิปราย ปาฐกถา นิทรรศการ เกี่ยวกับความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ
2. เยี่ยมชมศูนย์อพยพพลูภัยจากสงครามหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนี้

3. ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์เกี่ยวกับบ้านเมืองรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านซึ่งอาจกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ

*หมายถึง รายละเอียดที่เพิ่มเติมจากข้อเสนอ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

บทย่อ สรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทย่อ

การศึกษาและวิจัยเรื่อง "จุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5"

นี้ เกิดจากแนวความคิดและหลักวิชาพัฒนาศึกษาคำลัทธิที่มีเจตนารมณ์ในการใช้วิธีการทางการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาคน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศในที่สุด แต่การศึกษาที่จะทำให้บรรลุผลเช่นนั้นได้ จะต้องเป็นการศึกษาที่มีเป้าหมายและแนวทางที่ถูกต้องและสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและสังคม และเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและต้องปฏิบัติตามเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายนั้น ๆ

แต่เมื่อผู้วิจัยได้ทำการพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาของชาติในปัจจุบัน ปรากฏว่าไม่มีลักษณะที่เป็นจุดมุ่งหมายร่วมของทุกฝ่าย ซึ่งหมายถึงผู้ให้และผู้รับการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับศึกษานั้นต้องถูกกำหนดให้เรียนรู้และกระทำในสิ่งที่ไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของตนเอง เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการเรียนการสอนลดน้อยลงไปกว่าที่ควรจะเป็น นอกจากนั้นยังขาดความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้กำหนดเป้าหมายกับฝ่ายที่นำเป้าหมายการศึกษานั้นไปปฏิบัติ รวมทั้งไม่มั่นใจว่าจะนำไปปฏิบัติได้ จึงทำให้ประสิทธิภาพของการนำเป้าหมายของการศึกษาไปปฏิบัติลดน้อยลงไปอีก เมื่อเป็นเช่นนี้เจตนารมณ์ที่จะให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ย่อมบรรลุผลได้ยาก

เพื่อที่จะแก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาถึงเจตนารมณ์ เป้าหมายและความต้องการของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน เพื่อที่จะได้นำเป้าหมายของทุกฝ่ายมาช่วยผสมผสานเข้าด้วยกันในลักษณะของจุดมุ่งหมายร่วมกันในการศึกษา อันจะได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายและเพื่อความสำเร็จผลในการนำไปปฏิบัติ นอกจากนั้นควรที่จะได้มีการสำรวจความคิดเห็นของฝ่ายปฏิบัติซึ่งได้แก่ ครู และผู้บริหารการศึกษาด้วยว่ามีความเข้าใจอย่างชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้เพียงใดตามจุดมุ่งหมายการศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน

ดังนั้นความมุ่งหมายที่จะทำการศึกษาริชาโยนเรื่องนี้จึงมีอยู่สองประการด้วยกัน กล่าวคือ ประการแรกมุ่งที่จะตรวจสอบถึงความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในปัจจุบันในลักษณะของความชัดเจนและการนำไปปฏิบัติได้ตลอดจนความสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ประการที่สองมุ่งที่จะศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงเจตนารมณ์ของทุกฝ่าย เกี่ยวกับการแสวงหาการศึกษาเล่าเรียนนอกเหนือจากเจตนารมณ์ที่รัฐกำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อจะได้นำไปเป็นประโยชน์ในการกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาของไทยโดยทั่วไปและจุดมุ่งหมายระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะ และเป็นหลักการในการดำเนินการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมของครูต่อไป

เพื่อให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว จึงกำหนดปัญหา เชิงวิจัยหาประการดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของครู และผู้บริหารการศึกษา เห็นว่ามีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เพียงใด
2. ในสภาพการณ์ปัจจุบัน คนกลุ่มต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อย่างไร ในส่วนที่ตนเองมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา และเหตุที่มีจุดมุ่งหมายเช่นนั้นเป็นเพราะเหตุใดมีเหตุผลเบื้องหลังอย่างไร
3. จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันนี้คนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง มีความต้องการตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา แต่ละประการตามที่กำหนดไว้นั้นมากน้อยเป็นลำดับอย่างไร
4. นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน คนกลุ่มต่าง ๆ มีความต้องการที่จะให้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดเพิ่มเติมอีกบ้าง
5. จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ควรประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดบ้าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ครู นักเรียนและผู้ปกครองในเขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี สิงห์บุรี และประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งทำการคัดเลือกตัวแทนโดยวิธีการ Stratified random sampling ภาควิชาจำนวนรวมกัน 750 คน

ตัวแปรที่นำมาศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายตามหลักสูตรปัจจุบัน จำนวน 22 ประการ และตัวแปรจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยเห็นสมควรเพิ่มเติมจากจุดมุ่งหมายเดิมอีก 6 ประการ รวมเป็นตัวแปรด้านความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษา 28 ประการ นอกจากนั้นจะเป็นตัวแปรเกี่ยวกับภูมิหลังและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างโดยทั่วไป เช่น อายุ เพศ ระดับการศึกษา ฯลฯ

• แบบแผนของการวิจัยเป็นลักษณะของ Survey research ซึ่งเป็นการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างเป็นสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลอันเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษามาทำเป็นข้อคำถาม นอกจากนั้นยังมีคำถามปลายเปิด (open-ended questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยเสรี แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเหมือนกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ศึกษาวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมและเชื่อมั่นได้ยิ่งขึ้น แล้วนำไปใช้การกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล กระทำโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จของ SPSS โดยการแปลงข้อมูลปรกติให้สามารถใช้กับโปรแกรมในการคำนวณหาค่า ANOVA แบบ Repeated measure นอกจากนั้นได้มีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและวิธีการทางสถิติอื่น ๆ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยจะดำเนินการตามวิธีการเดียวกันกับการแสดงผลวิจัยในบทที่สี่ กล่าวคือ จะแบ่งการสรุปผลการวิจัยออกเป็นห้าขั้นตอนด้วยกัน ตอนที่หนึ่งจะเป็นสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหาเชิงวิจัยประการที่หนึ่ง ตอนที่สองจะเป็นการสรุปผลการวิจัยเพื่อตอบปัญหาเชิงวิจัย ประการที่สอง ในทำนองเดียวกันไปจนกระทั่งถึงผลการวิจัยตอนสุดท้าย

สรุปผลการวิจัยตอนที่หนึ่ง

เป็นการศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้บริหาร การศึกษาและครูที่มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันว่ามีลักษณะของความชัดเจนและการนำไปปฏิบัติมากน้อยเพียงใด โดย

ผู้วิจัยได้ค้นหาคำมุ่งหมายของการศึกษาในระดับนี้จำนวนทั้งหมด 22 ประการ ให้พิจารณาปรากฏความคิดเห็นโดยสรุปดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษามีส่วนส่วนความเห็นที่ว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละประการ มีความชัดเจนและสามารถที่จะปฏิบัติให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายนั้น สูงกว่ากลุ่มครู เป็นจำนวนถึง 14 ประการ จากจุดมุ่งหมายทั้งหมด 22 ประการ เช่นเดียวกับการคิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งส่วนตนและหมู่คณะ รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น ฯลฯ
2. ผู้บริหารการศึกษาและครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีจุดมุ่งหมายของการศึกษา 14 ประการที่นำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ยาก เช่น จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง มีความคิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมอาชีพ และรู้ช่องทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับคน ฯลฯ
3. มีจุดมุ่งหมายจำนวน 11 ประการที่ผู้บริหารการศึกษาและครูมีความเห็นร่วมกันว่ามีความชัดเจนและเข้าใจเป็นอย่างดีแล้ว แต่ไม่มีมั่นใจว่าจะนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับคุณธรรมและการเป็นพลเมืองดี เช่นจุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการใฝ่หาความรู้ และทักษะอยู่เสมอ มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น มีความซื่อสัตย์ อุดหนุน ฯลฯ เป็นต้น
4. ผู้บริหารการศึกษาและครูมีความเห็นในทำนองเดียวกันว่า มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาจำนวน 8 ประการที่มีความชัดเจนดีแล้วและยังสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้อีกด้วย ซึ่งได้แก่จุดมุ่งหมายเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยในการทำงาน การรู้จักรักษาสภาพและอนามัยของตนเองและสาธารณะสุขชุมชน การใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง มีความเสียสละในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ฯลฯ เป็นต้น
5. จุดมุ่งหมายของการศึกษา 2 ประการ ได้แก่ มีทัศนคติและเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคมและการมีความรู้ในเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ และการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทั้งกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและครูเห็นว่าขาดทั้งความชัดเจนและนำไปปฏิบัติได้ยาก

สรุปผลการวิจัยตอนที่สอง

เจตนารมณ์การแสวงหาการศึกษาของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน กลุ่มผู้รับการศึกษา อันได้แก่นักเรียนและผู้ปกครองมีเจตนารมณ์ที่จะแสวงหาโอกาสทางการศึกษา เพื่อความเจริญก้าวหน้าส่วนตนเอง เป็นสำคัญ เช่น ต้องการความรู้ไปประกอบอาชีพ มีอนาคตและการทำงานที่ดีและมีรายได้สูง ได้รับเกียรติการยกย่องจากผู้อื่นและสังคม มีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและความเป็นอยู่ ทั้งนี้เพราะผู้รับการศึกษามีความคาดหวังว่าการศึกษาจะช่วยเป็นหนทางให้เขาได้รับในสิ่งเหล่านี้โดยใช้การศึกษาเป็นมรรควิธีไปสู่เจตนารมณ์ในบั้นปลายของตนเอง ตามที่ต้องการ

ส่วนกลุ่มผู้ให้การศึกษา อันได้แก่ครู และผู้บริหาร การศึกษามีเจตนารมณ์ที่จะให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำรงชีวิต ปรับปรุงคุณภาพของชีวิตและความเป็นอยู่ การเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ การนำไปประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพราะครูและผู้บริหาร การศึกษามีความคาดหวังว่าการศึกษาจะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประชากรให้มีคุณสมบัติและคุณภาพตามที่รัฐและสังคมต้องการ

เมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวังหรือความต้องการที่ผลักดันให้นักเรียนและผู้ปกครอง ต้องการที่จะได้รับการศึกษาก็เพราะในสภาพปัจจุบันตนเองกำลังประสบปัญหา เกี่ยวกับการขาดความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและความเป็นอยู่ ต้องการแสวงหาชีวิตที่ดีกว่าเดิม รวมทั้งได้รับอิทธิพลจากค่านิยมทางสังคมที่ทำให้เขาต้องขวนขวายหาการศึกษาเป็นเครื่องมือไปสู่สิ่งที่ตนเองต้องการให้ได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งค่านิยมทางสังคมนั้น ๆ ส่วนกลุ่มผู้จัดการศึกษามุ่งที่จะให้การอบรมและศึกษาเล่าเรียนให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติของการเป็นพลเมืองดีตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ

สรุปผลการวิจัยตอนที่สาม

การวิจัยตอนที่สามเป็นการ เล่นอรรถนัยหมายของ การศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความต้องการ ว่าตนเองมีความต้องการตามอรรถนัยหมายแต่ละประการนั้นมากน้อย

เพียงใด ผลการวิจัยปรากฏว่าจุดมุ่งหมายที่ได้รับการตั้ง การสูง โดยมีค่าเฉลี่ยมากกว่า 12.0000 ได้แก่

1. มีทัศนคติต่อสังคมและรู้แนวทางในการประกอบอาชีพ
2. ภูมิใจในความเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาฯ
3. มีความรู้และเสียสละในระบอบการปกครองฯ
4. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีความรับผิดชอบ
5. มีระเบียบวินัยในการทำงาน
6. รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานประการที่หนึ่ง

ผลการพิสูจน์ปรากฏว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการนั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความต้องการแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานจึงยอมรับ (accept)

สมมติฐานนี้

สมมติฐานประการที่สอง

ผลการพิสูจน์ปรากฏว่ากลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพแตกต่างกันได้แก่ ครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองจะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแตกต่างกัน จึงยอมรับ (accept) สมมติฐานที่กำหนดไว้

สมมติฐานประการที่สาม

ผลการพิสูจน์ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแตกต่างกันได้แก่ ครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง จะมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการแตกต่างกันจึงยอมรับ (accept) สมมติฐานประการที่สามนี้

สรุปผลการวิจัยตอนที่สี่

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวิจัยตอนที่สี่ก็เพื่อต้องการแสวงหาจุดมุ่งหมายเพิ่มเติมที่เหมาะสมกับระดับมัธยมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญต่อการสูงมากกว่า 12.0000 จำนวน 3 ประการได้แก่

1. สร้างสติใจให้มุ่งมั่นในความสำเร็จและมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม
2. สร้างความสำนึกและเห็นคุณค่าในความนิยมไทย
3. เห็นความสำคัญและช่วยงานสวัสดิการสังคม

สรุปผลการวิจัยตอนที่ห้า

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการวิจัยตอนที่ห้าคือการแสวงหาจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับชั้นมัธยมศึกษาของไทยในปัจจุบัน วิธีการแสวงหาจุดมุ่งหมายตามการวิจัยครั้งนี้กระทำโดยการคัดเลือกจุดมุ่งหมายจากการวิจัยตอนที่สอง สามและสี่ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นมาผสมผสานกัน โดยมีหลักการที่ว่าจุดมุ่งหมายนั้นจะต้องมีความต้องการเฉลี่ยตั้งแต่ 12.0000 ขึ้นไป สำหรับการวิจัยจากตอนที่สามและสี่ สำหรับการวิจัยจากตอนที่สองนั้นผู้วิจัยได้นำจุดมุ่งหมายที่เป็นเจตนารมณ์ร่วมกันของทุกกลุ่มและอยู่ในอันดับสูงมาร่วมพิจารณาด้วย ผลจากการคัดเลือกปรากฏว่าจุดมุ่งหมายจำนวนเก้าประการที่จะนำมาเป็นจุดมุ่งหมายสำหรับชั้นมัธยมศึกษาต่อไป ได้แก่

1. มีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและรู้ถึงช่องทางในการประกอบอาชีพ
2. ภูมิใจในความเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ คำสอน พระมหากษัตริย์
3. มีความรู้และเลื่อมใสในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

เป็นประมุข

4. สร้างสติใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและการมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม
5. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
6. มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งส่วนตนและหมู่คณะ
7. สร้างความสำนึกและเห็นคุณค่าในความนิยมไทยและการมีชาตินิยมมา

8. เห็นความสำคัญและช่วย เหลืองานด้านสวัสดิการสังคม

9. ช่วยกันรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้ยังไม่มีใครมีผู้ได้ทำไว้ นักนักและยังมิได้ให้ความสนใจน้อย สำหรับวงการวิจัยในบ้านเมืองเรา ทั้งที่สาระของ เรื่องนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนด แนวทางในการจัดการศึกษาของชาติ เป็นต้นว่าการวางแผนการศึกษา การฝึกหัดครู การผลิตหลักสูตร การฝึกอบรมครู ฯลฯ เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยใคร่เสนอแนะสำหรับการวิจัย เกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไปดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยเกี่ยวกับ เรื่องของจุดมุ่งหมายของ การศึกษาต่อไป ซึ่งอาจ เป็นวิจัยแบบสำรวจหรือการวิจัยเอกสารหรือแบบอื่น ๆ ก็ได้ตาม โดยทำในระดับการศึกษาอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษา อุดมศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจะได้นำผลการ วิจัยนั้นมาผนวกหรือต่อเนื่องกับผล วิจัยที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยในเรื่องนี้ อันจะทำให้มองเห็นภาพลักษณ์และแนวทางการจัดการ ศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและชัดเจนยิ่งขึ้น

2. อาจทำการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้แต่ขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมกลุ่มอาชีพ และผู้ตอบให้กว้างขวางออกไปมากขึ้น หรืออาจไปดำเนินการศึกษาในเขตการศึกษาอื่น ๆ หรือ กรุงเทพมหานคร เพื่อจะได้นำผลการ วิจัยมา เปรียบเทียบกันเพื่อหาทางกำหนดจุดมุ่งหมายของการ ศึกษาในระดับมัธยมศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3. ควรที่จะได้มีการศึกษาและวิจัย เกี่ยวกับหลักสูตรและหนังสือเรียนที่ใช้อยู่ทุกระดับของ การศึกษาว่ามีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ การศึกษาของชาติและแผนการ เรียนการสอน นโยบาย ของรัฐบาลมากน้อยเพียงใด อันจะนำไปสู่การปรับปรุง แบบเรียนและเนื้อหาการเรียนการสอนในทุก ระดับชั้นให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล อุดมการณ์ของชาติและจุดมุ่งหมายของ การศึกษาของชาติ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการ วิจัยไปใช้

เนื่องจากวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการ วิจัยครั้งนี้มีอยู่สองประการ ได้แก่ มุ่งที่จะสำรวจ ความคิดเห็นของ ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการมัธยมศึกษาซึ่ง ได้แก่ครูและผู้บริหาร การศึกษามีความคิดเห็น

เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของมัธยมศึกษาในลักษณะของความชัดเจนและการนำไปปฏิบัติ และประการที่สอง
มุ่งที่จะสำรวจถึงเจตนารมณ์ของทุกฝ่ายที่มีต่อการศึกษาระดับนี้ รวมทั้งความต้องการและเจตนารมณ์
ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้

จากผลของการวิจัยปรากฏผลที่น่าสนใจและควรคำนึงถึงอยู่หลายประการ เป็นต้นว่า
จากการสำรวจถึงความคิดเห็นของครูและผู้บริหารการศึกษาเกี่ยวกับความชัดเจนและการนำไป
ปฏิบัติได้ของจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรปัจจุบัน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารการศึกษาและครูยังขาดความเข้าใจ
อย่างถ่องแท้และเห็นหนทางในการนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน ซึ่งต้องแก้ไขในเรื่องนี้โดยด่วนฉะฉาน
แล้วการเรียนการสอนที่รัฐมีเจตนารมณ์นำมาประกาศ คงจะไม่สำเร็จผลเท่าที่ควร นอกจากนั้น
จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงเจตนารมณ์เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าส่วนตนเองของ
นักเรียนและผู้ปกครองที่จะเข้ามาศึกษาเล่าเรียนอีกด้วย แสดงว่าทั้งสองกลุ่มนี้มีเจตนารมณ์ ซึ่ง
ไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของรัฐ จึงทำให้จุดมุ่งหมายของแต่ละฝ่ายขัดแย้งกันเอง ทำให้มีปัญหาในการ
ปฏิบัติงานของครูและผู้บริหารการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของรัฐบรรลุผล เป็นต้น

สิ่งที่น่าสนใจจากผลการวิจัยอีกประการหนึ่งก็คือเจตนารมณ์หรือความต้องการทางด้านการ
การเมืองและการปกครองได้รับความต้องการที่สูงมาก จึงควรให้ความสนใจทางด้านนี้อย่างจริงจัง
ควบคู่กับการศึกษาด้านวิชาชีพและการเป็นพลเมือง ดีของชาติและอื่น ๆ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอเสนอแนวทางกว้าง ๆ ทางการศึกษาซึ่งอาจนำการวิจัยครั้งนี้ไป
ร่วมพิจารณาได้ พร้อมทั้งเหตุผลประกอบแต่ละข้อ ดังต่อไปนี้

ก. สำหรับผู้ให้การศึกษา / ผู้บริหารการศึกษา

1. จากการวิจัยปรากฏว่าทั้งครูและผู้บริหารการศึกษายังมีความเข้าใจในถ้อยคำ
ของจุดมุ่งหมายของการศึกษายังไม่ค่อยชัดเจนนัก จึงทำให้ขาดความเข้าใจตรงกัน จึงควรสัด
การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาให้กับครูและผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อสร้าง
ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนเพราะทั้งครู และผู้บริหารการศึกษา
เป็นผู้มีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาทั้งปวงบรรลุผลในเชิงปฏิบัติ

2. ควรที่จะได้มีการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ให้หลาย ๆ ฝ่าย
ได้เข้ามามีส่วนร่วมในร่างและกำหนดจุดมุ่งหมายและเป้าหมายทางการศึกษาอย่างแท้จริง อันจะนำ

ไปสู่จุดหมายและเจตนารมณ์ร่วมของทุกฝ่าย เพื่อการยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและความสัมฤทธิ์ผลในการนำไปปฏิบัติ เพราะการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมมาแต่ต้นจะทำให้มีความเข้าใจและยอมรับในจุดหมายที่ได้ร่วมกันกำหนดนั้นและตัดปัญหาเรื่องคนทำหลักสูตรไม่ได้ใช้และคนใช้ไม่ได้ทำ

3. ควรเร่งดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นโดยเร็ว เพื่อให้ท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดจุดหมายและหลักสูตรการเรียนการสอนได้เอง ให้มีความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ส่วนกลางคงดำเนินการร่างแต่ระดับจุดหมายที่สำคัญ ๆ และต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันภายในชาติเท่านั้น รายละเอียดและจุดหมายปลีกย่อย ตลอดจนหลักสูตรและเป้าหมายด้านวิชาชีพควรเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีอิสระเสรีอย่างเต็มที่

4. เกี่ยวกับจุดหมายของการศึกษาในประการที่ครูและผู้บริหารการศึกษาเห็นว่าขาดความชัดเจนและยากในการนำไปปฏิบัตินั้น ควรปรับปรุงและให้อยู่ในวิสัยที่จะนำไปปฏิบัติได้ มิฉะนั้นแล้ว จะได้ผลไม่เต็มที่เมื่อนำไปปฏิบัติ รวมทั้งจะเกิดความเบื่อหน่ายของทั้งผู้ให้การศึกษาและผู้รับการศึกษา ลุกลี้ภัยงบประมาณด้านการศึกษาจำนวนมหาศาลไปโดยไม่คุ้มค่า

ข. สำหรับนิกว้างแผนการศึกษา

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าผู้บริหารการศึกษาเข้าใจจุดหมายของการศึกษาได้ดีกว่าครูและมั่นใจในการนำไปปฏิบัติมากกว่า ซึ่งมาจากประสบการณ์และการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นสำคัญ ดังนั้นทางหนึ่งก็แก้ปัญหาคือไม่เข้าใจหลักสูตรและการนำไปปฏิบัติได้ก็คือ ควรที่จะได้มีการพิจารณาถึงประสบการณ์ของครูด้วยก่อนที่จะทำการสอน หรืออาจให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร ก่อนที่จะให้ทำการสอนนักเรียนและมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมระหว่างประจำการเป็นระยะ ๆ ตลอดไปเพื่อกระตุ้นความสนใจและเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้กับครู

2. ในการจัดการเรียนการสอนและการเน้นในการเรียน ควรให้ความสำคัญแก่จุดหมายของการศึกษาที่มีระดับความต้องการสูงก่อนแล้วค่อยลดหลั่นลงไปสู่จุดหมายที่มีระดับต่ำลงไป ทั้งนี้เพื่อจะได้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และความต้องการของคนส่วนใหญ่ นั่นคือต้องมีการแบ่งสัดส่วนของเวลาในการสอนตามแต่ละจุดหมายให้เหมาะสมโดยยึดลำดับความต้องการแต่ละจุดหมายเป็นเกณฑ์ในการแบ่งเวลาและการกำหนดเนื้อหา

3. ควรที่จะได้มีการนำจุดมุ่งหมายของการศึกษาใหม่ที่ได้รับคำความต้องการ
สูงไปเพิ่มเติมเข้ากับจุดมุ่งหมายของระดับมัธยมศึกษาที่มีอยู่แต่เดิม หรือเปลี่ยนแปลงกับจุดมุ่งหมาย
เดิม ทั้งนี้เพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายที่สมบูรณ์และเหมาะสมกับการศึกษาในระดับนี้ยิ่งขึ้น

4. ควรจะมีการประชาสัมพันธ์หรือติดต่อสื่อสารระหว่างผู้จัดการศึกษาและผู้รับ
การศึกษา เพื่อทำความเข้าใจกันในเรื่องเจตนารมณ์ของแต่ละฝ่าย เพื่อที่จะได้มีการปรับเจตนารมณ์
เข้าหากันได้ อันจะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีเป้าหมายและแนวทางในการศึกษาร่วมกัน

ค. สำหรับผู้รับการศึกษา

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผลที่แน่ชัดประการหนึ่งได้แก่ ผู้รับการศึกษามีเจตนารมณ์
เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าส่วนตนเองอยู่ ซึ่งเกี่ยวกับผลประโยชน์และความต้องการส่วนตน เป็น
เจตนารมณ์ที่แตกต่างไปจากเจตนารมณ์ของรัฐที่มีอยู่ การที่จะรู้แต่เจตนารมณ์ของตนแต่เพียงฝ่าย
เดียวนั้นเป็นการไม่ถูกต้อง ควรที่จะทำความเข้าใจและรับรู้ถึงเจตนารมณ์ของรัฐด้วย เพื่อที่จะได้
ปรับเจตนารมณ์ของตนและของรัฐให้สามารถที่จะผสมผสานกันได้ และมีความเข้าใจในเจตนารมณ์
ของแต่ละฝ่าย สามารถที่จะเสนอความคิดเห็นและความต้องการของตนเองให้รัฐรับรู้ได้ง่ายและ
ถูกวิธีการยิ่งขึ้น

ง. สำหรับครู

1. ควรรับถือเจตนารมณ์เกี่ยวกับความเจริญก้าวหน้าส่วนตน เป็นเครื่องมือในการ
กระตุ้นและเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี เพราะสิ่ง
เหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับประโยชน์ แต่เมื่อการเรียนการสอนไม่เพียงแต่จัดทำให้ผู้เรียน
ต้องการเท่านั้น แต่ต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของรัฐให้เกิดในตัวผู้เรียนด้วย โดยผสมผสานกันไป
และพยายามปรับและแก้ไขเจตนารมณ์ของผู้เรียนให้เข้ากับของรัฐให้ได้ในระยะยาว ซึ่งตามหลักการ
แล้วทั้งสองฝ่ายจะต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน

2. ครูควรถือผลวิจัยนี้เป็นการประเมินผลความรู้ความสามารถของตนเอง เกี่ยวกับ
หลักสูตร ควรปรับปรุงตนเอง เข้ารับการอบรมหรือทำความเข้าใจกับจุดมุ่งหมายในหลักสูตรให้ละเอียด

ก็ถ้วนและมีความมั่นใจในตนเองที่ล ะปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นให้ได้ นอกจากนั้นควรหา โอกาสในการ ส่งเสริมปรับปรุงจุดมุ่งหมายที่ไม่ชัดเจนและยากต่อการนำไปปฏิบัติให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ทราบหรือเข้าไปมีส่วนในการปรับปรุงหลักสูตร เหตุฉนั้น

๑. สำหรับนักสังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์และอื่น ๆ

1. ผลการวิจัยปรากฏแน่ชัดว่า การที่กลุ่มผู้ปกครอง และครูมีเจตนา รมณ์เกี่ยวกับ 'ความเจริญก้าวหน้าส่วนตนนั้น เช่นอยากมีรายได้สูง มีงานที่ดี มีเกียรติและศักดิ์ศรี ฯลฯ นั้น ส่วนหนึ่ง เป็นเพราะคำนึงถึงในสังคมเป็นไปเช่นนั้น เช่นยกย่องคนร่ำรวย มีการศึกษาสูง มีหน้ามีตา ในสังคม ฯลฯ สิ่งทำให้พวกเขา เหล่านั้นพยายาม เล่าแสวงหาและพยายามหาทาง เอาเปรียบและ สร้างชนชั้นทางสังคมของตนเองให้สูงขึ้น โดยใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือหรือเป็นหนทางไปสู่สิ่ง ที่ต้องการ เหล่านั้น ถ้าจะแก้ไขปัญหานี้จะต้องแก้ไขค่านิยมเดิม ๆ ที่ไม่ถูกต้องของสังคมและสร้าง ค่านิยมที่ต้องการให้ดีขึ้น จะทำให้เจตนา รมณ์ที่จะใช้การศึกษา เป็น เครื่องมือในการได้เปรียบทาง สังคมลดน้อยลงไป

2. เหตุผลเบื้องหลังที่สำคัญที่สุดที่ผลักดันให้ผู้รับการศึกษา มุ่งเข้ามาแสวงหาการ ศึกษา ก็คือปัญหาทางด้านความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและความเป็นอยู่ของตนเอง หลักประกัน ความมั่นคงในชีวิต การมีอาชีพและรายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวนั้น เป็น เครื่องแสดงให้ เห็นว่าปัจจุบัณในสังคมของ เรายังขาดแคลนในสิ่งเหล่านี้ แต่ละคนต้องดิ้นรนเพื่อเอาตัวรอด ถ้าหาก ได้มีการปรับปรุงภาวะ เศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้ดีขึ้น เจตนา รมณ์ด้านนี้ของผู้ รับการศึกษาจะเปลี่ยนไปซึ่งจะมี ะโยชน์ต่อการปรับเจตนา รมณ์ของเขามา เข้ากับรัฐได้ง่ายยิ่งขึ้น

3. ผลการวิจัยพบว่าความต้องการทางด้านการเมืองและการปกครองสูงมาก นับว่า เป็นโอกาสอันดีที่จะสร้างแนวความคิดและปลูกฝังแนวทาง ในทางการเมือง ระบบประชาธิปไตยที่ ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพสังคมไทย เพราะการที่ผู้รับการศึกษา มีความต้องการสูงเช่นนั้น จะทำให้ ปลูกฝังความคิดเห็นและความรู้ในทางการเมืองได้ง่ายและมีสัมฤทธิ์ผลสูง วิธีการนั้นอาจทำได้หลาย อย่าง เช่นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ การศึกษาและอบรมโดยสอดแทรกในหลักสูตรการศึกษา ฯลฯ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การศึกษาแห่งประเทศไทย, สภาคณ แนวทางปรับปรุงระบบการศึกษา สภาคณการศึกษา

2518, 51 หน้า

โกวิท ประวาลพุกษ์ และสมศักดิ์ สันธุระเวชย์ การประเมินในชั้นเรียน วัฒนาพานิช

2523, 280 หน้า

ฉัตรพงษ์ ธรรมานุสรณ์ จารัลี ตังวสุวรรณ และสงวน สุทธิเลิศอรุณ พื้นฐานการศึกษา อักษรเจริญ

ทัศน์ 2522, 343 หน้า

นิโคลัส เบเนท การศึกษาในประเทศไทยด้วยพัฒนา แปลโดยอรอนพ พงษ์วาท สำนักพิมพ์

เคสิดไทย 2518, 267 หน้า

พลัน สะเพียรชัย การวิเคราะห์ตัวแปรพหุนาม เล่ม 1-2 (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร) ม.ป.ป.

พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม, คณะกรรมการ รายงานการประชุมเรื่องการวางแผนกำลังคน 2523

(เอกสารโรเนียวเย็บเล่ม)

วางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา, คณะกรรมการ ปฏิรูปการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า

วรวิทย์ วิคินสรากร ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการมัธยมศึกษา มิตรสยาม 2520, 324 หน้า

วิชัย ราชภูริศิริ หลักสูตรแบบเรียนประถมศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2522, 170 หน้า

วิเชียร เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย 2522, 145 หน้า (พิมพ์โรเนียวเย็บเล่ม)

เจสสิว บุรวิภาติ การออกแบบการวิจัยและการจัดทำเครื่องมือ 2520, 45 หน้า (พิมพ์โรเนียว

เย็บเล่ม)

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอน

ปลาย พุทธศักราช 2524 โรงพิมพ์การค้าสำเนา 2523, 111 หน้า

_____. กรมวิชาการ คู่มือปฏิบัติการกรมสร้างลักษณะนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ศูนย์

การทหารราบ ปราณบุรี 2522, 145 หน้า

_____. กรมสามัญศึกษา ชุมนุมทางวิชาการ : บทเรียนจากการจัดการศึกษาไทยในรอบร้อยปี

ที่ผ่านมา กรุงเทพฯ 2517, 395 หน้า

ศึกษาริการ, กระทรวง กรมสามัญศึกษา บนเส้นทางแสวงหาโฉมหน้าใหม่ทางการศึกษา พิมพ์
2517, 554 หน้า

..... กรมวิชาการ ประมวลศัพท์บัญญัติวิธีการศึกษา รุ่งเรืองสำลี 2521, 163 หน้า

..... ประวัติกระทรวงศึกษาริการ 2453 - 2507 ศุภลภา 2507, 957 หน้า

..... แผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ศุภลภา 2520, 20 หน้า

..... กรมวิชาการ แผนการล่อนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ฉบับทดลอง) จงเจริญการพิมพ์ 2523, 410 หน้า

..... กรมวิชาการ แผนการล่อนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (ฉบับทดลอง) วิดตอการพิมพ์ 2523, 269 หน้า

..... กรมวิชาการ แผนการล่อนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ฉบับทดลอง) รุ่งเรืองสำลีการพิมพ์ 2522, 246 หน้า

..... กรมวิชาการ แผนการล่อนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (ฉบับทดลอง) ศูนย์การทหารราบ ปราดบุรี 2523, 312 หน้า

..... แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 4 (2520-2524) การค้าสนา 2519, 82 หน้า

..... (ร่าง) แผนพัฒนาการศึกษาและสังคม ระยะที่ 5 (2524-2529) 2523, 15 หน้า
เอกสารโรเนียวเก็บเล่ม

..... รวมคำบรรยายเรื่องนโยบายการศึกษาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาริการ สุจินไทย 2520, 82 หน้า

..... กรมวิชาการ รายการล่อนหน้าที่พลเมืองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ฉบับปรับปรุงใหม่ พ.ศ.2520 (ม.ป.ป.), 48 หน้า

..... หลักสูตรประถมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 ศุภลภา 2508, 42 หน้า

..... หลักสูตรประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 ศุภลภา 2508, 42 หน้า

ศึกษาริการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 กรุงเทพฯ 2508, 52 หน้า

..... หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 กรุงเทพฯ 2508, 50 หน้า

..... หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กรุงเทพฯ 2520, 60 หน้า

..... หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ส่วนท้องถิ่น 2520, 442 หน้า

..... หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กรุงเทพฯ 2520, 60 หน้า

..... หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 โรงเรียนลำนารพิตยัางพระนคร
2518, 175 หน้า

..... หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 จงเจริญการพิมพ์ 2520, 252 หน้า

..... หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อัมรินทร์การพิมพ์ 2524, 374 หน้า

สุสภณ ศิวสภณ ปรัชญาการศึกษา เกล็ดไทย 2516, 222 หน้า

สุมิตร คุณานุกร หลักสูตรและการสอน กรุงเทพมหานคร 2518, 280 หน้า

อุทัย เตยตานนท์ พื้นฐานการศึกษา ไทยวัฒนาพานิช 2522, 129 หน้า

อบรม สันทิบาล และชายชัย ศรีไสยเพียร พื้นฐานการศึกษา โอเดียนสโตร์ 2519, 319 หน้า

Ashton, Patricia and others. The Aims of Primary Education : A Study of Teachers' Opinions. London, MacMillan Education Ltd., 1975. 254 p.

Bloom, Benjamin S., ed. Taxonomy of Education Objectives : The Classification of Educational Goals : Handbook I Cognitive Domain. New York, David McKay Company, Inc., 1969. 207.p.

..... Taxonomy of Educational Objectives : The Classification of Educational Goals : Handbook II Affective Domain. New York, David McKay company, Inc., 1969. 196 p.

Brameld, Theodore. Toward a Reconstructed of Philosophy of Education. New York, The Dryden Press Publishers, 1956. 417 p.

..... Philosophies of Education : Cultural Perspectives. New York, The Dryden Press, 1958. 466 p.

Burns, Robert W., ed. Education and The Development of Nations. Syracuse University, 1963. 112 p.

Connel, W.F., R.L. Debus and W.R. Niblett. Readings in the Foundations of Education. London, Routledge to Degan Paul, 1967. 398 p.

Coomb, Philip H. The World Educational Crisis : A system Approach. New York, Oxford University Press, 1968. 241 p.

Dupuis, Adrian M. Philosophy of Education in Historical Prespective. New Delhi, Thompson Press, 1972. 308 p.

Goods, William J. and Paul K. Hatt. Methods in Social Research. Tokyo, McGraw-Hill Company, Inc., 1952. 386 p.

Japanese National Commission for UNESCO. Meeting of Experts on Educational Goals, Aims and Objectives in Asia : Final, Report. Tokyo, March 1969. 20 p.

———. National Statement on Educational Goals, Aims and Objectives in the Asian Countries. Tokyo, 1969, 285 p.

Kamol Sudprasert, Vichai Tansiri. Regional Disparity in the Development of Education in Thailand. 1979. 132 p. mimeographed.

Kerlinger, Fred N. Foundation of Behavioral Research : Educational and Psychological Inquiry. New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1967. 739 p.

Maslow, A.H. Motivation and Personality. New York, Harper & Brothers, Publishers, 1954. 411 p.

McNeil, John D. Curriculum : A Comprehensive Introduction. Boston, Lettle, Brown and Company, 1977. 333 p.

Michiner, James A. The Quality of Life : An Eloquent Statement of Faith in American Future. Greenwich, Conn., Fawcett Publication, Inc., 1971. 128 p.

Ministry of Education, Thailand. The National Education Scheme 1977. Religious Press, 1977. 19 p.

———. National Education Policies and National Plans for Social and Educational Development (1977-1981). United Production, B.E. 2520. 52 p.

Ministry of Education, Government of Pakistan. Development of Education in Pakistan during the year 1976-77 & 1977-78. Country report for the 37 th Session of International Conference on Education. Geneva, July 5-14, 1979. 43 p.

Ministry of Education, Malaysia. Major trends in Educational Development 1976-1978. 1979. 38 p. mimeographed.

Ministry of Education and Culture, Israel. Educational Development in Israel. Report to the 37th Session of International Conference on Education. Geneva, July 1979. 27 p. mimeographed.

Ministry of Education and Culture, Philippines. A Brief Report on Development in Education 1976-1977 and 1977-1978. 22 p. mimeographed.

Ministry of Education and Social Welfare, India. Education in India 1976-1978. New Delhi, 1979. 12 p. mimeographed.

Munn, Norman L., L. Dodge Fernald, Jr. and Peter S. Fernald. Introduction to Psychology. Boston, Houghton Mifflin Company, 1969. 752 p.

National Institute of Educational Research of Japan. "Second Meeting of Experts on Educational Goals, Aims and Objectives in Asia, 23 May - 6 June 1970." Final Report. Tokyo, Japan. mimeographed.

Organization for Economic Cooperation Development. Future Educational policies in the Social and Economic Context. OECD, Paris, 1979, 175 p.

_____. Education Policies and Trends : A Report by a Group of Experts. OECD, Paris, 1977. 45 p.

Peters and others. ed. Education and The Development of reason. London, Routledge & Kegan Paul, 1972. 536 p.

Peters, R.S. ed. The Philosophy of Education. Oxford University Press, 1973. 278 p.

Platt, William J. Research for Educational Planning : Notes on emergent needs. Unesco, International Institute for Educational Planning, 1970. 67 p.

Saroj Buasri. A Philosophy of Education for Thailand : The Confluence of Buddhism and Democracy. Kurusapha Press, 1976. 80 p.

Soltis, Jonas F. An Introduction to Analysis of Educational Concepts. London, Addison - Wesley Publishing Company, 1968. 100 p.

Soumelis, Constantia G. Project Evaluation Methodologies and Techniques. Unesco, 1977. 137 p.

Teevan, Richard C. and Parry D. Smith. Motivation. New York, Mc.Graw Hill Book Company, 1967. 172 p.

Unesco. "Fourth Regional Conference of Minister of Education and Those Responsible for Economic Planning in Asia and Oceania, Colombo, 24 July - 1 August 1978." Country Report - THAILAND. 29 p.

_____. Report on Education Development in the Republic of Korea. 48 p. mimeographed.

_____. "Advisory Committee on Regional Co-Operation in Education in Asia and Oceania. First Session, Bangkok, 9-14 April 1980." Country Report - INDONESIA. 23 p. mimeographed.

_____. "Preparatory Meeting of Experts for the Fourth Regional Conference of Ministers of Education and of Ministers Responsible for Economic Planning in Asia and Oceania. Bangkok, 25-28 July 1977." Country Report - JAPAN. 34 p. mimeographed.

Unesco - Nier Regional Programme for Educational Research in Asia. Educational Goals, Aims and Objectives in Asia. Tokyo, National Institute for Educational Research, 1974. 114 p.

_____. Study in Educational Goals, Aims and Objectives in Asia : Report of a Working Group. Unesco Regional Office for a Working Group. Unesco Regional Office for Education in Asia, 1971. 19 p.

Unesco Regional Office for Education in Asia and Oceania, Bangkok, "Regional Workshop on Goals and Theories of Education in Asia, New Delhi, January 15-21, 1980." Country paper - INDONESIA. 8 p. mimeographed.

_____. Country paper - PHILIPPINES. 8 p. mimeographed.

_____. Country paper - INDIA. 17 p. mimeographed.

_____. Country paper - JAPAN. 9 p. mimeographed.

_____. Country paper - MALAYSIA. 19 p. mimeographed.

_____. Country paper - PAKISTAN. 16 p. mimeographed.

_____. Country paper - PEOPLE REPUBLIC OF CHINA. 13 p. mimeographed.

_____. Country paper - REPUBLIC OF KOREA. 13 p. mimeographed.

_____. Draft Report. 74 p. mimeographed.

Walpole, Ronald E. Introduction to Statistics. 2 ed. New York, MacMillan Publishing Co, Inc., 1974. 340 p.

Whitehead, Alfred N. The Aims of Education and Other Essays. New York, The MacMillan Company, 1966. 247 p.

Wiersma, William. Research Methods in Education : An Introduction. New York, J. B. Lippincott, 1969. 412 p.

การคำนวณ

	สำหรับผู้วิจัย	
	ล้นเกิน	รพ.ล
(7) ท่านมีความรู้สึกว่าได้เกิดในปัจจุบัณมีระดับสติปัญญาในระดับไหน		
() จลามาก () จลปานกลาง () ไม่ใคร่จลมาก		
(8) ท่านรู้สึกว่าได้เกิดในปัจจุบัณมีความสามารถในระดับใด		
() ความสามารถสูง () ความสามารถปานกลาง		
() ความสามารถต่ำ		
(9) ท่านมีความรู้สึกว่าได้เกิดในชั้นเรียนของท่านมีความประพฤติเป็นอย่างไร		
() ความประพฤติดีมาก () ความประพฤติปานกลาง		
() ความประพฤติไม่ใคร่ดีนัก		

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการในจุดมุ่งหมายที่ท่านต้องการหรือจะได้รับจากคณะศึกษา
ในระดับมัธยมศึกษา โดยจะเปิดโอกาสให้ท่านตอบคำถามโดยเสรี โดยคำถามจะแบ่ง
ออกเป็น 2 ตอน ในตอนแรกจะเป็นการให้ท่านตอบความต้องการของท่าน ในตอนที่สอง
จะเป็นการให้ท่านบอกเหตุผลว่า เหตุใดท่านจึงมีความต้องการเช่นนั้น

ตัวอย่างการตอบคำถาม

(7) ท่านมีความประสงค์อย่างไรในการจัดการศึกษาให้เยาวชนของชาติ

(ตอบ) ก. อบรมนิสัยและความประพฤติของ เยาวชน

ข.

ค.

เหตุที่ท่านมีความต้องการเช่นนั้นเพราะ สังคมต้องการ เยาวชนที่มีความประพฤติดี

.....

.....

จากตัวอย่างท่านจะต้องตอบคำถามทั้งสองตอน คือ ในตอนแรกจะต้องตอบคำถามในส่วนที่เป็นความ
ต้องการของท่าน ในส่วนที่สองจะเป็นการแสดงถึง เหตุผลที่ท่านมีความต้องการเช่นนั้น

ต่อไปนี้เป็นคำถามให้ท่านตอบ ขอให้ท่านตอบให้ครบทั้งสองตอน

ถาม การที่ท่านได้พยายามจัดการศึกษาและการเรียนการสอนให้กับเด็กทุกวันนี้ เป็นเพราะ
ท่านมีความต้องการให้เด็กเหล่านั้นทำอะไร

ตอบ ก.

.....

ข.

.....

เหตุที่ท่านมีความต้องการเช่นนั้น เพราะ

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความชัดเจนและความสามารถในการนำไปปฏิบัติของจุดมุ่งหมาย

การศึกษาในปัจจุบัน โดยขอให้ท่านพิจารณาว่า

ก. ข้อความที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละประการนั้น ท่านมีความเข้าใจใน

เจตนารมณ์ของรัฐในการจัดการศึกษาชัดเจนเพียงใด

ข. ข้อความที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละประการนั้น ท่านคิดว่าตัวท่านสามารถ

นำไปปฏิบัติให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นได้มากน้อยเพียงใด

จุดมุ่งหมายการศึกษา	ความชัดเจน			สามารถนำไปปฏิบัติได้		
	ชัดเจน จนแล้ว	ไม่ค่อย ชัดเจน	ไม่ชัดเจน อย่างยิ่ง	ปฏิบัติให้ บรรลุได้	ปฏิบัติให้ บรรลุได้ยาก	ไม่แน่ใจ
1. ให้ผู้เรียนค้นพบและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง						

จุดมุ่งหมายการศึกษา	ความชัดเจน			สามารถนำไปปฏิบัติได้		
	ชัดเจนแล้ว	ไม่ค่อยชัดเจน	ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	ปฏิบัติให้บรรลุได้	ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	ไม่แน่ใจ
2. รู้จักคิดและวิเคราะห์ห้อย่างมีระบบและวิธีการ รู้จักการตัดสินใจ การแก้ปัญหาโดยสันติวิธี อย่างมีหลักการและเหตุผล						
3. ให้นักเรียนที่ติดต่อสมาชิกทุกชนิด รู้ถึงช่องทางในการประกอบสมาชิกที่เหมาะสมกับตน						
4. มีระเบียบวินัยในการทำงาน ทั้งในส่วนตัวและหมู่คณะ						
5. มีความมานะ พากเพียร อดทน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์						
6. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ตลอดจนการรับผิดชอบในตนเอง ครอบครัว และสังคม						
7. ทัศนคติในการเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นธรรมในสังคมประชาธิปไตย						
8. ให้นักศึกษาและหน้าที่ เสรีภาพ ทั้งของตนเองและผู้อื่น						

จุดมุ่งหมายการศึกษา	ความชัดเจน			สามารถนำไปปฏิบัติได้		
	ชัดเจน ดีแล้ว	ไม่ครอบคลุม ชัดเจน	ไม่ชัดเจน อย่างยิ่ง	ปฏิบัติให้ บรรลุได้	ปฏิบัติให้ บรรลุได้ยาก	ไม่แน่ใจ
9. รู้จักการทำงานเป็นหมู่คณะ มีความสามัคคีและเสียสละ เพื่อส่วนรวม						
10. ให้รู้จักวิธีการเรียนรู้ มีนิสัย ในการแสหาความรู้และทักษะ อยู่เสมอ						
11. มีความรู้และทักษะที่เป็นพื้นฐาน เพียงพอแก่การนำไปปรับปรุง การดำรงชีวิตทั้งส่วนตนและ สังคม						
12. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งทาง ร่างกายและจิตใจ ให้รู้จักการ รักษาลำธารณสุขของชุมชน						
13. ให้รักและผูกพันกับท้องถิ่นของ ตน เพื่อสร้างสรรค์ความเจริญ ให้กับท้องถิ่น ตลอดจนการ ส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรมไทย						
14. ให้รู้จักบำรุงสภาพแวดล้อม รู้จักการใช้และสงวนทรัพยากร ธรรมชาติ						
15. ปลุกฝังความภูมิใจในการเป็น ไทย มีความจงรักภักดีในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์						

จุดมุ่งหมายการศึกษา	ความชัดเจน			สามารถนำไปปฏิบัติได้		
	ชัดเจน ดีแล้ว	ไม่ค่อย ชัดเจน	ไม่ชัดเจน อย่างยิ่ง	ปฏิบัติให้ บรรลุได้	ปฏิบัติให้ บรรลุได้ยาก	ไม่แน่ใจ
16. ให้ความรู้และเสริมในใน - การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ เป็นประมุข						
17. ร่วมกันธำรงรักษาความปอดตรใน และความมั่นคงของประเทศไทย						
18. เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดี ของมนุษยชาติในการอยู่ร่วม กันอย่างสันติ						
19. เพื่อให้เข้าใจในปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศ ในปัจจุบัน						
20. การมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ รู้จักการหา ภาษี และการ ประหยัดในการบริโภค						
21. ให้มีการใช้ภาษาไทยอย่าง ถูกต้อง						
22. การมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพียงพอแก่การ ปรับปรุงการประกอบอาชีพและ การดำรงชีวิต						

ตอนที่ 4 ต่อไปนี้จะเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายในการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ในปัจจุบัน ขอให้ท่านพิจารณาว่าท่านมีความต้องการที่จะได้เห็นจุดหมายในแต่ละข้อนี้ได้รับ
การนำไปปฏิบัติในการจัดการศึกษาของไทย มากน้อยเพียงใด โดยจะมีระดับความต้องการ
ให้ท่านเลือกตอบ 5 ระดับด้วยกัน คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ข้อระงในการตอบ

- โปรดเลือกตอบตามระดับความต้องการที่ท่านต้องการที่จะให้เด็กมีคุณสมบัติและความสามารถ
ตามจุดหมายประการนั้น ๆ โดยเคร่งครัด
- เด็กที่ท่านมีความต้องการให้เขามีคุณสมบัติเช่นนี้ผู้นั้นอยู่ในระดับมัธยมศึกษา

ตัวอย่างคำถาม

- (0) ในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันนี้ ท่านมีความต้องการให้เด็กมี
ลักษณะตามที่ท่านต้องการในสิ่งต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด?

ลักษณะที่พึงประสงค์	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
- มีความสามารถในการเล่นดนตรี		✓			
- มีความสามารถในการว่ายน้ำ				✓	

โปรดตอบคำถามตั้งแต่ข้อ 1-66 โดยใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิจัย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ลำดับ	รหัส
1. รู้ถึงความถนัดและความสนใจของ ตนเอง						30	
2. มีความสามารถในการคิดและวิจารณ์ ความคิดเห็นของผู้อื่น						31	
3. เห็นความสำคัญของการประกอบ อาชีพที่สุจริต						32	

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิจัย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ลำดับ	รหัส
4. มีความรับผิดชอบและความสามารถในการควบคุมตนเองในการทำงาน						33	
5. มีความรู้ขั้นสูงในเพอร์ มานะพยายามในการทำงาน						34	
6. เป็นผู้มีนิสัยดี สุจริต บุติธรรม						35	
7. ยอมรับในความเท่าเทียมกันของบุคคลในสังคม ไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนาและฐานะ						36	
8. รู้ถึงสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่พึงมีต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ						37	
9. ยอมรับในความสำคัญของการร่วมมือและการทำงานร่วมกัน						38	
10. มีความสามารถในการแสวงหาความรู้และความชำนาญในการทำงานเพิ่มเติม						39	
11. มีความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพที่ตนเองชอบและถนัด						40	
12. รู้จักรักษาสภาพอนามัยของตนเองและผู้อื่น						41	
13. มีความรักชาติและบ้านเกิดเมืองนอน						42	
14. รู้ถึงประโยชน์และความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ						43	
15. รักและยึดมั่นในความเป็นอิสระเสรีของชาติ						44	

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิจัย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ลำดับ	รหัส
16. มีความรู้ในเรื่องการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย						45	
17. ปฏิบัติหน้าที่ในการรับใช้ชาติเพื่อ รักษาความปลอดภัยของชาติ						46	
18. ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ ประชาชนพลเมืองและสังคมของ ประเทศเพื่อนบ้าน						47	
19. สนใจและติดตามความเคลื่อนไหว ในเหตุการณ์ของบ้านเมือง						48	
20. ริเริ่มในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและ ครอบครัว						49	
21. มีความรู้และความเข้าใจในภาษา ไทย						50	
22. รู้จักการใช้เครื่องมือและเครื่อง มือแรงในการทำงานหรือการ ประกอบอาชีพ						51	
23. รู้จักการเพิ่มพูนความชำนาญในการ ทำงานที่ตนเองชอบและถนัด						52	
24. ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาโดยวิธีการ ที่สงบและไม่รุนแรง						53	
25. ยกย่องนับถือบุคคลที่ประกอบอาชีพ สุจริต						54	

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิจัย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	สัมฤทธิ์	รหัส
26. รับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือหมู่คณะ						55	
27. มีความคิดริเริ่มหรือการประดิษฐ์ คิดค้นในสิ่งใหม่ ๆ						56	
28. เป็นผู้นำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ถอย						57	
29. ให้ความสำคัญแก่บุคคลทุกคนโดย เท่าเทียมกัน						58	
30. สำนึกในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ที่มีต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ						59	
31. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในการ ผลิตหรือการประกอบอาชีพ						60	
32. มีนิสัยในการศึกษาและแสวงหา ความรู้เพิ่มเติม						61	
33. รู้จักการดัดแปลงธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม						62	
34. เป็นผู้มีความใจกว้าง เรืองอยู่เสมอ						63	
35. ยินยอมและเห็นความงามของศิลป วัฒนธรรม และวิถีวัฒนธรรมของชาติ						64	
36. รู้จักการใช้และสงวนทรัพยากร ธรรมชาติให้ได้ประโยชน์มากที่สุด						65	
37. มีนิสัยและจิตใจรักในอิสระเสรี						66	
38. เคารพและเทอดทูนในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์						67	

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิจัย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ลำดับ	รหัส
39. มีความสามัคคีและร่วมแรงร่วมใจ ในการรักษาความปลอดภัยของ ชาติ						68	
40. มีความรู้สึกและความคิดเห็นในทาง ที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน						69	
41. มีความรู้และความเข้าใจในระบบ การปกครองและสังคมของประเทศ ของตน						70	
42. รู้จักการใช้คำศัพท์ การประหยัด และการเก็บออม						71	
43. ใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสารกับ ผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม						72	
44. นำความรู้และวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ ในการประกอบอาชีพ						73	
45. รู้จักแนวทางและวิธีการที่จะหา ความรู้และความชำนาญในการ ทำงานเพิ่มเติม						74	
46. มีความสามารถในการควบคุมการ กระทำและอารมณ์ของตนเอง						75	
47. รู้ถึงแนวทางในการเลือกประกอบ อาชีพที่สุจริตและตรงกับความสามารถ ของตนเอง						76	
48. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ที่ตนเองรับผิดชอบ						77	

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิจัย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ลำดับ	รหัส
49. เห็นคุณค่าของเวลาและรู้จักการ ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์						78	
50. มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตาม หน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัว และสังคม						79	
51. รู้จักให้ออกาส่งกับบุคคลทุกคนใน สังคมโดยเท่าเทียมกัน						80	
52. ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ที่มีต่อสังคมและชุมชน						5	
53. มีความสามัคคีและเสียสละเพื่อ ส่วนรวมหรือหมู่คณะ						6	
54. มีความสนใจในการติดตามข่าว สารและความรู้อื่น ๆ ทั้งภายใน และภายนอกชุมชน						7	
55. มีความสามารถในการดัดแปลง ปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อให้ รายได้เพิ่มขึ้น						8	
56. มีความสามารถทางการพลศึกษา และการกีฬา						9	
57. รู้จักบำรุงรักษาและส่งเสริมด้าน ศิลป วรรณคดีและวัฒนธรรมของ ชาติ						10	
58. รู้จักการรักษาสภาพแวดล้อมและ ธรรมชาติให้อยู่รอบ ๆ ตัวให้อยู่ใน สภาพเดิม						11	

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิเศษ	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ลำดับ	รหัส
59. มีความรู้สึกชื่นชม ภาคภูมิใจใน อิสระเสรีของชาติ						12	
60. เชื้อน หวงแหวน การปกครองใน ระบอบประชาธิปไตย						13	
61. มีความสามัคคีและรักใคร่ปรองดอง กันในหมู่ประชาชนพลเมืองของชาติ						14	
62. มีความรู้สึกต่อประชาชนพลเมือง ของชาติอื่นในลักษณะของญาติมิตร และเพื่อนบ้าน						15	
63. ประพฤติและปฏิบัติตนให้เหมาะสม กับสถานการณ์ของบ้านเมือง						16	
64. รู้จักปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงวิธีการ ทำงานและการประกอบอาชีพให้ ดีขึ้น						17	
65. มีความสามารถในการแสดงความคิด เห็นของตนต่อผู้อื่น โดยการพูด เขียน หรือการช้ส่ววน						18	
66. รู้ถึงวิธีการในการเพิ่มผลผลิตโดย การใส่ปุ๋ยและการใช้ยาปราบ ศัตรูพืช						19	

ตั้งแต่ข้อ 67-84 จะเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ทําให้เต็มควรจะให้มีการเพิ่มเติมเป็น
จุดมุ่งหมายในระดับมัธยมศึกษาเพิ่มจากที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน โดยให้ทําเลือกตามระดับความต้องการ
เช่นเดียวกับข้อ 1-66

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิสัย	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ล้นเกิน	รหัส
67. เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันภายในสังคม						20	
68. รู้ถึงปัญหาที่เกิดจากความเจริญ ของบ้านเมือง เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น						21	
69. มีความสำนึกและเห็นความสำคัญ ในการเป็นผู้นำของหมู่คณะและ ชุมชน						22	
70. รู้ถึงความสำคัญองงานที่ทำและ ประโยชน์ของงานนั้นในอนาคต						23	
71. รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเองใน การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร						24	
72. นิยมใช้ของที่ผลิตขึ้นในประเทศ						25	
73. รักษาทรัพย์สินและสิ่งของที่เป็น ของส่วนรวม						26	
74. รู้จักการใช้จ่ายและสงวนทรัพยากร ธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อให้ใช้ได้ยาวนาน ๆ						27	
75. มีความรู้สึกและนึกคิดในการเป็น ผู้นำของกลุ่มหรือของชั้นเรียน						28	
76. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ให้สำเร็จโดยเร็วและดีที่สุด						29	
77. มีความรู้และประสบการณ์ในการ เลือกตั้งตัวแทนของตน เช่น การ เลือกหัวหน้าชั้น						30	

ลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้จบระดับมัธยมศึกษา	ระดับความต้องการ					สำหรับผู้วิเศษ	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ลำดับ	รหัส
78. มีความรู้สึกว่าคนทุกคนในประเทศ เป็นคนไทยด้วยกัน						31	
79. ปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และช่วยเหลือผู้อื่น						32	
80. รู้ถึงวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญห สิ่งแวดล้อมที่มีโทษ						33	
81. มีความรู้สึกรักในการอยากเป็นหัวหน้า และผู้นำของกลุ่ม						34	
82. มีความมานะพยายามที่จะทำงาน ของตนเองให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม						35	
83. มีความสนใจและติดตามเรื่องราว ของบ้านเมืองอยู่เสมอ						36	
84. ภูมิใจว่าคนไทยเป็นชนชาติที่มี ความเจริญและรุ่งเรืองมาแต่ โบราณ						37	

ภาคผนวก ข.

กลุ่มรหัสและจำนวนผู้ตอบ (N) ในแต่ละรหัส

ลำดับ 1-3 แสดงหมายเลขในแบบสอบถาม (จำนวน 678 ชุด)

4 ปัตร์กในแบบสอบถามแต่ละฉบับ (2 ฉบับ)

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
	กลุ่มตัวอย่าง	5	68	1	ผู้บริหารการศึกษา	ทุกกลุ่ม
			109	2	ครู	
			333	3	นักเรียน	
			167	4	ผู้ปกครอง	
	อาชีพผู้ปกครอง	6	1	0	ไม่ทราบ	ผู้ปกครอง
			25	1	ทนาย	
			37	2	ทาสวน-ทำไร่	
			22	3	ประมง	
			41	4	ข้าราชการ	
			31	5	ค้าขาย	
			11	6	อื่น ๆ	
			0	0	ไม่ทราบ	
	ภูมิสำเนาของกลุ่มตัวอย่าง	7	135	1	สุพรรณบุรี	
			109	2	กาญจนบุรี	
			108	3	ราชบุรี	
			93	4	เพชรบุรี	
			116	5	สมุทรสงคราม	
			116	6	ประจวบคีรีขันธ์	
			1	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
	โรงเรียน	8-9	54	01	ส่งงานหญิง	ครู/นักเรียน/ ผู้ปกครอง
			66	02	ผู้ทอง	
			42	03	กาญจนาอนุเคราะห์	
			56	04	ทำมางราชบุรีบำรุง	
			46	05	เบญจมาภูกิต	
			43	06	ปากทอวิทยาคม	
			37	07	เบญจมาภูกิต	
			48	08	พรหมานุสรณ์	
			57	09	ศีร์ษะราษฎร์	
			55	10	อัมรินทร์วิทยาลัย	
			51	11	หัวหิน	
			54	12	ประจวบวิทยาสัย	
	ชั้นเรียนในปัสดูลง	10	107	1	มัธยมปีที่ 1	นักเรียน
			120	2	มัธยมปีที่ 3	
			106	3	มัธยมศึกษาปีที่ 4	
			0	0	ไม่ทราบ	
	เพศ	11	363	1	ชาย	ทุกกลุ่ม
			311	2	หญิง	
			4	8	ไม่ทราบ	
	อายุ	12	104	1	11-13 ปี	ทุกกลุ่ม
			146	2	14-16 ปี	
			83	3	17-20 ปี	
			92	4	21-30 ปี	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
			82	2	ประเภทการศึกษาล้มกับ เรื่องอื่น ๆ (มิตรครู / ขัณฑ์/วารสารของ หน่วยงานที่เกี่ยวกับการ ศึกษา)	
			15	3	อื่น ๆ	
			78	0	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	
	ระดับสติปัญญาของเด็กตามความ คิดของท่าน	17	64	1	ฉลาดมาก	ครู/ผู้บริหาร
			108	2	ฉลาด	
			5	3	ปานกลาง	
	ความสามารถของเด็กตามความ คิดของท่าน	18	17	1	ความสามารถสูง	ครู/ผู้บริหาร
			119	2	ความสามารถปานกลาง	
			40	3	ความสามารถต่ำ	
			1	0	ไม่ทราบ	
	ความประพฤติของเด็กตามความ คิดของท่าน	19	7	1	ดีมาก	ครู/ผู้บริหาร
			132	2	ปานกลาง	
			30	3	ไม่ใคร่ดีนัก	
			8	0	ไม่ทราบ	
	ท่านอยากให้บุตรของท่านมีอาชีพ อะไร.	20	3	1	ทนาย/ทำไร่/ทำสวน	ผู้ประกอบการ
			2	2	ประมง	
			90	3	ข้าราชการหรือพนักงาน- รัฐวิสาหกิจ	
			10	4	ผู้ประกอบการ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
			72	3	ข้อมูลทางวิชาการ	
			6	4	โทรศัพท์-อภิปราย	
			17	5	อื่น ๆ	
			17	6	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	
	จบการศึกษาแล้วท่านจะประกอบ	25	6	1	ทำมา/ทำไร่/ทำสวน	นักเรียน
	อาชีพอะไร		0	2	ประมง	
			168	3	ข้าราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ	
			23	4	ผู้ประกอบการ	
			15	5	ค้าขาย	
			16	6	พนักงานเอกชน	
			9	7	อื่น ๆ	
			64	8	แพทย์/พยาบาล	
			32	9	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	
	อาชีพของบิดามารดาของท่าน	26	94	1	ทำมา/ทำไร่/ทำสวน	นักเรียน
			8	2	ประมง	
			87	3	ข้าราชการหรือพนักงาน รัฐวิสาหกิจ	
			11	4	ผู้ประกอบการ	
			102	5	ค้าขาย	
			1	6	พนักงานเอกชน	
			29	7	อื่น ๆ	
			1	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
			5	5	คำขาย	
			0	6	พนักงานเอกชน	
			0	7	อื่น ๆ	
			0	0	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	
	เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ	21	5	1	เคย	ครู
	หลักสูตรหรือไม่		88	2	ไม่เคย	
			16	0	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	
	วิชาที่ทำงานสอน	22	39	1	ภาษา	ครู
			27	2	วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์	
			19	3	สังคมศึกษา	
			7	4	พัฒนาบุคคลิกภาพ	
			10	5	การทำงานและอาชีพ	
			5	6	อื่น ๆ	
			2	0	ไม่ทราบ	
	วิชาที่ทำงานช่วย	23	103	1	ภาษา	นักเรียน
			137	2	วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	
			51	3	สังคมศึกษา	
			21	4	พัฒนาบุคคลิกภาพ	
			19	5	การทำงานและอาชีพ	
			2	6	อื่น ๆ	
			0	0	ไม่ทราบ	
	กิจกรรมที่ทำงานช่วย	24	165	1	กีฬา-สันทนาการ-ถ่ายรูป	นักเรียน
			56	2	ลูกเสือ-อนุชาชาด-เนตรนารี	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
1.	ระดับการศึกษาของบิดามารดา ของท่าน	27	6	1	ต่ำกว่า ป.4	นักเรียน
			174	2	ป.4	
			15	3	ป.5-7	
			55	4	ม.6-8หรือเทียบเท่า	
			19	5	อนุปริญาทหรือเทียบเท่า	
			16	6	ปริญาตรหรือเทียบเท่า	
			0	7	สูงกว่าปริญาตร	
			48	0	ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	
	ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับใคร	28	283	1	บิดามารดา	นักเรียน
			45	2	ญาติ	
			2	3	ผู้อื่นที่ไม่ใช่ญาติ	
			0	4	หอพัก	
			0	5	เข้าบ้านอยู่กับเพื่อน	
			3	6	วัด	
			0	7	อื่น ๆ	
			0	0	ไม่ทราบ	
		29	เว้นไว้ 1 ลำดับ			ทุกกลุ่ม
	การรู้ถึงความกดดันและความสนใจ ของตนเอง	30	225	5	มากที่สุด	
			276	4	มาก	
			168	3	ปานกลาง	
			6	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
2.	มีความสามารถในการคิดและ วิจารณ์ความคิดเห็นของผู้อื่น	31	68	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			212	4	มาก	
			318	3	ปานกลาง	
			69	2	น้อย	
			11	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
3.	เห็นความสำคัญของการประกอบ อาชีพสุจริต	32	442	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			184	4	มาก	
			46	3	ปานกลาง	
			3	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			1	0	ไม่ทราบ	
4.	มีความรับผิดชอบและความสามารถ ในการควบคุมตนเองในการทำงาน	33	236	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			287	4	มาก	
			130	3	ปานกลาง	
			24	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
5.	มีความรู้ ขยันหมั่นเพียร มานะ พยายามในการทำงาน	34	228	5	มากที่สุด	
			252	4	มาก	
			180	3	ปานกลาง	
			17	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
6.	เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม	35	314	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			230	4	มาก	
			130	3	ปานกลาง	
			4	2	น้อย	
			0	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
7.	ยอมรับในความเท่าเทียมกันของ บุคคลในสังคมไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนาและฐานะ	36	199	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			288	4	มาก	
			170	3	ปานกลาง	
			20	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
8.	รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่พึง มีต่อชุมชน สังคมและประเทศชาติ	37	252	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			281	4	มาก	
			134	3	ปานกลาง	
			11	2	น้อย	
			0	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
9.	ยอมรับในความสำคัญของการร่วม มือและการทำงานร่วมกัน	38	174	5	มากที่สุด	
			372	4	มาก	
			126	3	ปานกลาง	
			5	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
10.	มีความสามารถในการแสวงหา ความรู้และความชำนาญในการ ทำงานเพิ่มเติม	39	118	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			258	4	มาก	
			262	3	ปานกลาง	
			36	2	น้อย	
			4	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
11.	มีความรู้และความชำนาญในการ ประกอบอาชีพที่ตนเองชอบและ ถนัด	40	222	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			268	4	มาก	
			162	3	ปานกลาง	
			25	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
12.	รู้จักรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง และผู้อื่น	41	145	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			297	4	มาก	
			213	3	ปานกลาง	
			22	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
13.	มีความรักชาติและบ้านเกิดเมือง นอน	42	396	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			219	4	มาก	
			59	3	ปานกลาง	
			4	2	น้อย	
			0	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
14.	รู้ถึงประโยชน์และความสำคัญ ของทรัพยากรธรรมชาติ	43	229	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			272	4	มาก	
			152	3	ปานกลาง	
			25	2	น้อย	
			0	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
15.	รักและยึดมั่นในความเป็นอิสระ เสรีของชาติ	44	324	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			248	4	มาก	
			92	3	ปานกลาง	
			13	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
16.	มีความรู้ในเรื่องการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย	45	135	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			228	4	มาก	
			266	3	ปานกลาง	
			45	2	น้อย	
			4	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
17.	ปฏิบัติงานในการรับใช้ชาติเพื่อ รักษาความปลอดภัยของชาติ	46	166	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			218	4	มาก	
			224	3	ปานกลาง	
			59	2	น้อย	
			11	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ผู้ตอบ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
18.	ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับ ประชากรในพลเมืองของประเทศ เพื่อนบ้าน	47	56 197 321 94 10 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
19.	สนใจและติดตามความเคลื่อนไหว ในเหตุการณ์ของบ้านเมือง	48	91 262 274 41 10 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
20.	ริเริ่มในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและ ครอบครัว	49	132 242 184 103 16 1	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
21.	มีความรู้และความเข้าใจในภาษา ไทย	50	144 272 231 26 5 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
22.	รู้สึกเครื่องมือและเครื่องผ่อนแรง ในการทำงานหรือการประกอบ อาชีพ	51	89	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			275	4	มาก	
			266	3	ปานกลาง	
			41	2	น้อย	
			7	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
23.	รู้สึกการเพิ่มพูนความชำนาญใน การทำงานที่ตนเองชอบและถนัด	52	144	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			307	4	มาก	
			203	3	ปานกลาง	
			23	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
24.	ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา โดยวิธีที่ สงบและเหมาะสม	53	191	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			254	4	มาก	
			179	3	ปานกลาง	
			49	2	น้อย	
			5	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
25.	ยกย่องนับถือบุคคลที่ประกอบอาชีพ สุจริต	54	306	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			260	4	มาก	
			98	3	ปานกลาง	
			12	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
26.	รับผิดชอบในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นหรือหมู่คณะ	55	237	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			309	4	มาก	
			125	3	ปานกลาง	
			4	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
27.	มีความคิดริเริ่มหรือการประดิษฐ์ คิดค้นในสิ่งใหม่ ๆ	56	103	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			214	4	มาก	
			252	3	ปานกลาง	
			95	2	น้อย	
			14	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
28.	เป็นผู้มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ถอย	57	227	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			293	4	มาก	
			144	3	ปานกลาง	
			13	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
29.	ให้ความสำคัญแก่บุคคลทุกคนโดย เท่าเทียมกัน	58	133	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			315	4	มาก	
			210	3	ปานกลาง	
			18	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
30.	สำนึกในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง ที่มีต่อชุมชน สังคมและประเทศ ชาติ	59	186	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			317	4	มาก	
			160	3	ปานกลาง	
			15	2	น้อย	
			0	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
31.	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในการ ผลิตหรือการประกอบอาชีพ	60	106	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			315	4	มาก	
			231	3	ปานกลาง	
			25	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
32.	มีนิสัยในการศึกษาและแสวงหา ความรู้เพิ่มเติม	61	162	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			263	4	มาก	
			215	3	ปานกลาง	
			37	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
33.	รู้สึกดีต่อการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ล้อมให้เหมาะสมต่อการประกอบ อาชีพและการดำรงชีวิต	62	122	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			285	4	มาก	
			246	3	ปานกลาง	
			65	2	น้อย	
			10	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	สัปดาห์	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
34.	เป็นผู้มีจิตใจร่าเริงอยู่เสมอ	63	199	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			254	4	มาก	
			201	3	ปานกลาง	
			20	2	น้อย	
			4	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
35.	ชื่นชมและเห็นความงดงามของศิลป วรรณคดีและวัฒนธรรมของชาติ	64	188	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			275	4	มาก	
			183	3	ปานกลาง	
			28	2	น้อย	
			4	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
36.	รู้สึกการใช้และสิ่งวนทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ประโยชน์มากที่สุด	65	195	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			267	4	มาก	
			184	3	ปานกลาง	
			30	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
37.	มีนิสัยและจิตใจรักอิสระเสรี	66	263	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			267	4	มาก	
			129	3	ปานกลาง	
			16	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
38.	เคารพและเทอดทูนในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์	67	464	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			164	4	มาก	
			43	3	ปานกลาง	
			6	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
39.	มีความสามัคคีและร่วมแรงร่วมใจ ในการรักษาความปลอดภัยของ ชาติ	68	279	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			273	4	มาก	
			111	3	ปานกลาง	
			13	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
40.	มีความรู้สึกและความคิดเห็นใน ทางที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน	69	116	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			250	4	มาก	
			265	3	ปานกลาง	
			38	2	น้อย	
			9	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
41.	มีความรู้และความเข้าใจในระบบ การปกครองและสังคมของ ประเทศของตน	70	131	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			265	4	มาก	
			253	3	ปานกลาง	
			27	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			1	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
42.	รู้จักการใช้จ่ายทรัพย์สิน การ ประหยัดและการเก็บออม	71	220	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			247	4	มาก	
			170	3	ปานกลาง	
			34	2	น้อย	
			7	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
43.	ใช้ภาษาไทยในการติดต่อสื่อสาร กับผู้อื่นได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	72	156	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			278	4	มาก	
			220	3	ปานกลาง	
			20	2	น้อย	
			4	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
44.	นำความรู้และวิธีการใหม่ ๆ มา ใช้ในการประกอบอาชีพ	73	129	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			241	4	มาก	
			245	3	ปานกลาง	
			57	2	น้อย	
			6	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
45.	รู้จักแนวทางและวิธีการที่จะหา ความรู้และความชำนาญในการ ทำงานเพิ่มเติม	74	88	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			273	4	มาก	
			280	3	ปานกลาง	
			31	2	น้อย	
			6	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ค่าเฉลี่ย	N	ร้อยละ	ความหมายในร้อยละ	กลุ่ม
46.	มีความสามารถในการควบคุมการกระทำและอารมณ์ของตนเอง	75	158	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			266	4	มาก	
			220	3	ปานกลาง	
			30	2	น้อย	
			4	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
47.	รู้ถึงแนวทางในการเลือกประกอบอาชีพที่สุจริตและตรงกับความสามารถของตนเอง	76	206	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			320	4	มาก	
			128	3	ปานกลาง	
			21	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
48.	มีความกระตือรือร้นในการทำงานที่ตนเองรับผิดชอบ	77	209	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			339	4	มาก	
			111	3	ปานกลาง	
			16	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
49.	เห็นคุณค่าของเวลาและรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์	78	220	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			288	4	มาก	
			151	3	ปานกลาง	
			14	2	น้อย	
			5	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
50.	มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัวและสังคม	79	201	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			299	4	มาก	
			166	3	ปานกลาง	
			12	2	น้อย	
			0	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
51.	รู้จักให้ออกาสแก่บุคคลทุกคนในสังคมให้มีส่วนร่วมกัน	80	110	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			321	4	มาก	
			225	3	ปานกลาง	
			20	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

บัตรที่ 2 ลำดับที่ 1-3 แสดงหมายเลขแบบสอบถาม

4 เป็นบัตรที่ 2 ของผู้ตอบ

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายของรหัส	กลุ่ม
52.	ปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อสังคมและชุมชน	5	127	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			300	4	มาก	
			239	3	ปานกลาง	
			9	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
53.	มีความสำคัญและเสียสละเพื่อส่วนรวมหรือหมู่คณะ	6	180	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			312	4	มาก	
			172	3	ปานกลาง	
			13	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
54.	มีความสนใจในการติดตามข่าวสารและความรู้อื่น ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน	7	79	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			243	4	มาก	
			293	3	ปานกลาง	
			55	2	น้อย	
			8	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
55.	มีความสามารถในการคิดเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิธีการทำงานเพื่อให้รายได้เพิ่มขึ้น	8	108	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			244	4	มาก	
			252	3	ปานกลาง	
			63	2	น้อย	
			11	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
56.	มีความสามารถทางพลศึกษาและการกีฬา	9	80	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			192	4	มาก	
			313	3	ปานกลาง	
			70	2	น้อย	
			23	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
57.	รู้สึกบำรุงรักษาและส่งเสริมด้าน ศิลป วรรณคดีและวัฒนธรรมของ ชาติ	10	104 232 280 54 7 1	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
58.	รู้สึกรักษาสภาพแวดล้อมและ ธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัวให้อยู่ ในสภาพเดิม	11	103 256 270 44 5 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
59.	มีความรู้สึกชื่นชม ภาคภูมิใจใน อิสระเสรีของชาติ	12	290 261 117 9 1 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
60.	เชื่อมั่น ห่วงแทน การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย	13	271 270 123 12 2 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม

ข้อ	รายการ	สัณย	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
61.	มีความสามัคคีและรักใคร่ปรองดอง กันในหมู่ประชาชนพลเมืองของ ชาติ	14	235 309 125 8 1 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
62.	มีความรู้สึกต่อประชาชนพลเมือง ของชาติอื่นในลักษณะของญาติ มิตรและเพื่อนบ้าน	15	60 234 382 41 5 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
63.	ประเพณีและปฏิบัติตนให้เหมาะสม กับสถานการณ์ของบ้านเมือง	16	96 294 266 22 0 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
64.	รู้สึกปรับปรุงและดัดแปลงวิธีการ ทำงานและการประกอบอาชีพให้ ดีขึ้น	17	136 281 218 41 2 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
65.	มีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นของตนเองต่อผู้อื่น โดยการพูด เขียนหรือการยกย่อง	18	100	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			257	4	มาก	
			271	3	ปานกลาง	
			42	2	น้อย	
			8	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
66.	รู้ถึงวิธีการในการเพิ่มผลผลิตโดยการใส่ปุ๋ยและการใช้ยาปราบศัตรูพืช	19	109	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			187	4	มาก	
			264	3	ปานกลาง	
			90	2	น้อย	
			28	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
67.	เห็นความสำคัญของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในสังคม	20	162	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			347	4	มาก	
			159	3	ปานกลาง	
			8	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
68.	รู้ถึงปัญหาที่เกิดจากความเจริญของบ้านเมืองเช่นปัญหาล้างแวล้อมเป็นพิษ	21	153	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			331	4	มาก	
			171	3	ปานกลาง	
			22	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ผู้ตอบ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
69.	มีความสำคัญและเห็นความสำคัญ ในการเป็นผู้นำของหมู่คณะและ ชุมชน	22	145 299 210 19 5 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
70.	รู้ถึงความสำคัญของงานที่ทำและ ประโยชน์ของงานนั้นในอนาคต	23	206 304 146 20 2 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
71.	รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองใน การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร	24	208 275 165 21 14 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม
72.	นิยมใช้ของที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ	25	242 257 160 14 5 0	5 4 3 2 1 0	มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ไม่ทราบ	ทุกกลุ่ม

ข้อ	รายการ	เล่มที่	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
73.	รักษาทรัพย์สินและสิ่งของที่เป็น ของส่วนรวม	26	233	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			299	4	มาก	
			132	3	ปานกลาง	
			13	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
74.	รู้สึกการไต่และลงวนทรมาน ธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อให้ไต่ได้นานๆ	27	245	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			274	4	มาก	
			140	3	ปานกลาง	
			16	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
75.	มีความรู้สึกนึกคิดในการเป็นผู้นำ ของกลุ่มหรือของชั้นเรียน	28	110	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			289	4	มาก	
			235	3	ปานกลาง	
			36	2	น้อย	
			8	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
76.	มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ให้สำเร็จโดยเร็วและดีที่สุด	29	250	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			291	4	มาก	
			123	3	ปานกลาง	
			11	2	น้อย	
			3	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ลำดับ	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
77.	มีความรู้และประสบการณ์ในการ เลือกตั้งตัวแทนของคนใหม่ การ เลือกหัวหน้าชั้น	30	133	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			275	4	มาก	
			236	3	ปานกลาง	
			25	2	น้อย	
			9	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
78.	มีความรู้สึกว่าคนทุกคนในประเทศ เป็นคนไทยด้วยกัน	31	212	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			293	4	มาก	
			152	3	ปานกลาง	
			13	2	น้อย	
			8	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
79.	ปฏิบัติตามให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และช่วยเหลือผู้อื่น	32	201	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			271	4	มาก	
			188	3	ปานกลาง	
			16	2	น้อย	
			2	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
80.	รู้ถึงวิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหา สิ่งแวดล้อมที่มีโทษ	33	139	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			253	4	มาก	
			237	3	ปานกลาง	
			41	2	น้อย	
			8	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ข้อ	รายการ	ส.ค.ม.ก.	N	รหัส	ความหมายในรหัส	กลุ่ม
81.	มีความรู้สึกในการอยากเป็นหัวหน้า และผู้นำของกลุ่ม	34	64	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			174	4	มาก	
			301	3	ปานกลาง	
			91	2	น้อย	
			48	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
82.	มีความมานะพยายามที่จะทำงาน ของตนเองให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม	35	268	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			308	4	มาก	
			89	3	ปานกลาง	
			12	2	น้อย	
			1	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
83.	มีความสนใจและติดตามเรื่องราว ของบ้านเมืองอยู่เสมอ	36	121	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			259	4	มาก	
			254	3	ปานกลาง	
			37	2	น้อย	
			7	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	
84.	ภูมิใจว่าคนไทยเป็นชนชาติที่มีความ เจริญและรุ่งเรืองมาแต่โบราณ	37	310	5	มากที่สุด	ทุกกลุ่ม
			230	4	มาก	
			115	3	ปานกลาง	
			16	2	น้อย	
			7	1	น้อยที่สุด	
			0	0	ไม่ทราบ	

ภาคผนวก ค.

การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะต่าง ๆ

ตาราง 4-ข-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยจำแนกตามสถานภาพของกลุ่ม

กลุ่ม	จำนวนทั้งหมด	จำนวนที่ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ
ผู้บริหารการศึกษา	90	68 (75.56)	10
ครู	120	109 (90.83)	16
นักเรียน	360	333 (92.50)	49
ผู้ปกครอง	180	167 (92.78)	25
รวม	750	677 (90.27)	100

ตาราง 4-ข-2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศและลักษณะของกลุ่ม

กลุ่ม	ชาย	หญิง	ไม่ตอบ/ไม่ทราบ	รวม
ผู้บริหารการศึกษา	66 (9.7)	2 (0.3)	0 (0)	68 (10)
ครู	39 (5.8)	70 (10.3)	0 (0)	109 (16.1)
นักเรียน	150 (22.1)	181 (26.7)	2 (0.3)	333 (49.1)
ผู้ปกครอง	108 (15.9)	58 (8.6)	1 (0.1)	167 (24.6)
รวม	363 (53.5)	311 (45.9)	3 (0.4)	677 (100)

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บหมายถึงจำนวนร้อยละ

ตาราง 14-ข-3 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับอายุ

ระดับอายุ	ผู้บริหารการ ศึกษา	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	รวม
11-13 ปี	-	-	104 (15.3)	-	104 (15.4)
14-16 ปี	-	-	145 (21.4)	-	145 (21.4)
17-20 ปี	-	-	83 (12.2)	-	83 (12.2)
21-30 ปี	7 (1)	76 (11.3)	-	10 (1.5)	93 (13.8)
31-40 ปี	15 (2.2)	22 (3.2)	-	33 (4.9)	70 (10.3)
41-50 ปี	30 (4.4)	10 (1.5)	-	82 (12.1)	122 (18.0)
มากกว่า 50 ปี	16 (2.4)	1 (0.1)	-	40 (5.9)	57 (8.4)
ไม่ตอบ/ไม่ทราบ	-	-	1 (0.2)	2 (0.3)	3 (0.5)
รวม	68 (10.0)	109 (16.1)	333 (49.2)	167 (24.6)	677 (100)

หมายเหตุ ผู้ปกครองไม่ได้หมายถึงบิดามารดาเท่านั้น แต่ยังหมายถึงบุคคลที่นักเรียนไปอาศัยอยู่ด้วยหรือเป็นผู้ปกครองดูแลนักเรียนคนนั้น

ตาราง 14-ข-4 ระดับการศึกษาของประชากรในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารการศึกษา
ครู และผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา	ผู้บริหาร การศึกษา	ครู	ผู้ปกครอง	รวม
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	-	-	12 (3.49)	12 (3.49)
ประถมศึกษาปีที่ 4-7	-	-	103 (29.94)	103 (29.94)
มัธยมศึกษาปีที่ 3-5	-	3 (.87)	33 (9.59)	36 (10.47)
อนุปริญญา	11 (3.2)	30 (8.72)	9 (2.62)	50 (14.53)
ปริญญาตรี	54 (15.7)	73 (21.2)	7 (2.03)	134 (38.95)
สูงกว่าปริญญาตรี	3 (0.87)	2 (.58)	1 (0.29)	6 (1.74)
ไม่ตอบ/ไม่ทราบ	-	1 (.29)	2 (0.58)	3 (0.87)
รวม	68 (19.77)	109 (31.69)	167 (48.55)	344 (100)

ตาราง 4-๕-5 ภูมิสำเนาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาวิจัย

จังหวัด	ผู้บริหารการศึกษา	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	รวม
สุพรรณบุรี	15(2.2)	23(3.4)	66(9.7)	31(4.6)	135(17.9)
กาญจนบุรี	11(1.6)	15(2.2)	56(8.3)	27(4.0)	109(16.1)
ราชบุรี	19(2.8)	12(1.8)	59(8.7)	18(2.7)	108(15.9)
เพชรบุรี	8(1.2)	21(3.1)	36(5.3)	28(4.1)	93(13.7)
สมุทรสงคราม	4(0.6)	16(2.4)	61(9.0)	35(5.2)	116(17.1)
ประจวบคีรีขันธ์	11(1.6)	22(3.2)	55(8.1)	28(4.1)	116(17.1)
รวม	68(10.0)	109(16.1)	333(49.20)	167(24.6)	677(100)

ตาราง 4-ย-6 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานศึกษา

สถานศึกษา	ครู	นักเรียน	ผู้ปกครอง	รวม
สตรีสุพรรณบุรี "สงวนหญิง"	10(1.6)	30(4.9)	14(2.3)	54(8.9)
ภูทอง	13(2.1)	36(5.9)	17(2.8)	66(10.8)
สตรีกาญจนาบุรี "กาญจนานุเคราะห์"	5(0.8)	26(4.3)	11(1.8)	42(6.9)
ท่าม่วงราชบุรี	10(1.6)	30(4.9)	16(2.6)	56(9.2)
เบญจมาอยู่คำ	6(1.0)	32(5.2)	8(1.3)	46(7.5)
ปากท่อพิทยาคม	6(1.0)	27(4.4)	10(1.6)	43(7.1)
เบญจมาเพอพิศ	9(1.5)	18(2.9)	10(1.6)	37(6.1)
พรหมานุสรณ์	12(2.0)	18(2.9)	18(3.0)	48(7.9)
ศรีรัตนสมุทร	6(1.0)	34(5.6)	17(2.8)	57(9.3)
อัมพวันวิทยาสัย	10(1.6)	27(4.4)	18(3.0)	55(9.0)
หัวหิน	10(1.6)	29(4.7)	12(2.0)	51(8.4)
ประจวบวิทยาสัย	12(2.0)	26(4.3)	16(2.6)	54(8.9)
รวม	109(17.9)	333(54.6)	167(27.4)	609(100)

หมายเหตุ 1. ครู หมายถึง ครูที่ทำการสอนในสถานศึกษา

2. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษาแห่งนั้น

ตาราง 4-ข-7 ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารและครู

จำนวนปีที่ปฏิบัติงานในหน้าที่	กลุ่ม		รวม
	ผู้บริหารการศึกษา	ครู	
น้อยกว่า 1 ปี	2(3.0)	2(1.8)	4(2.3)
ระหว่าง 1-5 ปี	27(39.7)	49(45.0)	76(42.9)
ระหว่าง 6-10 ปี	17(25.0)	35(32.1)	52(29.4)
ระหว่าง 11-15 ปี	8(11.8)	5(4.6)	13(7.3)
ระหว่าง 16-20 ปี	9(13.2)	11(10.1)	20(11.3)
มากกว่า 20 ปี	5(7.3)	6(5.5)	11(6.2)
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	-	1(0.9)	1(0.6)
รวม	68(100)	109(100)	177(100)

- หมายเหตุ 1. ตัวเลขในวงเล็บกลุ่มครูและผู้บริหารการศึกษาหมายถึงจำนวนร้อยละในแต่ละกลุ่ม
มิได้รวมกัน
2. ตัวเลขในวงเล็บช่องรวมท้าย (ช่อง 3) หมายถึง จำนวนร้อยละเมื่อคิดทั้ง 2 กลุ่ม
รวมกัน (กลุ่มครูและกลุ่มผู้บริหารการศึกษา = 177 คน)

ตาราง 4-ข-8 การอ่านเอกสารหลักสูตรของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและครู

การอ่านเอกสารหลักสูตร	กลุ่ม		รวม
	ผู้บริหารการศึกษา	ครู	
เคยอ่าน	67(98.53)	100(91.74)	167(94.35)
ไม่เคยอ่าน	0(0.0)	8(7.34)	8(4.52)
ไม่ตอบ/ไม่ทราบ	1(1.47)	1(0.92)	2(1.13)
รวม	68(100)	109(100)	177(100)

- หมายเหตุ 1. จำนวนร้อยละในวงเล็บของกลุ่มผู้บริหารการศึกษาและครู เป็นการจำแนกแต่ละกลุ่ม
2. จำนวนร้อยละในวงเล็บช่องที่สาม เป็นการพิจารณาทั้งสองกลุ่มเข้าด้วยกัน
(จำนวนคนทั้งสองกลุ่ม 177 คน)

ตาราง 4-ข-9 วารสารทางการศึกษาที่อ่านประจำ

ประเภทวารสารทางการศึกษา	กลุ่ม		รวม (3)
	ผู้บริหารการศึกษา (1)	ครู (2)	
วารสารการศึกษาที่แต่งเรื่องการศึกษา เพียงอย่างเดียว	2(2.9)	0(0)	2(1.1)
วารสารการศึกษาที่แต่งเรื่องการศึกษา ผสมเรื่องอื่น ๆ	57(83.8)	25(22.9)	82(46.3)
วารสารอื่น ๆ	1(1.5)	14(12.8)	15(8.5)
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	8(11.8)	70(64.2)	78(44.1)
รวม	68(100)	109(100)	177(100)

หมายเหตุ (1) และ (2) ตัวเลขในวงเล็บเป็นร้อยละของจำนวนทั้งหมดภายในแต่ละกลุ่ม
 (3) ตัวเลขในวงเล็บเป็นจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มรวมกัน
 (จำนวนคนในกลุ่ม 177 คน)

ตาราง 4-ข-10 การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาของครู

การอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร	กลุ่มครู	
	จำนวน	ร้อยละ
เคยได้รับการอบรม	5	4.6
ไม่เคยได้รับการอบรม	88	80.7
ไม่ตอบ	16	14.7
รวม	109	100

ตาราง 4-ข-11 กลุ่มวิชาที่ครูสอนในระดับมัธยมศึกษา

กลุ่มวิชาที่สอน	กลุ่ม	
	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ	39	35.8
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์	27	24.8
กลุ่มวิชาสังคมศึกษา	19	17.4
กลุ่มวิชาเสริมสร้างลักษณะนิสัย	7	6.4
กลุ่มวิชาพื้นฐานการงานและอาชีพ	10	9.2
กลุ่มวิชาอื่น ๆ	5	4.6
ไม่ตอบ	2	1.8
รวม	109	100

ตาราง 4-ข-12 อาชีพของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพของผู้ปกครอง	กลุ่ม	
	จำนวน	ร้อยละ
ทนาย	25	15.0
ทำสวน/ทำไร่	37	22.1
ประมง	22	13.2
ข้าราชการ	41	24.5
ค้าขาย	31	18.6
อื่น ๆ	11	6.6
รวม	167	100

ตาราง 44ข-17 อาชีพที่กลุ่มนักเรียนคาดหวังเมื่อจบการศึกษาแล้ว

อาชีพที่คาดหวังเมื่อจบการศึกษา	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	6	1.80
ประมง	1	-
ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ	168	50.45
ผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพส่วนตัว	23	6.91
ค้าขาย	15	4.50
พนักงานธุรกิจเอกชน	16	4.80
แพทย์ พยาบาลและเภสัชกร	64	19.22
อื่น ๆ	9	2.70
ไม่ตอบ	32	9.61
รวม	333	100

ตาราง 44ข-18 อาชีพที่ตามมาตราของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพของบิดามารดา	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกรรม	94	28.2
ประมง	8	2.4
ข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ	87	26.1
ผู้ประกอบการและอาชีพอิสระ	11	3.3
ค้าขาย	102	30.6
พนักงานเอกชน	1	0.3
อื่น ๆ	29	8.7
ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	333	100

ตาราง 4-ข-19 ระดับการศึกษาตามมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 4	6	1.8
ประถมศึกษาปีที่ 4	174	52.3
ประถมศึกษาปีที่ 5-7	15	4.5
มัธยมศึกษาปีที่ 3-5 หรือเทียบเท่า	55	16.5
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	19	5.7
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	16	4.8
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
ไม่ตอบ	48	14.4
จำนวน	333	100

ตาราง 4-ข-20 บุคคลที่นักเรียนกลุ่มตัวอย่างพักอาศัยอยู่

ประเภทบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่	นักเรียน	
	จำนวน	ร้อยละ
บิดามารดา	283	85.0
ญาติพี่น้อง	45	13.5
บุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ญาติ	2	0.6
หอพัก	-	-
เข้าบ้านอยู่กับเพื่อน	-	-
อาศัยวัด	3	0.9
อื่น ๆ	-	-
ไม่ตอบ	-	-
รวม	333	100

ตาราง 4-1-1 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและค่าร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อ
จุดมุ่งหมายการศึกษา "ค้นพบและใช้ความสามารถของตนเอง"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ชัดเจนดีแล้ว	48	70.6	51	46.8
ไม่ค่อยชัดเจน	15	22.1	53	48.6
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	2	2.9	1	0.9
ไม่ตอบ	3	4.4	4	3.6
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	30	44.1	36	33.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	23	33.8	49	44.9
ไม่แน่ใจ	12	17.6	22	20.2
ไม่ตอบ	3	4.4	2	1.8

ตาราง 4-1-2 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "คิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ชัดเจนดีแล้ว	38	55.9	55	50.4
ไม่ค่อยชัดเจน	25	36.8	45	41.3
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	1	1.5	6	5.5
ไม่ตอบ	4	5.9	3	2.7
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	17	25.0	27	24.8
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	36	52.9	60	55.1
ไม่แน่ใจ	13	19.1	20	18.3
ไม่ตอบ	2	2.9	2	1.8

ตาราง 14-1-3 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีคณะที่ติดต่ออาชีพและรู้แนวทางประกอบอาชีพ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความขัดแย้ง</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.00</u>
ขัดแย้งแล้ว	45	66.2	74	67.9
ไม่ค่อยขัดแย้ง	16	23.5	28	25.7
ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	3	4.4	3	2.7
ไม่ตอบ	4	5.9	4	3.6
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.00</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	32	47.1	56	51.4
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	26	38.2	35	32.1
ไม่แน่ใจ	3	11.8	17	15.6
ไม่ตอบ	2	2.9	1	0.9

ตาราง 14-1-4 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีระเบียบวินัยในการทำงาน"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความขัดแย้ง</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ขัดแย้งแล้ว	54	79.4	77	70.6
ไม่ค่อยขัดแย้ง	10	14.7	24	22.0
ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	0	0.0	5	4.6
ไม่ตอบ	4	5.9	3	2.7
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	46	67.7	60	55.1
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	18	26.5	32	29.4
ไม่แน่ใจ	2	2.9	16	14.7
ไม่ตอบ	2	2.9	1	0.9

ตาราง 4-1-5 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีมานะ อุตุน ริเริ่ม รู้จักใช้เวลา"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>คว่ำมีข้อเด่น</u>	68	100.0	109	100.0
ข้อเด่นดีแล้ว	55	80.9	77	70.6
ไม่ค่อยข้อเด่น	7	10.3	24	22.0
ไม่ข้อเด่นอย่างยิ่ง	2	2.9	4	3.6
ไม่ตอบ	4	5.9	4	3.6
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติตามบรรลุได้	37	54.4	56	51.4
ปฏิบัติตามบรรลุได้ยาก	20	29.4	35	32.1
ไม่แน่ใจ	9	13.2	16	14.7
ไม่ตอบ	2	2.9	2	1.8

ตาราง 4-1-6 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีความซื่อสัตย์ ระเบียบ รับผิดชอบ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความข้อเด่น</u>	68	100.0	109	100.0
ข้อเด่นดีแล้ว	53	77.9	78	71.6
ไม่ค่อยข้อเด่น	11	16.1	23	21.1
ไม่ข้อเด่นอย่างยิ่ง	0	0.0	3	2.7
ไม่ตอบ	4	5.9	5	4.6
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติตามบรรลุได้	32	47.1	48	44.0
ปฏิบัติตามบรรลุได้ยาก	21	30.9	36	33.0
ไม่แน่ใจ	13	19.1	22	20.2
ไม่ตอบ	2	2.9	3	2.7

ตาราง 4-1-7 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีความเสมอภาคและความเป็นธรรม"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	68	100.0	109	100.0
ชัดเจนดีแล้ว	30	41.1	53	48.6
ไม่ค่อยชัดเจน	30	41.1	43	39.4
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	4	5.9	10	9.1
ไม่ตอบ	4	5.9	3	2.7
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	14	20.6	25	22.9
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	40	58.8	53	48.6
ไม่แน่ใจ	12	17.6	28	25.7
ไม่ตอบ	2	2.9	3	2.7

ตาราง 4-1-8 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "รู้ถึงสิทธิหน้าที่และเสรีภาพ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	68	100.0	109	100.0
ชัดเจนดีแล้ว	57	83.8	77	70.6
ไม่ค่อยชัดเจน	6	8.8	26	23.8
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	1	1.5	2	1.8
ไม่ตอบ	4	5.9	4	3.6
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	37	54.4	52	47.7
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	21	30.9	42	38.5
ไม่แน่ใจ	8	11.7	13	11.9
ไม่ตอบ	2	2.9	2	1.8

ตาราง 4-1-9 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "รู้จักการทำงานร่วมกัน สามีคัลี เสียสละ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความขัดแย้ง</u>	68	100.0	109	100.0
ขัดแย้งแล้ว	55	80.9	86	78.9
ไม่ค่อยขัดแย้ง	7	10.3	20	18.3
ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	2	2.9	0	0.0
ไม่ตอบ	4	5.9	3	2.7
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติตามบรรลุได้	38	55.9	58	53.2
ปฏิบัติตามบรรลุได้ยาก	23	33.8	36	33.0
ไม่แน่ใจ	5	7.3	13	11.9
ไม่ตอบ	2	2.9	2	1.8

ตาราง 4-1-10 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "ค้นหาความรู้และทักษะ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความขัดแย้ง</u>	68	100.0	109	100.0
ขัดแย้งแล้ว	50	73.5	61	55.9
ไม่ค่อยขัดแย้ง	15	22.1	41	37.6
ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	0	0.0	1	0.9
ไม่ตอบ	3	4.4	6	5.5
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติตามบรรลุได้	33	48.5	33	30.3
ปฏิบัติตามบรรลุได้ยาก	20	29.4	48	44.0
ไม่แน่ใจ	14	20.6	24	22.0
ไม่ตอบ	1	1.5	4	3.7

ตาราง /4-1-11 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ชัดเจนดีแล้ว	42	61.8	67	61.5
ไม่ค่อยชัดเจน	24	35.3	33	30.3
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	0	0.0	4	3.6
ไม่ตอบ	2	2.9	5	4.6
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	30	44.1	48	44.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	24	35.3	36	33.0
ไม่แน่ใจ	12	17.6	21	19.3
ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง /4-1-12 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีสุขภาพอนามัยดีและการสำราญอยู่ชุมชน"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ชัดเจนดีแล้ว	54	79.4	85	78.0
ไม่ค่อยชัดเจน	10	14.7	19	17.4
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	1	1.5	0	0.0
ไม่ตอบ	3	4.4	5	4.6
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	38	55.9	59	54.1
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	17	25.0	23	21.1
ไม่แน่ใจ	11	16.2	22	20.2
ไม่ตอบ	2	2.9	5	4.6

ตาราง 4-1-13 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "รักและผูกพันกับท้องถิ่น"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	68	100.0	109	100.0
ชัดเจนดีแล้ว	54	79.4	63	57.8
ไม่ค่อยชัดเจน	9	13.2	33	30.3
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	2	2.9	7	6.4
ไม่ตอบ	3	4.4	6	5.5
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	23	33.8	37	33.9
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	30	44.1	49	44.9
ไม่แน่ใจ	14	20.6	19	17.4
ไม่ตอบ	1	1.5	4	3.7

ตาราง 4-1-14 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	68	100.0	109	100.0
ชัดเจนดีแล้ว	50	73.5	69	63.3
ไม่ค่อยชัดเจน	13	19.1	32	29.4
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	2	2.9	2	1.8
ไม่ตอบ	3	4.4	6	5.5
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	24	35.3	41	37.6
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	33	48.5	47	43.3
ไม่แน่ใจ	9	13.2	17	15.6
ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง 4-1-15 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "ภูมิปัญญาในการเป็นไทยและจรรยาภักดิ์"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความชัดเจน	68	100.0	109	100.0
ชัดเจนดีแล้ว	60	88.2	85	78.0
ไม่ค่อยชัดเจน	6	8.8	14	12.8
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	0	0.0	4	3.6
ไม่ตอบ	2	2.9	6	5.5
การนำไปปฏิบัติ	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	52	76.5	71	65.1
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	10	14.7	14	12.8
ไม่แน่ใจ	4	5.9	20	18.3
ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง 4-1-16 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีความรู้และเสียสละในระบอบการปกครอง"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความชัดเจน	68	100.0	109	100.0
ชัดเจนดีแล้ว	61	89.7	82	75.2
ไม่ค่อยชัดเจน	5	7.3	19	17.4
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	0	0.0	2	1.8
ไม่ตอบ	2	2.9	6	5.5
การนำไปปฏิบัติ	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	45	66.2	71	65.1
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	10	14.7	16	14.7
ไม่แน่ใจ	11	16.2	18	16.5
ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง 4-1-17 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "รักษาความปลอดภัยและมั่นคงของชาติ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความขัดแย้ง</u>	68	100.0	109	100.0
- ขัดแย้งแล้ว	50	73.5	68	62.4
- ไม่ค่อยขัดแย้ง	14	20.6	33	30.3
- ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	2	2.9	2	1.8
- ไม่ตอบ	2	2.9	6	5.5
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
- ปฏิบัติให้บรรลุได้	36	52.9	56	51.4
- ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	17	25.0	22	20.2
- ไม่แน่ใจ	13	19.1	27	24.8
- ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง 4-1-18 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชาติ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความขัดแย้ง</u>	68	100.0	109	100.0
- ขัดแย้งแล้ว	43	63.2	53	48.6
- ไม่ค่อยขัดแย้ง	21	30.9	46	42.2
- ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	2	2.9	4	3.6
- ไม่ตอบ	2	2.9	6	5.5
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	68	100.0	109	100.0
- ปฏิบัติให้บรรลุได้	25	36.7	48	44.0
- ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	23	33.8	37	33.9
- ไม่แน่ใจ	18	26.5	19	17.4
- ไม่ตอบ	2	2.9	5	4.6

ตาราง 4-1-19 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "เข้าใจถึงการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ชัดเจนดีแล้ว	45	66.2	60	55.1
ไม่ค่อยชัดเจน	18	26.5	38	34.8
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	4	5.9	5	4.6
ไม่ตอบ	1	1.5	6	5.5
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	21	30.9	33	30.3
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	26	38.2	49	44.9
ไม่แน่ใจ	19	27.9	23	21.1
ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง 4-1-20 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อจุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีความสามารถในการหาและใช้ทรัพยากรให้"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารการศึกษา		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ความชัดเจน</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ชัดเจนดีแล้ว	43	63.2	59	54.1
ไม่ค่อยชัดเจน	19	27.9	41	37.6
ไม่ชัดเจนอย่างยิ่ง	4	5.9	3	2.7
ไม่ตอบ	2	2.9	6	5.5
<u>การนำไปปฏิบัติ</u>	<u>68</u>	<u>100.0</u>	<u>109</u>	<u>100.0</u>
ปฏิบัติให้บรรลุได้	22	32.3	44	40.4
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	30	44.1	34	31.2
ไม่แน่ใจ	14	20.6	27	24.8
ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง 4-1-21 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อชุดมุ่งหมาย
การศึกษา "สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารระดับสูง		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความขัดแย้ง	60	100.0	100	100.0
ขัดแย้งแล้ว	60	88.2	72	66.1
ไม่ค่อยขัดแย้ง	5	7.3	26	23.8
ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	1	1.5	3	2.7
ไม่ตอบ	2	2.9	8	7.3
การนำไปปฏิบัติ	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	48	70.6	65	59.6
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	11	16.2	26	23.8
ไม่แน่ใจ	7	10.3	13	11.9
ไม่ตอบ	2	2.9	5	4.6

ตาราง 4-1-22 เปรียบเทียบจำนวนผู้ตอบและร้อยละของการแสดงความคิดเห็นต่อชุดมุ่งหมาย
การศึกษา "มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ๆ"

ความคิดเห็น	ผู้บริหารระดับสูง		ครู	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความขัดแย้ง	68	100.0	109	100.0
ขัดแย้งแล้ว	33	48.5	58	53.2
ไม่ค่อยขัดแย้ง	30	41.1	41	37.6
ไม่ขัดแย้งอย่างยิ่ง	3	4.4	4	3.6
ไม่ตอบ	2	2.9	6	5.5
การนำไปปฏิบัติ	68	100.0	109	100.0
ปฏิบัติให้บรรลุได้	16	23.5	40	36.7
ปฏิบัติให้บรรลุได้ยาก	33	48.5	39	35.8
ไม่แน่ใจ	17	25.0	26	23.8
ไม่ตอบ	2	2.9	4	3.7

ตาราง 4-2-1 เจตนารมณ์ในการศึกษาเล่าเรียนของคนกลุ่มต่าง ๆ

เจตนารมณ์ในการศึกษา	กลุ่ม				รวม
	นักเรียน (%)	ผู้ปกครอง (%)	ครู (%)	ผู้บริหารการศึกษา (%)	
การเป็นพลเมืองดี	19(5.69)	29(26.61)	29(26.61)	16(23.53)	93(13.72)
การงานและอาชีพ	97(29.04)	32(19.16)	17(15.60)	14(20.59)	160(23.60)
ความรู้ทางวิชาชีพ	35(10.48)	14(8.38)	7(6.42)	7(10.29)	63(9.29)
ความรู้และประสบการณ์ที่เป็น	62(18.56)	18(10.78)	10(9.17)	7(10.29)	97(14.31)
พื้นฐานอาชีพ					
การนำความรู้ไปใช้	26(7.78)	10(5.59)	33(30.28)	22(32.35)	91(13.42)
ให้คิดเป็น แก้ปัญหาและปรับ	17(4.19)	7(4.19)	25(22.94)	13(19.12)	62(9.14)
ตัวได้					
พื้นฐานในการดำรงชีวิต	9(2.69)	3(1.80)	8(7.34)	9(13.24)	29(4.28)
ภาษาและวัฒนธรรม	1(0.30)	1(0.60)	3(2.75)	-	5(0.74)
เพื่อการอ่านออกเขียนได้	1(0.30)	1(0.60)	3(2.75)	-	5(0.74)
เพื่อการรู้ชนบธรรมเนียม	-	-	-	-	-
ประเพณี ฯลฯ					
ด้านวิชาการ	88(26.35)	12(7.19)	15(13.76)	4(5.88)	119(17.55)
มีความรู้เพื่อไปศึกษาต่อ	86(25.75)	8(4.79)	6(5.50)	3(4.41)	103(15.19)
มีความรู้ครบตามหลักสูตร	2(0.60)	4(2.40)	9(8.26)	1(1.47)	16(2.36)
การเรียน					
ความต้องการความเจริญก้าวหน้า	30(8.69)	23(13.77)	-	-	53(7.82)
ส่วนตัวของผู้เรียน					
ต้องการมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม	16(4.79)	7(4.19)	-	-	23(3.39)
ทำงานสบายและมีรายได้สูง	11(3.29)	8(4.79)	-	-	19(2.80)
เฉลี่ยตลอดชีวิตคนอื่น	3(0.90)	8(4.79)	-	-	11(1.62)
อื่น ๆ	46(13.77)	42(25.15)	7(6.42)	9(13.24)	104(15.34)
มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์	-	-	1(0.92)	-	1(1.47)
มีพัฒนาการทางกาย อารมณ์	3(0.90)	2(1.20)	3(2.75)	8(11.76)	16(2.36)
สังคม ฯลฯ					
มีความรู้มาก ๆ (ไม่ระบุ	43(12.87)	40(23.95)	3(2.75)	1(1.47)	87(12.83)
รายละเอียด)					
ไม่ทราบ/ไม่ตอบ	27(8.08)	18(10.78)	5(4.59)	3(4.41)	53(7.82)
รวม	334(100)	167(100)	109(100)	68(100)	678(100)

ตาราง 4-2-2 ส่วนเหตุผลเบื้องหลังความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีต่อ

อุดมการณ์ของการศึกษาตามทฤษฎีความต้องการของ Maslow

ลักษณะของความต้องการ	นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครู	ผู้บริหาร การศึกษา	รวม
1. ความต้องการทางร่างกาย	-	-	-	-	-
2. ความปลอดภัยและความมั่นคง (ในชีวิต อนาคต ความ เป็นอยู่ ฯลฯ)	204(61.08)	96(57.49)	40(36.70)	24(35.29)	364(53.69)
3. ความรักและการเป็นเจ้าของ (การมีส่วนร่วม เป็นสมาชิก กลุ่มการมีเพื่อนเพื่อครอบ- ครว ฯลฯ)	19(5.69)	6(3.59)	1(0.92)	- (0.0)	26(3.83)
4. ความต้องการที่จะได้รับการ ยกย่องนับถือ (การยอมรับ ความเชื่อถือ ความสำเร็จ ในการทำงาน ฯลฯ)	52(15.57)	33(19.76)	40(36.70)	28(41.18)	153(22.57)
5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเอง รู้ถึงความสามารถของ ตนเองที่มีอยู่และอยากใช้ ความสามารถของตนเอง อย่างเต็มที่	20(5.99)	4(2.40)	20(18.35)	14(20.59)	58(8.55)
ไม่ตอบ/ไม่ทราบ	39 (11.68)	28(16.77)	8(7.34)	2(2.94)	77(11.36)
รวม	334(100)	167(100)	109(100)	68(100)	678(100)

ตาราง 4-3-1 รายละเอียดของข้อคำถามตามแบบสอบถามจำแนกตาม

จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน

ลำดับที่	ข้อสุ่มงหมายของการศึกษา	ข้อคำถามในแบบสอบถาม
1	ค้นพบและพัฒนาความสามารถของตนเอง	1, 23, 45
2	คิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการและเหตุผล	2, 24, 46
3	มีทักษะที่ดีต่อสัมมาชีพและรู้แนวทางประกอบอาชีพ	3, 25, 47
4	มีระเบียบวินัยในการทำงาน	4, 26, 48
5	มีมานะ อดทน จริยธรรม รู้จักใช้เวลา	5, 27, 49
6	มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบและรับผิดชอบ	6, 28, 50
7	มีความสามัคคีและความเป็นธรรม	7, 29, 51
8	รู้ถึงสิทธิ หน้าที่และเสรีภาพ	8, 30, 52
9	รู้จักการทำงานร่วมกัน ลำบากดี เสียสละ	9, 31, 53
10	ใฝ่หาความรู้และทักษะ	10, 32, 54
11	มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต	11, 33, 55
12	มีสุขภาพอนามัยดีและช่วยการสาธารณสุขชุมชน	12, 34, 56
13	มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น	13, 35, 57
14	รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ	14, 36, 58
15	ภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ	15, 37, 59
16	มีความรู้และเลื่อมใสในระบอบการปกครองฯ	16, 38, 60
17	รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ	17, 39, 61
18	มีความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชาติ	18, 40, 62
19	เข้าใจถึงการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ	19, 41, 63
20	มีความสามารถในการหาและใช้ทรัพยากร	20, 42, 65
21	สามารถใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง	21, 43, 65
22	มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ	22, 44, 66

ตาราง 4-3-2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าสถิติต่าง ๆ ตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อ
จุดมุ่งหมายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เรียงตามลำดับความต้องการ

ลำดับที่	ชื่อจุดมุ่งหมายการศึกษา	คะแนน เฉลี่ย	ความเบี่ยง เบนมาตรฐาน	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด
1.	มีทัศนคติที่ดีและรู้แนวทางอาชีพ	12.8628	1.739	0.00	15.00
2.	ภูมิใจในความเป็นไทยและจงรักภักดี	12.6603	1.915	4.00	15.00
3.	มีความรู้และเลื่อมใสระบอบการปกครอง	12.4298	1.770	3.00	15.00
4.	มีความซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย รับผิดชอบ	12.3604	1.903	0.00	15.00
5.	มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งตนเอง และหมู่คณะ	12.3102	1.890	0.00	15.00
6.	รักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของ ชาติ	12.0266	2.029	3.00	15.00
7.	มีความรักและผูกพันกับท้องถิ่น	11.9380	1.855	2.00	15.00
8.	รู้ถึงสิทธิ หน้าที่และเสรีภาพของตน	11.9335	1.898	3.00	15.00
9.	รู้จักการทำงานร่วมกัน ลำบากดี เสียสละ	11.7563	1.728	4.00	15.00
10.	มีความเลื่อมภาคและความเป็นธรรม	11.5687	1.896	0.00	15.00
11.	รู้จักใช้และสงวนทรัพยากรธรรมชาติ	11.5628	2.040	3.00	15.00
12.	มีมานะ อดทน ริเริ่มและรู้จักใช้เวลา	11.4978	2.133	0.00	15.00
13.	ให้ค้นพบและพัฒนาตนเอง	11.4948	1.907	0.00	15.00
14.	มีความสามารถในการหาและใช้ทรัพยากร	11.2467	2.257	4.00	15.00
15.	ให้ใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง	11.1935	1.989	3.00	15.00
16.	มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรง ชีวิต	11.1477	2.160	3.00	15.00
17.	มีสุขภาพอนามัยและสำราญสุขุมเย็น	11.1004	1.920	2.00	15.00
18.	การคิดและวิเคราะห์อย่างมีหลักการ	11.0355	2.047	0.00	15.00
19.	เข้าใจการเมืองและเศรษฐกิจของชาติ	10.9897	1.930	5.00	15.00
20.	ไม่หาความรู้และทักษะอยู่เฉยๆ	10.9616	2.060	3.00	15.00
21.	มีความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิชาการ ใหม่ ๆ	10.6071	2.221	3.00	15.00
22.	มีความเข้าใจอันดีต่อมนุษยชาติ	10.3619	1.924	5.00	15.00

ตาราง 4-3-4 เปรียบเทียบความถี่ของการเฉลี่ยของรูปร่างหน้าตาประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ในนิคมจุฬาน

กลุ่มตัวอย่าง	X ₁		X ₂		X ₃		X ₄		X ₅		X ₆	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ทุกกลุ่ม (เฉลี่ย)	11.49	1.85	11.03	2.00	12.86	1.66	12.31	1.83	11.49	2.08	12.36	1.84
ผู้บริหารการศึกษา	12.26	1.54	11.92	1.96	13.19	1.73	13.08	1.76	12.52	1.92	13.10	1.80
ครู	12.38	1.73	12.01	2.10	12.85	1.86	13.02	2.05	12.36	2.12	12.98	1.98
นักเรียน	11.00	1.76	10.50	1.77	12.74	1.62	11.80	1.61	10.79	1.93	11.84	1.71
ผู้ปกครอง	11.58	1.91	11.09	2.00	12.97	1.57	12.53	1.80	11.91	1.93	12.67	1.72

ตาราง 4-3-4 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	X ₇		X ₈		X ₉		X ₁₀		X ₁₁		X ₁₂	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ทุกกลุ่ม (เฉลี่ย)	11.56	1.84	11.93	1.86	11.75	1.70	10.96	2.03	11.14	2.13	11.10	1.88
ผู้บริหารการศึกษา	12.14	1.71	12.82	1.64	12.54	1.42	11.91	1.69	12.19	1.94	11.95	1.61
ครู	11.77	1.95	12.43	2.01	12.28	1.88	11.78	2.26	11.95	2.17	11.47	1.98
นักเรียน	11.41	1.83	11.63	1.79	11.46	1.60	10.45	1.85	10.51	1.97	11.02	1.74
ผู้ปกครอง	11.50	1.80	11.84	1.83	11.67	1.71	10.04	2.05	11.44	2.10	10.65	2.06

ตาราง 4-3-4 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	X ₁₃		X ₁₄		X ₁₅		X ₁₆		X ₁₇		X ₁₈	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{Y}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ทุกกลุ่ม (เฉลี่ย)	11.93	1.81	11.56	2.01	12.66	1.88	12.42	1.74	12.02	2.00	10.36	1.91
ผู้บริหารการศึกษา	12.41	1.70	12.22	1.98	12.70	1.72	13.07	1.52	12.75	1.71	10.67	1.98
ครู	11.84	1.87	11.93	2.17	12.13	1.96	12.49	2.05	12.32	2.10	10.96	1.94
นักเรียน	12.01	1.79	11.34	1.93	12.84	1.76	12.23	1.57	11.72	2.01	10.12	1.79
ผู้ปกครอง	11.64	1.83	11.47	1.99	12.61	2.06	12.51	1.88	12.13	1.94	10.31	2.01

ตาราง 4-3-4 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	X ₁₉		X ₂₀		X ₂₁		X ₂₂	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ทุกกลุ่ม (เฉลี่ย)	10.98	1.91	11.24	2.24	11.19	1.96	10.60	2.20
ผู้บริหารการศึกษา	11.61	1.78	12.11	2.37	12.07	1.65	11.86	1.73
ครู	11.76	2.01	12.04	2.16	12.15	2.08	11.55	2.16
นักเรียน	10.51	1.80	10.51	2.08	10.67	1.81	9.91	2.05
ผู้ปกครอง	11.17	1.87	11.82	2.07	11.24	1.93	10.86	2.17

ตาราง 4-3-5 วิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมของปัจจัยในระหว่างกลุ่มกับตัวแปร

Sources of variation	d.f	SS	MS	F-ratio	F-prob.
กลุ่ม X ตัวแปร	63	1128.1202			
	3	1.3026	0.4342	0.330	0.8035
	3	30.6464	10.2155	6.119	0.0004
	3	41.3601	13.7867	7.913	0.0000
	3	43.7917	14.5972	10.341	0.0000
	3	120.1038	40.0346	22.716	0.0000
	3	12.8817	4.2939	3.881	0.0091
	3	38.4027	12.8009	8.161	0.0000
	3	73.6203	24.5401	9.602	0.0000
	3	0.4203	0.1401	0.134	0.9397
	3	59.9571	19.9857	8.620	0.0000
	3	3.1693	1.0564	0.626	0.5986
	3	6.5820	2.1940	1.565	0.1967
	3	13.3931	4.4644	2.441	0.0632
	3	116.6523	38.8841	17.606	0.0000
	3	177.6386	59.2128	24.338	0.0000
	3	31.0675	10.3558	8.466	0.0000
	3	140.2921	46.7640	13.411	0.0000
	3	93.5310	31.1770	17.580	0.0000
	3	45.9536	15.3179	10.038	0.0000
	3	56.3383	18.7794	15.707	0.0000
	3	21.0157	7.0052	3.630	0.0128

ตาราง 4-3-5 (ต่อ)

Sources of variation	d.f	SS	MS	F-ratio	F-prob
S x ตัวแปร : ภายในกลุ่ม	14133	25029.244			
	673	884.7437	1.3146	673.01	
	673	1123.6265	1.6696	672.99	
	673	1172.5853	1.7423	673.01	
	673	950.0004	1.4116	673.00	
	673	1186.0813	1.7624	672.98	
	673	744.6874	1.1065	673.01	
	673	1055.6046	1.5685	673.00	
	673	1720.0836	2.5558	673.01	
	673	702.9293	1.0445	672.98	
	673	1560.3470	2.3185	673.00	
	673	1136.4201	1.6886	673.00	
	673	943.6669	1.4022	672.99	
	673	1230.6739	1.8286	673.01	
	673	1486.3774	2.2086	673.00	
	673	1637.3974	2.4330	673.00	
	673	823.2621	1.2233	672.98	
	673	2346.6732	3.4869	673.00	
	673	1193.5336	1.7735	672.98	
	673	1027.0291	1.5260	673.02	
	673	804.6679	1.1956	673.02	
	673	1298.8533	1.9299	673.02	

ตาราง 4-4-1 รายละเอียดของข้อคำถามตามแบบสอบถามจำแนกตาม

จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่เสนอใหม่สำหรับชั้นมัธยมศึกษา

ลำดับที่	ชื่อจุดมุ่งหมายของการศึกษา	ข้อสอบใน แบบสอบถาม
1(23)	เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานสวัสดิการสังคม	67,73,79
2(24)	ให้ความรู้และทัศนคติในการแก้ไขปัญหาจากการพัฒนา	68,74,80
3(25)	สร้างความรู้สึกรักในการเป็นผู้นำ	69,75,81
4(26)	สร้างจิตใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จ	70,76,82
5(27)	เข้าใจและกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในการปกครอง	71,77,83
6(28)	สร้างความสำเร็จและเห็นคุณค่าในความนิยมไทย	72,78,84

ตาราง 4-4-2 คะแนนเฉลี่ยและค่าสถิติตามความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีชื่อ

จุดมุ่งหมายการศึกษาที่ต้องการให้เพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษา

อันดับที่	ชื่อจุดมุ่งหมายการศึกษา	คะแนนเฉลี่ย	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด
1.	มุ่งมั่นในความสำเร็จและอนาคตที่ดีกว่า	12.3855	1.874	4.00	15.00
2.	มีความนิยมไทยและการเป็นชาตินิยม	12.2792	1.954	4.00	15.00
3.	ช่วยงานสังคมและสาธารณประโยชน์	12.0428	1.879	6.00	15.00
4.	มีความรู้และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา	11.7016	1.982	4.00	15.00
5.	เข้าใจและต้องการมีส่วนร่วมทางการเมือง	11.3338	2.056	3.00	15.00
6.	สร้างความรู้รักในความเป็นผู้นำ	10.6736	2.169	3.00	15.00

ตาราง 4-4-3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความต้องการของแต่ละกลุ่มต่อจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่ควรเพิ่มเติม

กลุ่มตัวอย่าง	X ₂₃		X ₂₄		X ₂₅		X ₂₆		X ₂₇		X ₂₈	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
ค่าความต้องการเฉลี่ย	12.04	1.88	11.70	1.98	10.67	2.16	12.38	1.87	11.33	2.05	12.27	1.95
กลุ่มผู้บริหารการศึกษา	13.00	1.67	12.66	1.73	11.35	2.15	12.73	1.71	12.16	1.87	12.44	1.86
กลุ่มครู	12.62	1.96	12.32	2.08	11.21	2.18	12.75	2.05	11.97	2.25	12.27	2.22
กลุ่มนักวิจัย	11.78	1.82	11.30	1.85	10.38	2.09	12.12	1.79	10.88	1.94	12.21	1.85
กลุ่มผู้ปกครอง	11.79	1.81	11.70	2.03	10.62	2.20	12.52	1.91	11.47	1.97	12.34	2.01

ตาราง 4-5-1 คะแนนเฉลี่ยและค่าสถิติของจุดมุ่งหมายการศึกษาที่นำมาสร้างเป็นจุดมุ่งหมาย
ของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เหมาะสม

อันดับที่	ชื่อจุดมุ่งหมายการศึกษา	คะแนน เฉลี่ย	ความเบี่ยง เบนมาตรฐาน	คะแนน สูงสุด	คะแนน ต่ำสุด
1.	มีทัศนคติที่ดีต่อสัมมาชีพและรู้แนวทางการประกอบอาชีพ	12.8626	1.739	0.00	15.00
2.	ภูมิใจในความเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ คำสอนา พระมหากษัตริย์	12.6603	1.915	4.00	15.00
3.	มีความรู้และเลื่อมใสในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยพระมหากษัตริย์เป็นประมุข	12.4298	1.770	3.00	15.00
4.	สร้างจิตใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม	12.3855	1.874	4.00	15.00
5.	มีความซื่อสัตย์ ระเบียบวินัย และรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม	12.3604	1.903	0.00	15.00
6.	มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งส่วนตนเองและหมู่คณะ	12.3102	1.890	0.00	15.00
7.	มีความนิยมไทยและสร้างความเป็นชาตินิยมทั้งทางเศรษฐกิจการเมืองฯ	12.2792	1.954	4.00	15.00
8.	ช่วยเหลือด้านสังคมและสาธารณประโยชน์	12.0428	1.879	6.00	15.00
9.	ช่วยกันรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ	12.0266	2.029	3.00	15.00

ภาคผนวก ง.

ง-1 รายละเอียดรูปแบบ ก. ของจุดมุ่งหมายการศึกษาแต่ละประการ
และแบบแสดงความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

1. เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องต่อการประกอบอาชีพทุกชนิด รู้ถึงช่องทาง
ในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและมีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้สำรวจขอบเขตของอาชีพในปัจจุบัน
3. เพื่อให้ทราบถึงช่องทางในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถและ
ความถนัดของตนเอง ตลอดจนริเริ่มงานชิ้นใหม่หรือการทำงานเป็นอิสระส่วนตัว

เนื้อหาที่ควรรู้

- การประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่ดีงามและเป็นที่ยกย่องและนับถือของสังคม เพราะงาน
สัมมาชีพย่อมจะไม่เป็นการผิดต่อกฎหมายของบ้านเมืองหรือธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรมของสังคม
- การรู้ถึงช่องทางในการเลือกอาชีพ ข้อมูล ข่าวดังกล่าวเกี่ยวกับอาชีพและตลาดแรงงาน
จะเป็นการทำให้บุคคลสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับความรู้และความสามารถและความต้องการ
ของแต่ละคน ซึ่งการได้ทำงานที่ตนเองชอบและถนัดจะนำไปสู่ความสำเร็จและความก้าวหน้าในการทำงาน

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. ร่วมชมพิธีหรือศึกษาจากข่าวสารการคัดเลือกและการประกาศเกียรติคุณบุคคล
ตัวอย่าง
2. เยี่ยมชมการดำเนินงานของสถาบันจัดหางานของกรมแรงงานทั้งในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาค

3. เข้าค้นคว้าในห้องสมุดเกี่ยวกับการจัดทำงานด้านอาชีพและความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคตจากวารสารทางเศรษฐกิจต่าง ๆ
4. การอภิปราย ปาฐกถาเกี่ยวกับแนวทางในการเลือกอาชีพ
5. สดโครงการแสดงหรือสิ่งนักเรียนเข้าร่วมงาน เกี่ยวกับงานชุมนุมวิชาชีพ เช่น งานชุมนุมยุวกลีกร ชุมนุมเกษตรกรในอนาคต เป็นต้น

2. ปลูกฝังความภูมิใจในการเป็นไทย มีความจงรักภักดีในชาติ
ศาสนาและพระมหากษัตริย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในลักษณะสังคมไทยและเห็นความสำคัญและคุณค่าของสถาบันหลัก และวัฒนธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนไทย
2. เพื่อให้มีความรักในศักดิ์ศรีของความเป็นไทย มีความภูมิใจในการเป็นคนไทย และช่วยกันรักษาและทำนุบำรุง เอกสภของชาติที่สำคัญไว้ให้ได้

เนื้อหาที่ควรรู้

- ศึกษาโครงสร้างของสังคมไทย สถาบันหลักที่สำคัญได้แก่ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ตลอดจนภาษา วรรณคดี ศิลปและวัฒนธรรม ค่านิยม ฯลฯ ที่ดีงาม ความเป็นมาบทบาทของสถาบัน
- ทุกคนมีหน้าที่ที่จะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกราช อธิปไตยและความมั่นคงของชาติ
- ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางใจที่ทำให้คนในชาติอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข
- พระมหากษัตริย์ทรงเป็นมิ่งขวัญและเป็นที่รวมกำลังใจของคนทั้งชาติ

กิจกรรมที่นักเรียนควรเข้าร่วม

1. สดการอภิปรายหรือแสดงปาฐกถาเกี่ยวกับเอกสภของไทย
2. สดนิทรรศการ ทำแผ่นภาพ หรือโสตทัศนูปกรณ์เกี่ยวกับเอกสภของไทย
3. แสวงหาความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น

4. การพานักเรียนไปทัศนศึกษาลำดับที่สำคัญ ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์สถาน โบราณสถาน
ต่าง ๆ

3. ให้มีความรู้และเชื่อมโยงในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
เป็นประมุข

วัตถุประสงค์

1. ให้รู้ถึงความหมายและหลักการสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
ความเป็นมาและความสัมพันธ์ของการปกครองระบอบนี้กับสถาบันพระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึง
ปัจจุบัน
2. ให้มีความรู้และความเข้าใจในลักษณะสังคมไทย ตลอดจนเห็นคุณค่าของสถาบัน
หลักและวัฒนธรรมอันเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

เนื้อหาความรู้

- ศึกษากระบวนการปกครอง ความหมาย หลักการสำคัญ ความเป็นมา บทบาท
และหน้าที่ของพลเมืองในระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- ความสัมพันธ์และความเป็นมาของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยและสถาบัน
พระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- พระมหากษัตริย์ไทยในฐานะที่เป็นศูนย์รวมแห่งความสามัคคีและการพัฒนาประเทศ

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การทำงาน ฯลฯ ให้มีลักษณะของประชาธิปไตย
เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน
2. ให้มีการดำเนินงานของสถานักเรียน เพื่อร่วมในการดำเนินงานของโรงเรียน
หรือสถาบันการศึกษา
3. ให้มีการทำงานหรือการสังเกตกิจกรรมในลักษณะที่เป็นกลุ่ม ร่วมกันรับผิดชอบ
4. พานักเรียนไปสังเกตการณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เช่น การเลือกตั้งสภาตำบล
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

5. ติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อสารมวลชนอื่น ๆ เกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง

4. สร้างจิตใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและการมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อต้องการสร้างลักษณะนิสัยของผู้เรียนให้เป็นผู้มีความเพียรพยายาม มุ่งมั่นต่อความต้องการที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ในอนาคต โดยไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค
2. เพื่อต้องการให้เป็นผู้มีความสามารถในการคิด การแก้ไขปัญหา และริเริ่มสร้างสรรค์ในสิ่งของตนเองปรารถนาและต้องการที่จะทำให้สำเร็จ
3. เพื่อต้องการให้นิสัยเป็นคนที่มีความเป้าหมายและแผนในการดำเนินงานและแผนชีวิตของตนเอง มิใช่ปล่อยไปตามยถากรรมหรือโชคชะตา ให้มีความหวังในชีวิตและอนาคตภายหน้า

เนื้อหาที่ควรรู้

ความสำเร็จในการทำงานและเป้าหมายที่ต้องการในชีวิตเป็นสิ่งที่ทุกคนมีความปรารถนาช่วยให้อำนาจอุปสรรคและปัญหามาประกร คนที่จะมีความสำเร็จและอนาคตที่ดีขึ้นนั้น จะต้องเป็นผู้ที่มีความขยันหมั่นเพียร มีความรักและเอาใจใส่ต่องาน อดทนและรับผิดชอบ นอกจากนั้นจะต้องเป็นคนที่รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ และมีความริเริ่มสร้างสรรค์ มีเป้าหมายและสิ่งที่ต้องการในชีวิตอย่างชัดเจนและมั่นคง

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. ศึกษาประวัติของผู้ที่ได้รับความสำเร็จในชีวิตรวมทั้งผู้ที่มีชื่อเสียงทั้งของไทยและต่างประเทศ
2. จัดการอภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เกี่ยวกับคุณธรรม "อิทธิบาท 4"
3. ศึกษาจากความสำเร็จและความล้มเหลวในชีวิตการทำงานของตนเอง
4. การวางแผนการทำงานของตนเองในอนาคต

5. มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบ มีน้ำใจเป็นนักศึกษา ตลอดจนการรับผิดชอบในตนเอง
ครอบครัวและสังคม

วัตถุประสงค์

1. ให้รู้ถึงผลดีของการมีความซื่อสัตย์สุจริตว่าเป็นผู้มีเกียรติได้รับการยกย่องและเชิดชูจากบุคคลทั่วไป
2. ให้เห็นคุณค่าของการมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา การปฏิบัติตามระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ
3. เป็นผู้มีจิตใจในการรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัยต่อตนเองและบุคคลอื่นโดยทั่วไป
4. เพื่อให้มีลักษณะนิสัยที่รู้จักรับผิดชอบในการทำงาน เพื่อจะนำไปสู่การทำงานที่มีผลสำเร็จและทันต่อความต้องการ

เนื้อหาที่ควรรู้

- ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นลักษณะของความประพฤติที่ดีที่ได้รับการยกย่องและเชิดชูจากบุคคลอื่นในสังคม
- ความมีระเบียบ วินัย และการตรงต่อเวลา ก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่และความสำเร็จของงาน
- การมีจิตใจเป็นนักศึกษา มีความรู้จักให้อภัย การยกย่อง และการยอมรับเชิดชูผู้อื่น
- ความรับผิดชอบเป็นลักษณะนิสัยที่ดีประการหนึ่งในการทำงาน ทั้งในส่วนตัวตนเองและหมู่คณะ ตลอดจนครอบครัวและสังคม

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. ค้นคว้า อภิปราย การแสดงปาฐกถา เกี่ยวกับคุณธรรมทั้ง 4 ประการข้างต้น
2. จัดทำเครื่องหมายเชิดชูเกียรติและการประกาศเกียรติคุณนักเรียนที่มีคุณธรรมดังกล่าว
3. จัดทำแบบสำรวจและประเมินผลตนเองเกี่ยวกับการมีคุณธรรมข้างต้น

4. ศึกษาชีวิตประวัติของบุคคลที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีคุณธรรมแต่ละประการดังกล่าว
6. มีระเบียบวินัยในการทำงานทั้งในส่วนตัวและหมู่คณะ

วัตถุประสงค์

1. ให้เข้าใจและเห็นคุณค่าของการมีระเบียบวินัยในการทำงาน โดยมีคุณลักษณะของการตรงต่อหน้าที่และตรงต่อเวลา
2. เพื่อให้มีความสามารถในการร่วมรับผิดชอบและทำงานร่วมกับหมู่คณะหรือผู้อื่นได้
3. เพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยประพฤติและปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสังคม

เนื้อหาที่ควรรู้

- ระเบียบวินัยเป็นสิ่งจำเป็นของสังคม เพราะเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของคนในสังคม ให้อยู่กฎเกณฑ์และกระทำความประพฤติที่เหมาะสมในการทำงานหรือประกอบกิจการ การดำเนินงานและควบคุมตนเองและเวลาให้ถูกต้องตามที่กำหนดและตั้งกฎเกณฑ์ไว้ ย่อมทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี
- คนที่มีระเบียบวินัยย่อมเป็นที่เชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่นและผู้ร่วมงานหรือคนโดยทั่วไป
- ลักษณะของผู้มีระเบียบวินัยย่อมประกอบไปด้วยการตรงต่อหน้าที่และตรงต่อเวลา

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. ผูกติดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวินัยในการทำงาน เช่น การถูกลีลา อนุรักษาด
2. สัตินิเทศการ บ้ายสัณติการมาเรียน มาสาย ขาด ของนักเรียน
3. ร่วมกันกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์และข้อบังคับของชั้นเรียนและโรงเรียน
4. สดการอภิปราย โต้วาทีเกี่ยวกับการมีระเบียบวินัยในการทำงาน
5. สดกิจกรรมการทำงานในลักษณะของการทำงานเป็นทีมเพื่อให้เกิดการรับผิดชอบ

ร่วมกัน

7. สร้างสามัคคีและเห็นคุณค่าในความเป็นไทยและมีความรู้สึกในการเป็น
ชาตินิยม ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ฯลฯ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสามัคคีและเห็นคุณค่าในความเป็นคนไทย
2. เพื่อให้เป็นชนชาตินิยมทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม
3. เพื่อให้รับรู้และให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเมืองตามสิทธิและหน้าที่

เนื้อหาที่ควรรู้

- คนไทยมีสถาบันชาติคือการอยู่ร่วมกันของคนในชาติ มีสถาบันศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ทำให้คนไทยมีความเป็นไทยและมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นที่รวมหัวใจของคนไทยทั้งชาติ

- ชาติไทยมีประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่าจะรวมตัวกันเป็นหนึ่งเป็นปึกแผ่นบนแผ่นดินสุวรรณภูมิแห่งนี้ บรรพบุรุษของเราต้องต่อสู้ ปกป้อง สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ มาโดยตลอด ปัจจุบันคนไทยทุกคนมีหน้าที่ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และหน้าที่ต่อตนเอง การนิยมไทยเป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง เพื่อก่อให้เกิดพลังทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองให้ชาติของเราเจริญทัดเทียมนานาอารยประเทศอื่น ๆ ต่อไป

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. สัตินิเทศการ ปาฐกถา การแสดงภาพถ่ายเกี่ยวกับเรื่องของสถาบันหลักทั้ง 3 ของชาติ
2. นำนักเรียนชมกิจการผลิตสินค้าภายในประเทศหรือการจัดแสดงสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ
3. ร่วมในการรณรงค์เพื่อให้ทุกคนใช้ของที่ผลิตภายในประเทศ
4. ร่วมสวดติบรูชหรือบุคคลสำคัญของประเทศในโอกาสอันควร

8. เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานด้านสวัสดิการของสังคมและสาธารณประโยชน์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อฝึกนิสัยของผู้เรียนให้เป็นคนเสียสละ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
2. เพื่อฝึกนิสัยของผู้เรียนให้กระทำตนเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้

เนื้อหาที่ควรรู้

- คนเราต้องพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือกัน ทำงานเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ การเสียสละและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันตามสมควรจะช่วยให้คนเข้าใจกันดีขึ้น
- คนเห็นแก่ตัว เอาตัวรอดตลอดเวลา ย่อมไม่เป็นที่ต้องการของสังคม ผู้เห็นประโยชน์ส่วนรวมจะเป็นที่ยอมรับนับถือของสังคม
- คนเราอยู่ในสังคมคนเดียวไม่ได้ การติดต่อสมาคมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น จะช่วยให้สังคมมีสันติสุขและสันติภาพ

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำเพื่อสาธารณประโยชน์ เช่น การบริจาคสิ่งของ แรงงาน การบริจาคโลหิตให้เหล่ากาชาดไทย
 2. สดกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การทำความสะอาดที่สาธารณะ วัด ถนนหนทาง
 3. ศึกษาชีวิตและประวัติของตนเองว่า ได้ให้ความช่วยเหลือและทำดีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่นอย่างไรบ้าง
9. ร่วมกันธำรงรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความเข้าใจในโครงสร้างทางการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และสังคม จิตวิทยาของประเทศไทย

2. ให้ความรู้และตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของทุกคนในฐานะที่เป็นคนไทยที่จะต้องรักษาความปลอดภัยและมั่นคงของชาติ
3. ให้ความรู้และความเข้าใจถึงองค์ประกอบของความมั่นคง ภัยของความมั่นคง ตลอดจนถึงวิธีป้องกันและเสริมสร้างความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ
4. เพื่อให้มีความรักชาติ มีความสามัคคีในชาติ ร่วมกันสร้างไว้ซึ่งเอกราช
5. ให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ กับความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ

เนื้อหาที่ควรรู้

- ความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศไทยเป็นเรื่องสำคัญและเป็นหน้าที่ของคนไทยโดยตรงที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่ตนเองมีต่อสังคมและประเทศไทย ทุกคนควรจะทราบถึงองค์ประกอบของความมั่นคง ภัยต่อความมั่นคง การป้องกันและวิธีการเสริมสร้างความมั่นคงและปลอดภัยของประเทศไทยและสังคมไทย ทั้งนี้เพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้ถูกต้องตามหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นคนไทย
- ความมั่นคงของชาติมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง สังคมวิทยา ฯลฯ

กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

1. การอภิปราย ปาฐกถา นิทรรศการ เกี่ยวกับความปลอดภัยและมั่นคงของชาติ
2. เยี่ยมชมศูนย์อพยพผู้ลี้ภัยจากสงครามหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนี้
3. ติดตามข่าวสารและเหตุการณ์เกี่ยวกับบ้านเมืองรวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งอาจกระทบกระเทือนต่อความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ

ตามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับรายละเอียดด้านวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ควรรู้และกิจกรรม
ที่นักเรียนควรร่วม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาอย่างเต็มที่ ควรที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไข
หรือเพิ่มเติมอย่างไรอีกบ้าง เพื่อที่จะได้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมยิ่งขึ้น

ก. วัตถุประสงค์

ข. เนื้อหาที่ควรรู้

ค. กิจกรรมที่นักเรียนควรร่วม

จ.-2 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่พิจารณาปรับปรุงรูปแบบ ก. เป็นรูปแบบ ข.

1. นายอบ	ทองไข่มุกดี	ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
2. ดร.วิชัย	ตันศิริ	ผู้อำนวยการกองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สป.ศธ.
3. ดร.สำเริง	อินทรประเสริฐ	ผู้อำนวยการกองตรวจและรายงาน สป. ศธ.
4. ดร.วิระ	บำรุงรักษ์	ผู้อำนวยการกองวิจัยและแผนงาน สว.ศธ.
5. ดร.กร่าง	ไพรวรรณ	หัวหน้างานแผนและวิจัย สป.ศธ.
6. ดร.ปฐม	มณีโรจน์	คณบดีคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตฯ
7. ดร.บุญหัน	ดอกโรจน์	อาจารย์คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตฯ
8. ดร.ดวงเดือน	พิมพ์มณาริน	รอง คำนัดราจารย์ มศว.ประสานมิตร
9. ดร.วิชัย	วงษ์ใหญ่	รองคำนัดราจารย์ มศว.ประสานมิตร
10. ดร.พิสิทธิ์	สารวิจิตร	รองคำนัดราจารย์ มศว.ประสานมิตร
11. ดร.สัญญา	สัตตานนท์	กอง ตรวจและรายงาน สป.ศธ.
12. ดร.ปราโมทย์	เจนการ	กองแผนงาน สป.ศธ.
13. ดร.ประมวล	เสนาฤทธิ์	กอง แผนงาน สป.ศธ.
14. ดร.ธารรงค์ดี	หมื่นจักร	กองวิทยาสัย กรมอาชีวศึกษา ศธ.
15. ดร.สุภารักษ์	รัชอินทร์	กอง แผนงาน กรมสามัญศึกษา ศธ.
16. อจ.สมาน	ใจปราณี	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ศธ.

ประวัติผลิตปริญญา เอก

1. ชื่อ นายจำลอง นักพ่อน
2. วัน เดือน ปีเกิด 23 มีนาคม 2489 ณ บ้านเลขที่ 13 หมู่ที่ 11 ตำบลบ้านแหลม
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
3. ประวัติการศึกษา
 - 2500 ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดดอนตาจีน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
 - 2506 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีรัตนมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
 - 2508 ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) โรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
 - 2509 ประกาศนียบัตรครุฑิเศษย์มัธยม (พ.ม.) จากการสมัครสอบวิชาชุดครูของกรมการ
ฝึกหัดครู
 - 2516 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 - 2519 ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสโนศาสตร) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์
 - 2524 ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
4. ประวัติการทำงาน
 - 2508 ครูโรงเรียนบ้านรางทอง อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
 - 2509 ครูโรงเรียนวัดดอนตาจีน อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
 - 2512 ประจำแผนกฯ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี
 - 2514 ศึกษาธิการอำเภอแม่ล่อต จังหวัดตาก
 - 2515 ศึกษาธิการอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก
 - 2521 ศึกษาธิการอำเภอลำน้ำโขง จังหวัดฉะเชิงเทรา
 - 2522 นักวิชาการศึกษา 5 กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
5. ชื่อปริญญาฉันทน์ "สู่จุดหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 5"

(The Aim of Education at the Secondary Level in Educational
Region Five)

จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

เขตการศึกษา 5

บทคัดย่อ

ของ

จำลอง นักพ่อน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2524

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ ประการแรกต้องการที่จะตรวจสอบความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของรัฐในปัจจุบัน ในลักษณะของความชัดเจนและการนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนถึงความสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน อีกประการหนึ่งมุ่งที่จะศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงเจตนารมณ์ของประชาชนเกี่ยวกับการแสวงหาการศึกษาเล่าเรียนว่ามีเจตนารมณ์อย่างไร นอกเหนือจากการที่ต้องปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่รัฐกำหนด

ในความพยายามที่จะศึกษาให้บรรลุถึง วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจะได้ทำการค้นคว้าหาคำตอบต่อปัญหาเชิงวิจัย 5 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารการศึกษา เห็นว่ามีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้เพียงใด
2. ในสภาพการณ์ปัจจุบันนี้ คนกลุ่มต่าง ๆ มีเจตนารมณ์ในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างไรในส่วนที่ตนเองมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษา และเหตุที่มีจุดมุ่งหมายเช่นนั้นเป็นเพราะมีเหตุผลเบื้องหลังอย่างไร
3. จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันนี้ คนกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้บริหารการศึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง มีความต้องการตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาแต่ละประการที่กำหนดไว้นั้นมากน้อยเป็นลำดับอย่างไร
4. นอกเหนือจากจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปัจจุบันแล้ว คนกลุ่มต่าง ๆ มีความต้องการจะให้กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดเพิ่มเติมอีกบ้าง
5. จุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันควรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของการศึกษาประการใดบ้าง

ในการดำเนินการวิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา 90 คน ครู 120 คน ผู้ปกครอง 180 คน และนักเรียนมัธยมศึกษา 360 คน รวมทั้งสิ้น 750 คน โดยการสุ่มตัวอย่างจาก

เขตการศึกษา 5 ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม และประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้ค่าร้อยละและวิเคราะห์ความแปรปรวนของข้อมูล แบบ repeated measure ประกอบกัน

ผลการวิจัยสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหาร การศึกษาและครูมีความเห็นร่วมกันว่า กว่าครึ่งหนึ่งของจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบัน ยังขาดความชัดเจนและมีความไม่มั่นใจที่จะนำจุดมุ่งหมายเหล่านั้นไปปฏิบัติให้บรรลุผลได้ คงมีจุดมุ่งหมายเป็นส่วนน้อยเท่านั้น ที่ทั้งสองกลุ่มเห็นร่วมกันว่ามีความชัดเจนดีและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง
2. เจตนารมณ์ที่สำคัญในการแสวงหาการศึกษาเล่าเรียนของบุคคลแต่ละกลุ่ม มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ นักเรียนและผู้ปกครองมีเจตนารมณ์ที่จะแสวงหาการศึกษา เพื่อความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองทั้งในด้านการประกอบอาชีพ การมีอนาคตและการทำงานได้รับความยกย่องและนับถือจากสังคม มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม ทั้งนี้เพราะนักเรียนและผู้ปกครองมีความคาดหวังว่า การศึกษาจะทำให้คนมีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและการทำงาน มีความเจริญก้าวหน้า มีเกียรติและศักดิ์ศรี รวมทั้งได้รับการยอมรับจากสังคมเป็นสำคัญ ส่วนกลุ่มครูและผู้บริหารการศึกษามีเจตนารมณ์ในการที่จะให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต มีความเป็นพลเมืองดีและใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพ เพราะมีความคิดหวังว่าการศึกษาจะทำให้ผู้เรียนมีสมรรถภาพในการประยุกต์ใช้ความรู้ของตนให้เป็นประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ การช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น มั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีพ ประพฤติและปฏิบัติตนเยี่ยงพลเมืองที่ดีของสังคม
3. กลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มมีความต้องการในจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับมัธยมศึกษาแต่ละประการในปัจจุบันแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตามมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ได้รับความต้องการร่วมกันถึงจำนวนหกประการจากมากไปหาน้อยได้แก่
 - 3.1 การมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมอาชีพและรู้แนวทางในการประกอบอาชีพ
 - 3.2 มีความภูมิใจในการเป็นไทยและจงรักภักดีต่อชาติ คำสั่ง และพระมหากษัตริย์

3.3 มีความรู้และเล็งเฝ้าในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3.4 มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบและความรับผิดชอบในตนเอง

3.5 มีระเบียบวินัยในการทำงาน

3.6 ร่วมกันรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของชาติ

4. เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการอยู่ร่วมกันในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดต้องการให้เพิ่มเติมจุดมุ่งหมายจำนวนสามประการ เข้ากับจุดมุ่งหมายระดับมัธยมศึกษาเดิม จุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เพิ่มเติมมีดังนี้

4.1 สร้างจิตใจให้มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและมีอนาคตที่ดีกว่าเดิม

4.2 สร้างความสามัคคีและเห็นคุณค่าในความนิยมไทย มีความเป็นชาตินิยม

4.3 ให้เห็นความสำคัญและช่วยเหลืองานด้านสวัสดิการของสังคม

5. จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันของสังคมและประเทศชาติ ควรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายจำนวนเก้าประการ ในข้อ 4 และ 5 รวมกันดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

THE AIM OF EDUCATION AT THE SECONDARY LEVEL IN
EDUCATIONAL REGION FIVE

AN ABSTRACT

BY

JUMLONG NUGFORN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Doctor of Education degree
at Srinakharinvirot University

February 1981

This research was designed to study the aim of secondary education in Educational Region Five of Thailand on five aspects:

1. How precise and practicable are the present statements of aims of secondary education in light of the opinions of schoolteachers and educational administrators ?
2. What are the real educational needs of the various interest groups, and what are their rationale behind such needs?
3. To what extent do the present statement of aims of secondary education suits the needs of the various groups of concerned people, i.e., schoolteachers, educational administrators, pupils, and parents?
4. In addition to the present statements of aim, what other aims do they see appropriate?
5. What should be the new aims of secondary education , that suit the needs of the people concerned?

The sample in this research are : 90 educational administrators, 120 schoolteachers, 180 parents, 360 secondary school students, totaling 750 persons. The sample are randomly drawn from the 5th educational region which comprises of Supanburi, Karnjanaburi, Petchaburi, Rajburi, Samutsongkram, and Prachuabkirikan provinces.

Percentage and Analysis of Variance techniques are use in the analysis of data collected. Research findings, are as follow :

1. Administrators and schoolteachers report that more than half of all the present secondary educational aims lack precision and they

do not feel sure that such aims can be implemented effectiveness. Only very few educational aims are seen to be implementable.

2. The expectation on secondary education as held among different groups vary. Students and their parents aim at their occupational promotion, social esteem, and better life. These expectations are based on the belief that education would reinforce their social security and safty in life and work, as well as help them attain personal achievement, social prestige, and social acceptance. While, schoolteachers and educational administrators aim at the practicability of knowledge in leading occupational life and being good citizen. These expectations are based on the belief that education makes the learners an efficient person, able to apply knowledge, and adjust themselves for their well-being.

3. Each interest group sees differently the suitability of each educational aims. However, what they highly agree are, in descending order, as follows:

3.1 to have good attitude to wholesome occupations and access to them

3.2 to have pride being a Thai, and loyalty to the Nation, Religion, and the King.

3.3 to possess knowledge and faith in democratic government under the constitutional monarchy.

3.4 to have honesty, abiding law and order, and having self-responsibility.

3.5 to have self-discipline in working

3.6 to involve in activities for national and internal security.

4. All the sample agree to add the following educational aims, so as to be in consistence with the present situation :

4.1 to inculcate need for achievement and a better life.

4.2 to inculcate appreciation in Thaiism and nationalism.

4.3 to socialize students with the sense of social benifit and social welfare.

5. The new aims of secondary education that correspond to the reality of the current situation of the nation should comprise of those stated in no. 4 and no. 5 above.